

2024

RAPORT

Z MONITOROWANIA REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI DLA WIELKOPOLSKI 2030 (RIS 2030) za 2023 rok

Poznań, czerwiec 2024

Spis treści

Spis treści	2
Słowo wstępne.....	4
Objaśnienie podstawowych pojęć	5
Wykaz skrótów.....	7
Wprowadzenie.....	8
Założenia metodologiczne	10
Innowacyjność Wielkopolski na tle Europy	11
Innowacyjność Wielkopolski na tle kraju	17
Aktywność Wielkopolski w programach międzynarodowych	20
Horyzont Europa	20
Europejska Współpraca Terytorialna	22
Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	23
Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	23
Program Interreg Europa 2021-2027	24
Aktywność Wielkopolski w programach krajowych	26
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014 – 2020.....	26
Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021 - 2027	29
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020.....	29
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.....	33
Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020.....	33
Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027.....	35
Realizacja celów strategicznych RIS 2030	36
C1. Zwiększenie aktywności innowacyjnej w Wielkopolsce	36
C2. Rozwój regionalnego ekosystemu innowacji	40
C3. Włączanie się Wielkopolski w globalne łańcuchy wartości	42
C4. Kadry nowoczesnej gospodarki.....	47
Cel horyzontalny. Rozwój obszarów inteligentnych specjalizacji regionalnych i podregionalnych	50
Cel horyzontalny. Zrównoważony rozwój regionu	52
Projekty realizowane przez podmioty ekosystemu innowacji	58
Monitorowanie wskaźników RIS 2030	60
Wskaźniki kontekstowe	60
Wskaźniki nakładów i produktów	68
Wskaźniki nakładów.....	68

Wskaźniki produktów.....	74
Benchmarking.....	77
Monitorowanie Inteligentnych Specjalizacji	84
Iloraz lokalizacji podmiotów w ramach IS	84
Iloraz lokalizacji zatrudnienia w podmiotach IS	86
Wartość eksportu w ramach IS	87
Analiza szczegółowa w obszarach inteligentnych specjalizacji	89
IS.1. Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	89
IS.2. Wnętrza przyszłości.....	90
IS.3. Przemysł jutra	91
IS.4. Wyspecjalizowane procesy logistyczne	92
IS.5. Rozwój oparty na ICT.....	93
IS.6. Nowoczesne technologie medyczne	94
Wnioski z procesu przedsiębiorczego odkrywania.....	95
Bariery i korzyści w zakresie rozwoju innowacji.....	95
Działalność wynalazcza w Wielkopolsce	98
Wnioski z badania „Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022”	98
Wnioski od uczestników spotkania Grup Roboczych IS.....	101
Wnioski	104
Innowacyjność Wielkopolski na tle Europy	104
Innowacyjność Wielkopolski na tle kraju	104
Aktywność Wielkopolski w programach międzynarodowych	104
Aktywność Wielkopolski w programach krajowych	105
Realizacja celów strategicznych RIS 2030	106
Projekty realizowane przez podmioty ekosystemu innowacji	106
Monitorowanie wskaźników RIS 2030	107
Monitorowanie Inteligentnych Specjalizacji	108
Wnioski z procesu przedsiębiorczego odkrywania.....	108
Pytania badawcze do dyskusji w ramach PPO.....	110
Źródła.....	111
Spis rycin	112
Spis tabel.....	112
Spis wykresów.....	113
Lista załączników.....	114
Załączniki	115

Słowo wstępne

Szanowni Państwo

Rok 2023 upłynął gospodarczo pod znakiem stagnacji. Ostatni kwartał nie przyniósł oczekiwanego ożywienia gospodarczego. PKB Polski wzrósł zaledwie o 0,2% i był to drugi najniższy wynik w ciągu minionych 30 lat. Również wielkopolska gospodarka odczuła znacząco skutki ostatnich wydarzeń społeczno-gospodarczych, do których należała pandemia COVID-19, trwająca wojna ukraińsko-rosyjska oraz światowy kryzys żywnościowy i energetyczny. W dalszym ciągu jednak możemy pochwalić się najniższą w kraju stopą bezrobocia rejestrowanego, co wynika z ogromnego potencjału przedsiębiorczego Wielkopolan.

Wyzwania, przed którymi stanął nasz region, wpłynęły na większe potrzeby w zakresie wprowadzania zmian technologicznych i organizacyjnych w przedsiębiorstwach i ich otoczeniu. Samorząd Województwa, dostrzegając te potrzeby, kontynuował działania ukierunkowane na podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności wielkopolskich podmiotów. Kierunki tych działań wyznacza Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030 (RIS 2030).

W 2023 r. dokonano intensyfikacji procesu przedsiębiorczego odkrywania, który jest procesem stałego dialogu uczestników regionalnego systemu innowacji reprezentujących obszary inteligentnych specjalizacji z zachowaniem wiodącej roli biznesu. W proces ten zaangażowane są innowacyjne podmioty – aktorzy ekosystemu. Powołano nowych członków Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji i Grup Roboczych IS, którzy spotykają się regularnie omawiając tematy związane z innowacyjnością i problemy, na jakie napotykają przedsiębiorcy w realizacji obiecujących pomysłów. Zeszłoroczne wspólne spotkanie uczestników procesu przedsiębiorczego odkrywania w Wielkopolsce podjęło tematykę szans i wyzwań w zakresie rozwoju sektora sztucznej inteligencji w regionie.

Po Przyjęcie przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego 27 kwietnia 2023 r. Strategii rozwoju Wielkopolski wodorowej do 2030 z perspektywą do roku 2040 pozwoliło zintensyfikować prace nad rozwojem Wielkopolskiej Doliny Wodorowej. Wykorzystywano w tym celu m.in. potencjał Wielkopolskiej Platformy Wodorowej, której członkami są przedstawiciele nauki, biznesu, samorządu oraz społeczeństwa obywatelskiego. Wspólnie dyskutują oni o sposobach i możliwościach zastosowania rozwiązań wodorowych w gospodarce. Ich współpraca potwierdza aktywność Wielkopolski w zakresie wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii, technologii nisko- i zeroemisyjnych, w tym wodorowych, jak i gospodarki o obiegu zamkniętym. Podejmowane są również projekty wspierające rozwój elektromobilności.

Wielkopolskie instytuty badawcze i jednostki naukowe kontynuują realizację innowacyjnych projektów finansując je ze środków unijnych oraz własnych. Działania te są często prowadzone we współpracy ze światem biznesu. Są to zazwyczaj wieloletnie inicjatywy przyczyniające się do rozwoju naszego regionu. Samorządy natomiast podejmują wysiłki na rzecz tworzenia warunków sprzyjających podejmowaniu nierzadko ryzykownych wyzwań, których rezultatem jest postęp gospodarczy i poprawa życia społecznego mieszkańców.

Jacek Bogusławski

Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego

Objaśnienie podstawowych pojęć

Fundusze Europejskie dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2021-2027 to kluczowy dokument, określający strategię wykorzystania Funduszy Europejskich w województwie wielkopolskim na najbliższe lata. Program koncentruje się na wsparciu takich obszarów jak: rozwój innowacyjnej gospodarki, wsparcie transformacji energetycznej, rozwój zrównoważonej mobilności, wspieranie włączenia społecznego oraz sprawiedliwa transformacja terenów pogórnich. Jego poprzednikiem był Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020.

Inteligentne Specjalizacje (IS) to dziedziny, w których dany region może przodować, powstały w wyniku integracji wiedzy o nauce, technologii, inżynierii, rozwoju rynku i potrzebach biznesowych. IS koncentruje zasoby i skupia wysiłki na niewielkiej liczbie wyselekcjonowanych dziedzin o największym potencjale do innowacji.

Program Ramowy Unii Europejskiej Horyzont Europa jest największym w historii Unii Europejskiej programem w zakresie badań naukowych i innowacji. W 2021 roku wystartowała kolejna edycja Programu. Głównym celem jest przyczynianie się do zbudowania społeczeństwa i gospodarki opartych na wiedzy poprzez wspieranie badań, rozwoju i innowacji.

Proces Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO) – zgodnie z definicją Komisji Europejskiej ma za zadanie wykorzystać wiedzę przedsiębiorców do priorytetyzacji i odpowiedniej alokacji zasobów w celu przyśpieszenia rozwoju regionu. Proces ten dotyczy zarówno identyfikowania obszarów inteligentnych specjalizacji (obietujących pod względem możliwych do pojawiania się innowacji), jak również dalszego rozwijania tych obszarów. Kluczową rolę w takim procesie odgrywają przedsiębiorcy w szerszym znaczeniu (podmioty posiadające przedsiębiorczy potencjał: firmy, uniwersytety, instytuty badawcze, indywidualni wynalazcy) jako podmioty najlepiej zorientowane w możliwościach rozwoju innowacyjnych produktów. Upany PPO skutkuje wzmożoną aktywnością biznesową w zidentyfikowanym obszarze, a kumulacja zasobów i kompetencji w ramach nowej dziedziny procentuje w postaci jej wzrostu, zmian strukturalnych, generując wpływ na inne powiązane z nią działania w ramach lokalnej gospodarki.

Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030 – dokument strategiczny określający wielkopolską politykę innowacyjną, rozumianą jako zespół działań różnych podmiotów regionalnego systemu innowacji, które prowadzą do podniesienia konkurencyjności i innowacyjności regionu. RIS 2030 stanowi zapis najważniejszych kierunków tych działań oraz proponowanego systemu ich wdrażania, monitorowania i finansowania.

Specjalizacje podregionalne to wyodrębnione w ramach konkretnej lokalizacji, posiadające duży potencjał gospodarczo-naukowy, dziedziny/branże szczególnie istotne z punktu widzenia gospodarki lokalnej miasta/gminy/powiatu. Ich rozwój ma wpływ na podniesienie innowacyjności i konkurencyjności całego podregionu.

Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji – dział funkcjonujący w ramach Departamentu Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, odpowiedzialny m.in. za proces monitorowania postępów we wdrażaniu Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020. Zespół Obserwatorium realizuje również badania i analizy dot. polityki innowacji, animuje proces konsultacji i rekomendacji w obszarach inteligentnych specjalizacji (zwany przedsiębiorczym odkrywaniem) oraz koordynuje wdrażanie i promocję programów strategicznych Regionalnej Strategii Innowacji m.in. poprzez realizację projektów międzynarodowych.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ to program, którego celem strategicznym jest poprawa konkurencyjności i spójności województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi, zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

Wykaz skrótów

ARR	Agencja Rozwoju Regionalnego w Koninie
B+R	badania i rozwój
BGW	Biuro Geodety Województwa UMWW
BIWW	Biuro Informacyjne Województwa Wielkopolskiego w Brukseli projekt „Budowa systemu wsparcia wysokiej jakości projektów B+R+I, w szczególności rozwijających technologie nisko i zeroemisyjne, ze szczególnym uwzględnieniem wodoru”
BSW-H2	
BWM	Biuro Współpracy Międzynarodowej UMWW
DE	Departament Edukacji UMWW
DR	Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi UMWW
DRG	Departament Gospodarki UMWW
DSI	Departament Korzystania i Informacji o Środowisku UMWW
EIS	European Innovation Scoreboard
FEW 2021-2027	Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027
FST	Fundusz Sprawiedliwej Transformacji
ICT	technologie informacyjno-komunikacyjne
IOB	instytucje otoczenia biznesu
IS	Inteligentne Specjalizacje
JST	jednostki samorządu terytorialnego
MRiPS	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
OZE	odnawialne źródła energii
PPO	Proces Przedsiębiorczego Odkrywania
RIS	Regional Innovation Scoreboard
RIS 2030	Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu
SRWW 2030	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku
UMWW	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
WARP	Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
WBPP	Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu
WFR	Wielkopolski Fundusz Rozwoju
WPW	Wielkopolska Platforma Wodorowa
WR30	Wielkopolska Rada 30
WRPO 2014+	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

Wprowadzenie

Rok 2023 stał pod znakiem wyraźnego obniżenia aktywności ekonomicznej poszczególnych sektorów gospodarki światowej, będącego głównie efektem wyhamowania konsumpcji prywatnej - sprzedaży detalicznej i usług. Stanowiło to skutek wysokiej inflacji, która przez większość 2023 r. była wyższa od tempa wzrostu średnich płac, więc w ujęciu realnym dochody mieszkańców państw rozwiniętych, w tym również Polski, spadały. Nie pomogły wysokie stopy procentowe, które ograniczały zdolności konsumpcyjne kredytobiorców, ograniczały też sprzedaż nowych kredytów, co schłodziło koniunkturę w mieszkalnictwie i budownictwie. Gospodarce europejskiej szkodził słaby popyt z zagranicy w związku ze słabością strefy euro, odczuwającej również skutki wysokiej inflacji i stóp procentowych. Wojna rosyjsko-ukraińska, która w 2023 r. wkroczyła w drugi rok konfliktu, nie wpłynęła wbrew oczekiwaniom w sposób zasadniczy na wahania koniunktury gospodarczej w Europie. Podobnie było ze skutkami ekonomicznymi pandemii COVID-19, której powrotne fale, o zdecydowanie węższym zasięgu terytorialnym, nie wpłynęły negatywnie na tempo rozwoju gospodarczego.

PKB Polski wzrósł w roku 2023 o 0,2 % rok do roku. Wynik był gorszy od prognoz i od wyniku opublikowanego przed rokiem - wówczas wzrost wyniósł 5,3 % (po korekcie). Są to najmniej korzystne dane od momentu wejścia Polski do UE, czyli od 20 lat. Odbicie koniunktury rozpoczęło się w II-III kwartale 2023 r., ale osłabło w IV kwartale, kiedy potencjał gospodarczy urósł zaledwie o około 1 %. Wyniki finansowe przedsiębiorstw były niższe niż w 2022 r. Pogorszyła się większość podstawowych relacji ekonomiczno-finansowych. Zmniejszyły się przychody ze sprzedaży na eksport. Podstawowe wskaźniki osiągnięte przez eksporterów były gorsze niż w 2022 r. oraz słabsze niż dla ogółu przedsiębiorstw.

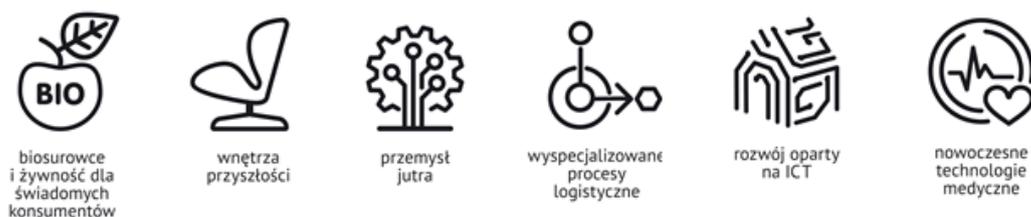
Uwzględniając powyższe uwarunkowania społeczno-gospodarcze, Samorząd Województwa prowadził dalej działania na rzecz podnoszenia konkurencyjności i innowacyjności w Wielkopolsce, realizując zarówno prace nad kluczowymi dokumentami strategicznymi, jak i wspierając wielkopolskie podmioty w realizacji projektów badawczo-rozwojowych. Działania Samorządu wyznaczone zostały w kluczowym dokumencie strategicznym w obszarze polityki regionalnej – Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030 (RIS 2030).

RIS 2030 został przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego nr 3099/2020 z 29 grudnia 2020 roku. Był to warunek konieczny dla spełnienia warunku wstępnego dla celu polityki 1 „Bardziej inteligentna Europa” w programie Fundusze Europejskie dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2021-2027. Kluczowym elementem RIS 2030 jest identyfikacja wiodących obszarów rozwoju regionu, nazywanych inteligentnymi specjalizacjami.

Inteligentne specjalizacje Wielkopolski zostały zidentyfikowane w ramach Regionalnej Strategii Innowacji 2015-2020 na podstawie dwóch procesów: wieloaspektowych badań potencjału województwa w zakresie specjalizacji gospodarczej i naukowej oraz procesu przedsiębiorczego odkrywania. Aktualizacja Strategii potwierdziła zgodność zidentyfikowanych obszarów IS, wprowadzając kilka modyfikacji na podstawie dokonanej analizy sytuacji społeczno-ekonomicznej, przede wszystkim uwzględniając kwestie nisko- i zeroemisyjnych technologii oraz przemysłu lotniczego i kosmicznego. Inteligentne specjalizacje Wielkopolski prezentują się następująco¹:

¹ Szczegółowe informacje na temat zakresu każdej ze specjalizacji znajdują się w dokumencie źródłowym: Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030.

Rycina 1. Inteligentne Specjalizacje Województwa Wielkopolskiego

Źródło: opracowanie na podstawie logotypów stworzonych na potrzeby wizualizacji Marki Wielkopolski

Kluczowym założeniem RIS 2030, jak i jej poprzednika, jest monitorowanie i weryfikowanie jej zapisów w odniesieniu do wyłonionych inteligentnych specjalizacji, a także do celów strategicznych i operacyjnych. Jest to istotne, ponieważ uwarunkowania społeczne i gospodarcze podlegają nieustannym zmianom; pojawiające się nowe czynniki zewnętrzne należy uwzględnić w ramach planowanych i realizowanych działań. W efekcie zaobserwowanych zmian może dokonać się: zmiana priorytetów specjalizacji, zmiana ich znaczenia, a także modyfikacja oraz wyłonienie nowych specjalizacji.

Niniejszy Raport posłużyć ma zatem do realizacji celów monitorowania RIS 2030, jakimi są:

- obserwacja i ocena postępów realizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030 w odniesieniu do celów strategicznych i operacyjnych;
- pozyskanie informacji na rzecz animacji współpracy interesariuszy RIS 2030, w tym formułowanie wniosków dotyczących regionalnej polityki rozwoju inteligentnych specjalizacji w województwie wielkopolskim;
- wsparcie merytoryczne decyzji podejmowanych przez Zarząd Województwa w zakresie zarządzania operacyjnego i strategicznego polityką regionalną;
- promowanie w regionie wiedzy na temat procesów gospodarczych opartych o innowacyjność i podnoszenie jakości działań w regionalnym systemie innowacji.

System monitorowania RIS 2030 został opisany w macierzystym dokumencie, a także w dokumencie wykonawczym, tj. uchwale Zarządu Województwa Wielkopolskiego nr 6473/2023 z dnia 21 kwietnia 2023 r. w/s. zatwierdzenia zmiany systemu monitorowania RIS 2030. Zgodnie z przyjętymi założeniami, monitorowanie realizowane będzie na trzech poziomach:

- Poziom pierwszy: monitorowanie poziomu konkurencyjności Wielkopolski na tle Europy i Polski: odbywa się to poprzez wybrane wskaźniki kontekstowe, które obrazują pozycję regionu w odniesieniu do wybranych obszarów życia społeczno-gospodarczego.
- Poziom drugi: monitorowanie realizacji celów strategicznych i operacyjnych RIS 2030: odbywa się to poprzez analizę działań podejmowanych w regionie przez aktorów systemu innowacji, przede wszystkim przez koordynatora wdrażania RIS 2030, tj. Samorząd Województwa Wielkopolskiego w obszarze poszczególnych celów RIS 2030.
- Poziom trzeci: monitorowanie rozwoju inteligentnych specjalizacji Wielkopolski: następuje to poprzez badanie sytuacji w ramach poszczególnych inteligentnych specjalizacji przy wykorzystaniu wskaźników dedykowanych.

W efekcie powyższych analiz, sformułowane zostają rekomendacje i wnioski do dyskusji przez przedstawicieli uczestników procesu przedsiębiorczego odkrywania. Rekomendacje są szczególnie istotne z punktu widzenia dynamicznego charakteru RIS 2030. Zgodnie z aktualnymi wytycznymi Komisji

Europejskiej w zakresie projektowania regionalnych strategii innowacji, charakter dokumentu powinien umożliwiać dokonywanie aktualizacji w okresie obowiązywania. W tym zakresie szczególnego znaczenia nabierają efektywne procesy monitorowania i ewaluacji RIS 2030, które mogą stanowić podstawę dla wnioskowania o dokonanie stosownych zmian.

Założenia metodologiczne

Raport został przygotowany w oparciu o następujące metody pozyskiwania i analizy danych:

Desk research

Metoda polegająca na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, dokumentów, materiałów, itd., stanowiących podstawę do realizacji zadania, zbudowania kontekstu i dokonania oceny stopnia rozwoju IS Wielkopolski. Analizie poddane zostały europejskie, krajowe i regionalne dokumenty, analizy, ekspertyzy i inne dostępne źródła informacji istotne z punktu widzenia realizacji badania, w tym w szczególności RIS 2030.

Badania statystyczne

Zebranie i analiza szczegółowych danych statystycznych, której efektem jest dokonanie oceny rozwoju innowacyjności oraz poszczególnych inteligentnych specjalizacji. Do analiz wykorzystano dane statystyczne na poziomie europejskim – pochodzące z publikowanych cyklicznie raportów European Innovation Scoreboard oraz Regional Innovation Scoreboard, bazujące na danych Eurostat. Wykorzystano również dostępne i zamawiane krajowe statystyki publiczne udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych, REGON, dane Izby Administracji Skarbowej).

Benchmarking

Porównanie innowacyjności województwa wielkopolskiego z wybranymi regionami kraju, z wykorzystaniem wskaźników kontekstowych. Do porównań na poziomie regionów polskich wybrano województwa: lubelskie, lubuskie i zachodniopomorskie, opierając się na analizie porównawczej obszarów inteligentnych specjalizacji

Innowacyjność Wielkopolski na tle Europy

Innowacyjność województwa wielkopolskiego na tle pozostałych regionów Polski i Unii Europejskiej została oceniona na podstawie cyklicznie publikowanego europejskiego raportu oceniającego poziom innowacyjności, tj. **Regional Innovation Scoreboard**². Ranking ten jest rozszerzeniem **European Innovation Scoreboard (EIS)**³. Oba raporty stanowią narzędzia szczegółowej oceny poziomu innowacyjności poszczególnych krajów oraz regionów europejskich, która dokonywana jest na podstawie syntetycznego wskaźnika innowacyjności oraz dedykowanych wskaźników szczegółowych, wykorzystujących szeroko wyniki Wspólnotowego Badania Innowacji⁴.

Metodologia Regional Innovation Scoreboard wykorzystuje dane dla 240 regionów z całej Europy, w oparciu o 21 z 32 wskaźników dostępnych w EIS. Szczegółowe informacje na temat metodologii, a także opis wskaźników i dane źródłowe wskazane zostały w samym raporcie i jego załącznikach⁵.

Pozycję Wielkopolski na tle pozostałych europejskich regionów przedstawiono w oparciu o wskaźniki zaprezentowane w tabeli 1.

Tabela 1. Kategorie składowe Regional Innovation Scoreboard 2023

Regional Innovation Scoreboard 2023	Raport monitorowania RIS 2030 za 2023 r.
0 Summary Innovation Index	W.0. Wskaźnik syntetyczny
1.1.2 Population with tertiary education	W.1. Populacja z wyższym wykształceniem
1.1.3 Population involved in lifelong learning	W.2. Kształcenie ustawiczne
1.2.1 International scientific co-publications	W.3. Międzynarodowe publikacje naukowe we współpracy
1.2.2 Scientific publications among the top 10% most cited	W.4. Najczęściej cytowane publikacje
1.3.2 Individuals with above basic overall digital skills	W.5. Umiejętności cyfrowe
2.1.1 R&D expenditure in the public sector	W.6. Nakłady na badania i rozwój w sektorze publicznym
2.2.1 R&D expenditure in the business sector	W.7. Nakłady na badania i rozwój w sektorze biznesowym
2.2.2 Non-R&D innovation expenditures	W.8. Wydatki na innowacje niezwiązane z badaniami i rozwojem
2.2.3 Innovation expenditures per person employed	W.9. Wydatki na innowacje na jednego pracownika
2.3.2 Employed ICT specialists	W.10. Specjaliści w branży IT
3.1.1 SMEs introducing product innovations	W.11. Innowatorzy procesu produkcji
3.1.2 SMEs introducing business process innovations	W.12. Innowatorzy procesu biznesowego
3.2.1 Innovative SMEs collaborating with others	W.13. Innowacyjne MŚP współpracujące z innymi
3.2.2 Public-private co-publications	W.14. Publikacje we współpracy publiczno-prywatnej
3.3.1 PCT patent applications	W.15. Międzynarodowe zgłoszenia patentowe (PCT)
3.3.2 Trademark applications	W.16. Zgłoszenia znaków towarowych
3.3.3 Design applications	W.17. Wnioski o udzielenie prawa na wzór przemysłowy
4.1.1 Employment in knowledge-intensive activities	W.18. Zatrudnienie w usługach opartych na wiedzy
4.1.2 Employment in innovative enterprises	W.19. Zatrudnienie w innowacyjnych MŚP
4.2.3 Sales of new-to-market and new-to-firm innovations	W.20. Sprzedaż innowacyjnych rozwiązań
4.3.2 Air emissions by fine particulates	W.21. Emisje do powietrza przez drobne cząstki trwałe

Źródło: opracowanie własne

² Regional Innovation Scoreboard: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c849333f-25db-11ee-a2d3-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-289680093>

³ European Innovation Scoreboard: <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/04797497-25de-11ee-a2d3-01aa75ed71a1>

⁴ Community Innovation Survey to cykliczne badanie oparte o metodykę opracowaną przez Eurostat i OECD, na podstawie wytycznych Podręcznika Oslo: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/microdata/community-innovation-survey>

⁵ European Innovation Scoreboard 2023 – https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-07/ec_rtd_eis-2023-methodology-report.pdf

Rankingi klasyfikują poszczególne kraje i regiony UE według następujących kategorii:

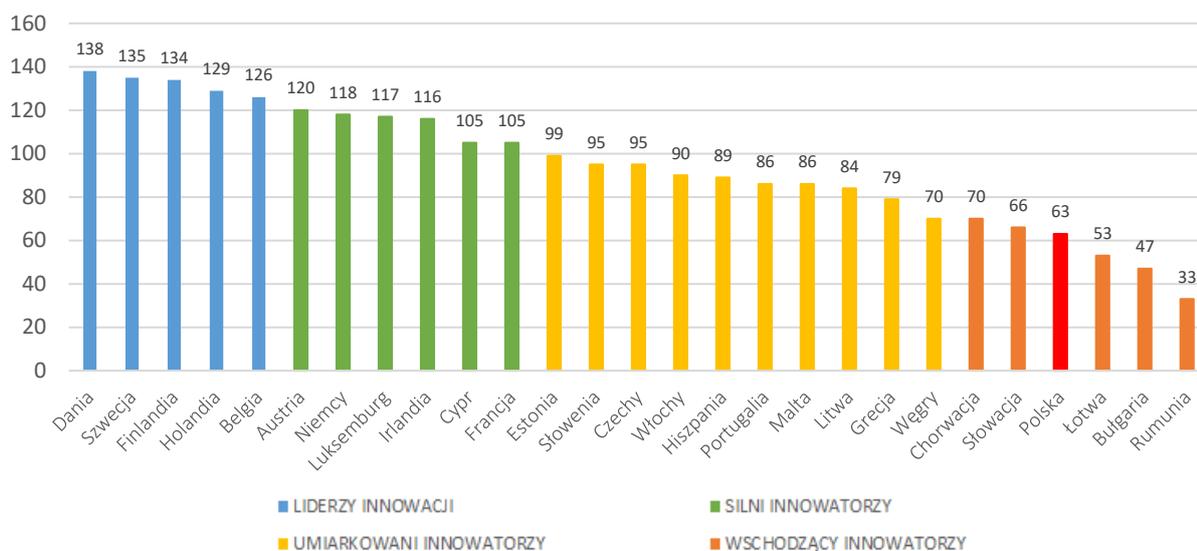
- Liderzy innowacji (innovation leaders): wyniki powyżej 125% średniej UE
- Silni innowatorzy (strong innovators): wyniki w przedziale 100-125% średniej UE
- Umiarkowani innowatorzy (moderate innovators): wyniki w przedziale 70-100% średniej UE
- Wschodzący innowatorzy (emerging innovators): wyniki poniżej 70% średniej UE

Dodatkowo, każda z powyższych grup ma uwzględniony atrybut dodatni (+), neutralny lub ujemny (-), doprecyzowujący pozycję w rankingu.

Zgodnie z najnowszym dostępnym raportem EIS 2023, czołowym innowatorem w Europie jest Dania, która wyprzedziła Szwecję po kilku latach na pozycji lidera. Do kategorii Liderów innowacji zakwalifikowały się także Finlandia, Holandia i Belgia. Pozycja UE w skali świata nie zmieniła się znacząco w porównaniu do dwóch poprzednich lat. Pomimo licznych kryzysów, z jakimi w ostatnich latach zmagala się Europa, kraje Unii poprawiają swoje wyniki w zakresie innowacyjności. Jednakże, mimo ciągłego rozwoju, w skali globalnej różnica między Wspólnotą Europejską a krajami takimi jak Kanada, Korea Południowa czy Stany Zjednoczone zwiększyła się. Różnice wewnątrz Europy nie uległy dużym zmianom, rozkład innowacyjności pozostaje w dużej mierze niezmienny. Na uwagę zasługują zmiany, które dotyczą Węgier, Francji i Luksemburga. Węgry odnotowały wzrost wskaźników innowacyjności i awansowały do grupy Umiarkowanych Innowatorów, podczas gdy Francja i Luksemburg zaliczyły nieznaczny spadek wskaźników⁶.

Polska uzyskała ponownie tytuł Wschodzącego Innowatora, z wynikami na poziomie 62,8% średniej UE (wykres 1.) i zajęła 24 miejsce na 27 państwach, wyprzedzając jedynie Łotwę, Bułgarię i Rumunię⁷. Wydajność polskiej gospodarki innowacyjnej jest powyżej średniej w grupie Wschodzących innowatorów. Wyniki rosną szybciej niż średnia europejska (8,5 punktu procentowego). Różnice między Polską a resztą krajów Unii Europejskiej w kolejnych rankingach znacznie się zmniejszają.

Wykres 1. Sumaryczny wskaźnik innowacyjności 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie European Innovation Scoreboard 2023

⁶ Wyniki z 2023 roku odnoszone są do EIS 2016 (8 letni okres czasu).

⁷ Profil Polski w EIS 2023 https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2023/ec_rtd_eis-country-profile-pl.pdf

W odniesieniu do regionów, według Regional Innovation Scoreboard 2023, klasyfikacja liderów innowacji prezentuje się następująco: pierwsze miejsce zajmuje region Hovedstaden (Dania), po awansie z miejsca 4. w 2021 roku, drugie miejsce zajął region Helsinki-Uusimaa (Finlandia), a na trzecim miejscu uplasował się region Oberbayern (Niemcy). Pierwsze dwadzieścia miejsc w rankingu zajmują regiony reprezentujące Szwajcarię, Niemcy, Szwecję, Finlandię, Danię, Norwegię, oraz Wielką Brytanię⁸. Zestawienie 20. najlepiej ocenionych regionów znajduje się w tabeli 2.

Tabela 2. Liderzy innowacji wg Regional Innovation Scoreboard 2023

Miejsce w rankingu	2017	2019	2021	2023	Wartość wskaźnika 2023
1.	Zürich (CH04)	Zürich (CH04)	Stockholm (SE11)	Hovedstaden (DK01)	156,3
2.	Hovedstaden (DK01)	Stockholm (SE11)	Helsinki-Uusimaa (FI1B)	Helsinki-Uusimaa (FI1B)	152,1
3.	Stockholm (SE11)	Hovedstaden (DK01)	Oberbayern (DE21)	Oberbayern (DE21)	151,5
4.	Nordwestschweiz (CH03)	Helsinki-Uusimaa (FI1B)	Hovedstaden (DK01)	Stockholm (SE11)	149,8
5.	Région lémanique (CH01)	Ticino (CH07)	Zürich (CH04)	Berlin (DE3)	147,5
6.	Oberbayern (DE21)	Berlin (DE3)	Karlsruhe (DE12)	Zürich (CH04)	143,4
7.	Helsinki-Uusimaa (FI1B)	Oberbayern (DE21)	Berlin (DE3)	Karlsruhe (DE12)	142,4
8.	Ticino (CH07)	Karlsruhe (DE12)	Ticino (CH07)	Midtjylland (DK04)	140,7
9.	Île de France (FR1)	Nordwestschweiz (CH03)	Sydsverige (SE22)	Ticino (CH07)	138,9
10.	South East (UKJ)	Zentralschweiz (CH06)	Nordwestschweiz (CH03)	Västverige (SE23)	138,5
11.	Sydsverige (SE22)	Région lémanique (CH01)	Västverige (SE23)	Nordwestschweiz (CH03)	137,1
12.	Karlsruhe (DE12)	South East (UKJ)	South East (UKJ)	Noord-Holland (NL32)	137,1
13.	London (UKI)	Ostschweiz (CH05)	Zentralschweiz (CH06)	Hamburg (DE6)	136,5
14.	Berlin (DE3)	London (UKI)	Région de Bruxelles-Capitale / Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BE1)	Sydsverige (SE22)	136,0
15.	Zentralschweiz (CH06)	Utrecht (NL31)	Tübingen (DE14)	Utrecht (NL31)	134,0
16.	Ostschweiz (CH05)	Espace Mittelland (CH02)	Braunschweig (DE91)	London (UKI)	131,1
17.	Tübingen (DE14)	Sydsverige (SE22)	Oslo og Akershus (NO01)	Zuid-Holland (NL33)	131,1
18.	Västverige (SE23)	Västverige (SE23)	Ostschweiz (CH05)	Ostschweiz (CH05)	130,9
19.	Utrecht (NL31)	Noord-Holland (NL32)	Rheinessen-Pfalz (DEB3)	Köln (DEA2)	130,8
20.	East of England (UKH)	Oslo og Akershus (NO01)	Région lémanique (CH01)	Oslo og Viken (NO08)	130,6

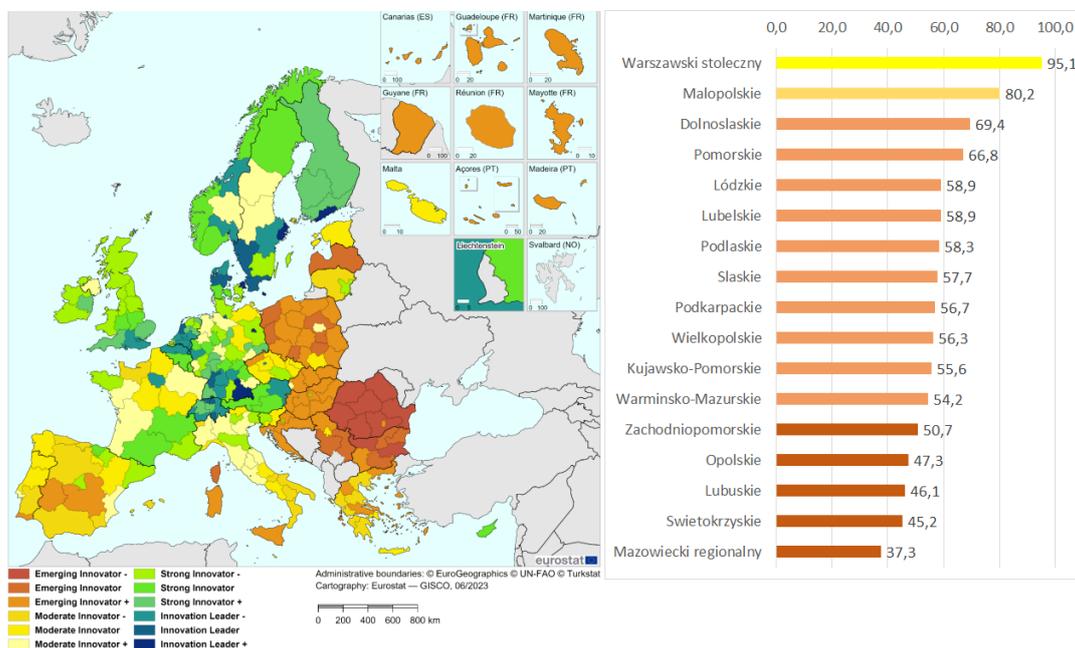
Źródło: Regional Innovation Scoreboard 2023

W odniesieniu do terytorium Polski, w roku 2023, jedynie dwa regiony uzyskały tytuł umiarkowanych innowatorów: region Warszawski stołeczny ze wskaźnikiem na poziomie 95,1 oraz region Małopolski (80,2). Pozostałe regiony sklasyfikowano jako wschodzących innowatorów. W odniesieniu do wyników z 2014 roku, wszystkie regiony wykazują tendencję wzrostową; wśród nich wymienić należy w szczególności region Warszawski stołeczny (zmiana o 19,9), Małopolski (19,3) i Dolnośląski (16,6). Wielkopolska została sklasyfikowana jako wschodzący innowator+, osiągając 210 miejsce wśród regionów europejskich oraz 10. miejsce w kraju, ze wskaźnikiem na poziomie 56,3, oznaczającym zmianę

⁸ Regional Innovation Scoreboard uwzględnia wszystkie wyniki regionów UE, innych regionów europejskich oraz regionów sąsiedzkich (240).

o 11,9 w stosunku do 2014 r. Dla Wielkopolski oznacza to spadek w stosunku do poprzedniej edycji raportu (2021), kiedy osiągnęła 8. miejsce w kraju i 208. miejsce w Europie.

Rycina 2. Ranking Innowacyjności Regionów 2023

Źródło: Raport Regional Innovation Scoreboard 2023

Na wartość syntetycznego wskaźnika innowacji składa się 21 dedykowanych wskaźników szczegółowych. Wartości poszczególnych wskaźników dla Wielkopolski, zarówno bezwzględne, jak i odniesione do średniej UE (UE=100%) i średniej krajowej (Kraj=100%), przedstawia tabela 3. Rozwinięcie zastosowanych skrótów (W.0., W.1. itd.) znajduje się w tabeli 1. Wielkopolska uzyskała wynik powyżej średniej UE w przypadku wskaźnika W.17. *Wnioski o udzielenie prawa na wzór przemysłowy*. 7 wskaźników na 21 uzyskało natomiast wynik powyżej średniej krajowej. Niekorzystna sytuacja dotyczy wskaźników: W.20. *Sprzedaż innowacyjnych rozwiązań*, W.2. *Kształcenie ustawiczne* oraz W.15. *Międzynarodowe zgłoszenia patentowe (PCT)*.

Tabela 3. Wartości wskaźników szczegółowych dla Wielkopolski wg RIS 2023

	W.1.	W.2.	W.3.	W.4.	W.5.	W.6.	W.7.	W.8.	W.9.	W.10.	W.11.	W.12.	W.13.	W.14.	W.15.	W.16.	W.17.	W.18.	W.19.	W.20.	W.21.
wartość wskaźnika	33,2	3,9	605,0	609,1	20,8	0,5	0,4	±	±	2,4	±	±	±	90,4	0,3	7,1	7,7	12,3	±	±	15,1
wskaźnik znormalizowany	0,348	0,110	0,145	0,299	0,341	0,406	0,356	0,296	0,239	0,253	0,200	0,306	0,188	0,317	0,178	0,479	0,808	0,384	0,269	0,120	0,407
Kraj = 100%	68	66	102	115	101	92	69	91	80	64	81	96	72	106	77	117	117	90	84	51	111
UE = 100%	66	30	47	55	72	71	53	73	40	48	36	47	39	81	29	96	139	68	47	25	68

± - wartość nie została ujawniona ze względu na możliwość kalkulacji danych poufnych

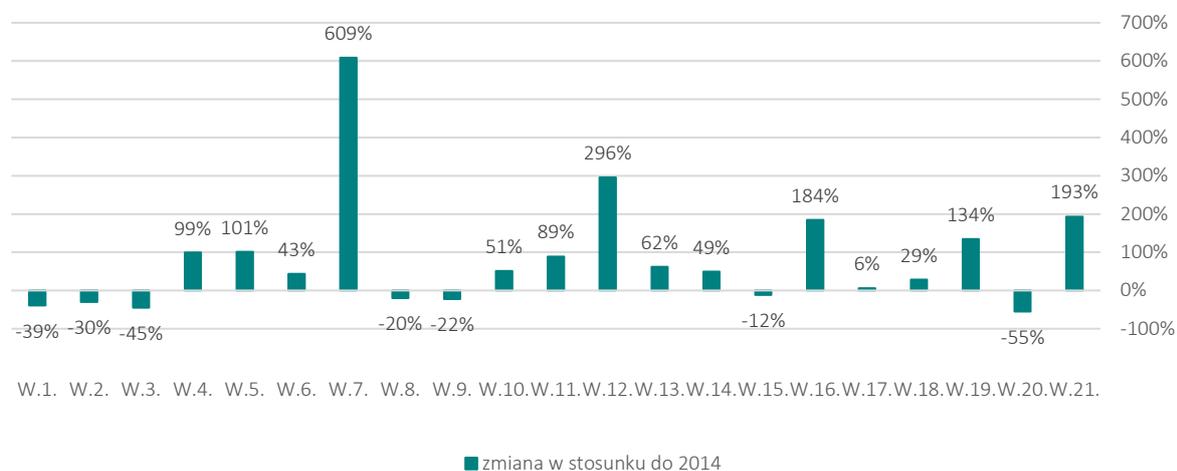
Źródło: Regional Profiles Poland; Regional Innovation Scoreboard 2023

W porównaniu do 2014 roku, pozytywna zmiana wartości wskaźników została odnotowana w przypadku 14 na 21 wskaźników (wykres 2). Największy wzrost stwierdzono w przypadku wskaźników: W.7. *Nakłady na badania i rozwój w sektorze biznesowym* (wzrost o 609%), W.12. *Innowatorzy procesu biznesowego* (296%) oraz W.21. *Emisje do powietrza przez drobne cząstki trwałe* (193%)⁹ oraz W.16.

⁹ Wskaźnik dotyczy narażenia na drobne cząsteczki stałe PM2.5. Wyższa wartość wskaźnika świadczy o większym narażeniu. Dla porównywania wskaźnika między krajami i regionami stosuje się w raporcie wartości znormalizowane (0-1), gdzie w przypadku pozytywnego zjawiska wartości dążą do 1.

Zgłoszenia znaków towarowych (184%). Negatywny trend odnotowano w przypadku 7 wskaźników, spośród których największy spadek dotyczył wskaźników W.20. Sprzedaż innowacyjnych rozwiązań (-55%), W.3. Międzynarodowe publikacje naukowe we współpracy (-45%) oraz W.1. Populacja z wyższym wykształceniem (-39%).

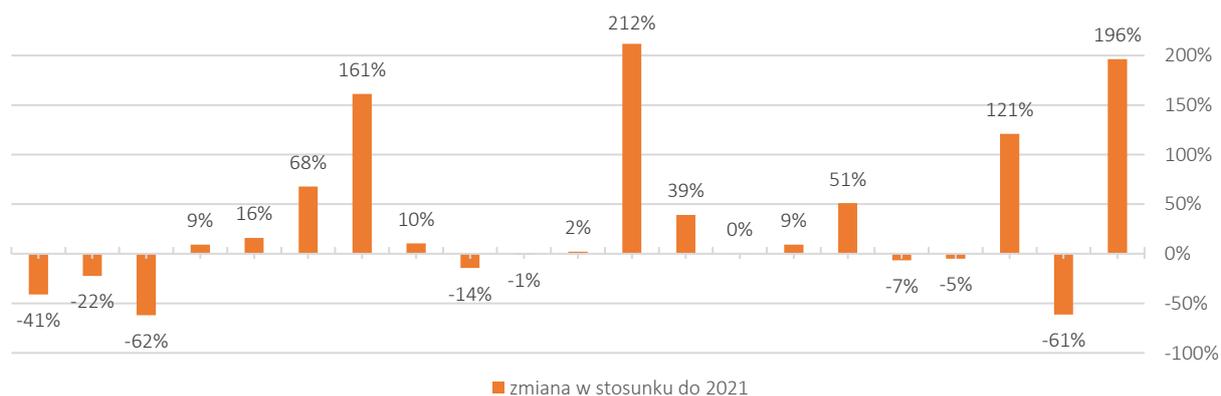
Wykres 2. Zmiana procentowa wartości wskaźników w 2023 roku w odniesieniu do wartości w roku 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Regional Innovation Scoreboard 2023

Z kolei, w odniesieniu do 2021 roku, pozytywna zmiana wartości wskaźników została odnotowana w przypadku 13 na 21 wskaźników (wykres 3). Największy wzrost stwierdzono w przypadku wskaźników: W.12. Innowatorzy procesu biznesowego (212%), W.21. Emisje do powietrza przez drobne cząstki trwałe (196%) oraz W.7. Nakłady na badania i rozwój w sektorze biznesowym (161%). Negatywny trend odnotowano w przypadku 8 wskaźników, spośród których największy spadek dotyczył ponownie W.3. Międzynarodowe publikacje naukowe we współpracy (-62%), W.20. Sprzedaż innowacyjnych rozwiązań (-61%), oraz W.1. Populacja z wyższym wykształceniem (-41%).

Wykres 3. Zmiana procentowa wartości wskaźników w 2023 roku w odniesieniu do wartości w roku 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie Regional Innovation Scoreboard 2023

Tabela 4. prezentuje pozycję Wielkopolski na tle kraju i Europy poprzez wskazanie miejsca w rankingu regionów, a także wskazuje na zmianę pozycji w stosunku do roku 2021. W odniesieniu do sytuacji w innych regionach, Wielkopolska zajęła bardzo dobrą pozycję w przypadku wskaźnika W.17. Wnioski o udzielenie prawa na wzór przemysłowy, (tj. 22. miejsce w Europie i 6. miejsce w kraju) oraz W.16.

Zgłoszenia znaków towarowych (76. miejsce w Europie, 3. miejsce w kraju). Na tle pozostałych województw, region bardzo dobrze wypadł w rankingu w odniesieniu do wskaźników:

- W.5. Umiejętności cyfrowe (5 miejsce),
- W.12. Innowatorzy sektora biznesowego (5. miejsce)
- W.4. Najczęściej cytowane publikacje (6. miejsce)
- W.18. Zatrudnienie w usługach opartych na wiedzy (6. miejsce).

Tabela 4. Pozycja województwa wielkopolskiego w kategoriach składowych Regional Innovation Scoreboard 2023

Kategorie składowe Regional Innovation Scoreboard	Pozycja w kraju (na 17 miejsc)		Pozycja w Europie (na 240 miejsc)	
W.1. Populacja z wyższym wykształceniem	15	↓	167	↓
W.2. Kształcenie ustawiczne	9	≡	206	↓
W.3. Międzynarodowe publikacje naukowe we współpracy	7	↓	186	↓
W.4. Najczęściej cytowane publikacje	6	≡	191	↑
W.5. Umiejętności cyfrowe	5	↑	160	↑
W.6. Nakłady na badania i rozwój w sektorze publicznym	8	↓	152	↑
W.7. Nakłady na badania i rozwój w sektorze biznesowym	10	↑	181	↑
W.8. Wydatki na innowacje niezwiązane z badaniami i rozwojem	11	↑	175	↑
W.9. Wydatki na innowacje na jednego pracownika	13	↑	206	↑
W.10. Specjaliści w branży IT	7	↑	154	↑
W.11. Innowatorzy procesu produkcji	13	↓	222	↑
W.12. Innowatorzy procesu biznesowego	5	↑	196	↑
W.13. Innowacyjne MSP współpracujące z innymi	13	≡	220	↑
W.14. Publikacje we współpracy publiczno-prywatnej	7	↓	192	↓
W.15. Międzynarodowe zgłoszenia patentowe (PCT)	14	↓	213	↓
W.16. Zgłoszenia znaków towarowych	3	↑	76	↑
W.17. Wnioski o udzielenie prawa na wzór przemysłowy	6	↓	22	↓
W.18. Zatrudnienie w usługach opartych na wiedzy	6	↑	151	↑
W.19. Zatrudnienie w innowacyjnych MSP	13	↓	201	↑
W.20. Sprzedaż innowacyjnych rozwiązań	14	↓	220	≡
W.21. Emisje do powietrza przez drobne cząstki trwałe	10	↑	192	↑

*Wiele regionów osiągało identyczne wartości z uwagi na charakterystykę wskaźnika

Legenda

Trend wzrostowy ↑ Trend spadkowy ↓ Brak zmian ≡

Źródło: opracowanie własne na danych podstawie Regional Innovation Scoreboard, wartości wskaźników znormalizowane

Zauważyć można dominację trendów wzrostowych. Szczególnie zauważalna jest pozytywna zmiana w odniesieniu do wskaźnika W.5. *Umiejętności cyfrowe* oraz W.16. *Zgłoszenia znaków towarowych*, w stosunku do których odnotowano awans o 47 pozycji, jak i W.12. *Innowatorzy procesu biznesowego* (awans o 31 pozycji). Negatywny trend jest szczególnie odczuwalny w przypadku wskaźnika W.1. *Populacja z wyższym wykształceniem* (spadek o 71 pozycji), co wskazuje na malejący odsetek ludności z wykształceniem wyższym w stosunku do społeczeństwa europejskiego.

Innowacyjność Wielkopolski na tle kraju

Innowacyjność gospodarki województwa wielkopolskiego została także oceniona na podstawie wniosków zawartych w krajowych i regionalnych raportach i analizach kierunkowych, obejmujących swoją tematyką kwestie rozwoju innowacji, konkurencyjności przedsiębiorstw, rynku pracy i edukacji.

Raporty SGH i Forum Ekonomicznego z roku 2023 wskazują, że rok 2021 przyniósł szybką poprawę koniunktury, a rok 2022 utrzymanie pozytywnych tendencji zapoczątkowanych w poprzednim okresie – tj. dodatnie tempo wzrostu gospodarczego. Zauważyć można jednak znaczne jego spowolnienie, co jest konsekwencją kontynuacji konfliktu zbrojnego w Ukrainie i dość szybkiego zacieśniania się polityki monetarnej w reakcji na rosnącą we wszystkich krajach stopę inflacji, która po części również jest konsekwencją tego konfliktu. W rezultacie, państwa UE, z wyłączeniem Estonii, borykały się ze spowolnieniem wzrostu gospodarczego. Mimo recesji w 2020 r. i spowolnienia gospodarczego w 2021-2022, kraje EŚW-11¹⁰, w tym Polska, osiągnęły przeciętnie szybsze tempo wzrostu gospodarczego w stosunku do średniej dla całej UE¹¹.

Dojrzałość innowacyjna polskich firm, na podstawie wartości Wskaźnika Dojrzałości Innowacyjnej (WDI) 2023, określanej w raporcie PARP¹², uległa poprawie. Wskaźnik służy do oceny stanu i poziomu innowacyjności przedsiębiorstw ze względu na wielkość oraz profil i zasięg działalności. Wskaźnik Dojrzałości Innowacyjnej powstał w oparciu o 203 zmienne w czterech kategoriach:

- A „Infrastruktura i zarządzanie innowacją”, dotyczy nakładów i zasobów finansowych, ludzkich i technologicznych
- B „Kapitał relacyjny”, dotyczy zaangażowania i współpracy w ramach procesów innowacyjnych
- C „Zwrot z innowacji”, dotyczy wprowadzania nowatorskich rozwiązań innowacyjnych i ich rezultatów
- D „Otoczenie innowacji”, dotyczy zewnętrznego otoczenia przedsiębiorstwa, pozostającego poza jego wpływem

Zarówno ogólna wartość WDI, jak i wartość składających się na WDI wskaźników cząstkowych wzrosła w porównaniu do wcześniejszych edycji (rycina 3.). Autorzy raportu sformułowali wobec tego ostrożny wniosek, że dojrzałość innowacyjna przedsiębiorstw się zwiększyła. Wszystkie cztery wskaźniki składowe uzyskały podobną wartość, co również sugeruje, że dla osiągnięcia dojrzałości ważne jest obecnie zrównoważone skomponowanie szeroko rozumianego otoczenia innowacyjnego. W ujęciu czasowym obserwowany jest przy tym wzrost znaczenia komponentu technologicznego. Najwyższe wartości dla uproszczonego WDI uzyskują województwa kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie, łódzkie, lubuskie oraz dolnośląskie. Liderzy rozwoju gospodarczego pod kątem wartości PKB, tacy jak województwo mazowieckie, małopolskie, śląskie czy też wielkopolskie uzyskują wyniki słabsze o ok. 2-3 punkty.

¹⁰ Region Europy Środkowo-Wschodniej w niniejszym opracowaniu obejmuje 11 krajów: Bułgarię, Chorwację, Czechy, Estonię, Litwę, Łotwę, Polskę, Rumunię, Słowację, Słowenię i Węgry.

¹¹ Trajektorie rozwojowe krajów Europy Środkowo-Wschodniej – próba oceny wpływu pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie, Raport SGH i Forum Ekonomicznego 2023.

¹² Innowacyjność przedsiębiorstw 2023, PARP.

W odniesieniu do aktualnych wyzwań na rynku pracy, w opinii największych wielkopolskich pracodawców główne zagrożenia dla rozwoju firm to wzrost kosztów prowadzenia działalności, wyższe koszty energii elektrycznej i gazu, rosnąca inflacja i ograniczony dostęp do surowców i komponentów¹⁴.

Pomimo trudnej sytuacji związanej z wahaniami cen surowców i energii, raporty wskazują, że jak dotąd w Wielkopolsce „nie odnotowuje się wzrostu poziomu bezrobocia, co świadczy o ostrożności firm w redukcji, często z trudem zdobytej i przeszkolonej kadry. Liczba nowych etatów nadal przeważa te zredukowane. Wzrasta przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, w tym również w przemyśle i budownictwie, co może świadczyć o wygaszaniu jednoosobowych firm i przechodzeniu kadr do zatrudnienia pracowniczego.” Takie zmiany wynikają z hamowania gospodarki, wzrostu inflacji oraz pojawiającego się zagrożenia recesji ogólnoświatowej. Istnieje obawa, że kryzys ekonomiczny oraz wysokie ceny energii i surowców staną się zagrożeniem dla rentowności wielu mikroprzedsiębiorstw, czyli takich, które dominują na wielkopolskim rynku pracy. Dynamicznie rozwija się sektor usług nowoczesnych, który generuje coraz więcej miejsc pracy, zwłaszcza dla osób młodych. Najbardziej poszukiwane kompetencje dotyczą obszarów: rozwój sztucznej inteligencji, chmury obliczeniowej i analityka¹⁵.

Dane krajowych agencji pośrednictwa pracy wskazują, że najczęściej rekrutowani byli pracownicy wykonujący proste prace w przemyśle, magazynierzy i pokrewni, programiści aplikacji, ręczni pakowacze i znakowacze, pracownicy obsługi biurowej, specjaliści do spraw reklamy i marketingu, kierowcy samochodów ciężarowych, pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne¹⁶. Rycina 5. przedstawia wybrane obszary zawodowe, zdominowane przez komercyjne pośrednictwo pracy.

Rycina 5. Wybrane obszary zawodowe zdominowane przez komercyjne pośrednictwo pracy

Źródło: Zapotrzebowanie na kadry w województwie wielkopolskim, Wojewódzki Urząd Pracy, Poznań, 2023.

¹⁴ Kadry dla wielkopolskiej gospodarki na lokalnych rynkach pracy, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Poznań, 2023.

¹⁵ Barometr zawodów 2023, Raport podsumowujący badanie w województwie wielkopolskim, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Poznań, 2023.

¹⁶ Zapotrzebowanie na kadry w województwie wielkopolskim, Wojewódzki Urząd Pracy, Poznań, 2023.

Aktywność Wielkopolski w programach międzynarodowych

W niniejszym rozdziale przedstawiono aktywność podmiotów z województwa wielkopolskiego w programach koordynowanych na poziomie międzynarodowym, których priorytety skupiają się na podnoszeniu konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarek regionalnych i krajowych. Opierając się na dostępnych danych, przedstawiono informacje dla programów Horyzont Europa oraz programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej, tj. Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 oraz Interreg Europa 2021-2027.

Horyzont Europa

Wśród źródeł finansowania działań założonych w Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030 znajduje się Program Ramowy Unii Europejskiej Horyzont Europa, będący największym w historii Unii Europejskiej programem w zakresie badań naukowych i innowacji. W 2021 roku wystartowała kolejna edycja Programu. Dotychczas, w ramach ogłoszonych naborów w UE rozpoczęto realizację 10 889 projektów na kwotę 31,62 mld EUR w 164 krajach.

Analizując projekty wyłonione w naborach ogłoszonych w latach 2021-2023, wskazać można, że 25 podmiotów z województwa wielkopolskiego uczestniczy w 89 realizowanych projektach. Stanowi to 7% wszystkich projektów w skali kraju (i odpowiednio 1,3% w UE) wspartych w ramach Programu oraz 10% uczestników w skali kraju (3% w Europie).

Poszczególne jednostki pełnią rolę koordynatora projektu lub uczestnika. Łącznie wyodrębnić można 110 uczestnictw oraz 11 koordynacji projektowych. W największej ilości projektów uczestniczą: Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk (29), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (19), Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny (12) oraz ITTI Sp. z o.o. (9). Na szczególną uwagę zasługują projekty koordynowane przez wielkopolskie jednostki, w liczbie 11, które wskazane zostały w tabeli 5.

Tabela 5. Projekty Horyzont Europa koordynowane przez wielkopolskie podmioty

Koordinator	Nazwa projektu
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	AlternativeEnds: Alternative gene ends: the crosstalk of RNA cleavage and transcription termination
	ForestFuture: Climate change impacts on trees reproduction and forecasts of forest recruitment change
	ONGUARD: Study on the influence of nitroxyl (HNO) and nitric oxide (NO) bioactivity on potato defense against pathogens: on the lookout for improving the global food supply.
Politechnika Poznańska	ENERCAP: European Network to Empower Research on CAPacitors
	NIGHT4FUTURE: The Future of Earth is Possible Through Collaboration between Scientists from Different Fields
	IMMOSTORE: 'It yet remains to see...' - Hybrid electrochemical energy storage system of high power and improved cycle life
Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny	CRISTAL: Climate resilient and environmentally sustainable transport infrastructure, with a focus on inland waterways
	SAFARI: SAFE AND SUSTAINABLE BY DESIGN GRAPHENE/MXENES HYBRIDS
Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk	HIDALGO2: HPC and Big Data Technologies for Global Challenges
ITTI Sp. z o.o.	CHIMERA: Comprehensive Hazard Identification, and Monitoring systEm for uRban Areas
Stowarzyszenie Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego	2PS: Prevent & Protect Through Support

Źródło: opracowanie własne na podstawie interaktywnych tablic Programu Horyzont

Aktywność wielkopolskich jednostek w naborach do programu Horyzont Europa odnotowano we wszystkich trzech latach trwania programu: 18 jednostek w 2021, 20 jednostek w 2022 roku oraz 9 jednostek w 2023 roku (tabela 6). Łączna kwota dofinansowania dla wielkopolskich podmiotów realizujących projekty w ramach Horyzont Europa wynosi 29 777 801,23 EUR. Stanowi to ok. 7% wartości dofinansowania otrzymanego przez polskie podmioty. Projekty w Wielkopolsce są prowadzone w ramach każdej z 4 inicjatyw:

- Global Challenges and European Industrial Competitiveness (dofinansowanie 11 mln EUR),
- Excellent Science (7,84 mln EUR),
- Widening Participation and Strengthening the European Research Area (0,62 mln EUR),
- Innovative Europe (0,34 mln EUR).

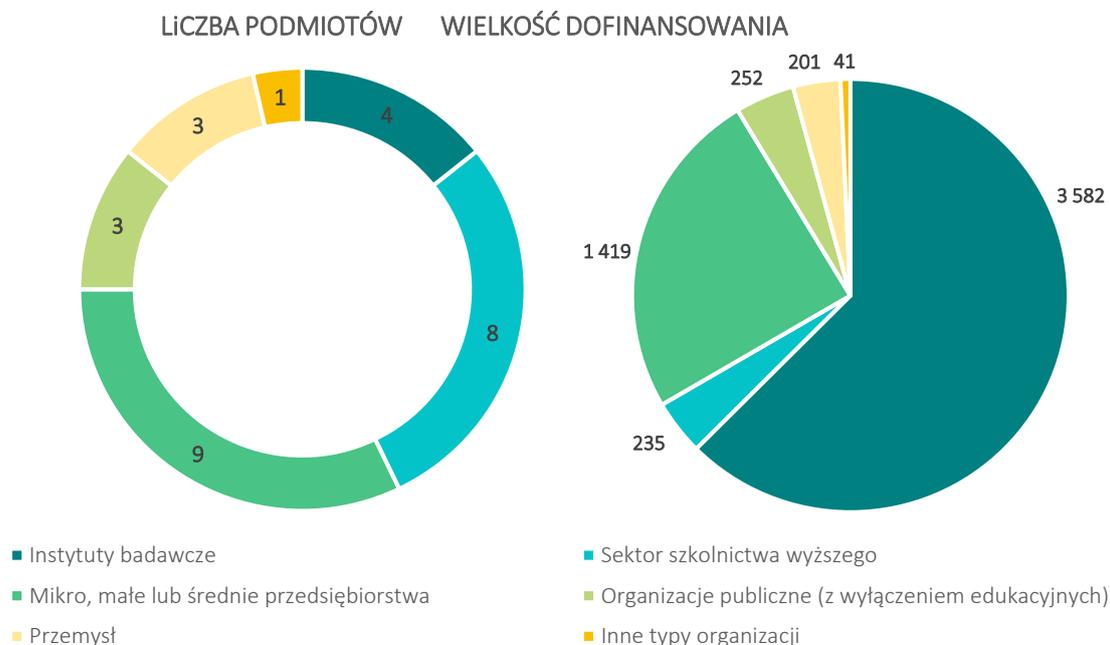
Tabela 6. Podmioty z województwa wielkopolskiego zaangażowane w realizację projektów Horyzont

Lp.	Nazwa uczestnika	Liczba koordynacji	Liczba uczestnictw	Dofinansowanie netto EUR z UE
J.1.	Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk	1	28	9 302 355,00 €
J.2.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	3	16	5 140 612,35 €
J.3.	Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny	2	10	3 582 070,40 €
J.4.	ITTI Sp. z o.o.	1	8	2 464 550,00 €
J.5.	BATTRONICS Sp. z o.o.	0	1	1 820 755,00 €
J.6.	Politechnika Poznańska	3	8	1 706 377,98 €
J.7.	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	0	6	1 370 129,25 €
J.8.	ANTMICRO Sp. z o.o.	0	1	788 593,75 €
J.9.	Stowarzyszenie Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego	1	4	730 623,75 €
J.10.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	0	4	498 187,50 €
J.11.	ROLTEC Sp. z o.o.	0	2	400 580,00 €
J.12.	ENVITEST J. Pacholski Sp. j.	0	1	291 125,00 €
J.13.	Instytut Genetyki Roślin PAN	0	2	206 625,00 €
J.14.	ALVO Sp. z o.o. Sp. k.	0	1	201 250,00 €
J.15.	IDFS Sp. z o.o.	0	1	196 000,00 €
J.16.	Miasto Poznań	0	1	193 887,50 €
J.17.	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu	0	2	191 685,00 €
J.18.	Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	0	2	158 125,00 €
J.19.	AM TRANS PROGRES Sp. z o.o.	0	1	143 500,00 €
J.20.	Uniwersytet WSB MERITO w Poznaniu	0	1	77 250,00 €
J.21.	Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.	0	1	61 950,00 €
J.22.	Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	0	1	58 562,50 €
J.23.	CAMELEO Leśniewicz Gradkowska SPJ	0	1	55 937,00 €
J.24.	DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o.	0	2	51 843,75 €
J.25.	Polska Izba Nasienna	0	1	41 775,00 €
J.26.	Instytut Fizyki Molekularnej Polskiej Akademii Nauk	0	1	19 875,00 €
J.27.	Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu	0	1	13 675,00 €
J.28.	Instytut Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk	0	1	9 900,00 €
J.29.	Pikralida sp. z o.o.	0	1	0,00 €
Suma:		11	110	29 777 801,23 €

Źródło: opracowanie własne na podstawie interaktywnych tablic Programu Horyzont

Największe dofinansowanie ze środków unijnych uzyskały odpowiednio: Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk (9 302 355,00 EUR), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (5 140 612,35 EUR), Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny (3 582 070,40 EUR) oraz ITTI Sp. z o.o. (1 251 875 EUR).

Wykres 4. Podmioty z województwa wielkopolskiego zaangażowane w realizację projektów Horyzont wg typu organizacji oraz wielkości dofinansowania (w tys. EUR)

Źródło: opracowanie własne na podstawie interaktywnych tablic Programu Horyzont

Europejska Współpraca Terytorialna

Nowatorskie rozwiązania, w szczególności w zakresie wymiany doświadczeń i budowy potencjału instytucjonalnego, są wspierane na poziomie europejskim również w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej, w ramach programów INTERREG. Podmioty z województwa wielkopolskiego mają możliwość uczestnictwa w INTERREG w następujących komponentach:

- **współpraca transnarodowa** (Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027), zmierzająca do wzmocnienia współpracy za pomocą działań polityki spójności;
- **współpraca międzyregionalna** (Interreg Europa 2021-2027), której celem jest wzmocnienie skuteczności polityki spójności, zachęcając do wymiany doświadczeń między regionami

W ramach Departamentu Gospodarki UMWW funkcjonuje Regionalny Punkt Kontaktowy EWT (RPK EWT). Jego głównym celem jest przekazywanie instytucjom z Wielkopolski informacji o możliwościach oraz korzyściach płynących z udziału w Programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej w celu zachęcania uczestników z regionu do realizacji projektów. Informacje przedstawione poniżej dotyczą naborów rozstrzygniętych w 2022 i 2023 roku.

W ramach naborów rozstrzygniętych od momentu uruchomienia programów perspektywy 2021-2027 wyłonionych zostało 6 projektów, w ramach których uczestniczy 5 podmiotów z województwa wielkopolskiego. Beneficjentom przyznano dofinansowanie na kwotę 1 621 932,27 €. Na uwagę zasługuje fakt, że w jednym z wyłonionych do dofinansowania projektów, partnerem wiodącym jest wielkopolski podmiot tj. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, prowadzący projekt „KidsLikeUs Empowering Ngos & Public Institutions In Helping Children Overcome Migration Traumas Using Creativity And Favors Of Nature”, polegający na realizacji badań mających na celu uzupełnienie istniejącej wiedzy dotyczącej wymagań projektowych mebli przeznaczonych do przestrzeni publicznych i przystosowanych do potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027

Program jest realizowany na obszarze dziewięciu krajów, z których osiem to państwa członkowskie UE (Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Polska, Szwecja i część Niemiec) oraz część Norwegii. Budżet programu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi 250,98 mln euro.

W ramach dwóch naborów, realizowanych w 2022 r. i 2023 r. do dofinansowania wyłoniono 3 projekty, w ramach których uczestniczą podmioty z województwa wielkopolskiego, na łączną kwotę 774 733,87 € (tabela 7). W jednym z projektów partnerem wiodącym jest Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu. W I-II kwartale 2024 r. trwa trzeci nabór na projekty.

Tabela 7. Zestawienie projektów realizowanych przez instytucje z Wielkopolski w ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027

L.p.	Akronim	Tytuł projektu	Instytucja	Miasto	Dofinansowanie jednostki z Wielkopolski (EFRR, 85%) EUR
1.	KidsLikeUs	Empowering Ngos & Public Institutions In Helping Children Overcome Migration Traumas Using Creativity And Favors Of Nature	Partner Wiodący: Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	Poznań	299 200,00 €
2.	BSG-GO!	BSG-GO! Scaling-up baltic sea game support for a resilient game industry	Fundacja Vitruvio	Poznań	173 198,48 €
3.	BSR HyAirport	BSR hydrogen air transport - preparation of Baltic Sea Region airports for green hydrogen	Port Lotniczy Poznań-Ławica im. Henryka Wieniawskiego	Poznań	302 335,39 €

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027

Program jest realizowany na obszarze dziewięciu państw Europy Środkowej: Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Austrii, Słowenii, Chorwacji oraz części Niemiec i Włoch. Instytucją Zarządzającą programem jest miasto Wiedeń. Projekty realizowane będą w międzynarodowym konsorcjum, w skład którego musi wchodzić minimum trzech partnerów z różnych krajów, z czego dwóch z siedzibą na obszarze wsparcia. Budżet programu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi ponad 224 mln euro.

W ramach programu, do końca 2023 r. rozstrzygnięto jeden nabór na projekty. Wśród wyłonionych do dofinansowania projektów znalazły się dwa, realizowane przez podmioty z Wielkopolski. Beneficjenci

– Sieć Badawcza Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz Miasto Poznań – otrzymali dofinansowanie w kwocie 662 038,40 €.

Tabela 8. Zestawienie projektów realizowanych przez instytucje z Wielkopolski w ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027

L.p.	Akronim	Tytuł projektu	Instytucja	Miasto	Dofinansowanie jednostki z Wielkopolski (EFRR, 85%) EUR
1.	GRETA	Greening Regional freight Transport in fuAs	Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny	Poznań	242 216,00 €
			Miasto Poznań		65 480,00 €
2.	Food4CE	Strengthening Innovation Capacities Among Central European Alternative Food Networks	Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny	Poznań	205 342,40 €
			Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu		149 000,00 €

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Program Interreg Europa 2021-2027

Program Interreg Europa 2021-2027 wspiera wymianę doświadczeń, nowatorskie rozwiązania i budowę potencjału instytucji uczestniczących w przygotowaniu i realizacji polityk rozwoju regionalnego, w tym programów celu Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu. Budżet programu na perspektywę 2021-2027 wynosi 379 482 670 euro i jest finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Program wspiera projekty w ramach sześciu tematów:

1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa.
2. Bardziej ekologiczna, neutralna dla klimatu i odporna Europa.
3. Lepiej połączona Europa.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu.
5. Europa bliższa obywatelom
6. Lepsze zarządzanie współpracą.

W ramach jedyne dotychczas naboru, rozstrzygniętego w 2023 r., wśród wyłonionych projektów znalazł się jeden, realizowany przez podmioty z Wielkopolski: Sieć Badawczą Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny oraz Miasto Poznań. Łączna kwota dofinansowania wyniosła 185 160,00 €.

Tabela 9. Zestawienie projektów realizowanych przez instytucje z Wielkopolski w ramach Programu Interreg Europa 2021-2027

L.p.	Akronim	Tytuł projektu	Instytucja	Miasto	Dofinansowanie jednostki z Wielkopolski (EFRR, 85%) EUR
1.	REFOCUS		Miasto Poznań	Poznań	85 920,00 €

Regional and local mobility planning focusing on inclusive decision support tools	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny	99 240,00 €
---	---	-------------

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

W związku z tym, że programy Interreg perspektywy 2014-2020 zostały już zamknięte, możliwe jest dokonanie podsumowania aktywności podmiotów z Wielkopolski. W okresie 2014-2023 zrealizowano 65 projektów angażujących jednostki z województwa wielkopolskiego, które otrzymały łącznie 6 738 009,98 € dofinansowania (załącznik 3). Wśród nich, trzy podmioty podjęły się prowadzenia czterech projektów w roli partnera wiodącego:

- Województwo Wielkopolskie, projekt: „CHAMPIONS Poprawa dostępności regionów w Europie Środkowej poprzez połączenia transportu lotniczego” oraz „ESSENCE Proste eUsługi dla ukształtowania i wzmocnienia sieci MŚP w Europie Środkowej”,
- Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk - Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe projekt „SILHOUTTE”¹⁷,
- Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznański Park Naukowo-Technologiczny, projekt: „KNOW HUB Wzmacnianie kompetencji regionów w strategicznym zarządzaniu polityką innowacji”.

Szczegółowa lista projektów zrealizowanych przez wielkopolskie podmioty w okresie 2014-2020 znajduje się w załączniku nr 2 do raportu.

¹⁷ Pod-projekt w ramach „CREATOR Tworzenie wzrostu gospodarczego poprzez odpowiedź na wyzwania i szanse wynikające ze zmian demograficznych”.

Aktywność Wielkopolski w programach krajowych

W niniejszym rozdziale przedstawiono aktywność podmiotów z województwa wielkopolskiego w programach finansowanych z funduszy unijnych, koordynowanych na poziomie krajowym, których priorytety skupiają się na podnoszeniu konkurencyjności MŚP, zwiększeniu potencjału w zakresie badań i rozwoju oraz wykorzystania zaawansowanych technologii. Przedstawiono informację dla następujących programów:

- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 (dla roku 2023 oraz dla całej perspektywy),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (dla roku 2023),
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (dla roku 2023 i całej perspektywy),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (dla roku 2023),
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020 (dla roku 2023 i całej perspektywy),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2014-2020 (dla roku 2023).

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014 – 2020

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014 – 2020 (POIR) był jednym z największych programów w Unii Europejskiej finansujący badania, rozwój i innowacje ze środków funduszy strukturalnych oraz drugi pod względem budżetu krajowy program na lata 2014-2020. Program był finansowany w całości z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, na który przeznaczono 8,6 mld euro. Głównym celem programu był wzrost innowacyjności polskiej gospodarki poprzez wsparcie firm w rozwijaniu innowacyjności w kraju i za granicą wykorzystując wyniki prac badawczo-rozwojowych, finansowanie procesów projektowych lub wyników prac badawczo - rozwojowych i ich wdrożenia w firmach, rozwój startupów i klastrów oraz transformację cyfrową gospodarki.

Tabela 10. Udział podmiotów w projektach POIR 2014-2020 w poszczególnych latach

Rok	Wartość ogółem (PLN)	Dofinansowanie (PLN)	Liczba podpisanych umów
2015	15 422 531,07	10 523 574,56	4
2016	448 231 100,64	236 091 518,45	58
2017	1 585 787 147,56	858 450 933,25	216
2018	811 218 571,65	476 056 342,87	139
2019	823 238 607,67	492 261 465,80	183
2020	1 153 963 385,99	753 232 604,76	752
2021	1 182 860 245,05	681 010 101,29	243
2022	93 309 114,73	64 656 438,86	100
2023	83 550 046,15	50 368 915,76	15
SUMA	6 197 580 750,51	3 622 651 895,60	1710

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii

W okresie 2015 – 2023, w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój zawarto 1710 umów z podmiotami z województwa wielkopolskiego, których łączna wartość przekroczyła 6,1 mld PLN. Największa liczba podpisanych umów przypada na rok 2020 (752), co stanowiło 44% wszystkich

zrealizowanych projektów. W roku 2023, który stanowił ostatni rok realizacji POIR, podpisano umowy na realizację 15 projektów z 12 podmiotami.

Pod względem liczby realizowanych projektów, wielkopolskie podmioty wykazały się szczególną aktywnością w obszarze działania 3.4. Dotacje na kapitał obrotowy (514 rozpoczętych projektów) oraz 3.3. Wsparcie promocji oraz internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw (326) w ramach Osi Priorytetowej III: Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach. Przyczyną ogromnego zainteresowania działaniem 3.4. była trudna sytuacja finansowa przedsiębiorstw wynikająca ze skutków pandemii COVID-19 w 2020 roku, która negatywnie wpłynęła na podmioty z sektora MŚP. Podmioty o statusie średnich przedsiębiorstw otrzymały pomoc finansową na poprawę trudnej sytuacji finansowej, w tym utrzymaniu ich działalności gospodarczej, zaspokojeniu potrzeb przedsiębiorstwa oraz przywrócenia płynności finansowej. Wsparcie w ramach działania 3.3. pozwoliło przedsiębiorstwom z sektora MŚP wejść na rynki zagraniczne oraz nawiązać kontakty z potencjalnymi partnerami zagranicznymi.

Pod względem wielkości przyznanego dofinansowania wyróżniają się działania 1.1. Projekty B+R przedsiębiorstw (1,9 mld PLN), oferujące wsparcie finansowe na badania przemysłowe i prace rozwojowe oraz ich komercjalizację oraz 4.2. Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki (1,7 mld PLN).

Tabela 11. Udział podmiotów w projektach POIR 2014-2020 w poszczególnych działaniach

Działanie	Poddziałanie	Wartość ogółem (PLN)	Dofinansowanie (PLN)	Liczba rozpoczętych projektów
1.1. Projekty B+R przedsiębiorstw	1.1.1. Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa	1 910 560 432,07	1 130 427 278,03	243
	1.1.2. Prace B+R związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej			
1.2. Sektorowe programy B+R		246 448 486,97	145 920 813,60	33
1.3. Prace B+R finansowane z udziałem funduszy kapitałowych	1.3.1. Wsparcie projektów badawczo-rozwojowych w fazie preseed przez fundusze typu proof of concept - BRIDGE Alfa	179 247 878,10	143 398 302,47	6
2.1. Wsparcie inwestycji w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw		145 015 048,18	45 675 714,11	16
2.3. Proinnowacyjne usługi dla przedsiębiorstw	2.3.1. Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP	150 151 691,77	83 017 793,77	239
	2.3.2. Bony na innowacje dla MŚP			
	2.3.4. Ochrona własności przemysłowej			
	2.3.5. Design dla przedsiębiorców			
	2.3.6. Granty na Eurogranty			
	2.5. Programy akceleracyjne			
3.1. Finansowanie innowacyjnej działalności MŚP z wykorzystaniem kapitału podwyższonego ryzyka	3.1.5. Wsparcie MŚP w dostępie do rynku kapitałowego – 4 Stock	489 540,00	198 000,00	2
3.2. Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R	3.2.1. Badania na rynek	1 366 375 930,57	477 415 153,23	114
	3.2.2. Kredyt na innowacje technologiczne			
3.3. Wsparcie promocji oraz internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw	3.3.3. Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand	149 386 668,40	103 209 808,16	326
3.4. Dotacje na kapitał obrotowy		103 867 621,63	103 867 621,63	514

4.1. Badania naukowe i prace rozwojowe	4.1.1. Strategiczne programy badawcze dla gospodarki 4.1.2. Regionalne agendy naukowo-badawcze 4.1.4. Projekty aplikacyjne	152 726 825,49	118 345 971,60	58
4.2. Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki		1 690 373 651,11	1 175 033 668,64	57
4.4. Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R		46 142 363,83	45 227 279,28	18
6.2. Wsparcie MŚP w obszarze cyfryzacji - Bony na cyfryzację		19 538 138,13	16 585 097,39	81
SUMA		6 197 580 750,51	3 622 651 895,60	1710

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii

W 2023 roku, w ramach POIR podpisano 15 umów z beneficjentami o wartości ponad 83,5 mln PLN, dotyczących działania 1.1. Projekty B+R przedsiębiorstw (14) oraz działania 2.3. Proinnowacyjne usługi dla przedsiębiorstw (1). W 2023 roku zakończono realizację projektów w perspektywie 2014 – 2020.

Tabela 12. Udział podmiotów w projektach POIR 2014-2020 w poszczególnych działaniach w 2023 roku

Działanie	Poddziałanie	Wartość ogółem (PLN)	Dofinansowanie (PLN)	Liczba rozpoczętych projektów
1.1. Projekty B+R przedsiębiorstw	1.1.1. Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa	83 486 046,15	50 304 915,76	14
2.3. Proinnowacyjne usługi dla przedsiębiorstw	2.3.6. Granty na Eurogranty	64 000,00	64 000,00	1
SUMA		83 550 046,15	50 368 915,76	15

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii

Wśród beneficjentów z największą liczbą zrealizowanych projektów w latach od 2015 do 2023 przeważają jednostki naukowo – badawcze oraz uczelnie wyższe, co pokazuje poniższa tabela. Pierwszą pozycję zajmuje Instytut Chemii Bioorganicznej PAN, który w tej perspektywie finansowej prowadził 37 projektów, z czego 30 zakończono w 2023 r. Na drugim miejscu znalazło się Poznańskie Centrum Superkomputerowo – Sieciowe afiliowane przy Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN (26 projektów, wszystkie zakończono w poprzednim roku). Podium zamyka Sieć Badawcza Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny, który w ramach POIR zrealizował 19 projektów, w tym 7 zakończył w 2023 r. Pierwszym przedsiębiorstwem znajdującym się na liście jest spółka HIPROMINE S.A. (8), a tuż za nią Albatros Aluminium Sp. z o.o. (7), Solaris Bus & Coach Sp. z o.o. (7) oraz Bioscientia Sp. z o.o (6).

Tabela 13. Podmioty z największą liczbą zrealizowanych projektów w POIR 2014 – 2020

Lp.	Nazwa beneficjentów	Liczba zrealizowanych projektów
1.	INSTYTUT CHEMII BIOORGANICZNEJ POLSKIEJ AKADEMII NAUK	37
2.	INSTYTUT CHEMII BIOORGANICZNEJ POLSKIEJ AKADEMII NAUK - POZNAŃSKIE CENTRUM SUPERKOMPUTEROWO SIECIOWE	26
3.	SIEĆ BADAWCZA ŁUKASIEWICZ - POZNAŃSKI INSTYTUT TECHNOLOGICZNY	19
4.	POLITECHNIKA POZNAŃSKA	16
5.	UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	9
6.	HIPROMINE S.A.	8
7.	ALBATROS ALUMINIUM SP. Z O.O.	7
8.	SOLARIS BUS & COACH SP. Z O.O.	7
9.	BIOSCIENTIA SP. Z O.O.	6

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021 - 2027

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) są kontynuacją programu Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). Realizacje projektów w ramach FENG 2021 – 2027 rozpoczęły się w 2023 roku. Celem programu jest zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywania zaawansowanych technologii, wzrostu konkurencyjności MŚP, rozwinięcia umiejętności na rzecz inteligentnych specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości, a także transformacji gospodarki w kierunku Przemysłu 4.0 oraz zielonych technologii. Program wspiera przedsiębiorstwa, sektor nauki, instytucje otoczenia biznesu oraz konsorcja przedsiębiorców, w tym także tych, którzy współpracują z organizacjami badawczymi. Beneficjenci otrzymują wsparcie w formie dotacji, instrumentów finansowych, kapitałowych i gwarancyjnych oraz instrumentów łączących finansowanie zwrotne i dotacyjne.

W 2023 roku 17 wielkopolskich podmiotów podpisało umowy na realizację 19 projektów o wartości ponad 261,2 mln PLN: 11 projektów w ramach Osi Priorytetowej I: Wsparcie dla przedsiębiorców oraz 8 projektów w ramach Osi Priorytetowej II: Środowisko sprzyjające innowacjom. Przedsiębiorcy prowadzący projekty w obszarze działania 1.1. Ścieżka SMART otrzymali dotacje na rozwój własnej działalności, tym wdrażanie nowoczesnych technologii i prac B+R oraz opracowanie systemów produkcji wspomagających rozwój zielonej gospodarki i cyfryzacji. W ramach działania 2.23. Współfinansowanie działań TEF AI w 2023 roku zawarto 3 umowy z Siecią Badawczą Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny, którzy przeznaczyci otrzymane środki finansowania na rozwój centrów testowania i eksperymentowania na potrzeby sektora rolno-spożywczego. W ramach działania 2.32. Kredyt Technologiczny dotacje na wdrożenie innowacyjnych technologii otrzymało 5 przedsiębiorstw.

Tabela 14. Udział podmiotów w projektach FENG 2021-2027 w poszczególnych działaniach w 2023 roku

Priorytet	Działanie	Wartość ogółem (PLN)	Dofinansowanie (PLN)	Liczba rozpoczętych projektów
1. Wsparcie dla przedsiębiorców	1.1. Ścieżka SMART	168 217 060,10	70 690 271,75	11
2. Środowisko sprzyjające innowacjom	2.23. Współfinansowanie działań TEF AI 2.32. Kredyt Technologiczny	93 036 419,99	37 929 313,44	8
SUMA		261 253 480,09	108 619 585,19	19

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2021-2027: Umowy według miejsca realizacji i innych kategorii

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER), realizowany w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), miał zadanie poprawić politykę oraz działania instytucji publicznych na rzecz rynku pracy, edukacji i całej gospodarki. Program wspierał aktywizację osób pozostających bez zatrudnienia, szkolnictwo wyższe, a także innowacje społeczne, reformy w obszarach zatrudnienia, rozwój współpracy ponadnarodowej i wsparcie dla obszaru zdrowia. Program POWER dedykowany był m.in. jednostkom samorządu terytorialnego, organizacjom pozarządowym, przedsiębiorcom, uczelniom wyższym, jednostkom B+R, instytucjom otoczenia biznesu, instytucjom rynku pracy i opieki społecznej oraz podmiotom opieki zdrowotnej.

W latach 2015 – 2023 w ramach POWER podpisano 1 587 umów z przedstawicielami różnych środowisk, o wartość ponad 1,9 mld PLN. Szczególnie intensywnym okresem aktywności były lata 2016-2019, kiedy podpisano umowy na realizację zdecydowanej większości projektów (1324, tj. 83,42% wszystkich projektów). W 2023 r., tj. ostatnim roku realizacji POWER, podpisano umowę na realizację ostatniego projektu, prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, o wartości 3,3 mln PLN.

Tabela 15. Udział podmiotów w projektach POWER 2014-2020 w poszczególnych latach

Rok	Wartość ogółem (PLN)	Dofinansowanie (PLN)	Dofinansowanie UE (PLN)	Liczba rozpoczętych projektów
2015	81 070 981,66	81 036 981,66	68 377 798,17	65
2016	245 575 035,37	236 751 937,89	211 816 589,58	316
2017	333 203 915,77	324 275 160,82	281 766 661,54	326
2018	664 685 737,91	653 154 641,15	562 266 990,61	503
2019	265 540 494,76	255 959 851,58	224 822 462,94	179
2020	219 403 535,02	213 370 852,00	185 848 650,44	88
2021	79 140 012,71	75 447 939,99	67 541 775,67	38
2022	68 808 346,45	65 137 605,67	57 983 629,52	71
2023	3 377 176,08	3 377 176,08	2 846 284,00	1
SUMA	1 960 805 235,73	1 908 512 146,84	1 663 270 842,47	1 587

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii

Wielkopolskie podmioty aktywnie uczestniczyły w ramach działań POWER, w szczególności w ramach działania 1.1. Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe (426) oraz działania 1.2. Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe (355). Działania te realizowane były przez Powiatowe Urzędy Pracy, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, a także instytucje działające na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, posiadające co najmniej 3-letnie doświadczenie w zakresie udzielania dotacji i pożyczek. W przypadku obu działań beneficjenci otrzymali wsparcie finansowe przeznaczone na zwiększenie możliwości zatrudnienia i jego utrzymania przez osoby do 29. roku życia, w szczególności bezrobotne. Łącznie w ramach działań 1.1. oraz 1.2. zrealizowano 781 projektów, czyli 49,21% wszystkich przedsięwzięć branych pod uwagę w analizie.

Tabela 16. Udział podmiotów w projektach POWER 2014-2020 w poszczególnych działaniach

Działanie	Poddziałanie	Wartość ogółem (PLN)	Dofinansowanie (PLN)	Dofinansowanie UE (PLN)	Liczba realizowanych projektów
1.1. Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe	1.1.1. Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego	576 232 659,94	576 232 659,94	485 648 885,91	426
1.2. Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy - projekty konkursowe	1.2.1. Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego	189 678 373,65	180 210 067,98	163 035 085,23	355
	1.2.2. Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych				
1.3. Wsparcie osób młodych znajdujących się	1.3.1. Wsparcie udzielane z	9 064 335,80	8 607 322,76	7 639 422,18	16

w szczególnie trudnej sytuacji	Europejskiego Funduszu Społecznego				
1.4. Młodzież solidarna w działaniu		1 813 611,50	1 757 929,50	1 528 511,77	4
1.5. Rozwój potencjału zawodowego osób z niepełnosprawnościami	1.5.1. Rozwój potencjału zawodowego osób z niepełnosprawnościami – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	19 344 584,00	19 344 584,00	16 303 615,38	22
2.1. Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego		1 691 940,00	1 641 181,80	1 425 967,03	5
2.10. Wysoka jakość systemu oświaty		84 983 448,03	84 410 228,80	71 624 050,01	29
2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie		19 113 859,06	19 113 859,06	16 109 160,42	11
2.15. Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki		44 423 417,27	44 423 417,27	37 440 056,06	17
2.16. Usprawnienie procesu stanowienia prawa		1 044 840,00	1 044 840,00	880 591,15	1
2.17. Skuteczny wymiar sprawiedliwości		3 846 831,02	3 846 831,02	3 242 109,18	146
2.18. Wysokiej jakości usługi administracyjne		63 853 429,24	55 547 703,76	53 771 733,92	155
2.2. Wsparcie na rzecz zarządzania strategicznego przedsiębiorstw oraz budowy przewagi konkurencyjnej na rynku		18 439 243,60	16 567 061,42	15 540 587,83	17
2.20. Wysokiej jakości dialog społeczny w zakresie dostosowania systemów edukacji i szkolenia do potrzeb rynku pracy		499 737,50	484 737,50	421 178,76	2
2.21. Poprawa zarządzania, rozwój kapitału ludzkiego oraz wsparcie procesów innowacyjnych przedsiębiorstw		56 725 309,36	48 841 009,43	47 182 046,72	16
2.4. Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy		1 313 882,50	1 284 760,50	1 107 340,17	2
2.5. Skuteczna pomoc społeczna		3 117 092,70	3 117 092,70	2 627 085,69	10
2.6. Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych		2 951 664,00	2 951 664,00	2 487 662,32	2
2.7. Zwiększenie szans na zatrudnienie osób		719 900,00	698 300,00	606 731,72	1

szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym				
2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym	54 561 212,09	54 407 171,31	45 984 189,50	12
2.9. Rozwój ekonomii społecznej	14 505 333,55	14 505 333,55	12 225 095,11	8
3.1. Kompetencje w szkolnictwie wyższym	175 688 636,47	169 496 080,70	148 070 382,74	142
3.2. Studia doktoranckie	31 153 906,08	30 219 232,39	26 256 512,06	11
3.3. Umiejdzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego	16 059 736,08	15 573 666,07	13 535 145,58	11
3.4. Zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego	3 636 299,37	3 520 276,28	3 064 673,12	8
3.5. Kompleksowe programy szkół wyższych	375 432 629,03	362 787 019,41	316 414 619,74	52
4.1. Innowacje społeczne	53 467 209,42	52 784 193,51	50 274 333,01	18
4.2. Programy mobilności ponadnarodowej	2 771 278,06	2 686 561,43	2 613 038,09	16
4.3. Współpraca ponadnarodowa	27 077 435,39	26 245 626,14	25 531 313,81	27
5.1. Programy profilaktyczne	12 069 300,30	12 069 300,30	10 172 006,26	18
5.2. Działania projakosciowe i rozwiązania organizacyjne w systemie ochrony zdrowia ułatwiające dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług zdrowotnych	2 495 840,00	2 420 964,80	2 103 493,95	2
5.3. Wysoka jakość kształcenia na kierunkach medycznych	39 537 928,67	38 915 728,67	33 322 566,23	8
5.4. Kompetencje zawodowe i kwalifikacje kadr medycznych	24 204 420,56	23 469 829,35	20 399 485,63	11
6.1. Pomoc techniczna	29 285 911,49	29 285 911,49	24 682 166,19	6
SUMA	1 960 805 235,73	1 908 512 146,84	1 663 270 842,47	1 587

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii

Najaktywniejszym beneficjentem POWER z obszaru województwa wielkopolskiego był Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, który zrealizował 217¹⁸ projektów o wartości ponad 196,5 mln PLN, co stanowi 13,67% wszystkich projektów, prowadzonych przez podmioty z województwa wielkopolskiego. Na drugiej pozycji znalazł się Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu (73).

¹⁸ Liczba odnosi się do wszystkich projektów zrealizowanych przez Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu w ramach POWER, nie tylko na terytorium województwa wielkopolskiego, ale w całej Polsce.

Tabela 17. Podmioty z największą liczbą zrealizowanych projektów w POWER 2014 – 2020

Lp.	Nazwa beneficjentów	Liczba zrealizowanych projektów
1.	UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	217
2.	powiat poznański/powiatowy urząd pracy w Poznaniu	73
3.	EURO INNOWACJE SP. Z O.O.	61
4.	Miasto Kalisz/powiatowy urząd pracy w Kaliszu	60
5.	Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu/ Uniwersytet WSB Merito w Poznaniu	46
6.	MTD CONSULTING MARCIN KRÓL	41
7.	Miasto Leszno/powiatowy urząd pracy w Lesznie	40
8.	DGA S.A.	37
9.	powiat gostyński/powiatowy urząd pracy w Gostyniu	35
10.	powiat ostrzeszowski / powiatowy urząd pracy w Ostrzeszowie	29

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

W 2023 roku uruchomiony został następcą POWER w nowej perspektywie unijnej, tj. program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS). Celem programu FERS jest poprawa sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienie opieki nad dziećmi, podnoszenie jakości edukacji i rozwój kompetencji, integracja społecznej, rozwój usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

W związku z krótkim okresem funkcjonowania programu, w 2023 r. podpisana została jedna umowa z wielkopolską jednostką: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu rozpoczął realizację projektu w ramach działania 4.13. Wysokiej jakości system włączenia społecznego (Oś priorytetowa IV Spójność społeczna i zdrowie). Celem projektu będzie równy i szybki dostęp do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, oraz opieki skoncentrowanej na osobie.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020

Program Operacyjny Polska Cyfrowa (POPC) był inicjatywą mającą na celu wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju poprzez dostęp do szybkiego Internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz wpieranie rosnącego poziomu kompetencji cyfrowych społeczeństwa. Drugim założeniem programu było pobudzenie potencjału uzdolnionych programistów dla zwiększenia zastosowania rozwiązań cyfrowych w administracji i gospodarce, w obszarach: Powszechny dostęp do Internetu, E-Administracja i otwarty rząd oraz Cyfrowe kompetencje społeczeństwa. Program skierowany był do przedsiębiorstw telekomunikacyjnych, jednostek administracyjnych i podległych im jednostek, jednostek naukowych, państwowych organizacji kultury oraz organizacji pozarządowych. Projekty w ramach POPC były realizowane w okresie 2016 – 2023.

Tabela 18. Udział podmiotów w projektach POPC w poszczególnych latach

Rok	Wartość ogółem (PLN)	Dofinansowanie (PLN)	Dofinansowanie UE (PLN)	Liczba podpisanych umów
2016	133 259 408,53	63 485 699,03	63 485 699,03	83
2017	597 972 730,84	231 662 298,16	231 208 678,87	246
2018	1 848 670 056,20	1 215 868 260,58	1 207 079 929,24	872

2019	100 351 394,95	66 657 092,17	63 467 466,90	29
2020	57 716 877,05	38 440 186,35	37 256 295,07	121
2021	2 608 022,92	2 121 834,47	2 102 524,07	4
2022	0,00	0,00	0,00	0
2023	0,00	0,00	0,00	0
SUMA	2 740 578 490,49	1 618 235 370,76	1 604 600 593,18	1 355

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii

W tym okresie 26 podmiotów z województwa wielkopolskiego zrealizowano 1 355 projektów o wartości ponad 2,7 mld PLN. Dominująca liczba umów – 872 – podpisana została w 2018 roku, co stanowiło ponad 64% wszystkich projektów w ramach POPC.

Podmioty z województwa wielkopolskiego najczęściej uczestniczyły w działaniu 1.1. Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach (801). Podmioty otrzymały wsparcie finansowe na wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach. Działanie 3.1. Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych (401) było drugim najczęściej realizowanym działaniem. W 2023 roku, w ramach programu Polska Cyfrowa zakończono realizację 539 projektów: działanie 1.1. (535), działanie 2.4. (2), działanie 3.2. (2).

Tabela 19. Udział podmiotów w projektach POPC w poszczególnych działaniach

Działanie	Poddziałanie	Wartość ogółem (PLN)	Dofinansowanie (PLN)	Dofinansowanie UE (PLN)	Liczba podpisanych umów
1.1. Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach	Brak podziałania	2 635 108 950,96	1 517 083 463,21	1 517 044 842,41	801
2.1. Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych	Brak podziałania	20 902 508,02	20 752 278,89	17 562 653,62	1
2.3. Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego	2.3.1. Cyfrowe udostępnienie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki	17 801 233,45	17 801 233,45	15 065 183,86	2
2.4. Tworzenie usług i aplikacji wykorzystujących e-usługi publiczne i informacje sektora publicznego	Brak podziałania	3 109 046,92	2 426 404,07	2 426 404,07	3
3.1. Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych	Brak podziałania	43 960 453,14	41 634 613,14	36 325 126,88	401
3.2. Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej	Brak podziałania	19 696 298,00	18 537 378,00	16 176 382,34	147
SUMA		2 740 578 490,49	1 618 235 370,76	1 604 600 593,18	1 355

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii

W ramach POPC najwięcej projektów zrealizowała Fundacja Partycypacji Społecznej (401), które stanowiły prawie 30% wszystkich realizowanych projektów. Na podium znalazła się także firma Fiberhost S.A. (255) oraz Fibee IV Sp. z o.o. (222). Wśród 10 najaktywniejszych podmiotów znalazło się 7 spółek, 2 fundacje oraz 1 uczelnia wyższa.

Tabela 20. Podmioty z największą liczbą zrealizowanych projektów w POPC

Lp.	Nazwa beneficjenta	Liczba realizowanych projektów
1.	FUNDACJA PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ	401
2.	FIBERHOST S.A.	255
3.	FIBEE IV SP. Z O.O.	222
4.	FIBEE I SP. Z O.O.	179
5.	FUNDACJA ROZWOJU EDUKACJI ELEKTRONICZNEJ	74
6.	ASTA-NET S.A.	68
7.	UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU	68
8.	ZAKŁAD ROBÓT BUDOWLANYCH TEELDOM SP Z O.O. SP. J.	22
9.	RCI SP. Z O.O.	17
10.	OXYNET S.A.	13

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu: Realizacja programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027

Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC) jest kontynuacją Programu Polska Cyfrowa 2014-2020 i stanowi kolejny etap cyfrowej transformacji kraju. Zakres wsparcia programu obejmuje m.in. wsparcie rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, zwiększenie dostępu do ultra-szybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnienie zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, a także zapewnienie cyberbezpieczeństwa i rozwój współpracy na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych.

Z uwagi na wczesny etap realizacji programu, żadna wielkopolska jednostka nie uzyskała jeszcze dofinansowania w ramach nowego programu.

Realizacja celów strategicznych RIS 2030

Jednym z głównych celów Raportu jest monitorowanie realizacji celów strategicznych i operacyjnych RIS 2030, które zgodnie z podejściem przedstawionym we wprowadzeniu, odbywa się poprzez analizę działań podejmowanych w regionie przez aktorów systemu innowacji. Monitorowaniu podlegają przede wszystkim działania koordynatora wdrażania RIS 2030, tj. Samorząd Województwa Wielkopolskiego w obszarze poszczególnych celów RIS 2030.

Działania podejmowane przez Samorząd w zakresie realizacji RIS 2030 przekładają się również na wdrażanie zapisów dokumentu wyższego rzędu, tj. Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030 (SRWW 2030). Przede wszystkim związane są z celem strategicznym 1 SRWW: Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców, ale odnoszą się również do pozostałych trzech celów strategicznych. Poniżej, w tabeli 21, przedstawiono korelację celów RIS 2030 i SRWW 2030.

Tabela 21. Korelacja celów RIS 2030 i celów Strategii Wielkopolska 2030

Cele strategiczne RIS 2030	Strategia Wielkopolska 2030			
	Cel strategiczny 1 Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców	Cel strategiczny 2 Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu	Cel strategiczny 3 Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego	Cel strategiczny 4 Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem
1. Zwiększanie aktywności innowacyjnej w Wielkopolsce				
2. Rozwój regionalnego ekosystemu innowacji				
3. Włączanie się Wielkopolski w globalne łańcuchy wartości				
4. Kadry nowoczesnej gospodarki				
5. Rozwój obszarów inteligentnych specjalizacji regionalnych i podregionalnych oraz kluczowych technologii wspomagających				
6. Zrównoważony rozwój regionu				

Źródło: Koncepcja monitorowania wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030, GEOPROFIT Wojciech Dziemianowicz, grudzień 2022

Działania podejmowane przez SWW w 2023 r. na rzecz realizacji RIS 2030 zostały przedstawione w odniesieniu do konkretnych celów strategicznych.

C1. Zwiększenie aktywności innowacyjnej w Wielkopolsce

W ramach celu strategicznego 1 założono realizację następujących celów operacyjnych:

C1.1. Rozwój gospodarki zeroemisyjnej ze szczególnym uwzględnieniem wodoru

C1.2. Rozwój działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania i wdrażania nowoczesnych rozwiązań z obszaru ICT, Przemysłu 4.0 oraz innych wiodących technologii

C1.3. Wspieranie aktywności B+R wśród przedsiębiorstw i jednostek naukowych oraz komercjalizacji wyników prac.

Rozwój innowacyjnej gospodarki regionu i poprawa warunków życia Wielkopolan sprzężone są z potrzebami redukcji kosztów środowiskowych i społecznych. Istotna jest dywersyfikacja struktury wytwarzania energii. Samorząd Województwa Wielkopolskiego dostrzega wobec tego konieczność

koordynacji, animacji i wsparcia lokalnych samorządów, środowisk naukowych i biznesowych, tworzących łańcuch wartości gospodarki wodorowej w regionie.

Ważnym punktem na mapie działań na rzecz gospodarki wodorowej było przyjęcie w kwietniu 2023 r. dokumentu strategicznego wyznaczającego kierunki działań w tym zakresie – **Strategii rozwoju Wielkopolski wodorowej do 2030 r. z perspektywą do roku 2040 (SRWH2)**. Strategia jest analizą potencjału i możliwości rozwoju gospodarki wodorowej w Wielkopolsce. Dokument wskazuje m.in. wizję wielkopolskiego ekosystemu wodorowego, najważniejsze cele w horyzoncie do 2030 roku, mierniki planowanego rozwoju, najbardziej optymistyczne kierunki działalności, a także obecne uwarunkowania wpływające na rozwój gospodarki wodorowej.

W 2023 r. kontynuowano realizację projektu „**Budowa systemu wsparcia wysokiej jakości projektów B+R+I, w szczególności rozwijających technologie nisko i zeroemisyjne, ze szczególnym uwzględnieniem wodoru (w skrócie BSW-H2)**” realizowany w ramach WRPO w latach 2019-2023”. W ramach projektu zrealizowano kolejną edycję **Roadshow** – interaktywnej wystawy i tematyce wodorowej, składającej się z ekspozycji aplikacji wodorowych (np. samochód H2), materiałów edukacyjnych, gier i zabaw dla uczestników. Wystawy zorganizowane zostały w wybranych podregionalnych ośrodkach miejskich w Wielkopolsce: Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu. Popularyzacji wiedzy i edukacji społeczeństwa na temat technologii wodorowych posłużył także mobilny punkt edukacyjny **H2Wielkopolska Showroom**, który zorganizowany został w Bojanowie, Chodzieży, Sielinku, Słupcy i Śremie.

Ważną inicjatywą rozpowszechniającą wiedzę o wykorzystaniu technologii wodorowych i możliwości społeczno-gospodarczych związanych z ich zastosowaniem była **Szkoła Wodorowa**. W 2023 r. zrealizowano 2. edycję działań dla szkół ponadpodstawowych, na którą składały się konkursy, szkolenia, wydarzenia, warsztaty, dedykowane lekcje, a także rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych. Działaniem edukacyjno-promocyjnym był także **konkurs studencki “Pomysł na Start-up wodorowy”**, popularyzujący rozwiązania z zakresu gospodarki wodorowej, wspierający postawy przedsiębiorcze oraz podnoszący świadomość nt. zmian klimatycznych wśród studentów uczelni publicznych Wielkopolski.

W maju 2023 r. odbyła się druga edycja **Środkowoeuropejskiego Forum Technologii Wodorowych H2Poland**. Wydarzenie to było platformą wymiany eksperckiej wiedzy podczas konferencji i debat połączonych z ekspozycją najnowszych rozwiązań poświęconych nisko- i zeroemisyjnej gospodarce. Na sześciu scenach pojawiło się ponad 170 panelistów – międzynarodowych autorytetów z branży wodorowej, technologii nisko- i zeroemisyjnych, świata nauki, polityki, samorządu i biznesu. Część konferencyjną uzupełniła ekspozycja targowa obejmująca ok. 50 podmiotów, które reprezentowały 80 wodorowych marek.

Dyskusje na temat możliwości rozwoju gospodarki wodorowej w Wielkopolsce realizowane były również w ramach **Wielkopolskiej Platformy Wodorowej**. Podczas comiesięcznych spotkań realizowanych w formule zdalnej, uczestnicy poruszali tematy m.in. nowelizacji ustawy o OZE i jej wpływu na branżę energetyczną, wykorzystania wodoru w transporcie, a także krytycznych surowców stanowiących komponenty gospodarki wodorowej. Podczas targów H2Poland reprezentanci wszystkich Paneli¹⁹ spotkali się w ramach Zgromadzenia Ogólnego, aby podsumować swoją działalność i przedyskutować plany na kolejne miesiące.

¹⁹ Wielkopolska Platforma Wodorowa tworzona jest przez Panel Biznesu, Panel Nauki, Panel Liderów Samorządowych i Panel Obywatelski.

Przedstawiciele SWW uczestniczyli także w kluczowych wydarzeniach poświęconych tematyce gospodarki wodorowej w Europie i na świecie, takich jak: Targi branżowe i konferencje w ramach Europejskiego Tygodnia Wodoru w Brukseli, Forum Wodorowe w Chungcheongnam (Korea Południowa) oraz konferencja „H2 Forum 2023” w Ostrawie (Czechy).

Prowadzono także prace nad rzecz zaangażowania w partnerstwa i sieci działające w tej tematyce. Dzięki staraniom o członkostwo w **Hydrogen Europe**, 1 stycznia 2024 r. Wielkopolska stała się pierwszym polskim regionem członkowskim tej najbardziej reprezentatywnej sieci wodoru i ogni w paliwowych w Europie, liczącej ponad 500 członków, w tym ponad 38 europejskich regionów. Region jest także beneficjentem Pomocy Technicznej w celu wygenerowania synergii z **Partnerstwem na rzecz Czystego Wodoru**, stanowiącym unikalne partnerstwo publiczno-prywatne UE reprezentowane przez Komisję Europejską, Hydrogen Europe oraz Hydrogen Europe Research, wspierających działania w zakresie badań i innowacji w technologiach wodorowych w Europie. Podjęcie współpracy w ramach Partnerstwa będzie wsparciem dla rozwoju ekosystemu wodorowego w Wielkopolsce i pomoże w realizacji założeń SRWH2.

SWW realizuje także działania służące wspieraniu aktywności B+R oraz rozwojowi infrastruktury badawczo-rozwojowej. W 2023 r. trwały konsultacje dokumentu wyznaczającego zasady wsparcia infrastruktury B+R dla jednostek naukowych i uczelni w ramach regionalnego programu operacyjnego. SWW udzielił Politechnice Poznańskiej wsparcia finansowego w związku udziałem Koła Naukowego PUT Rocketlab w kolejnej edycji międzynarodowych zawodów European Rocketry Challenge (EUROC). Zawody odbyły się w październiku 2023 w Portugalii z udziałem 25 zespołów z całego świata, które zakwalifikowały się do udziału w tym wydarzeniu.

W zakresie promowania aktywności B+R przedsiębiorstw i jednostek naukowych, Samorząd Województwa corocznie organizuje konkurs o nagrodę Marszałka Województwa Wielkopolskiego **„i-Wielkopolska - Innowacyjni dla Wielkopolski”**. Ideą przyświecającą Konkursowi „i-Wielkopolska – Innowacyjni dla Wielkopolski” jest przekonanie, że kluczem do rozwoju regionalnej gospodarki jest promowanie produktów innowacyjnych i ich twórców oraz pomoc we wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań. W Konkursie nagradzane są produkty, usługi i technologie w ramach sześciu inteligentnych specjalizacji dla Wielkopolski (jedna kategoria) oraz w ramach aplikacji wodorowych w gospodarce (druga kategoria). W edycji 2023 wyłoniono 4 laureatów: 3 reprezentujących IS „Nowoczesne technologie medyczne” i „Wyspecjalizowane technologie logistyczne” oraz 1 laureata w kategorii „H2 Wielkopolska”.

Przedstawiciele SWW brali także udział we wdrażaniu projektu COSME **„Enterprise Europe Network – West Poland”**, którego głównym celem jest ułatwienie dostępu do rynków europejskich i międzynarodowych dla MŚP z regionu zachodniej części Polski. Usługi świadczone przez konsorcjum Enterprise Europe Network West Poland są skierowane przede wszystkim do MŚP poszukujących nowych możliwości i wyzwań na jednolitym rynku, ale także w krajach trzecich. Główny cel jest osiąganym poprzez świadczenie kompleksowych usług wsparcia od specjalistycznego doradztwa i działalności transgranicznej po innowacje i transfer technologii. Sieć pomaga nieodpłatnie europejskim firmom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w skorzystaniu z dobrodziejstw Jednolitego Rynku UE.

Istotnym obszarem, w ramach którego realizowane są prace nad tworzeniem i wdrażaniem rozwiązań innowacyjnych jest również polityka społeczna. Projekty te dedykowane są w szczególności grupom

wykluczonym z uwagi na wiek, niepełnosprawność, stan zdrowia czy sytuację życiową. W 2023 r. zorganizowano szereg **wydarzeń upowszechniających innowacje społeczne**, warsztatów oraz wizyt studyjnych w ramach wybranych zagadnień innowacji społecznych. Do najważniejszych należały:

- Forum Zmian Społecznych – cykliczne wydarzenie, w ramach którego podejmowana jest tematyka związana z wybraną kwestią społeczną; w 2023 r. Forum odbyło się pn. „Rodzicielstwo i seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną”;
- trzy seminaria upowszechniających innowacje społeczne, których celem jest prezentacja innowacyjnych rozwiązań, które mogą stać się narzędziami pracy różnorodnych specjalistów;
- Warsztaty z zakresu wybranych zagadnień innowacji społecznych: „MOSt Generacyjny w Socjosieci”, „Pełny Koszyk”, „Matematyka 3 i ¼”, „Autyzm relacyjny”, „Niebiesko-niebiescy”;
- Akademia Innowacji Społecznych, służąca przygotowaniu uczestników do wdrażania innowacji społecznych wśród grup docelowych, w 2023 r. zrealizowano trzy cykle: „Klub Świadomej Młodzieży”, „Dbam o dobro dziecka seksualność jest ważna”, „Rodzicielstwo i Niepełnosprawność”;
- Wizyty studyjne w wybranych organizacjach i instytucjach prezentujących innowacyjne rozwiązania społeczne;

Kontynuowano także realizację ważnych w tej dziedzinie projektów: **„Włącznik Innowacji Społecznych”** i **„Inkubator Innowacji Społecznych Generator Dostępności”**, współfinansowanych ze środków EFS. Projekty te miały na celu rozwój innowacyjnych rozwiązań, które przyczyniać się mają do skuteczniejszego i efektywniejszego przeciwdziałania i łagodzenia skutków wykluczenia społecznego i problemów społecznych. Regionalny projekt **„Regionalny Inkubator Innowacji Społecznych”**, finansowany ze środków województwa, skoncentrowany był natomiast na implementowaniu najlepszych rozwiązań wpisujących się w zdiagnozowane potrzeby społeczne.

Realizowano także Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023, którego celem jest rozwijanie potencjału społeczności lokalnych w Wielkopolsce i zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych, m.in. w zakresie działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej.

Tabela 22. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu 1 RIS 2030

Nazwa działania	Departament koordynujący	Źródło finansowania	Wartość działania w danym roku (w PLN)
Projekt „Budowa systemu wsparcia wysokiej jakości projektów B+R+I, w szczególności rozwijających technologie nisko i zeroemisyjne, ze szczególnym uwzględnieniem wodoru (w skrócie BSW-H2)” realizowany w ramach WRPO w latach 2019-2023 (Działanie 1.2.)	DRG	Środki UE Budżet państwa Budżet województwa	1 471 000,00
Targi branżowe i konferencja H2POLAND	DRG	Budżet województwa	507 343,83
Targi branżowe i konferencje European Hydrogen Week	DRG	Budżet województwa	42 804,65
Szkoła Wodorowa, edycja 2023	DRG	Budżet województwa	39 517,00
Członkostwo w Hydrogen Europe	DRG	Budżet województwa	6 380,60
Udział w konferencji pn. "H2 Forum 2023"	DRG	Budżet województwa	612,15
Udział w Chungnam Hydrogen Forum	DRG	Budżet województwa	2 052,96

Konkurs o Nagrodę Marszałka Województwa Wielkopolskiego „i-Wielkopolska – Innowacyjni dla Wielkopolski”, edycja 2023	DRG	Budżet województwa	120 000,00
Enterprise Europe Network – West Poland	ARR	EISMEA (60%) PARP (40%)	328 648,30
Działania w obszarze innowacji społecznych, m.in.: „Inkubator Regionalny”, „Włacznik Innowacji Społecznych”, „Inkubator Innowacji Społecznych Generator Dostępności”	ROPS	Środki UE Budżet województwa	276 952,88
Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023	DO	Budżet Województwa	2023: nie mniej niż 13 000 000 (środki planowane, sprawozdanie z programu jest przedkładane Sejmikowi oraz publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie do 31 maja 2024 r.)

*Działanie realizuje więcej niż jeden cel RIS 2030.

Źródło: materiały sprawozdawcze z departamentów/biur/jednostek UMWW

C2. Rozwój regionalnego ekosystemu innowacji

W ramach celu strategicznego 2 założono realizację następujących celów operacyjnych:

- C2.1. Zacieśnianie współpracy pomiędzy regionalnymi aktorami innowacji
- C2.2. Rozwijanie współpracy nauki z biznesem
- C2.3. Podniesienie efektywności ram finansowania dla przedsięwzięć innowacyjnych
- C2.4. Profesjonalizacja usług i zwiększanie potencjału ośrodków innowacyjności

Wraz z rozpoczęciem nowej perspektywy finansowej dla Wielkopolski 2021-2027 Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji kontynuowało działania w ramach Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO). Działania te miały na celu wspieranie rozwoju inteligentnych specjalizacji regionu poprzez animację współpracy między biznesem, nauką, samorządem i społeczeństwem na rzecz podnoszenia innowacyjności i konkurencyjności regionalnej gospodarki Wielkopolski. Koncentrowano się na pobudzaniu współpracy gremiów zaangażowanych w rozwój polityki innowacyjnej w regionie, tj. **Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji** oraz **Grup Roboczych Inteligentnych Specjalizacji**, a także **Międzydepartamentowego Zespołu ds. Inteligentnych Specjalizacji**. W tym zakresie w 2023 r. odbyły się następujące wydarzenia:

- posiedzenie Zespołu Międzydepartamentowego ds. Inteligentnych Specjalizacji w sprawie przedstawienia wniosków z „Raportu z monitorowania Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030 za lata 2021 i 2022 (Poznań, 20.06.2023 r.),
- spotkanie informacyjne pn. „Wielkopolska Północna, Transformacja Gospodarki i Inteligentne Specjalizacje”, przeznaczony dla przedsiębiorców nt. inwestycji wodorowych i skracania łańcuchów dostaw” (Piła, 4.08.2023 r.),
- wyjazdowe posiedzenie Komisji Gospodarki Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w poznańskiej firmie ENforce Medical Technologies, odpowiadającej za stworzenie pierwszej polskiej bionicznej protezy stopy (Poznań, 15.09.2023 r.),
- wspólne posiedzenie Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji oraz sześciu Grup Roboczych Inteligentnych Specjalizacji pod hasłem „Sztuczna Inteligencja dla Inteligentnych Specjalizacji – SI dla IS” (Poznań, 26.09.2023 r.),

- spotkanie Grup Roboczych Inteligentnych Specjalizacji na temat działalności wynalazczej w Wielkopolsce (online, 5.12.2023 r.).

Działania w obszarze PPO wspierane były również poprzez współpracę i sieciowanie w obrębie **Wielkopolskiej Rady 30**, w skład której wchodzi przedstawiciele wiodących regionalnych organizacji gospodarczych. W 2023 r. odbyły się dwa plenarne posiedzenia WR30, jak i bieżące konsultacje prowadzone w formule zdalnej, w ramach których koncentrowano się na takich tematach jak rozwój oferty instrumentów wsparcia finansowego dla MŚP, działalność SWW w obszarze gospodarki wodorowej czy współpraca między MŚP z Ukrainy i Polski. Przedstawiciele WR30 brali także udział w istotnych wydarzeniach gospodarczych tj. Środkowoeuropejskim Forum Technologii Wodorowych H2Poland czy XXXII Forum Ekonomicznym w Karpaczu oraz współpracowali przy organizacji Chodzieskich Targów Gospodarczych PROMOCJE 2023.

W ramach PPO prowadzono również politykę gospodarczą w obrębie technologii nisko- i zeroemisyjnych, w tym wodorowych. W tym obszarze aktywną działalność prowadziła także **Wielkopolska Platforma Wodorowa**. Szczegółowe informacje na ten temat zostały przedstawione w opisie celu 1 RIS.

Współpraca w zakresie zagadnień gospodarczych oraz trendów rozwojowych realizowana była także na poziomie ponadregionalnym, poprzez uczestnictwo w pracach następujących gremiów:

- Zespół ds. Badań i Analiz Rynku Pracy przy Konwencie Dyrektorów WUP: współpraca pomiędzy wojewódzkimi urzędami pracy oraz wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego województw, wymiana wiedzy i doświadczeń oraz ujednoczenie metodologii realizowanych badań z zakresu rynku pracy;
- Komitet Konsultacyjny ds. Projektów Transnarodowych i Międzyregionalnych Interreg 2021-2027: prace nad polskim stanowiskiem w zakresie dokumentów strategicznych i wdrożeniowych programów oraz oceny wniosków o dofinansowanie;
- Grupa dot. prac nad Koncepcją Rozwoju Kraju 2050: udział w ramach projektu Operacjonalizacja Systemu Zarządzania Rozwojem Polski, doskonalenie i wprowadzenie innowacyjnych i skutecznych rozwiązań do systemu społeczno-gospodarczego i przestrzennego w ramach długookresowego programowania polityki rozwoju;
- Zespół Ekspertki ds. Europejskiej i Krajowej Polityki Strukturalnej przy Konwencie Marszałków Województw RP: opiniowanie programów, dokumentów związanych z polityką spójności;
- Grupa ds. edukacji i uczenia się przez całe życie, koordynowana przez MFiPR; dotyczy środków z polityki spójności;
- Grupa robocza ds. nowego systemu akredytacji indywidualnej Ośrodków Innowacji powołanej przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii;
- Zespół Ekspertki ds. Europejskiej i Krajowej Polityki Strukturalnej przy Konwencie Marszałków Województw RP, w ramach którego opiniuje się dokumenty związane z polityką spójności np. Kryteria w FENG, zasady DNSH;
- Transportowe Obserwatorium Badawcze: sieć wymiany wiedzy, m.in. w zakresie zrównoważonego zielonego transportu;
- Krajowe Obserwatorium Terytorialne: dyskusja nad wyzwaniami i trendami rozwojowymi;
- Udział w roli partnera w dwóch edycjach projektu Centrum Wsparcia Doradczego służącego skutecznemu kreowaniu polityki rozwoju jednostek samorządu terytorialnego.

Przedstawiciele SWW uczestniczyli także w spotkaniach z przedstawicielami uczelni, jednostek naukowych i przedsiębiorstw na rzecz możliwości realizacji współpracy w ramach PPO, m.in. z firmą VEOLIA ECOZEC, należącą do Grupy Veolia, przedstawicielami spółki celowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Poznańskim Parkiem Naukowo-Technologicznym.

W zakresie podnoszenia efektywności ram finansowania dla przedsiębiorców istotne jest również wykorzystanie **mechanizmów finansowania zwrotnego**, co realizowane jest za pośrednictwem Inicjatywy JEREMIE 2, JESSICA, a także reporczeń Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju, realizowanych zarówno ze środków budżetu województwa, jak i w formule reużycia środków zwróconych z instrumentów finansowych WRPO 2007-2013. Tego typu działania w znaczący sposób przyczyniają się do zwiększania możliwości finansowania przedsięwzięć przez wielkopolskich przedsiębiorców. Prowadzone są także działania promujące wykorzystanie instrumentów finansowych w realizacji przedsięwzięć. W 2023 r. zorganizowano **cykl webinarów „Fundusze dla MŚP. Rozwój wielkopolskich przedsiębiorstw”**, przybliżających m.in. preferencyjne wsparcie zwrotne, rozwiązania finansowe dla projektów rozwojowych, w tym z zakresu efektywności energetycznej, rewitalizacji obszarów miejskich, ekspansji zagranicznej, a także zagadnienia okołobiznesowe. Osobnym wydarzeniem był **cykl konferencji terenowych „Wielkopolska Konkurencyjna”** organizowanych w całym regionie dla sektora MŚP, podmiotów publicznych oraz innych grup docelowych oferty WFR. Tematyka dotyczyła szans wzmocnienia przewagi konkurencyjnej podmiotów biznesowych i publicznych oraz sposobów sprostania aktualnym wyzwaniom gospodarczym.

Tabela 23. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu 2 RIS 2030

Nazwa działania	Departament koordynujący	Źródło finansowania	Wartość działania w danym roku (w PLN)
Prowadzenie Procesu przedsiębiorczego odkrywania	DRG	Budżet województwa	11 018,89
Wspieranie rozwoju gospodarczego regionu poprzez współpracę z instytucjami otoczenia biznesu	DRG	Budżet województwa	166 134,8
Inicjatywa JEREMIE 2	FRIPWW	WRPO 2014-2020 (15 000 000,00) Budżet FRIPWW	15 000 000,00 (przeznaczone środki)
Obsługa pożyczek udzielonych w ramach Inicjatywy JESSICA w ramach działania 1.4. WRPO 2007-2013	WARP	Środki unijne (wartość projektów: 57 700 994,59)	57 700 994,59
Obsługa pożyczek udzielonych w ramach Inicjatywy JESSICA w ramach działania 4.1. WRPO 2007-2013	WARP	Środki unijne (wartość projektów: 239 508 024,91)	239 508 024,91 (wartość projektów)
Instrumenty zwrotne w ofercie Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju: Linia Finansowa II, Linia Finansowa, Pożyczka Regionalna, Dokończ i spłać inwestycję miejską, Pożyczka Prorozwojowa II (in-house), Pożyczka EKOenergetyczna III, Linia Reporczeniowa)	WFR/Instytucje pośredniczące	Budżet województwa (łącznie wartość umów: 136 473 360,85)	136 473 360,85 (wartość umów)
Instrument Finansowy Mała Pożyczka Inwestycyjna – oferta zwrotnego wsparcia inwestycyjnego na rozwój dla MŚP.	DPR	Środki UE Środki prywatne	7 901 170,00
Instrument Finansowy Pożyczka Re-aktywacja	UMWW/BGK	Środki UE	3 334 000,00

*Działanie realizuje więcej niż jeden cel RIS 2030.

Źródło: materiały sprawozdawcze z departamentów/biur/jednostek UMWW

C3. Włączanie się Wielkopolski w globalne łańcuchy wartości

W ramach celu strategicznego 3 założono realizację następujących celów operacyjnych:

C3.1. Wspieranie międzynarodowych sieci powiązań gospodarczych i naukowych

C3.2. Umiędzynarodowienie przedsiębiorstw

C3.3. Promocja gospodarcza i przyciąganie inwestorów

W zakresie umacniania międzynarodowych powiązań SWW prowadzi współpracę bilateralną z regionami partnerskimi oraz innymi regionami europejskimi oraz koordynuje udział podmiotów z regionu i reprezentowanie interesów województwa w europejskich sieciach współpracy. Do stałych działań należą:

- bieżąca współpraca z regionami partnerskimi i innymi regionami zagranicznymi,
- współpraca w ramach „Domu regionów” w Brukseli,
- współpraca z innymi regionami UE w ramach Koalicji Europejskich Regionów Rolniczych „AgriRegions”,
- współpraca z regionami europejskimi na rzecz zaangażowania w Plan Odbudowy dla Europy,
- udział w pracach Europejskiej Platformy Regionów Podmiejskich PURPLE,
- udział w pracach Europejskiej Sieci Regionów na rzecz Badań i Innowacji ERRIN;
- członkostwo w Platformie S3 Wireless ICT, której celem jest polepszanie innowacyjności różnych obszarów gospodarki poprzez wdrażanie rozwiązań z zakresu technologii bezprzewodowych,
- współorganizacja warsztatów w ramach międzynarodowych konglomeratów oraz udział w konferencjach i seminariach Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast 2023,
- reprezentowanie interesów i przekazywanie postulatów regionu instytucjom europejskim, udział w spotkaniach związanych z polityką oraz programem ramowym na rzecz badań i innowacji - Horyzont Europa,
- członkostwo w dwóch grupach eksperckich przy Komisji Europejskiej – ds. międzyregionalnego instrumentu innowacyjno-inwestycyjnego (I3) oraz sieci RIMA, która zajmuje się kwestiami dotyczącymi działania 16. Europejskiej Przestrzeni Badawczej („dostęp do doskonałości”).

Wzmocnieniu międzynarodowych sieci współpracy służą tak wydarzenia o randze europejskiej i światowej w tematyce polityki regionalnej gospodarczej i innowacyjności. Wśród działań realizowanych w 2023 r. w tym zakresie na szczególną uwagę zasługuje **współorganizacja konferencji na temat przyszłości polityki regionalnej**, która odbyła się w kwietniu 2023 r. w Brukseli, z udziałem Marszałka Województwa Wielkopolskiego i unijnej komisarz ds. spójności i reform. Tematyka spotkania dotyczyła m.in. wyzwań związanych z zieloną i cyfrową transformacją. Ponadto, za pośrednictwem BIWW współorganizowano dwa warsztaty w ramach **Europejskiego Tygodnia Miast i Regionów** w obszarze: pierwszy - poświęcony strategiom regionalnym w zakresie przyciągania i zatrzymywania talentów w regionach, drugi - w zakresie zmian behawioralnych w procesie transformacji energetycznej. Przedstawiciel ZWW uczestniczył także w drugiej edycji **Europejskiego Tygodnia Wodoru**, zorganizowanego przez Komisję Europejską oraz Europejskie Partnerstwo na rzecz Czystego Wodoru w Brukseli. Działania te posłużyły promocji Wielkopolski w instytucjach UE oraz innych regionach, jako aktywnego partnera na arenie europejskiej oraz innowacyjnego regionu, mającego bogate doświadczenie we wdrażaniu funduszy unijnych. SWW był także partnerem **światowego kongresu gospodarczo-technologicznego Impact'23**, w ramach którego odbyło się wiele wydarzeń towarzyszących, a wśród nich stoły branżowe, warsztaty biznesowe z udziałem Wielkopolskiej Rady 30, a także dyskusje na temat cyfryzacji i sztucznej inteligencji, zastosowań IT w przemyśle, zielonej gospodarki, a także efektywności i bezpieczeństwa energetycznego. Innym istotnym wydarzeniem, którego partnerem

strategicznym był SWW, było **Europejskie Forum Samorządowe „Local Trends”**, stanowiące forum dyskusji między samorządowcami, przedstawicielami biznesu, nauki i administracji rządowej na temat wyzwań stojących przed polskim, ale też europejskim samorządem lokalnym i regionalnym.

SWW kontynuował także realizację dwustronnych inicjatyw i projektów współpracy z regionami europejskimi i pozaeuropejskimi, których celem było pozyskanie od zagranicznych partnerów dobrych doświadczeń i rozwiązań możliwych do przeniesienia na wielkopolski grunt, jak i nawiązania bądź utrzymania kontaktów międzynarodowych służących promocji Wielkopolski, także w zakresie potencjału gospodarki i nauki. W 2023 r. SWW zrealizował następujące inicjatywy:

- Spotkanie z Ministrem Rolnictwa, Środowiska i Ochrony Klimatu Kraju Związkowego Brandenburgia na Targach Grüne Woche w Berlinie, 21 stycznia 2023 r.;
- Spotkanie z Minister Finansów oraz ds. Europy Kraju Związkowego Brandenburgia, Zamek Neuhardenberg w Brandenburgii, 2 lutego 2023 r.;
- Wizyta delegacji wielkopolskiej w Kijowie w ramach Międzynarodowego Szczytu Miast i Regionów, organizowanego przez Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych przy Prezydencie Ukrainy, 19-20 kwietnia 2023 r.;
- Wizyta studyjna Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w Izraelu dotycząca technologii zarządzania wodą na obszarach jej deficytu, ze szczególnym uwzględnieniem sektora rolnictwa, 30 kwietnia-4 maja 2023 r.;
- Wizyta delegacji wielkopolskiej w regionie Chugcheongnam-do w Korei Południowej w tematyce transformacji energetycznej oraz konwersji gospodarki na rozwiązania nisko- i zeroemisyjne, 31 maja-2 czerwca 2023 r.;
- Oficjalna wizyta Marszałka Województwa Wielkopolskiego w Okręgu Sybin, w środkowej Rumunii, 23-24 czerwca 2023 r.;
- Oficjalne uroczystości z okazji jubileuszu 30-lecia współpracy Wielkopolski i Kraju Związkowego Dolnej Saksonii w Hanowerze, 12-13 września 2023 r.;
- Wizyta Komisji Budżetowej Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w Republice Mołdawii, 3-6 października 2023 r.;
- Uroczystość z okazji Jubileuszu 20-lecia współpracy partnerskiej pomiędzy Województwem Wielkopolskim a Krajem Związkowym Brandenburgia w Poczdamie, 21-22 listopada 2023 r.

Podtrzymaniu partnerskich kontaktów, a także wymianie doświadczeń służyły również wizyty reprezentantów regionów partnerskich w wielkopolskich instytucjach. W 2023 r. koordynowano następujące wydarzenia:

- Wizyta Komisji Spraw Europejskich Parlamentu Kraju Związkowego Hesji oraz Sekretarza Stanu ds. Europejskich Hesji, 25-28 kwietnia 2023 r.;
- Oficjalna wizyta delegacji rumuńskiej w Wielkopolsce z okazji Jubileuszu 5-lecia współpracy partnerskiej z Okręgiem Sybin, 25-26 kwietnia 2023 r.;
- Wizyta byłego Premiera Kraju Związkowego Hesji, połączona z przyznaniem odznaki honorowej „Za zasługi dla Województwa Wielkopolskiego”, 4-6 czerwca 2023 r.;
- Wizyta Stowarzyszenia Europa-Union Deutschland/ Wiesbaden, 14 czerwca 2023 r.;
- Wizyta radnej regionu Bretania zajmującej się współpracą europejską i międzynarodową solidarnością międzynarodową i młodzieżą w związku z Jubileuszem 30-lecia Domu Bretanii w Poznaniu; 21-23 czerwca 2023 r.;

- Wizyta delegacji przedstawicieli mołdawskich gmin (Larga, Mihaileni, Zubresti, Sadaclia, Leuseni), złożonej z szefów lokalnych samorządów oraz liderów OSP, 26-30 czerwca 2023 r.;
- Oficjalna wizyta delegacji chorwackiej i Żupana Vukovarsko-Srijemskiego w Koninie, 11 - 14 lipca 2023 r.;
- Udział radnej regionu Bretania zajmującej się współpracą europejską i międzynarodową, solidarnością międzynarodową i młodzież w XV Kongresie Kobiet jako prelegentki, 2-3 września 2023 r.;
- Spotkanie z Zastępcą Kierownika Zjednoczonego Gabinetu Przejściowego Białorusi powołanego przez demokratyczne siły Białorusi, 28 września 2023 r.;
- Wizyta delegacji koreańskiej na czele z Gubernatorem Chungcheongnam, tematem spotkania była transformacja energetyczna oraz priorytety współpracy w najbliższym czasie, 2-3 listopada 2023 r.;
- Posiedzenie Komitetu Sterującego projektu „Rzemieślnicy bez granic” odbyło się w Poznaniu z udziałem przedstawicieli Wielkopolski, Hesji, Francji, Włoch oraz Obwodu Charkowskiego, 28-29 listopada 2023 r.;
- Wizyta Przewodniczącej Charkowskiej Rady Obwodowej w ramach podpisania umowy darowizny i przekazanie przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego 7 ambulansów wraz z wyposażeniem, zakupionych przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego dla Obwodu Charkowskiego, 6 grudnia 2023 r.;
- Spotkanie z Minister Spraw Federalnych i Europejskich Kraju Związkowego Hesja, 11 grudnia 2023 r.;
- Wizyty przedstawicieli korpusu dyplomatyczno-konsularnego Armenii, Ukrainy, Szwajcarii, Meksyku, Nigerii, Irlandii.

Przedstawiciele UMWW brali udział w spotkaniach informacyjnych i matchmakingowych w ramach inicjatywy **Regionalne Doliny Innowacji**. Celem inicjatywy jest tworzenie warunków do rozwoju przełomowych innowacji poprzez intensyfikację współpracy pomiędzy różnymi krajami UE. Komisja Europejska planuje wyłonienie 100 Regionalnych Dolin Innowacji w 6 obszarach tematycznych. Efektem prowadzonych rozmów było złożenie aplikacji w ramach „Expression of interest” w obszarze „Zmniejszenie uzależnienia od paliw kopalnych”, w szczególności w zakresie rozwoju gospodarki wodorowej.

W 2023 r. zrealizowano liczne wizyty studyjne, mające na celu prezentację potencjału gospodarczego i naukowego wielkopolskich podmiotów, a także zapoznanie się z ofertą zagranicznych partnerów. Spotkania dotyczyły tematyki transformacji energetycznej, wyzwań transportowych, rewitalizacji obszarów pokopalnianych, a także ochrony światowych ekosystemów przyrodniczych:

- Wizyta studyjna w Egipcie i Algierii (luty 2023 r.) - możliwości rozszerzenia wspólnych działań w obszarze technologii nisko- i zeroemisyjnych w przemyśle i sektorze rolno-spożywczym w ramach polityki proklimatycznej województwa;
- Wizyta studyjna w Australii (marzec 2023 r.) - kontynuacja współpracy w obszarze transformacji energetycznej;
- Wizyta delegacji z Brandenburgii w Wielkopolsce (kwiecień 2023 r.) – dyskusja o współpracy w zakresie zmian strukturalnych, rewitalizacji obszarów pokopalnianych i transformacji energetycznej oraz kwestii związanych z wykorzystaniem rozwiązań wodorowych

- Wizyta studyjna w Malezji (lipiec 2023 r.) wraz z udziałem w wydarzeniu World Renewable Energy Congress XXII (WREC 2023) w Kuala Lumpur;
- Wizyta studyjna w Arabii Saudyjskiej (wrzesień 2023 r.) - nawiązanie kontaktów z Bliskim Wschodem w obszarze naukowo-gospodarczym w zakresie rozwijania technologii nisko- i zeroemisyjnych;
- Wizyta studyjna w Szwecji (listopad 2023 r.) - przybliżenie tematyki gospodarki wodorowej, w tym prezentacja domu wodorowego - Nilsson Energy Living Lab House;
- Wizyta studyjna w Malezji (listopad/grudzień 2023 r.) - wizyta w ośrodku badawczym Danau Girang Field Centre w Prowincji Sabah, w celu nawiązania współpracy badawczej, wymiany międzyuczelnianej dotycząca studentów i kadry naukowej.

Samorząd województwa działa również aktywnie na rzecz wsparcia wielkopolskich podmiotów w działalności eksportowej i ekspansji gospodarczej na rynki zagraniczne. W 2023 roku realizowano cykle konferencji promujących ekspansję zagraniczną i poszczególne rynki zagraniczne pn. „Doing Business in...” i „Porozmawiajmy o zagranicznym biznesie”. Spotkania dotyczyły działalności eksportowej na rynkach: algierskim, egipskim, izraelskim, szwajcarskim i wietnamskim.

W obszarze promocji gospodarczej i przyciągania inwestorów, SWW wspierał lokalne samorządy w zakresie rozwoju oferty inwestycyjnej poprzez kontynuację projektu **„Standardy obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego Województwa Wielkopolskiego”**. Celem projektu było doskonalenie jakości procesu świadczenia usług administracyjnych istotnych dla obsługi inwestora w samorządzie terytorialnym poprzez objęcie audytem wstępnym i szkoleniami podstawowymi 130 wielkopolskich JST, z których 65 wdrożyło standard obsługi inwestora dzięki kompleksowemu wsparciu obejmującemu szkolenia i warsztaty specjalistyczne, doradztwo oraz udział w lokalnych sieciach współpracy. Realizowano także działania na rzecz **promocji produktów regionalnych i lokalnych** z Wielkopolski poprzez udział producentów produktów w wydarzeniach na szczeblu regionalnym i krajowym. Działania promocyjne dotyczyły również szerzenia wiedzy nt. zasług poznańskich naukowców, m.in. matematyków i kryptologów, którzy złamali kody Enigmy, jak i budowanie atrakcyjnego wizerunku i europejskiej marki Wielkopolski poprzez działania promocyjne, takie jak wystawy „Enigma. Odszyfrować zwycięstwo” zorganizowane we Francji, Irlandii Płn. i Argentynie. Zrealizowano także **film promocyjny „Wielkopolska - Europejski Region Aktywnych Ludzi”**, prezentujący region jako partnera, który od wielu lat umacnia krajową i europejską pozycję na mapie regionów Unii Europejskiej, rozwija potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu.

W związku z tym, że realizowane projekty wieloletnie w zakresie internacjonalizacji przedsiębiorstw cieszyły się dużym zainteresowaniem, w 2023 r. trwały prace przygotowawcze nad nowym projektem **„Wielkopolska 2050 – budowa marek i internacjonalizacja wielkopolskiej gospodarki na rzecz wzrostu jej konkurencyjności w obliczu wyzwań klimatycznych”**, akronim: „Wielkopolska 2050”. Projekt ten będzie obejmował kompleksową promocję gospodarczą i inwestycyjną oraz budowę Marek dla wzmocnienia konkurencyjności wielkopolskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej. Projekt realizowany będzie w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, Działanie 1. Wzmocnienie procesu przedsiębiorczego odkrywania i promocja gospodarki w regionie.

Tabela 24. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu 3 RIS 2030

Nazwa działania	Departament koordynujący	Źródło finansowania	Wartość działania w danym roku (w PLN)
Współpraca w ramach Europejskiej Sieci Regionów na rzecz Badań i Innowacji ERRIN	BIWW	Budżet województwa	17 270,88
Współpraca bilateralna z regionami partnerskimi oraz innymi regionami europejskimi	BIWW	-	Działanie bezkosztowe
Wizyty studyjne (Egipt, Algieria, Australia, Malezja, Arabia Saudyjska, Szwecja)	DRG	Budżet województwa	311 251,15
Projekt „Standardy obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego Województwa Wielkopolskiego”	DRG	Środki UE Budżet województwa Budżet państwa	402 113,93
Udział producentów produktów regionalnych i lokalnych z Wielkopolski w wydarzeniach	DR	Budżet województwa	978 788,56
Promocja działań Samorządu Województwa Wielkopolskiego podczas światowego kongresu gospodarczo-technologicznego Impact'23 przyczyniła się do popularyzacji najnowszych technologii i trendów w rozwoju nowoczesnej gospodarki w regionie.	BKZ	Budżet województwa	700 000,00
Promocja działań i aktywności Samorządu Województwa Wielkopolskiego podczas Europejskiego Forum Samorządowego „Local Trends”	BKZ	Budżet województwa	80 000,00
Realizacja filmu promocyjnego "Wielkopolska - Europejski Region Aktywnych Ludzi"	BKZ	Budżet województwa	307 000,00
Organizacja wizyt przedstawicieli zagranicznych regionów partnerskich oraz krajów trzecich w Wielkopolsce	BWM	Budżet województwa	594 559,00
Organizacja wizyt za granicą oraz realizacja innych form dwustronnych inicjatyw i projektów współpracy z regionami europejskimi oraz pozaeuropejskimi	BWM	Budżet województwa	
Szerzenie wiedzy i upamiętnianie poznańskich matematyków i kryptologów, którzy złamali kody Enigmy	BWM	-	Działanie bezkosztowe
Zadania z zakresu działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami w trybie tzw. „małych grantów”	BWM	Budżet województwa	18 555,00

*Działanie realizuje więcej niż jeden cel RIS 2030.

Źródło: materiały sprawozdawcze z departamentów/biur/jednostek UMWW

C4. Kadry nowoczesnej gospodarki

W ramach celu strategicznego 4 założono realizację następujących celów operacyjnych:

C4.1. Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb branż przyszłości

C4.2. Poprawa kompetencji innowacyjnych w cyklu kształcenia i uczenia się przez całe życie

Samorząd województwa prowadził działalność mającą na celu intensyfikację aktywizacji zawodowej Wielkopolan, wspieranie kształcenia ustawicznego oraz podnoszenie jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego. Działania te opierały się o szereg raportów, analiz i badań ilościowych i jakościowych regionalnego rynku pracy oraz zgodne były z przygotowanymi dokumentami strategicznymi. W 2023 r. przygotowano m.in.:

- Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2023 rok,
- Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2022 rok,

- Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2022 roku,
- Barometr zawodów 2024,
- Raport „Absolwenci rocznik 2021/2022”,
- Raport „Kształcenie osób dorosłych w Wielkopolsce – perspektywa pracodawcy i pracownika”,
- Raport „Osoby bierne zawodowo w Wielkopolsce”,
- Raport „Wybrane aspekty funkcjonowania wielkopolskiego rynku pracy w 2023 roku”,
- Raport „Zapotrzebowanie na kadry w województwie wielkopolskim”.

Dokumenty te stanowiły podstawę dla władz samorządowych dla określenia kierunków regionalnej polityki rynku pracy, a stały monitoring lokalnych rynków pracy umożliwił wykazywanie trendów i kierunków zmian.

Samorząd województwa realizował także projekty służące rozwojowi kadr nowoczesnej gospodarki: **„Czas zawodowców BIS – zawodowa Wielkopolska”** oraz **„Czas zawodowców BIS – zawodowa Wielkopolska – praktyki i staże”**, dedykowane odbudowie systemu kształcenia zawodowego w Wielkopolsce i rozszerzeniu relacji między szkołami i pracodawcami za pośrednictwem staży i kursów specjalistycznych dla uczniów. Działania te będą kontynuowane w nowej perspektywie finansowej poprzez projekt „Czas zawodowców dla Wielkopolski”, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027. Kontynuowano także projekt **„Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@ 2020”**, służący podnoszeniu kompetencji ICT nauczycieli i uczniów wszystkich typów i szkół, który również będzie kontynuowany w ramach nowej perspektywy finansowania unijnego poprzez projekt **„Cyfrowa Szkoła Wielkopolska@ 2030”**.

Wspierano podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zgodnie z potrzebami rynku pracy poprzez realizację takich projektów jak: **„Usługi rozwojowe szansą na sukces”**, **„Usługi rozwojowe dla Wielkopolan”**, a także **„Dotacja na Twoją firmę”**, adresowane do sektora MŚP. Projekty te miały na celu wzmocnienie rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości na terenie Wielkopolski i obejmowały szkolenia, doradztwo i dotacje na założenie firmy. Samorząd kontynuował także projekt **„Rzemieślnik plus – biorę fach w swoje ręce”**, aktywizujący zawodowo i społecznie osoby bezrobotne należące do tzw. grupy NEET, w celu przeciwdziałania niedoborom kadrowym w regionie w zawodach rzemieślniczych, wynikających, między innymi, z zachodzących zmian demograficznych. Od 2017 r. SWW jest także jednym z partnerów poznańskiego Programu promocji i wsparcia rzemiosł unikatowych **„Zaufek Rzemiosła”**, którego celem jest promocja i ochrona cenionych i poszukiwanych umiejętności rzemieślniczych, jak i aktywizacja zawodowa w tych obszarach. W wyniku działań podjętych w 2023 r. powstało 17 nowych pracowni rzemieślniczych, reprezentujących różnorodne działalności: od lutnictwa, szewstwa czy zegarmistrzostwa, po ceramikę aż do szeroko pojętego rękodzieła. Na obszarze podregionu pilskiego realizowano projekt **„Zmiany w MŚP oraz wzrost kwalifikacji/kompetencji przedsiębiorców i pracowników z subregionu pilskiego”**, polegający na doradztwie i realizacji usług rozwojowych dla przedsiębiorców i ich pracowników. Celem projektu było podniesienie kompetencji pracowników z podregionu pilskiego, wzrost świadomości wpływu doksztalcania ustawicznego na życie zawodowe oraz rozwój MŚP działających w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji.

Ważną rolę w kształtowaniu postaw i rozwijaniu umiejętności przydatnych na rynku pracy odkrywa **poradnictwo zawodowe**, w szczególności kierowane do uczniów szkół podstawowych i średnich. SWW prowadzi wieloletnią współpracę z wielkopolskimi szkołami, organizując zajęcia grupowe, m.in.: „Jak dobrze wybrać ścieżkę edukacji”, „ABC rynku pracy”, „ABC przedsiębiorczości”, „Mój pierwszy

pracodawca”, „Kampania informacyjna sieci EURES – Praca dla młodych”. Dla podnoszenia wiedzy i kompetencji uczniów szkół podstawowych, za pośrednictwem jednostek nadzorowanych przez SWW (ODN w Poznaniu i Kaliszu, CWRKZiU w Pile, Lesznie, Koninie, Kaliszu, Poznaniu) realizowano **działania na rzecz mobilności uczniów** z wielkopolskich szkół ponadpodstawowych w ramach programu ERASMUS+ lub POWER. Dzięki zagranicznym wyjazdom i stażom m.in. do Portugalii, Hiszpanii, Włoch, uczniowie zdobywają nowe kwalifikacje, wzbogacają swoje doświadczenie i zapoznają się ze standardami pracy w zagranicznych przedsiębiorstwach.

Na istotną rolę powiązania kierunków nauczania z potrzebami rynku pracy wskazują organizowane corocznie **Targi Edukacyjne**. W 2023 r. odbyła się XXVII edycja. W ramach wydarzenia uczniowie, dyrektorzy szkół, pracownicy placówek oświatowych i bibliotek mają okazję do zapoznania się z ofertą edukacyjną, wymiany doświadczeń, zdobycia nowych kontaktów oraz zwiększenia swoich kwalifikacji zawodowych w zakresie nauczania. Na specjalnie zaaranżowanej przestrzeni – tzw. „alei zawodów” zaprezentowana została oferta edukacyjna Wielkopolskich Samorządowych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Odbywały się również bezpłatne konsultacje z profesjonalnymi doradcami zawodowymi, w tym diagnoza predyspozycji zawodowych, w ramach współpracy z Wielkopolskimi Centrami Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego.

W ramach patronatu honorowego Marszałka Województwa Wielkopolskiego, przedstawiciele SWW corocznie angażują się również w organizację finału **Wielkopolskiej Olimpiady Wiedzy Konsumenckiej im. Elżbiety Połczyńskiej**. Olimpiada jest narzędziem edukacyjnym, propagującym wiedzę w zakresie praw konsumenckich oraz podnoszącym świadomość o funkcjonujących mechanizmach rynkowych. W ramach współorganizacji Samorząd Województwa Wielkopolskiego corocznie jest fundatorem nagrody za zajęcie II miejsca, propagując tym samym rolę Samorządu we wspieraniu aktywnej postawy świadomego konsumenta.

W celu zapewnienia nowoczesnej, dostosowanej do realiów gospodarczych Wielkopolski edukacji i nauki prowadzono także **działania inwestycyjne**, będące częścią wieloletnich projektów w jednostkach edukacyjnych nadzorowanych przez Samorząd Województwa. Projekty polegały na przebudowie i adaptacji budynków dydaktycznych, a także na doposażeniu w sprzęt niezbędny do realizacji podstawy programowej kształcenia w zawodach w warunkach zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej. Wspierano uzdolnioną młodzież z wielkopolskich szkół poprzez system stypendialny. Realizowane były projekty w zakresie edukacji obywatelskiej, przedsiębiorczości, mobilności zagranicznej uczniów i wsparcia kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy. Prowadzono także działania na rzecz rozwoju systemu kształcenia zawodowego i ustawicznego, w tym w formie doskonalenia kwalifikacji i doradztwa zawodowego, z uwzględnieniem potrzeb grup narażonych na wykluczenie.

Tabela 25. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu 4 RIS 2030

Nazwa działania	Departament koordynujący	Źródło finansowania	Wartość działania w danym roku (w PLN)
Realizacja projektów na rzecz rozwoju umiejętności i kompetencji ze środków unijnych (poziom regionalny: WRPO i FEW)	DE	Budżet województwa Środki UE	31 416 714,70
Realizacja inwestycji i remontów w jednostkach nadzorowanych przez SWW	DE	Budżet województwa	3 426 316,13
Doposażenie jednostek w sprzęt umożliwiający realizację podstawy programowej	DE	Budżet województwa Środki UE Środki budżetu państwa	413 248,89

Program wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży – mieszkańców Województwa Wielkopolskiego	DE	Budżet województwa	1 017 000,00
Wyrównywanie szans edukacyjnych	DE	Budżet województwa	1 215 000,00
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach otwartego konkursu ofert w dziedzinie edukacji	DE	Budżet województwa	999 498,57
Realizacja projektów ERASMUS+ oraz projektów edukacyjnych ze środków POWER i Mechanizmu Finansowego EOG	DE	Budżet województwa Środki UE	1 829 892,76
Wspieranie postaw prokonsumenckich	DRG	Budżet województwa	5 222,19
Określenie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich. Opracowywanie analiz dotyczących rynku pracy. Monitorowanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych na wielkopolskim rynku pracy oraz zapotrzebowania na kompetencje i kwalifikacje.	WUP	Fundusz Pracy	5 684,80 10 212,00 394 382,00 72 861,99
Raport „Absolwenci rocznik 2021/2022”	WUP	Fundusz Pracy	10 212,00
Współpraca ze szkołami w zakresie poradnictwa zawodowego	WUP	Fundusz Pracy	bd
Projekt „Rzemieślnik plus – biorę fach w swoje ręce”	WUP	Fundusz Pracy	121 490,56
Poznański Program promocji i wsparcia rzemiosł unikatowych „Zaufek Rzemiosła”	WUP	bd	bd
Realizacja projektu pn. „Zmiany w MŚP oraz wzrost kwalifikacji/kompetencji przedsiębiorców i pracowników z subregionu pilskiego”	FRiPWW	WRPO 2014+ Środki prywatne MŚP	Wydatki kwalifikowane: 3.930.896,75 Wydatki dofinansowane: 3.563.067,17
Usługi rozwojowe szansą na sukces	WARP	Środki UE Środki prywatne	18 597 449,94
Usługi rozwojowe dla Wielkopolan	WARP/ARR	Środki UE Budżet państwa Środki prywatne	11 247 434,71 661 613,79 1 323 227,63
Usługi rozwojowe dla subregionu konińskiego	DEFS/ARR	Środki UE Środki prywatne	749 938,88
Dotacja na Twoją firmę	WARP	Środki UE Budżet państwa Środki prywatne	13 461 779,00 1 583 700,06 791 908,00

*Działanie realizuje więcej niż jeden cel RIS 2030.

Źródło: materiały sprawozdawcze z departamentów/biur/jednostek UMWW

Cel horyzontalny. Rozwój obszarów inteligentnych specjalizacji regionalnych i podregionalnych

Pierwszy z celów horyzontalnych dotyczy szeroko rozumianego rozwoju IS na poziomie regionalnym i podregionalnym. W związku z tym, że jest to cel horyzontalny, jego realizacja następowała za pośrednictwem wielu działań podejmowanych przez Samorząd Województwa również na innych polach, nierzadko z profilowaniem charakteru działania na konkretną specjalizację.

W 2023 r. kontynuowane były działania związane z **monitoringiem i koordynacją wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030**, realizowane przez Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji (WOI). Przyjęto zmiany systemu monitorowania RIS 2030²⁰, a w II kwartale 2023 r. zakończono prace

²⁰ Uchwała Zarządu Województwa Wielkopolskiego nr 6473/2023 z dnia 21 kwietnia 2023 r.

nad „Raportem z monitorowania RIS 2030 za rok 2021 i 2022”. W dokumencie sformułowane zostały rekomendacje i wnioski na temat pozycji konkurencyjnej Wielkopolski pod względem innowacyjności, do dyskusji przez uczestników procesu przedsiębiorczego odkrywania. Wyniki raportu zostały upublicznione poprzez opublikowane na stronie iw.org.pl, a także przekazane kluczowym gremiom PPO. Dyskusja na temat wyników raportu miała miejsce podczas posiedzenia Międzydepartamentowego Zespołu ds. Inteligentnych Specjalizacji 20 czerwca 2023 r., a także podczas wspólnego posiedzenia GR oraz WFIS 26 września 2023 r.

Zrealizowano badanie zewnętrzne pn. **„Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce”**, w ramach którego dokonano analizy stanu i struktury działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022 na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Patentowego oraz wskazano najbardziej strategiczne obszary działalności dla rozwoju gospodarki, w powiązaniu z obszarami IS. Wyniki badania zostały przedstawione i omówione na spotkaniu Grup Roboczych IS 5 grudnia 2023 r. Na potrzeby prac analitycznych pozyskano i analizowano m.in dane z Izby Administracji Skarbowej w Warszawie dot. eksportu i importu na poziomie województwa oraz z Urzędu Statystycznego w Poznaniu w zakresie bazy REGON.

Na bieżąco, w porozumieniu z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej, raportowano spełnienie warunku w zakresie Celu Polityki 1: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa (dot. nowego programu operacyjnego). W grudniu 2023 r., podczas posiedzenia Komitetu Monitorującego FEW 2021+ przedstawiono raport z wypełnienia warunku w roku 2023.

Prowadzono również działania na rzecz pogłębiania tematycznej współpracy z przedstawicielami innych regionów, zarówno w kraju, jak i w Europie. W kwietniu 2023 r. zorganizowano w Poznaniu cykliczne spotkanie **Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji**, w ramach którego omówiono tematykę doświadczeń regionów w zakresie prowadzenia procesu przedsiębiorczego odkrywania, a także funkcjonowania nowego systemu akredytacji ośrodków innowacji oraz monitorowania warunkowości podstawowej w ramach regionalnych programów operacyjnych. Przedstawiciele SWW uczestniczyli także w posiedzeniu Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji we Wrocławiu (20-22 września 2023 r.), w posiedzeniu Grupy Konsultacyjnej ds. Krajowej Inteligentnej Specjalizacji (Gdańsk, 28-29 września 2023 r.), a także w dyskusji na temat aktualnych trendów rozwojowych w ramach Innovatorium Łukasiewicza (Poznań, 20 czerwca 2023 r.). Przedstawiciele SWW mieli także okazję poznania społeczności zrzeszonej w Interreg Europe i uczestniczenia w międzynarodowym spotkaniu pn. **„Rethinking local policies – Spaces for innovation”** w Gandawie (Belgia). W wydarzeniu wzięło udział ponad 170 uczestników i ponad 20 prelegentów, którzy dyskutowali na tematy poświęcone innowacji, przedsiębiorczości, budowie nowoczesnych zielonych dzielnic oraz przywracaniu miastu natury.

Prowadzono także prace przygotowawcze nad nowym projektem **„Wielkopolskie Inteligentne Specjalizacje - Ekosystem na rzecz Neutralności Klimatycznej WIS-E 4 NET ZERO”**. Projekt ma na celu wzmocnienie Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO) poprzez pobudzanie współpracy biznesu, nauki, samorządu i organizacji pozarządowych oraz monitorowanie rozwoju obszarów priorytetowych gospodarki.

Dodatkowo, pracownicy WOI odpowiadający za koordynację wdrażania RIS 2030, uczestniczyli w bezpłatnych szkoleniach i spotkaniach podnoszących ich wiedzę i kompetencje. W 2023 r. skorzystano ze szkoleń wewnętrznych podnoszących kompetencje miękkie i techniczne, jak i ze szkoleń oferowanych

przez jednostki zewnętrzne w tematyce wykorzystania potencjału AI w biznesie, rozwoju Smart Cities, rozwoju branży logistycznej, branży nowoczesnych usług w biznesie.

Tabela 26. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu horyzontalnego 1 RIS 2030

Nazwa działania	Departament koordynujący	Źródło finansowania	Wartość działania w danym roku (w PLN)
Działania związane z monitorowaniem Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030	DRG	Budżet województwa	55 488,64

Źródło: materiały sprawozdawcze z departamentów/biur/jednostek UMWW

Cel horyzontalny. Zrównoważony rozwój regionu

Drugi cel horyzontalny RIS 2030 – Zrównoważony rozwój regionu – stanowi odpowiedź na cel 2 polityki spójności UE w zakresie ustanowienia bardziej przyjaznej dla środowiska, bezemisyjnej Europy, która będzie wdrażać porozumienie paryskie i inwestować w transformację sektora energetycznego, odnawialne źródła energii oraz w walkę ze zmianami klimatu. Samorząd Województwa Wielkopolskiego dostrzega konieczność wsparcia lokalnych samorządów, środowisk naukowych i biznesowych, zaangażowanych w korzystanie z technologii nisko- lub zeroemisyjnych, w tym technologii tworzących łańcuch wartości gospodarki wodorowej w regionie. Działania dotyczące gospodarki wodorowej przedstawione zostały w ramach opisu realizacji celu 1. RIS 2030.

Świadomy wyzwań związanych z przyspieszającymi zmianami klimatycznymi i konieczną transformacją regionalnej gospodarki w kierunku nisko- i zeroemisyjności, Samorząd Województwa Wielkopolskiego działa aktywnie na rzecz odejścia od wytwarzania energii z węgla. Jednym ze środków do osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych jest **członkostwo i współpraca z międzynarodowymi organizacjami** realizującymi działania proklimatyczne. 2 grudnia 2023 r. – podczas konferencji klimatycznej COP28 w Dubaju ogłoszono przystąpienie Województwa Wielkopolskiego do inicjatywy **Powering Past Coal Alliance (PPCA)**, która jest pierwszą na świecie koalicją władz krajowych, lokalnych oraz przedsiębiorstw, pracujących wspólnie na rzecz odejścia od wytwarzania energii z węgla. Samorząd prowadził także prace w sprawie przystąpienia Województwa Wielkopolskiego do **Koalicji „Under2” w ramach Grupy Klimatycznej „The Climate Group”**. Członkostwo pozwala na udział w wielu otwartych i nieodpłatnych projektach, zapoznanie się z dobrymi praktykami z całego świata, nawiązywanie kontaktów, realizację wizyt studyjnych w celu sprawdzenia możliwości przeniesienia konkretnych rozwiązań do innego regionu, a także nawiązanie kontaktów z firmami mającymi rozwiązania, których dany region poszukuje. Koalicja „Under2” to również szansa na promowanie własnych rozwiązań proekologicznych na całym świecie. Województwo Wielkopolskie prowadziło także rozmowy nt. **4-stronnego projektu regionów partnerskich** z udziałem niemieckiej Hesji, włoskiej Emilia Romagna oraz francuskiej Akwitanii, którego tematyka dedykowana jest zmianom klimatu. Koncepcją projektu, którego autorem jest włoski region, jest wymiana doświadczeń w zakresie innowacyjnych działań, które realizowane są przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i miejskiego, a która docelowo ma za zadanie zawiązać grupę partnerów, którzy w przyszłości mogliby kontynuować współpracę w ramach programów z dofinansowaniem unijnym. W obszarze transformacji energetycznej Województwo Wielkopolskie współpracuje również z **przedstawicielami Kraju Związkowego Brandenburgia**. Przedstawiciele regionów spotkali się kilkakrotnie, poruszając kwestie rewitalizacji obszarów pokopalnianych, wyzwań transportowych w metropoliach oraz wykorzystania rozwiązań wodorowych.

SWW uczestniczy także w międzynarodowych projektach. **Projekt „Pathways2Resilience”** jest odpowiedzią na potrzebę wzmocnienia pozycji regionów w zakresie adaptacji do zmian klimatycznych.

W ramach planowanego naboru, 100 regionów z całej Europy otrzyma bezpośrednie wsparcie od konsorcjum Pathways2Resilience i łącznie otrzyma 21 mln euro na udoskonalenie swoich podejść do adaptacji do zmiany klimatu. SWW, jako członek ERRIN, uczestniczy w pracach projektowych i dba o włączenie przedstawicieli województwa w projekt. **Projekt „RESIST – Regiony odporne na zmiany klimatu dzięki innowacjom, nauce i technologii”** skupia się na zwiększeniu odporności regionów na zmiany klimatu. W ramach projektu, regiony europejskie będą wdrażać rozwiązania adaptacyjne w odniesieniu do kluczowych wyzwań klimatycznych, takich jak powódzie, susze, fale upałów, pożary i erozja gleby. Przedstawiciele UMWW zasiadają w Radzie Doradczej projektu i biorą udział w pracach projektowych. SWW uczestniczy także w programie **wymian klastrowych ClusterXChange**, w ramach której zorganizowano także wizytę firm z branży zielonych technologii z Estonii i Szwecji, której celem było zapoznanie zagranicznych gości z informacjami o polskim rynku zielonych technologii oraz zbadanie możliwości zawiązania współpracy.

Przedstawiciele SWW brali udział w wydarzeniach organizowanych na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim, których celem było promowanie wiedzy i rozwiązań na temat technologii nisko- i zeroemisyjnych, a także wiedzy na temat adaptacji do zmian klimatu:

- Norway Grants Innovation Day 2023 w Poznaniu (marzec 2023) – konferencja poświęcona zielonej oraz niebieskiej gospodarce i przedsiębiorczości, a także wsparciu Funduszy Norweskich w Polsce;
- Webinarium "Zielony Horyzont" w formule online (maj 2023 r.) organizowane przez NCBiR, podczas którego była prezentacja podmiotów z Wielkopolskiej Doliny Wodorowej (m.in. Politechniki Poznańskiej).
- Konferencja Komisji Polityki Spójności terytorialnej i Budżetu UE COTER pt. "Spójność – nasza podstawowa wartość dla przyszłej Europy: regiony i miasta na rzecz silnej odbudowy i sprawiedliwej transformacji" w Brukseli (czerwiec 2023 r.);
- Kongres Rozwoju Mieszkalnictwa w Pile (wrzesień 2023 r.) – tematyka m.in. rozwoju osiedli niskoemisyjnych;
- Konferencja PCHET w Gdyni (październik 2023 r.) – konferencja dotyczyła rozwoju energetyki wodorowej w Polsce i Europie, innowacyjnych technologii, zastosowania wodoru w sektorze transportu i procesach produkcyjnych oraz roli wodoru w transformacji energetycznej;
- Konferencja 6th Chungnam Hydrogen Energy International Forum w Korei Południowej (październik 2023) – konferencja dotycząca kierunków rozwoju gospodarki wodorowej w Korei;
- H2 Forum 2023 w Ostrawie w Czechach (październik 2023 r.) – największa dwudniowa konferencja poświęconą technologiom wodorowym i rozwojowi gospodarki wodorowej w Republice Czeskiej. W ramach Forum odbyły się prezentacje kluczowych interesariuszy z Europy, dyskusje, networking, popularyzacja i budowa świadomości o rozwoju technologii nisko- i zeroemisyjnych;
- Konferencja Środowiskowa Regionów Europy (ENCORE) w Arnhem w Holandii (październik 2023 r.) – spotkanie polityków, przedsiębiorców, doradców politycznych, naukowców i młodzieży w celu omówienia kluczowych kwestii środowiskowych tj. adaptacja do zmian klimatycznych, powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej czy rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Kongres Local Trends w Sopocie (październik 2023 r.) – projekt, którego celem jest wzmocnienie głosu miast, gmin, powiatów i województw w dyskusji o rozwoju społeczno-gospodarczym kraju. Poruszana jest tematyka m.in. nowoczesnej gospodarki oraz technologii niskoemisyjnych;

- Targi POL-EKO w Poznaniu (październik 2023 r.) – ekspozycję targów POLECO tworzy grono firm produkcyjnych i usługowych z branży recyklingu, odpadów, techniki komunalnej, odnawialnych źródeł energii, ochrony powietrza i klimatu, czyli rozwiązań dedykowanych samorządom;
- Konferencja pt. „Just Transition Platform” w Brukseli (październik 2023 r.) z udziałem pełnomocnika ZWW ds. restrukturyzacji Wielkopolski Wschodniej, który w imieniu Wielkopolski podpisał deklarację regionów węglowych;
- European Hydrogen Week w Brukseli (listopad 2023 r.) – wydarzenie jest jedną z największych imprez związanych z tematyką wodorową w Europie. Uczestniczą w niej kluczowi przedstawiciele sektora biznesu, środowiska naukowego oraz administracji;
- Kongres Ochrony Środowiska ENVICON we Wrocławiu (grudzień 2023 r.) – opiniotwórcze wydarzenie, które wyprzedzając trendy, wskazuje na tematy kluczowe dla polityki ochrony środowiska i klimatu.

Obszarem w regionie, który objęty został pomocą z uwagi na wyzwania w zakresie transformacji energetycznej jest Wielkopolska Wschodnia, obejmująca miasto Konin i powiaty: koniński, kolski, słupecki i turecki. W drugim kwartale 2023 roku ruszyło wsparcie finansowe w ramach unijnego **Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)** dedykowanego Wielkopolsce Wschodniej. Wsparcie to realizowane jest za pośrednictwem Osi Priorytetowej 10. Sprawiedliwa Transformacja Wielkopolski Wschodniej FEW 2021+. Dotacje obejmą m.in.: przedsiębiorstwa, samorządy, instytucje otoczenia biznesu, uczelnie wyższe i szkolnictwo zawodowe, a także osoby odchodzące z sektora wydobywczo-energetycznego. Celem interwencji jest budowa nowej tożsamości Wielkopolski Wschodniej – opartej na nowoczesnych technologiach, czystym środowisku, edukacji i nowych miejscach pracy. Obok wsparcia finansowego FST, działania w ramach sprawiedliwej transformacji Wielkopolski Wschodniej dotyczą koordynacji i inicjowania współpracy na szczeblu regionalnym w zakresie wspierania Wielkopolski Wschodniej w obszarze przemian gospodarczo-społecznych związanych z transformacją w kierunku neutralności klimatycznej oraz łagodzeniem jej skutków. Prowadzony jest dialog między różnymi podmiotami reprezentującymi sektor samorządowy, nauki, biznesu i organizacji społecznych w obszarze przeciwdziałania negatywnym skutkom transformacji energetycznej. Przedstawiciele Wielkopolski Wschodniej uczestniczą w wydarzeniach związanych z transformacją regionów pogórnicznych na poziomie krajowym i unijnym, a także są organizatorami takich wydarzeń. Prowadzony jest bieżący monitoring stanu prac legislacyjnych dot. procesu sprawiedliwej transformacji.

SWW jest także liderem projektu „**LIFE AFTER COAL PL – Wdrażanie Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040**” w ramach programu LIFE UE. Głównym celem ww. Programu jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki prośrodowiskowej i proklimatycznej, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań. Projekt „LIFE AFTER COAL PL” związany jest przede wszystkim z wdrażaniem Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040. Realizowany jest przez 49 partnerów z terenu woj. wielkopolskiego w tym 33 gminy z Wielkopolski Wschodniej, 3 powiaty, Instytucje Otoczenia Biznesu jak również w skład konsorcjum wchodzi partnerzy zagraniczni z Niemiec i Bułgarii. Działania zrealizowane w ramach projektu 2023 r. dotyczyły powołania zespołu projektowego oraz Komitetu Sterującego projektem, organizacji cyklu bezpłatnych spotkań tematycznych dla przedsiębiorców Wielkopolski Wschodniej w temacie baz danych o odpadach, zielonych zamówień publicznych i monitorowania śladu węglowego, a także podnoszenia wiedzy i kompetencji pracowników zaangażowanych w projekt poprzez udział w szkoleniach i konferencjach.

Działania realizowane w zakresie transformacji w stronę zrównoważonego rozwoju opierają się o dokumenty strategiczne oraz badania i analizy tematyczne. W 2023 r. rozpoczęto prace nad opracowaniem aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2023-2028 oraz Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszarów, w których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, a także przystąpiono do aktualizacji programów ochrony powietrza dla strefy miasto Kalisz oraz strefy aglomeracja poznańska. Prowadzono także prace przygotowawcze na rzecz następujących raportów/planów, których finalizacja nastąpi w latach kolejnych tj. „Koncepcji zarządzania regionalnym programem neutralności klimatycznej Wielkopolska Wschodnia” oraz „Bilansu energetycznego dla Wielkopolski Wschodniej”.

W województwie wielkopolskim prowadzone są także działania na rzecz **gospodarki o obiegu zamkniętym**, w tym działania na rzecz ograniczania marnotrawstwa żywności w roku 2023, zgodnie z zapisami „Programu ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce”. Należą do nich:

- otwarty konkurs ofert pn. „Transport i magazynowanie żywności uratowanej przed zmarnowaniem”,
- dwie edycje konkursu dotacyjnego dla jednostek samorządu terytorialnego „Wielkopolskie Jadłodzielnie” w ramach „Programu ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025”,
- otwarty konkurs ofert pn. „Ośrodki Ograniczania Marnotrawstwa Żywności i Pomocy Żywnościowej”,
- otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych w obszarze „Wspieranie rozwoju i funkcjonowania organizacji pozarządowych” pn. „MOBILNA KUCHNIA WARSZTATOWA”.

Kontynuowano także działania w ramach projektu INTERREG „Zwiększenie przedsiębiorczości MŚP w gospodarce o obiegu zamkniętym w łańcuchu rolno-spożywczym”. Celem projektu jest badanie skutecznych praktyk, za pośrednictwem międzyregionalnych wydarzeń edukacyjnych, wizyt studyjnych, warsztatów importowych, spotkań zainteresowanych stron i procesów konsultacji, w jaki sposób można ulepszyć odpowiednie instrumenty polityki regionalnej, aby pomóc MŚP w przejściu na gospodarkę o obiegu zamkniętym (GOZ). Poza działaniami projektowymi, SWW prowadzi także współpracę z Bankami Żywności na terenie Województwa Wielkopolskiego, organizacjami pozarządowymi, szkołami i Uniwersytetami Trzeciego Wieku, instytucjami naukowymi w celu wypracowania innowacyjnych rozwiązań i mechanizmów sprzyjających transformacji gospodarczej w kierunku gospodarki zrównoważonej, energooszczędnej opartej na zasadach GOZ z wykorzystaniem alternatywnych źródeł energii. W 2023 r. trwały także prace nad projektem strategicznym „Zjadamy nie wyrzucamy”, planowanym do wsparcia w ramach środków EFRR.

W Wielkopolsce realizuje się cykliczne działania służące kształtowaniu właściwych postaw oraz szerzeniu wiedzy na temat zmian klimatycznych, ekologii i transformacji w stronę zielonej gospodarki. W 2023 r. należały do nich przede wszystkim:

- Wielkopolskie Dni Energii – w ramach których zorganizowano konkursy ekologiczne „Cztery pory roku z OZE”, a także przeprowadzono specjalistyczne zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży z województwa wielkopolskiego w zakresie racjonalnego wykorzystania energii elektrycznej przez pryzmat alternatywnych źródeł energii oraz kształtowania postaw proekologicznych.
- Olimpiada Wiedzy Ekologicznej, dedykowana uczniom szkół ponadpodstawowych, obejmująca swoją problematyką kwestie: ochrony zasobów przyrodniczych, żywność i zdrowie, gospodarkę odpadami, oraz bieżące zagadnienia z dziedziny ekologii i ochrony środowiska w Polsce, Europie i na świecie.

- Konkurs pn. „Działania proekologiczne i prokulturowe w ramach strategii rozwoju województwa wielkopolskiego, który służy pobudzaniu i promowaniu inicjatyw lokalnych w zakresie działalności proekologicznej i prokulturowej, szczególnie w zakresie edukacji ekologicznej.
- Konkurs „Nasz pomysł na ochronę środowiska”. Tematyka organizowanego od kilku lat Konkursu koncentruje się wokół szeroko rozumianej ochrony środowiska. Celem Konkursu jest edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży, zarówno poprzez promowanie pozytywnych zachowań w zakresie ochrony środowiska i przyrody, jak i zwracanie uwagi na zagrożenia dla tych wspólnych dóbr występujące w otaczającym nas świecie.
- Konkurs Puchar Recyklingu „Aktywni w Wielkopolsce”, którego celem jest promowanie najbardziej efektywnych systemów selektywnej zbiórki odpadów, nowych rozwiązań w zakresie odbioru, zbiórki, odzysku i recyklingu oraz ocena prowadzonej edukacji ekologicznej.
- Nagroda Wielkopolski Kwiat Recyklingu, przyznawana gminom na podstawie oceny prawidłowości i rzetelności realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Pod uwagę brane są również osiągnięte poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych oraz innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, jak również osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.
- Warsztaty dla podmiotów korzystających ze środowiska z zakresu opłat za korzystanie ze środowiska oraz dotyczące rejestru i sprawozdawczości z zakresu bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO), podczas których omawiane są najnowsze regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska, także ich interpretacje.

Corocznie realizowany jest konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Prowadzone są także działania na rzecz poprawy warunków fitosanitarnych rodzin pszczelich oraz retencjonowania i wykorzystania wód opadowych z dachów obiektów użyteczności. W ramach programu „Błękitno-zielone inicjatywy dla Wielkopolski” wspierano działania inwestycyjne w zakresie ochrony i wzmocnienia przyrody oraz naturalnych jej procesów, przywracania równowagi przyrodniczej oraz poprawy mikroklimatu poprzez tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury. Natomiast w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, SWW skupia się na podnoszeniu konkurencyjności rolnictwa, zrównoważonym zarządzaniu zasobami naturalnym oraz działaniom na rzecz zrównoważonych obszarów wiejskich.

Tabela 27. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu horyzontalnego 2 RIS 2030

Nazwa działania	Departament koordynujący	Źródło finansowania	Wartość działania w danym roku (w PLN)
Koordinacja procesu Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej	ARR	Środki UE (Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Europejski Fundusz Społeczny)	610 789 736,00
Projekt LIFE AFTER COAL PL.	UMWW	Środki UE Środki NFOŚiGiW	445 099,23
Edukacja ekologiczna z zakresu ochrony powietrza realizowana jako działanie zapisane w Programach ochrony powietrza	DSK	Budżet województwa	552 002,40
Opracowanie aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2023-2028	DSK	Budżet województwa	30 545,00
Opracowanie Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa wielkopolskiego	DSK	Budżet państwa Środki WFOŚiGW	50 000,00

Opracowanie aktualizacji programów ochrony powietrza	DSK	bezkosztowe	bezkosztowe
Realizacja programu pn. „Błękitno – zielone inicjatywy dla Wielkopolski”	DSI	Budżet województwa	2 338 340,00
Upowszechnianie wiedzy ekologicznej, ochrony środowiska i dziedzictwa przyrodniczego regionu poprzez organizację konkursów, olimpiad, warsztatów, konferencji, kampanii informacyjnych	DSI	Budżet województwa Środki WFOŚiGW	1 471 771,00
Program poprawy warunków fitosanitarnych rodzin pszczelich	DR	Budżet województwa	2 000 000,00
Wielkopolska wspiera pszczoły – pasieka edukacyjna	DR	Budżet województwa	500 000,00
Wielkopolskie Dni Energii 2023	DR	Budżet województwa Środki WFOŚiGW	50 664,10
Działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym	DR	Budżet województwa	941 513,64
Program retencjonowania i wykorzystywania wód opadowych z dachów obiektów użyteczności publicznej służących celom kulturowym, edukacyjnym, zdrowotnym lub przeciwpożarowym na terenie województwa wielkopolskiego w celu nawadniania terenów zielonych pn. „Deszczówka”	DR	Budżet województwa	1 428 557,00
Udzielenie dotacji na realizację inwestycji związanych z retencjonowaniem i wykorzystywaniem wód opadowych z dachów obiektów użyteczności publicznej na terenie województwa wielkopolskiego w celu nawadniania terenów zielonych w 2023 roku przez wojewódzkie osoby prawne pn. „Deszczówka II”	DR	Budżet województwa	295 154,00
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	DOW	PROW 2014-2020	248 157 533,89

*Działanie realizuje więcej niż jeden cel RIS 2030.

Źródło: materiały sprawozdawcze z departamentów/biur/jednostek UMWW

Projekty realizowane przez podmioty ekosystemu innowacji

W ramach przygotowania Raportu Samorząd województwa rozesłał do jednostek zaangażowanych w tworzenie ekosystemu innowacji regionu prośbę o udzielenie informacji na temat innowacyjnych projektów realizowanych w ostatnich dwóch latach. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że wielkopolskie instytucje naukowe, jednostki B+R, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne jednostki, które wzięły udział w ankietyzacji realizowały w roku 2023 127 projektów o charakterze innowacyjnym. Łączna wartość całego powyższego katalogu projektów oscyluje na kwotę ponad 1,3 mld PLN.

Realizowane projekty, wspierały rozwój każdej z 6 inteligentnych specjalizacji regionu. W obszarze „Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów” Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu rozpoczął prace nad nowoczesnymi rozwiązaniami cyfrowymi, które wspierać będą producentów rolnych w zakresie technologii i organizacji produkcji rolnej i sadowniczej, natomiast Instytut Genetyki Roślin PAN uruchomił realizację projektu „Łazdoje Zero Tillage”, polegającego na wprowadzeniu nowej, nie stosowanej na terytorium Polski, metody uprawy pszenicy ozimej i rzepaku ozimego z wykorzystaniem wieloletniej żywej ściółki. Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu kontynuował realizację dużych projektów w ramach programu Horyzont Europa 2020, realizowanych w tematyce obejmującej zarówno IS „Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów”, jak i „Rozwój oparty na ICT”. Projekty te związane były przede wszystkim z wykorzystaniem możliwości narzędzi ICT dla rozwoju zrównoważonego rolnictwa i inteligentnych systemów produkcji żywności.

W obszarze „Wnętrza przyszłości” realizowano prace w obszarze budownictwa energooszczędnego i inteligentnego. W strukturach Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu powstała nowoczesna prototypownia służąca prowadzeniu działań B+R oraz obejmująca wdrożenie i komercjalizację rozwiązań na rzecz branży wyposażenia wnętrz, stolarskiej, metalurgicznej czy włókienniczej. Uniwersytet Przyrodniczy prowadził prace nad innowacyjnymi materiałami dla sektora budowlanego i meblarskiego. Prowadzono także projekt skupiający się na zadbanie możliwości poprawy dobrostanu dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym dzięki wykorzystaniu do projektowania mebli i wnętrz koncepcji projektowania sensorycznego.

Kontynuowano wiele projektów w obszarze IS „Przemysłu jutra”. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prowadził prace w dziedzinie inteligentnych materiałów na rzecz sektora przemysłowego, koncentrując się na kwestii zmiany parametrów tworzyw sztucznych i kompozytów. Prace w zakresie robotyzacji procesów przemysłowych, w tym z wykorzystaniem narzędzi AI, realizowane były także przez Politechnikę Poznańską. Przedsiębiorstwo ASKET realizowało projekt zagospodarowania odpadów poprodukcyjnych oraz osadów pościekowych, natomiast Pratt&Whitney Kalisz prowadziło prace w zakresie udoskonalania procesów produkcyjnych, m.in. budowę stanowiska pomiarowego wykorzystującego technologię ultradźwiękową.

Politechnika Poznańska oraz Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe realizowały projekty w obszarze rozwoju sektora lotniczego i kosmicznego. Projekty w obszarze ekologicznego transportu realizowane były przez Port Lotniczy Ławica – w 2023 r. rozpoczęto projekt Interreg polegający na stworzeniu warunków do realizacji lotów zasilanych wodorem w ciągu najbliższych lat.

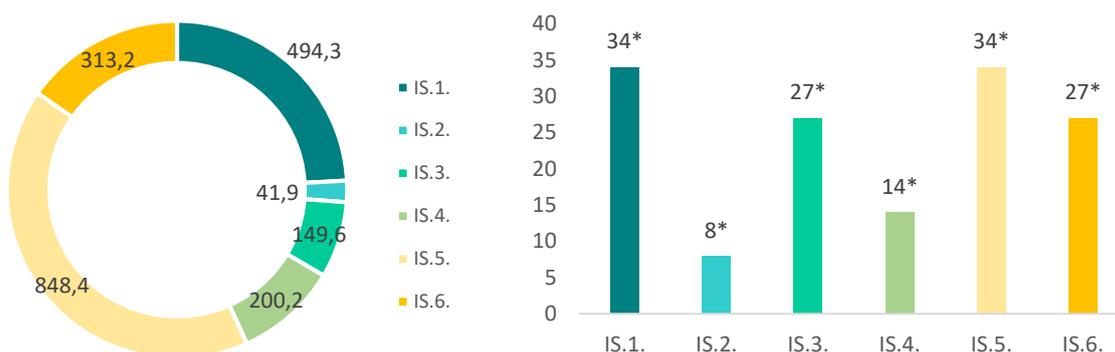
W obszarze „Rozwój oparty na ICT”, działania na rzecz innowacyjnych społeczności prowadził Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, m.in. w zakresie badania relacji oraz współpracy pomiędzy ludźmi oraz sztuczną inteligencją w przedsiębiorstwach, szczególnie w obszarze kontaktów firm z klientami. Kontynuowano także prace w zakresie nowoczesnych narzędzi weryfikacji wiarygodności

źródeł informacji z wykorzystaniem metod AI. Realizowano również projekty w obszarze Smart City: w obszarze bezpieczeństwa korzystania z przestrzeni miejskiej przez osoby ze szczególnymi potrzebami (Miasto Konin), zarządzania energią ciepłowniczą (Veolia ECOZEC) czy zarządzania decyzjami w procesie tworzenia i zarządzania budynkiem (AM Trans Progres).

Zaawansowane prace w zakresie technologii medycznych realizowane były przez Instytut Genetyki Człowieka. Obejmowały one tematykę diagnostyki i nowych metod leczenia różnych jednostek chorobowych, m.in. choroby Duchenne, chłoniaka Hodgkina, białaczki, zespołu Marfana. Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu we współpracy z firmą Harpo Sp. z o.o. stworzył innowacyjny generator mowy i czytania w języku Braille. Politechnika Poznańska oraz Instytut Chemii Bioorganicznej pracowały nad stworzeniem unikatowej platformy MOSAIC umożliwiającej stosowanie sztucznej inteligencji do prowadzenia badań w dziedzinie profilaktyki, diagnostyki i terapii medycznej. Liczne prace B+R prowadzone były przez Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu w zakresie innowacyjnych metod diagnostyki i leczenia chorób cywilizacyjnych, w tym chorób sercowo-naczyniowych, niektórych nowotworów oraz zaburzeń depresyjnych.

Szczegółowa lista projektów zgłoszonych w ramach monitorowania RIS 2030 znajduje się w zał. 1 do niniejszego raportu.

Wykres 5. Liczba i wartość projektów (w mln zł) realizowanych w 2023 roku

*28 projektów zakwalifikowane zostały jednocześnie do dwóch specjalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranego wywiadu

Wszystkie zgłoszone projekty realizują cele określone w RIS 2030. Spośród zgłoszonych projektów, 116 wpisuje się w zakres IS Wielkopolski, pozostałe 11 jest zgodnych z celami horyzontalnymi RIS 2030. Liczba i wartość projektów w ramach poszczególnych IS prezentuje się następująco:

- IS.1.: 34 projekty, ok. 494,3 mln PLN (największy projekt w zestawieniu)
- IS.2.: 8 projektów, ok. 41,9 mln PLN
- IS.3.: 27 projektów, ok. 149,6 mln PLN
- IS.4.: 14 projektów, ok. 200,2 mln PLN
- IS.5.: 34 projekty, ok. 848,4 mln PLN (największy projekt w zestawieniu)
- IS.6.: 27 projektów, ok. 313,2 mln PLN

28 projektów można zakwalifikować jednocześnie do 2 specjalizacji – ich łączne finansowanie to około 716,4 mln PLN. Najwięcej projektów (34) realizowanych jest w ramach IS.1. „Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów” oraz IS.5. „Rozwój oparty na ICT”. Ich łączna wartość wynosi około 898,9 mld PLN. Suma wartości 11 projektów, niewpisujących się bezpośrednio w Inteligentne specjalizacje, wynosi około 15,7 mln PLN.

Monitorowanie wskaźników RIS 2030

Monitorowanie realizacji celów strategicznych, obok udokumentowania działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne Samorządu Województwa, odbywa się także za pośrednictwem katalogu wskaźników kontekstowych, prezentujących zmiany sytuacji społecznej i gospodarczym województwa w szerszym kontekście. Katalog wskaźników wybranych do monitorowania RIS 2030 znajduje się w tabeli 28.

Wskaźniki kontekstowe

Niniejszy rozdział zawiera analizę wartości powyższych wskaźników w okresie 2013-2023. Wyjątek od tej reguły stanowią wskaźniki, dla których: dane za wybrane lata są niedostępne bądź nastąpiła zmiana metodyki zbierania i/lub interpretacji danych. W takich przypadkach autorzy opracowania uzupełnili analizę o inne wskaźniki, dostępne dla roku 2023, powiązane z daną tematyką.

Tabela 28. Wskaźniki kontekstowe

PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących) (%)
Wartość dodana brutto (w cenach bieżących) na 1 pracującego (zł)
Produkcja sprzedana przemysłu jako % wartości krajowej (%)
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R jako % PKB wg cen bieżących (%)
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów na 100 tys. mieszkańców
Liczba nowo zarejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego na 100 tys. mieszkańców (szt.)
Wartość eksportu (mln zł)
Personel B+R (dynamika, rok poprzedni=100) (%)
Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w relacji do nakładów brutto na środki trwałe (%)
Przedsiębiorstwa współpracujące w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw (%)
Patenty udzielone na 100 tys. mieszkańców (szt.)
Absolwenci studiów wyższych na 1000 osób w wieku 20-24 lata (os.)
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem (%)

Źródło: opracowanie własne

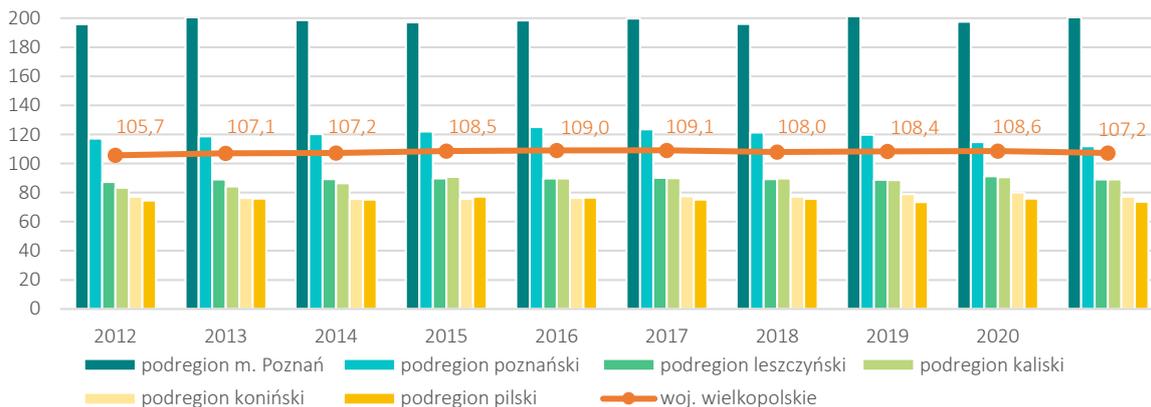
Wszystkie wskaźniki zostały przedstawione w odniesieniu do sytuacji w Wielkopolsce, natomiast wybrane wskaźniki zostały przedstawione na poziomie podregionów:

- 1) PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących);
- 2) Wartość dodana brutto (w cenach bieżących) na 1 pracującego;
- 3) Liczba nowo zarejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego na 100 tys. mieszkańców;
- 4) Wartość eksportu;
- 5) Absolwenci studiów wyższych na 1000 osób w wieku 20-24 lata;
- 6) Patenty udzielone na 100 tys. mieszkańców.

W przypadku wskaźnika PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej, jak i wskaźnika wartość dodana brutto na 1 pracującego, dane dostarczane są z opóźnieniem, w związku z czym analiza dotyczy okresu 2012-2021, z uwzględnieniem wartości szacunkowej dla Wielkopolski w 2022 r.

Pomimo zauważalnego trendu wzrostowego, rok 2021 przyniósł spadek wartości PKB brutto na mieszkańca (Polska=100%) w stosunku do lat poprzednich. Wskaźnik dla województwa wielkopolskiego w 2021 roku wyniósł 107,2%, co stanowi wynik porównywalny z 2014 r. i oznacza, że jest to najniższy wynik od ośmiu lat. Na poziomie podregionalnym, najwyższy wynik zanotował podregion m. Poznań (200,7%), a najniższy podregion pilski (73,7%).

Wykres 6. PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących)

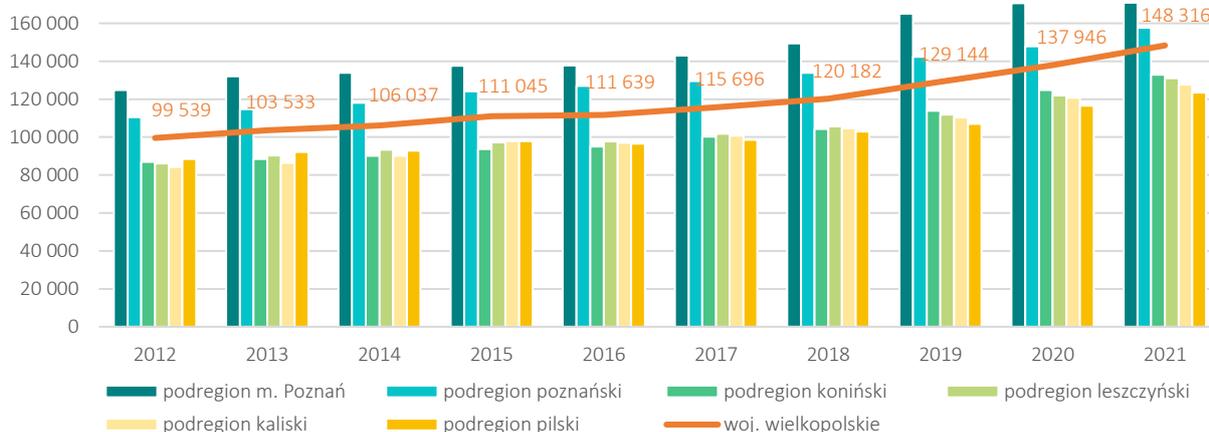

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Wg wstępnych szacunków, PKB na jednego mieszkańca w 2022 roku wyniosło w przypadku Wielkopolski 85 867 zł, co stanowi 105,9% w odniesieniu do wyniku krajowego i daje, jak w latach poprzednich, trzecie miejsce w kraju, po województwie mazowieckim (157,6%) i dolnośląskim (112,2%).

W 2021 roku wartość dodana brutto na 1 pracującego w cenach bieżących wyniosła dla Wielkopolski 148 316 zł, co stanowiło 96% średniej krajowej i uplasowało region na 7. miejscu w kraju (spadek o 2. pozycje w stosunku do 2020 roku). W analizowanym okresie czasu wartość wskaźnika dla Wielkopolski wykazywała trend rosnący; podobnie w przypadku sześciu podregionów, z wyjątkiem roku 2016, kiedy w regionie kaliskim i pільskim odnotowano spadek wartości wskaźnika. Na poziomie podregionalnym, najwyższy wynik zanotował podregion m. Poznań (187 640 zł, tj. 127% wartości na poziomie województwa), a najniższy podregion pільski (123 474 zł, tj. 83%).

Wykres 7. Wartość dodana brutto na 1 pracującego (ceny bieżące)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W 2022 roku w Wielkopolsce produkcja sprzedana przemysłu wyniosła 274 334 mln zł. Pod tym względem, podobnie jak w latach poprzednich, Wielkopolska uplasowała się na miejscu 3., za województwem mazowieckim i śląskim. Dane wskazują na wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu w stosunku do lat poprzednich (o 22% do 2020 r. i 119% do 2012 r.). W odniesieniu do ogólnej produkcji sprzedanej przemysłu w kraju, udział Wielkopolski wyniósł 10,8%, co jest wartością niższą niż w roku poprzednim i wynika z dynamiczniejszego wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu w innych regionach. Wskaźnik dynamiki produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł 105,5 i był niższy niż w roku

poprzednim o 5,6 p. proc. Liderami w zakresie znacznej dynamiki wskaźnika były województwa podkarpackie i zachodniopomorskie (116,8).

Wykres 8. Produkcja sprzedana przemysłu (% produkcji krajowej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W 2022 roku²¹ nakłady wewnętrzne na działalność B+R jako % PKB wyniosły w Wielkopolsce 0,96%, co stanowi niewielki wzrost w stosunku do roku poprzedniego (0,9) i plasuje region na 9. miejscu w kraju, co stanowi awans o dwie pozycje w stosunku do roku poprzedniego. Wskaźnik wykazuje trend rosnący od 2016, ale dopiero w 2019 roku osiągnął wartość przekraczającą wynik z 2015 roku. Ponadto, po raz pierwszy od siedmiu lat odnotowano zmniejszenie się różnicy pomiędzy wynikiem regionalnym a krajowym.

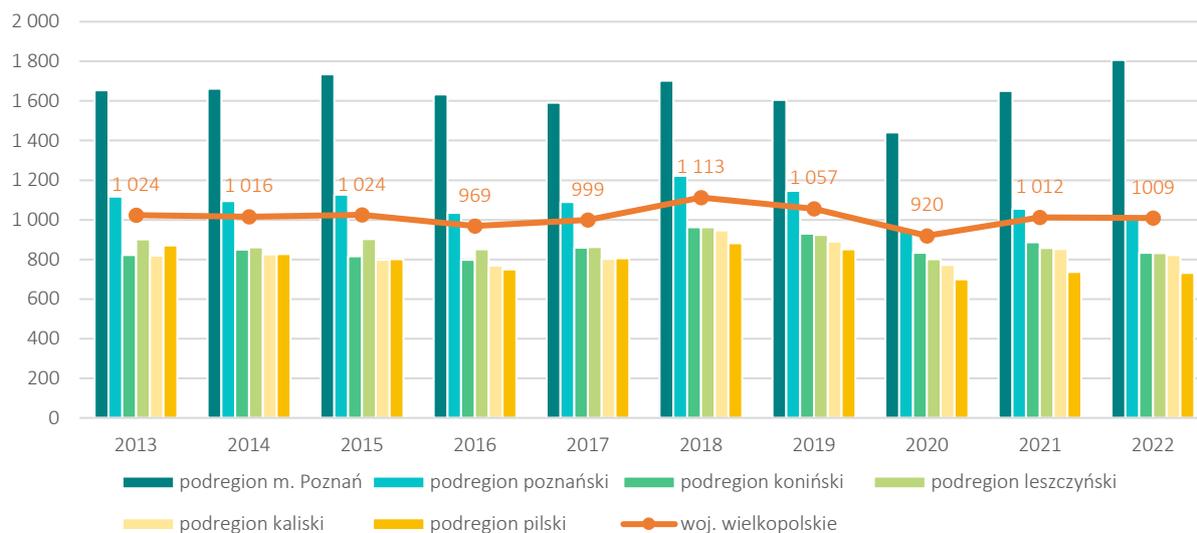
Wykres 9. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R jako % PKB wg cen bieżących

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

²¹ Wartość dla 2022 roku stanowi szacunek wstępny.

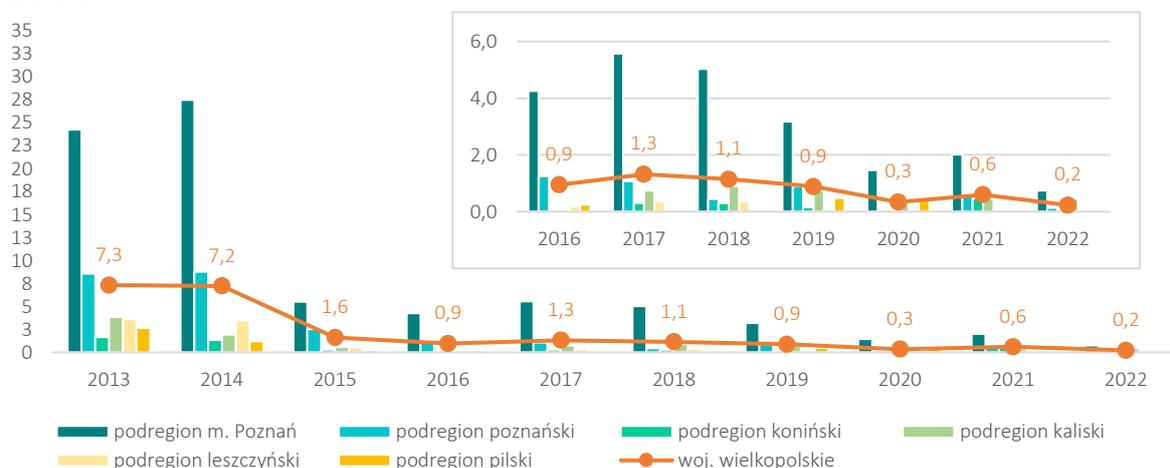
Wykres 10. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze na 100 tys. mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Pod względem liczby nowych podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2022 na 100 tys. mieszkańców, Wielkopolska odnotowała wynik 1009 podmiotów, co dało jej 6. miejsce wśród województw. Powyżej średniej województwa znalazły się dwa podregiony: m. Poznań i poznański (odpowiednio: 1806 i 1025), najniższy wynik odnotowano w podregionie piłskim (733). W stosunku do roku poprzedniego, jedynie w m. Poznań odnotowano wzrost wskaźnika (9%). W pozostałych podregionach wystąpił spadek wskaźnika, największy dotyczył podregionu konińskiego (6%).

Wykres 11. Nowo zarejestrowane spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego ogółem na 100 tys. mieszkańców.*

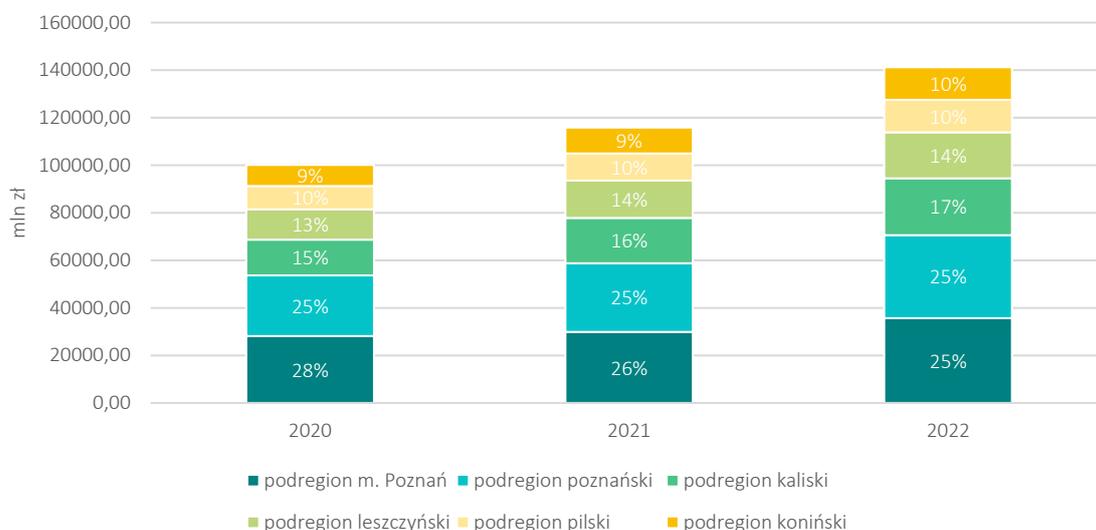
*Zmiana metodyki w 2014 r

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Pod względem liczby nowo zarejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego, w 2022 roku w Wielkopolsce odnotowano 8 takich spółek, co w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców daje wartość 0,2 i plasuje Wielkopolskę na 8. miejscu w skali kraju. Jest to znaczny spadek w stosunku do roku poprzedniego (0,6 – 21 spółek). Najwięcej spółek tego typu zarejestrowanych w 2021 roku zarejestrowanych w podregionie m. Poznań (11), żadna tego typu spółka nie została zarejestrowana w podregionie leszczyńskim, konińskim i piłskim. Dominuje trend malejący, wskazują na to, że z roku

na rok, coraz mniej spółek z kapitałem zagranicznym decyduje się zarejestrować swoją działalność na terytorium Wielkopolski.

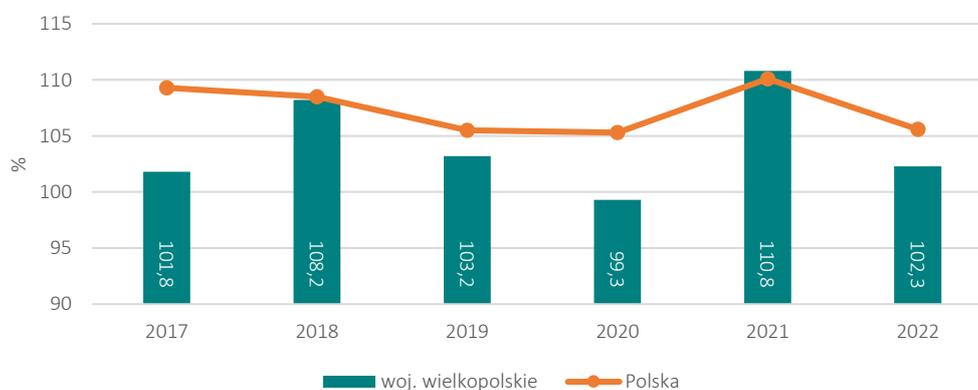
Wykres 12. Wartość eksportu (mln zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Wartość eksportu wyniosła w 2022 roku 141 262 mln zł, a więc o 22% więcej w stosunku do roku poprzedniego. Największy udział w regionalnym eksporcie odnotowano w podregionie m. Poznań i poznańskim (25%), najmniej w podregionie pilskim i konińskim (10%). Udział podregionu m. Poznań zmniejszył się w stosunku do roku 2020 o 2,9 p.p. na rzecz podregionów konińskiego, leszczyńskiego i kaliskiego.

Wykres 13. Personel B+R (dynamika, rok poprzedni=100)²²

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

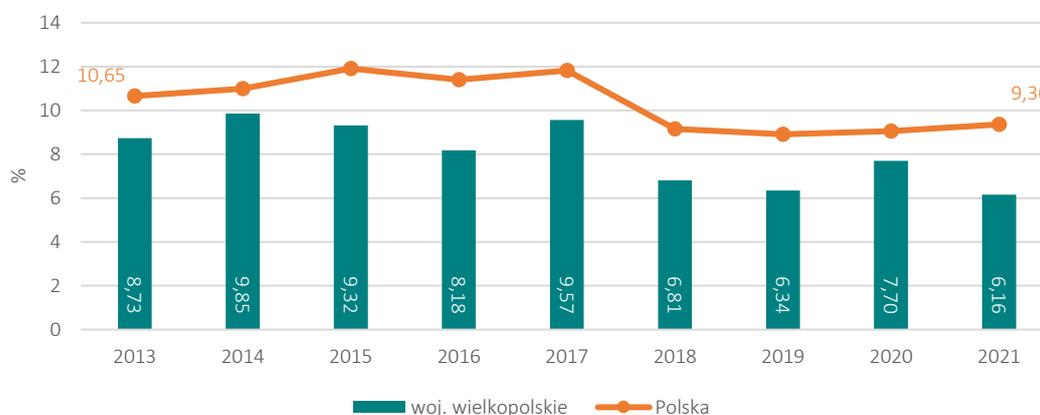
Dynamika liczby personelu B+R²³ w 2022 roku wyniosła w przypadku Wielkopolski 102,3%, co oznacza spadek względem roku poprzedniego, w którym dynamika wyniosła 110,8%, a także wynik zbliżony do sytuacji w 2017 roku. Oznacza to również spadek z miejsca 5. na miejsce 11. w rankingu regionów. Zaznaczyć należy jednak, że dystans do regionów poprzedzających tj. woj. małopolskiego, lubelskiego i dolnośląskiego nie jest znaczny. Spadek dynamiki personelu B+R jest cechą charakterystyczną dla

²² Dane prezentowane są od roku 2017. Nastąpiła wówczas zmiana metodyki wyliczania wskaźnika.

²³ Osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

większości regionów, jak i dla średniej krajowej wartości wskaźnika. Wśród osób zatrudnionych w B+R, 63% stanowią badacze, 19% technicy i pracownicy równorzędni, a 18% pozostały personel pomocniczy. Oznacza to, że w Wielkopolsce udział badawczy w grupie osób zatrudnionych w B+R jest niższy od średniej krajowej (69%) i plasuje Wielkopolskę na 12. miejscu²⁴.

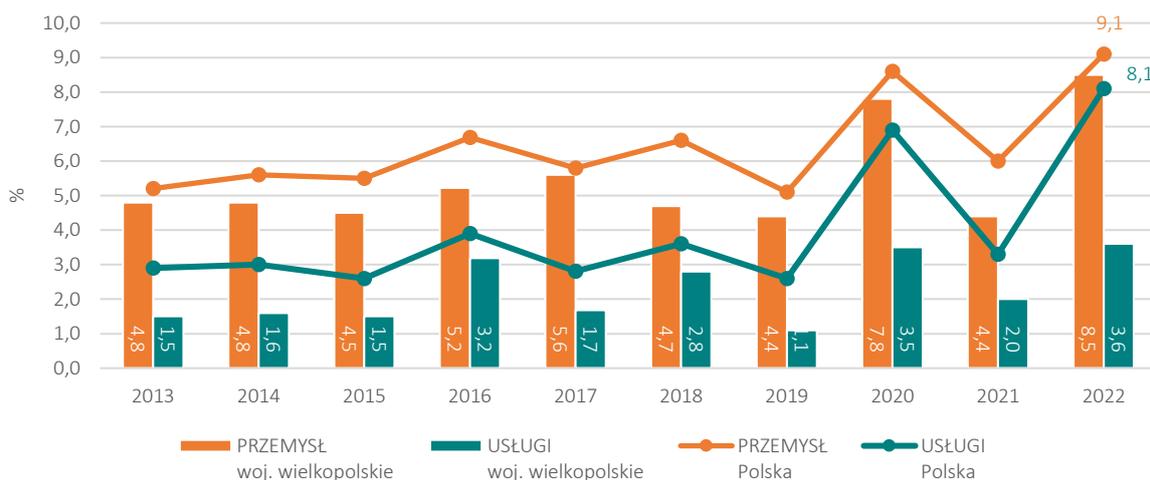
Wykres 14. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w relacji do nakładów brutto na środki trwałe

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W 2021 roku wysokość nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach wyniosła w regionie 6,2% nakładów brutto na środki trwałe. Jest to wartość poniżej średniej krajowej, wynoszącej 9,36%. Wielkopolska w całym analizowanym okresie odnotowuje niższe wartości wskaźnika niż średnia dla Polski, jednak dystans w roku 2021 jest największy w ostatnich pięciu latach. Pod względem nakładów na działalność innowacyjną Wielkopolska uplasowała się na 9. miejscu w rankingu regionów, co stanowi spadek o jedno miejsce w stosunku do roku poprzedniego i powrót na miejsce z 2019 roku. Zauważyć można, że trend spadkowy obserwowany od 2017 roku, z wyjątkiem nagłego skoku wartości wskaźnika w 2020 roku, utrzymuje się.

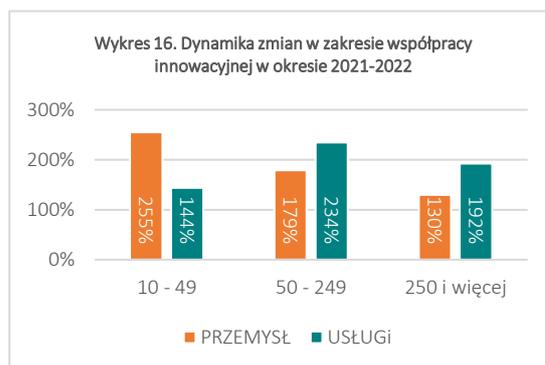
Wykres 15. Przedsiębiorstwa współpracujące w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw

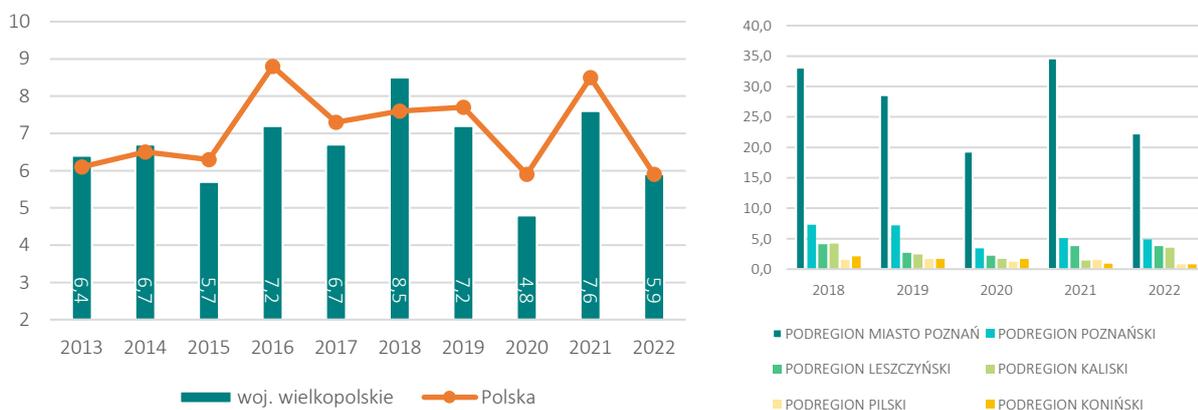
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

²⁴ Liderem jest województwo małopolskie (78%) oraz pomorskie (77%).

W zakresie współpracy w ramach działalności innowacyjnej, wyniki osiągnięte w regionie plasują się poniżej średniej krajowej: w 2022 r. jedynie 8,5% przedsiębiorstw z branży przemysłowej oraz 4,4% przedsiębiorstw z branży usługowej zadeklarowało podjęcie takiej współpracy. Na wykresie 15 widoczny jest znaczny wzrost wartości wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego. Analizując poszczególne grupy wielkości przedsiębiorstw, zauważyć można, że wzrost w przypadku sektora przemysłu związany jest głównie z małymi przedsiębiorstwami (10-49 pracowników), natomiast w przypadku usług wzrost wskaźnika wynika głównie ze wzrostu współpracy deklarowanej przez średnie przedsiębiorstwa (50-249 pracowników). W odniesieniu do sytuacji w pozostałych regionach, Wielkopolska w 2022 r. zajęła 9. miejsce pod względem współpracy przedsiębiorstw przemysłowych (awans z 13. miejsca) oraz 12. miejsce pod względem współpracy przedsiębiorstw usługowych (spadek z 11. miejsca).

Wykres 17. Patenty udzielone na 100 tys. mieszkańców

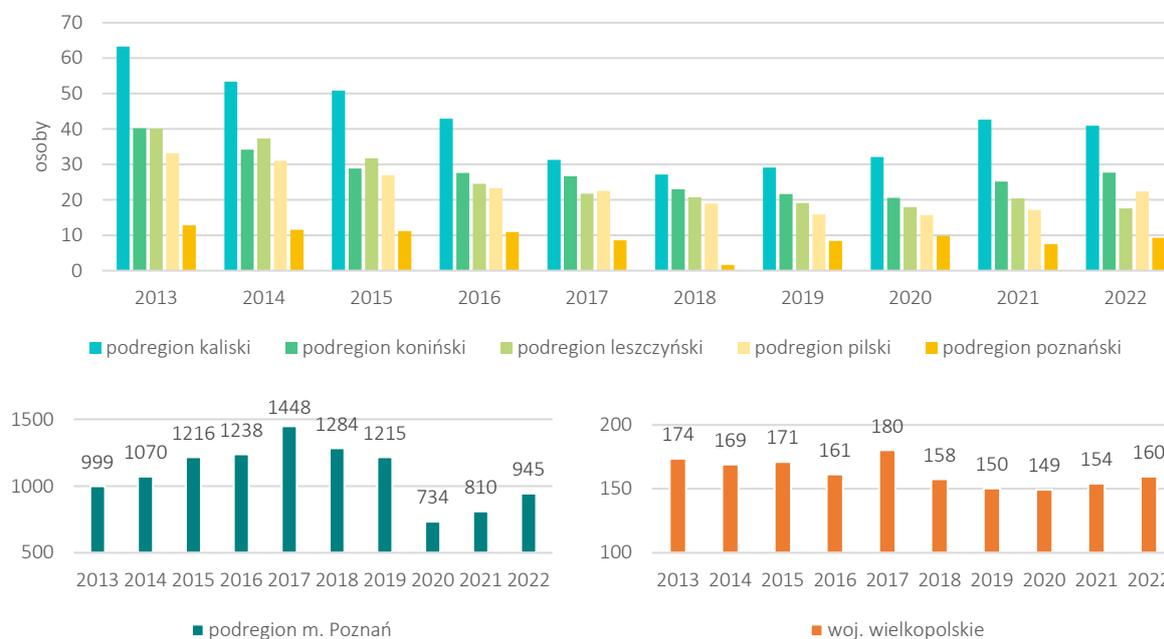
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Pod względem liczby udzielonych patentów w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców, Wielkopolska osiągnęła w 2022 r. wskaźnik na poziomie 5,9, równy średniej krajowej. Taki wynik uplasował region na 7. miejscu w kraju, co jest awansem w stosunku do roku poprzedniego (10. miejsce) i wynika z faktu, że większość regionów odnotowała spadki w zakresie liczby przyznanych patentów. Analiza pozyskanych patentów w układzie podregionów wskazuje na dominację podregionu m. Poznań (22,3). Podregionami, w których odnotowano najniższą wartość wskaźnika są podregiony pilski i koniński (0,8). Jedynie w podregionie kaliskim zanotowano wzrost wskaźnika w stosunku do roku 2021.

Pod względem liczby absolwentów szkół wyższych Wielkopolska osiągnęła w 2022 roku wynik zbliżony do średniej Polski, wynoszący 160 absolwentów na 1000 osób w wieku 20-24 roku. Oznacza to 6. miejsce wśród regionów, za województwami mazowieckim, dolnośląskim, małopolskim, pomorskim oraz lubelskim i świadczy o utrzymaniu pozycji z 2021 i 2020 roku. Osiągnięty wynik jest wyższy niż w roku poprzednim (154), jednak znacznie niższy w porównaniu do okresu 2013-2018, co świadczy o co raz mniejszym zainteresowaniu studiami wyższymi, zwłaszcza biorąc pod uwagę malejącą liczbę osób w analizowanej grupie wiekowej. W układzie podregionów, najwyższe wartości odnotowane zostały w m. Poznań (945), co jest sytuacją naturalną dla stolicy regionu i wiąże się z występowaniem migracji ludności w celach edukacyjnych do większych ośrodków miejskich charakteryzujących się szerszą ofertą

studiów wyższych. Na drugim i trzecim miejscu znalazły się podregion kaliski (41) i koniński (28). W porównaniu do roku poprzedniego, jedynie podregiony kaliski i leszczyński odnotowały spadek wartości wskaźnika. Na szczególną uwagę zasługuje wzrost wskaźnika osiągnięty w podregionie pilskim (31%) oraz poznańskim (24%).

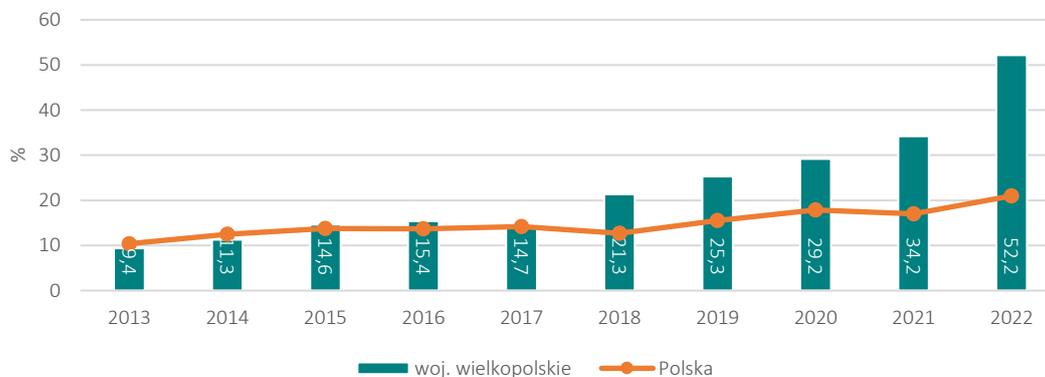
Wykres 18. Absolwenci studiów wyższych na 1000 osób w wieku 20-24 lata

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Udział OZE w produkcji energii elektrycznej ogółem w Wielkopolsce wyniósł w 2022 r. 52,2%, co stanowiło wzrost o 18 p.p. w stosunku do roku poprzedniego i pozwoliło na zajęcie 6. miejsca wśród regionów (awans o jedną pozycję w stosunku do 2020 r.). Równocześnie Wielkopolska zajęła 3. pozycję pod względem dynamiki wzrostu wskaźnika (153%), za województwem podlaskim i lubelskim (odpowiednio 272% i 170%). Wynik osiągnięty przez Wielkopolskę jest wyższy niż średnia krajowa (21%) – taka sytuacja utrzymuje się od 2017 roku. Analiza danych w okresie 2013-2022 potwierdza wzrost znaczenia energii ze źródeł odnawialnych, co jest zgodne z polityką energetyczną na poziomie europejskim i krajowym.

Wykres 19. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Wskaźniki nakładów i produktów

Wskaźniki nakładów i produktów, wybrane do monitorowania RIS 2030, służą ocenie efektywności realizowanych działań poprzez wskazanie wielkości nakładów poniesionych przez realizatorów Strategii oraz efektów (produktów) zrealizowanych działań. W ramach systemu monitorowania RIS 2030, wybrano następujące wskaźniki:

Tabela 29. Wskaźniki nakładów i produktów

Wartość podpisanych umów na projekty wpisujące się w IS (w rozbiu na poszczególne IS)	Wskaźnik nakładu
Liczba przedsiębiorstw / jednostek naukowych otrzymująca wsparcie na projekty wpisujące się w IS (w rozbiu na poszczególne IS)	Wskaźnik nakładu
Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty wpisujące się w IS	Wskaźnik nakładu
Liczba wdrożeń prac badawczych w zakresie IS	Wskaźnik produktu
Liczba nowych miejsc pracy w firmach tworzących IS	Wskaźnik produktu

Źródło: opracowanie własne

Powyższe wskaźniki odnoszą się do działań finansowanych z regionalnego programu operacyjnego. W odniesieniu do Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego monitorowanie dotyczy wskaźników Osi Priorytetowej 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, działań:

- 1.1. Wsparcie infrastruktury B+R w sektorze nauki
- 1.2. Wzmocnienie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw Wielkopolski
- 1.3. Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego
- 1.4. Internacjonalizacja gospodarki regionalnej
- 1.5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw

W ramach programu Fundusze Europejskie dla Województwa Wielkopolskiego 2021-2027 monitorowane są działania powiązane z podnoszeniem konkurencyjności i innowacyjności MŚP, skupiając się na Osi 1 i 10 FEW 2021+ w ramach następujących działań:

- 1.01. Wsparcie potencjału B+R podmiotów badawczych w regionie
- 1.02. Wsparcie działalności B+R przedsiębiorstw i konsorcjów przedsiębiorstw z organizacjami badawczymi, w tym w zakresie infrastruktury B+R
- 1.05. Wsparcie konkurencyjności i rozwoju przedsiębiorstw w dostosowaniu do wyzwań gospodarki – Instrumenty finansowe
- 1.06. Rozwój przedsiębiorstw poprzez wsparcie IOB/Klastry oraz wsparcie ich potencjału
- 1.07. Wzmocnienie procesu przedsiębiorczego odkrywania i promocja gospodarki w regionie.
- 10.02. Wsparcie inwestycji MŚP i dużych przedsiębiorstw
- 10.03. Budowa ekosystemu instytucji otoczenia biznesu oraz wsparcie publicznej infrastruktury B+R i cyfryzacji administracji publicznej

Wartości projektów dotyczą podpisanych umów. W ramach FEW 2021+ w 2023 r. nie nastąpiło podpisanie żadnych umów w ramach wskazanych wyżej Osi Priorytetowych, w związku z czym wartości wskaźników nakładu i produktu dla tego Programu przedstawione zostaną w kolejnym raporcie. W raporcie przedstawiono wartości wskaźników dla WRPO 2014+.

Wskaźniki nakładów

Rok 2023 był ostatnim rokiem realizacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, który w okresie 2016-2023 stanowił główne źródło finansowania inwestycji podnoszących

konkurencyjność i innowacyjność przedsiębiorstw w regionie. W tabeli poniżej przedstawiono wartości wskaźników nakładów dla umów podpisanych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020 w 2023 roku. Wartości dotyczą działania 1.5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw. Podpisano 7 umów z 7 podmiotami reprezentującymi specjalizacje: „Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów”, „Wnętrza przyszłości”, „Przemysł jutra” i „Wyspecjalizowane procesy logistyczne”, na kwotę ponad 1,5 mln zł.

Tabela 30. Wskaźniki nakładów dla projektów WRPO 2014-2020 (umowy podpisane w 2023 r.)

Rok 2023				
Nazwa wskaźnika	Wartość podpisanych umów (zł)	Liczba przedsiębiorstw / jednostek naukowych otrzymująca wsparcie na projekty wpisujące się w IS (w rozbiściu na poszczególne IS)*	Liczba umów	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje
Nazwa IS				
Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	160 000	1	1	264 191,2
Wnętrza przyszłości	300 000	1	1	0
Przemysł jutra	300 000	1	1	0
Wyspecjalizowane procesy logistyczne	772 500	4	4	0
Rozwój oparty na ICT	0	0	0	0
Nowoczesne technologie medyczne	0	0	0	0
SUMA	1 532 500	7	7	264 191,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+

*po koordynatorach

Tabela 31. Wskaźniki nakładów dla projektów WRPO 2014-2020 (umowy podpisane w 2016-2023 r.)

Lata 2016-2023				
Nazwa wskaźnika	Wartość podpisanych umów (zł)	Liczba przedsiębiorstw / jednostek naukowych otrzymująca wsparcie na projekty wpisujące się w IS (w rozbiściu na poszczególne IS)*	Liczba umów	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje
Nazwa IS				
Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	86 331 240,25	105	112	42 548 726,43
Wnętrza przyszłości	1 283 391 950,57*	782*	794*	803 454 780,00*
Przemysł jutra	736 392 773,07*	427*	440*	480 599 203,88*
Wyspecjalizowane procesy logistyczne	77 704 912,61	160	172	33 735 452,48
Rozwój oparty na ICT	95 894 788,36	98	104	41 522 775,29
Nowoczesne technologie medyczne	138 341 198,46	264	278	70 843 863,78
SUMA	1 959 340 847,04	1560	1619	1 168 466 424,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+

*projekty przypisane do PKD C.25 przypisano zarówno do IS „Wnętrza przyszłości” oraz „Przemysł jutra”.

Dodatkowo, w związku z tym, że w 2023 r. nastąpiło zamknięcie działań w ramach WRPO 2014-2020, w niniejszym raporcie przedstawiono także podsumowanie wartości wskaźników dla całej perspektywy 2014-2020, z uwzględnieniem zasady n+3, tj. dla umów podpisanych w okresie 2014-2023. Wartości w tabeli 32. przedstawione zostały dla wszystkich działań w ramach Osi Priorytetowej 1 tj.:

- 1.1. Wsparcie infrastruktury B+R w sektorze nauki
- 1.2. Wzmocnienie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw Wielkopolski
- 1.3. Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego
- 1.4. Internacjonalizacja gospodarki regionalnej
- 1.5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw

Przyporządkowanie do poszczególnych inteligentnych specjalizacji nastąpiło, zgodnie z metodyką wskazaną w RIS 2030, według PKD projektu. W związku z tym, że jeden z działów PKD (Sekcja C Dział 25) wskazany jest przy dwóch specjalizacjach (IS.2. Wnętrza przyszłości oraz IS.3. Przemysł jutra), projekty wskazane w ramach tego działu zostały przyporządkowane do obu tych specjalizacji. Dotyczy to projektów, na które podpisano 281 umowy, na kwotę 458 716 016,28 zł. W związku z tym, przy analizie udziałów, kategoria ta została wyłączona i jest wskazywana odrębnie na poniższych wykresach.

Tabela 32. Wskaźniki nakładów dla projektów WRPO 2014-2020 (okres 2016-2023)

Rok	Nazwa Regionalnej Inteligentnej Specjalizacji	Liczba przedsiębiorstw / jednostek naukowych	Liczba umów	Wartość ogółem umów PLN	Inwestycje prywatne PLN
2016	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	11	11	29 870 840,57	18 747 020,69
	Nowoczesne technologie medyczne	19	17	34 208 842,43	22 197 321,82
	Przemysł jutra	96	89	269 281 369,36	183 904 302,42
	Rozwój oparty na ICT	22	22	22 305 902,58	12 964 868,55
	Wnętrza przyszłości	167	158	576 621 226,36	386 031 966,86
	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	4	4	15 479 099,71	10 131 179,66
2017	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	7	7	6 610 204,21	4 598 059,72
	Nowoczesne technologie medyczne	18	17	18 266 471,31	12 733 059,61
	Przemysł jutra	34	33	77 730 500,50	48 577 780,62
	Rozwój oparty na ICT	12	12	30 263 561,23	12 676 774,96
	Wnętrza przyszłości	49	43	90 884 392,85	58 089 919,23
	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	0	0	0,00	0,00
2018	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	22	23	8 242 998,96	2 071 403,35
	Nowoczesne technologie medyczne	43	50	8 330 923,20	2 775 331,72
	Przemysł jutra	66	77	64 962 141,19	30 375 507,59
	Rozwój oparty na ICT	24	25	29 123 637,26	11 387 340,68
	Wnętrza przyszłości	138	147	88 653 549,21	34 329 335,51
	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	32	35	4 435 790,72	523 563,78
2019	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	36	42	28 257 731,68	12 250 562,18
	Nowoczesne technologie medyczne	78	86	26 672 800,82	10 973 032,37
	Przemysł jutra	122	124	232 758 278,30	150 705 122,29
	Rozwój oparty na ICT	17	18	6 605 614,57	1 778 276,71

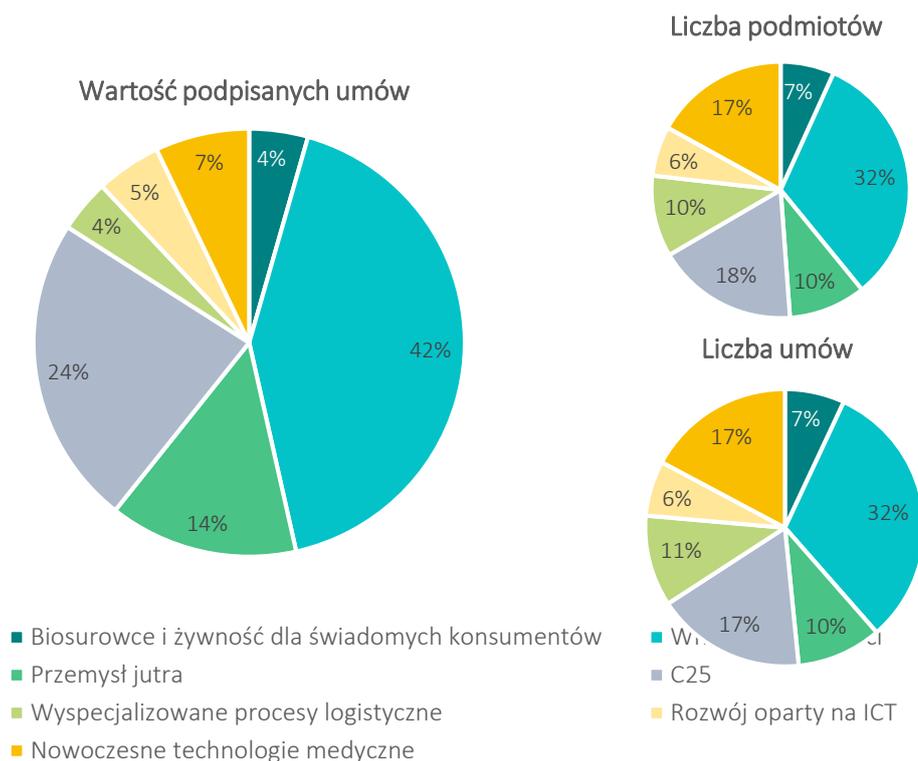
	Wnętrza przyszłości	218	227	379 215 236,56	240 460 198,58
	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	46	52	18 034 201,22	7 220 440,71
2020	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	12	12	8 423 273,83	4 536 217,58
	Nowoczesne technologie medyczne	59	59	35 449 660,70	20 573 370,93
	Przemysł jutra	54	60	62 479 237,48	38 577 297,29
	Rozwój oparty na ICT	13	14	6 141 870,22	2 370 869,05
	Wnętrza przyszłości	118	124	117 501 224,54	65 086 914,95
	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	36	38	25 441 485,07	14 359 025,98
2021	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	14	14	3 709 691,00	56 890,14
	Nowoczesne technologie medyczne	38	40	13 147 000,00	1 131 940,17
	Przemysł jutra	41	42	23 823 715,26	24 206 411,94
	Rozwój oparty na ICT	8	11	1 031 244,00	295 368,47
	Wnętrza przyszłości	73	76	25 279 723,49	18 993 217,36
	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	35	35	12 446 113,56	1 191 897,19
2022	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	2	2	1 056 500,00	24 381,57
	Nowoczesne technologie medyczne	9	9	2 265 500,00	459 807,16
	Przemysł jutra	13	14	5 057 530,98	4 252 781,73
	Rozwój oparty na ICT	2	2	422 958,50	49 276,87
	Wnętrza przyszłości	18	18	4 936 597,56	463 227,51
	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	3	4	1 095 722,33	309 345,16
2023	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	1	1	160 000,00	264 191,20
	Nowoczesne technologie medyczne	0	0	0,00	0,00
	Przemysł jutra	1	1	300 000,00	0,00
	Rozwój oparty na ICT	0	0	0,00	0,00
	Wnętrza przyszłości	1	1	300 000,00	0,00
	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	4	4	772 500,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+

łącznie, w okresie 2016-2023, w ramach Osi Priorytetowej 1, podpisano 1619 umów z 1560 podmiotami na kwotę 1,95 mld zł. Realizowane projekty obejmowały obszar wszystkich sześciu IS, choć zauważyć można znaczną dominację specjalizacji IS.2. Wnętrza przyszłości. Dotyczy to zarówno wartości podpisanych umów, jak i liczby umów i podmiotów realizujących projekty²⁵. Nawet po odliczeniu kategorii C.25, specjalizacja ta w dalszym ciągu dominuje w zestawieniu. Duże znaczenia odegrały także specjalizacje IS.3. Przemysł jutra (14% wartości umów, 10% umów) oraz IS.6. Nowoczesne technologie medyczne (17% umów).

²⁵ Dominacja tych IS pozostaje znaczna nawet w przypadku odliczenia powielającej się liczby projektów w ramach C.25.

Wykres 20. Aktywność podmiotów IS w ramach WRPO 2014-2020 w całym okresie programowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+

Tabela 33. Aktywność podmiotów IS w ramach WRPO 2014-2020 w całym okresie programowania wg działań PKD

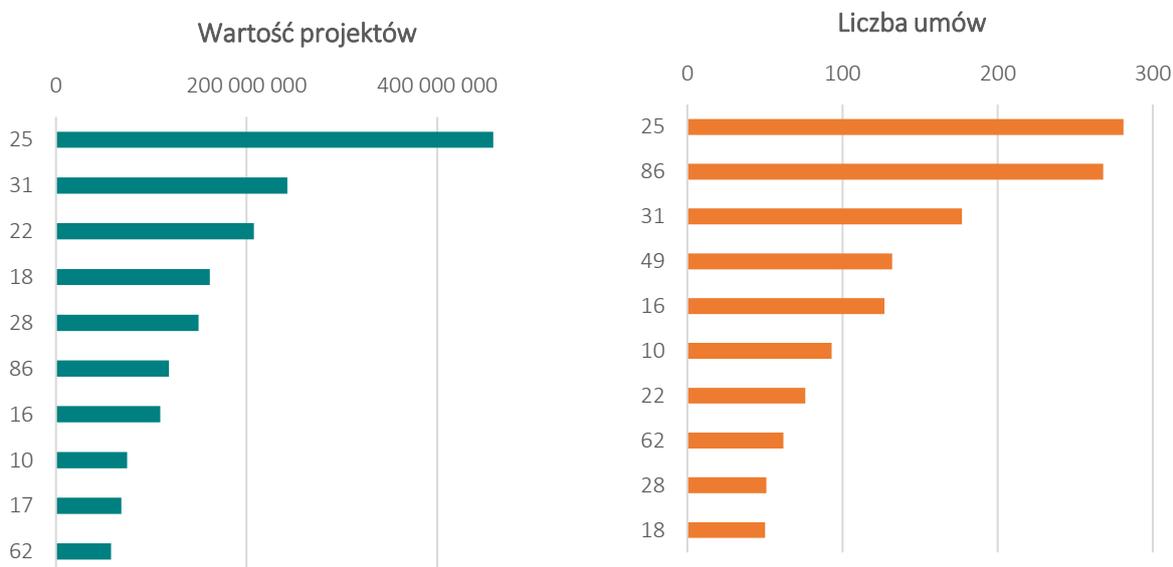
Nazwa Regionalnej Inteligentnej Specjalizacji	Dział PKD specjalizacji	Liczba przedsiębiorstw / jednostek naukowych	Liczba umów	Wartość ogółem umów PLN	Inwestycje prywatne PLN
Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	01	15	15	3 751 750,00	812 046,62
Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	10	86	93	74 477 030,97	36 748 144,19
Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	11	4	4	8 102 459,28	4 988 535,62
Wnętrza przyszłości	02	21	23	18 626 907,65	10 348 485,49
Wnętrza przyszłości	13	20	17	16 493 770,66	8 292 664,25
Wnętrza przyszłości	16	122	127	109 287 147,77	62 027 618,43
Wnętrza przyszłości	17	40	43	68 497 232,69	38 879 989,76
Wnętrza przyszłości	18	49	50	161 433 579,33	105 643 822,39
Wnętrza przyszłości	22	76	76	207 700 902,59	134 183 118,79
Wnętrza przyszłości	25	276	281	458 716 016,28	304 238 377,55
Wnętrza przyszłości	31	178	177	242 636 393,60	139 840 703,34
Przemysł jutra	24	9	11	17 510 493,43	9 252 364,35
Przemysł jutra	25	276	281	458 716 016,28	304 238 377,55
Przemysł jutra	27	21	22	32 244 204,09	20 267 342,45
Przemysł jutra	28	52	51	149 461 044,06	97 933 553,79
Przemysł jutra	29	12	12	39 935 595,56	25 008 636,36
Przemysł jutra	30	8	9	19 642 275,17	12 308 794,57

Przemysł jutra	33	42	44	14 951 246,67	7 602 041,64
Przemysł jutra	35	7	10	3 931 897,81	3 988 093,17
Wyspecjalizowane procesy logistyczne	49	124	132	28 483 750,62	2 995 866,19
Wyspecjalizowane procesy logistyczne	52	22	26	47 955 215,27	30 693 537,26
Wyspecjalizowane procesy logistyczne	53	14	14	1 265 946,72	46 049,03
Rozwój oparty na ICT	26	15	15	22 225 465,89	10 221 595,90
Rozwój oparty na ICT	61	6	10	5 611 730,50	3 127 692,84
Rozwój oparty na ICT	62	61	62	57 802 512,30	23 236 220,25
Rozwój oparty na ICT	63	16	17	10 255 079,67	4 937 266,30
Nowoczesne technologie medyczne	21	10	10	19 734 412,67	12 447 752,31
Nowoczesne technologie medyczne	86	254	268	118 606 785,79	58 396 111,47

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+

Dokonano również analizy aktywności pod względem dominujących działów PKD. Wykres 21. wskazuje 10 najliczniej reprezentowanych działów PKD pod względem wielkości projektów oraz liczby podpisanych umów. Pod względem wartości projektów dominują sekcje C.25. Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń, C.31. Produkcja mebli oraz C.22. Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych. Najwięcej projektów zrealizowanych zostało w ramach kategorii C.25. Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń, Q.86. Opieka zdrowotna oraz C.31. Produkcja mebli. Ponownie, dane te wskazują na znaczną dominację specjalizacji IS.2. Wnętrza przyszłości.

Wykres 21. Dominujące działy PKD pod względem wielkości projektów oraz liczby podpisanych umów (WRPO 2014-2020)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+

Powyższe działania uzupełniane są poprzez działania z Europejskiego Funduszu Społecznego+. W 2023 r. realizowano projekty w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb branż przyszłości, a także poprawy kompetencji innowacyjnych w cyklu kształcenia i uczeniu się przez całe życie. Tabela 34. przedstawia wartości wskaźników, monitorowanych w tych obszarach.

Tabela 34. Wskaźniki monitorujące działania w obszarze Europejskiego Funduszu Społecznego+

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika (stan na 31.12.2024)
C4.1. Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb branż przyszłości	
Wartość zakontraktowanych środków (w części współfinansowanej z UE) w ramach działań realizujących cel szczegółowy g	0 zł
Wartość zakontraktowanych umów o dofinansowanie (w części współfinansowanej z UE) wdrażających usługi rozwojowe realizowane za pośrednictwem BUR	141 489 456,38 zł
Wartość projektu Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@2030 (w części współfinansowanej z UE)	98 804 750,84 zł
C4.2. Poprawa kompetencji innowacyjnych w cyklu kształcenia i uczeniu się przez całe życie	
Wartość zakontraktowanych projektów (w części współfinansowanej z UE) realizujących wskaźnik kluczowy „Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem”	0 zł
Wartość zakontraktowanych umów o dofinansowanie (w części współfinansowanej z UE) wdrażających usługi rozwojowe realizowane za pośrednictwem BUR	141 489 456,38 zł
Wartość zakontraktowanych środków (w części współfinansowanej z UE) w ramach działań realizujących cel szczegółowy g	0 zł
Wartość zakontraktowanych projektów (w części współfinansowanej z UE) realizujących wsparcie na rzecz szkolnictwa zawodowego, w tym projekt „Czas zawodowców – nowoczesne kształcenie w Wielkopolsce”	43 020 281,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+

Wskaźniki produktów

Zgodnie z przyjętym systemem monitorowania RIS 2030, wskaźnikami produktu monitorowanymi cyklicznie w raporcie są:

- Liczba wdrożeń prac badawczych w zakresie IS [szt.]
- Liczba nowych miejsc pracy w firmach/jednostek naukowych tworzących IS [EPC]

Wskaźniki produktu przedstawione zostały w stosunku do projektów WRPO 2014-2020, w całym okresie programowania.

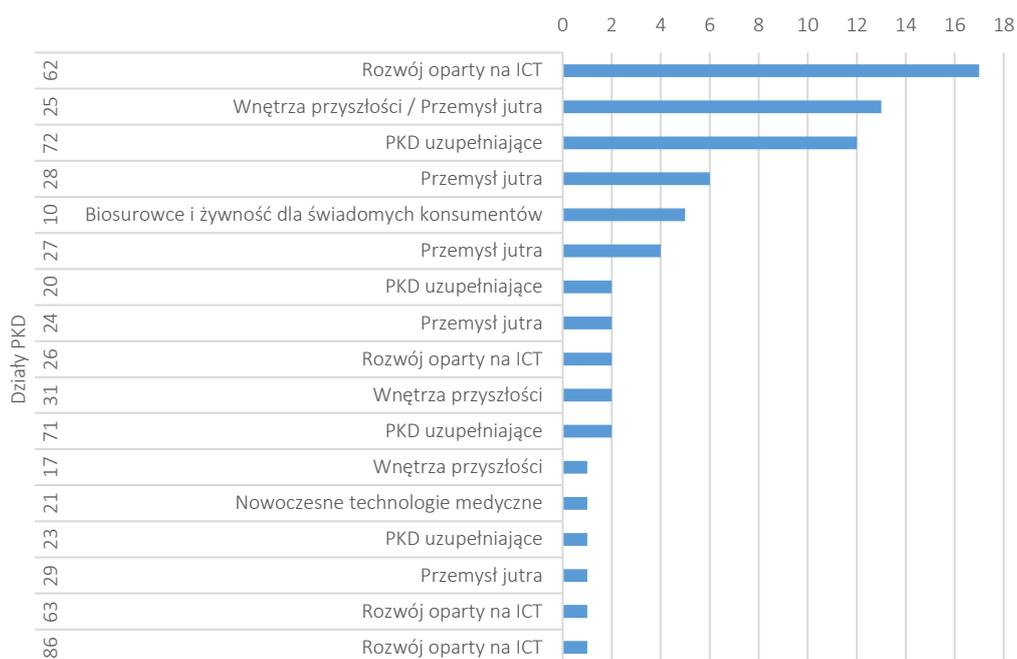
Tabela 35. Wartości wskaźników produktu wg IS

Nazwa Specjalizacji	Liczba wdrożeń prac badawczych w zakresie IS [szt.]	Liczba nowych miejsc pracy w podmiotach tworzących IS [EPC]
Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	5	20
Wnętrza przyszłości	16	253
Przemysł jutra	26	161
Wyspecjalizowane procesy logistyczne	0	6
Rozwój oparty na ICT	20	41
Nowoczesne technologie medyczne	2	30
SUMA (IS)*	56	421
Inne PKD, służące rozwojowi głównego obszaru specjalizacji	17	122
Suma (wszystkie)	73	543

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+

*Wartość dla wszystkich IS różni się od sumy wartości cząstkowych dla IS z uwagi na dział C.25. PKD 2007, który jest zaliczany zarówno do IS.2. Wnętrza przyszłości, jak i IS.3. Przemysł jutra.

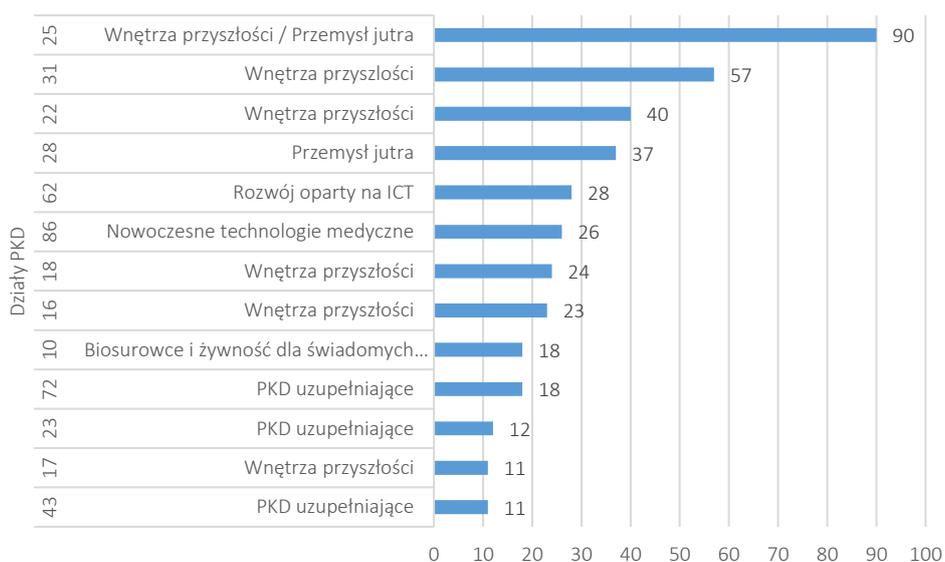
Wykres 22. Liczba wdrożeń prac badawczych w zakresie IS wg działów PKD 2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+

Liczba wdrożeń prac badawczych w obszarach IS wyniosła 56. Najwięcej prac powstało w ramach IS.3. Przemysł jutra (26), a także IS. 5. Rozwój oparty na ICT (20) oraz IS.2. Wnętrza przyszłości (16). Analiza sekcji i działów PKD 2007 wykazała, że działem, w ramach którego zanotowano największą liczbę wdrożeń prac B+R z projektów WRPO był dział J.62. *Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana* (17 prac). Na 2. miejscu znalazł się dział C.25. *Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń* (13 prac), a na 3. miejscu dział M.72. *Badania naukowe i prace rozwojowe*. 17 prac B+R dotyczyło obszarów wykraczających poza główne PKD IS.

Wykres 23. Liczba nowych miejsc pracy w podmiotach tworzących IS [EPC] wg działów PKD 2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+

Liczba nowych miejsc pracy w podmiotach tworzących IS (wg ekwiwalentu pełnego czasu pracy: EPC) wyniosła w analizowanym okresie 421, ze znaczną dominacją IS.2. Wnętrza przyszłości, w ramach którego zanotowano powstanie 253 miejsc pracy. Analiza sekcji i działów PKD 2007 wykazała, że działem, w ramach którego zanotowano największą liczbę nowych miejsc pracy był dział C.25. *Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń* (90 miejsc). Na drugim miejscu znalazły się działy C.31. *Produkcja mebli* (57) oraz C.22. *Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych* (40). 122 miejsca pracy powstały w obszarach powiązanych pośrednio powiązanych z IS.

Benchmarking

Uzupełnieniem analizy pozycji Wielkopolski pod kątem innowacyjności jest benchmarking z wybranymi województwami. Wyboru dokonano na podstawie analizy korelacji inteligentnych specjalizacji regionów. Największa ilość punktów wspólnych wystąpiła w przypadku trzech województw: lubelskiego, lubuskiego i zachodniopomorskiego, w związku z czym wybrane one zostały jako punkt odniesienia dla określenia pozycji Wielkopolski. Pod tabelą zamieszczono informacje na temat obszarów korelujących z wielkopolskimi IS w wybranych regionach.

Tabela 36. Korelacja Inteligentnych Specjalizacji

IS Wielkopolska:	IS.1.	IS.2.	IS.3.	IS.4.	IS.5.	IS.6.
Lubelskie	X		X	X	X	X
Lubuskie	X	X	X	X	X	X
Zachodniopomorskie	X	X	X	X	X	X

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE²⁶: elektromobilność i zielona motoryzacja, zrównoważone projektowanie wyrobów i przestrzeni, odnawialne źródła energii, technologie medyczne głównie w zakresie rehabilitacji i w obszarze telemedycyny, usługi zdrowotne skupione na profilaktyce, produkty regionalne i bioprodukty spożywcze i dietetyczne, przemysł komputerowy, elektroniczny i elektryczny, sektor kosmiczny, technologie informacyjno-komunikacyjne, wytwarzanie maszyn, urządzeń i części metalowych oraz konstrukcji i wyrobów spawanych, nowoczesna gospodarka oparta na wodrze, innowacje cyfrowe, ekoinnowacje, nowe materiały i technologie przyszłości w przemyśle.

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE²⁷: żywność wysokiej jakości, (bio)polimery i (bio)tworzywa, rozwój infrastruktury sprzyjającej elektromobilności, metody i technologie magazynowania energii, innowacyjne systemy wytwarzania, zarządzania, przesyłu, dystrybucji energii, profilaktyka chorób cywilizacyjnych i przeciwdziałanie zagrożeniom epidemiologicznym, w tym nowe innowacyjne metody leczenia i profilaktyki, medycyna spersonalizowana, projektowanie, zarządzanie, optymalizacja i sterowanie procesami produkcyjnymi, technologie i inteligentne systemy telekomunikacyjne i teleinformatyczne w tym internet rzeczy, nowoczesne technologie i materiały dla sektora lotniczego, automatyka przemysłowa i usługowa, inteligentne magazyny z wysoce zautomatyzowanymi procesami logistycznymi.

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE²⁸: aplikacje mobilne i webowe, wytwarzanie oprogramowania, telekomunikacja, cyfryzacja organizacji, IT w sektorze medycznym, działalność diagnostyczna, wytwarzanie (produkcja) stali oraz wyrobów stalowych i metalowych, obróbka metali i elementów metalowych, produkcja leków, wyrobów farmaceutycznych oraz kosmetyków, produkcja ekologicznych preparatów biobójczych, przetwórstwo spożywcze i produkcja artykułów spożywczych, obróbka i uszlachetnianie materiałów drewnopochodnych, produkcja mebli oraz komponentów

²⁶ Program Rozwoju Innowacji Województwa Lubuskiego do roku 2030, https://files.lubuskie.pl/sites/1/cms/szablony/335/pliki/program_rozwoju_innowacji_wojewodztwa_lubuskiego_do_roku_2030_15022022.pdf

²⁷ Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2030: <https://www.lubelskie.pl/file/2021/03/REGIONALNA-STRATEGIA-INNOWACJI-WOJEW%C3%93DZTWA-LUBELSKIEGO-wersja-ostateczna-dost%C4%99pna-cyfrowo-marzec-2021.pdf>

²⁸ Inteligentne Specjalizacje Województwa Zachodniopomorskiego, https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/inteligentne_specjalizacje_wojewodztwa_zachodniopomorskiego.pdf

meblowych, usługi spedycyjne, logistyczne, celne, portowe, magazynowanie i przechowywanie paliw, w tym paliw przyszłości.

Do analizy wybrano wskaźniki kontekstowe, analizowane w poprzednich rozdziałach (tabela 37)²⁹. Dokonano porównania wartości wskaźników w okresie 2013-2022, skupiając się na wartości w ostatnim roku oraz trendzie rozwojowym.

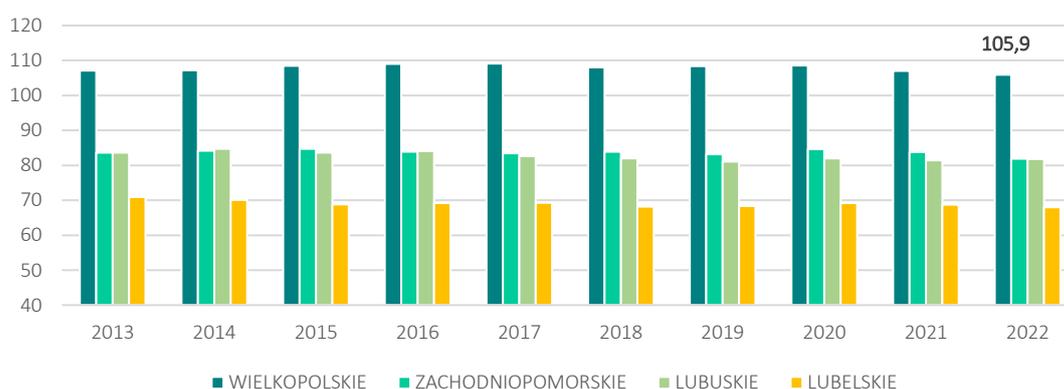
Tabela 37. Wskaźniki kontekstowe wybrane do benchmarkingu

PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących)
Wartość dodana brutto (w cenach bieżących) na 1 pracującego
Produkcja sprzedana przemysłu jako % wartości krajowej
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R jako % PKB wg cen bieżących
Liczba nowo zarejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego na 100 tys. mieszkańców
Personel B+R (dynamika, rok poprzedni=100)
Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w relacji do nakładów brutto na środki trwałe
Przedsiębiorstwa współpracujące w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw
Patenty udzielone na 100 tys. mieszkańców
Absolwenci studiów wyższych na 1000 osób w wieku 20-24 lata
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem

Źródło: opracowanie własne

Wg szacunkowych danych na 2022 rok, Wielkopolska zajęła 1. miejsce na tle pozostałych województw uwzględnionych w analizie porównawczej, z wartością 105,9% średniej krajowej i była jedynym regionem, który w ciągu ostatnich kilku lat przekroczył średnią krajową. W stosunku do roku poprzedniego tylko w województwie lubuskim zaobserwowano niewielki wzrost wartości wskaźnika, pozostałe województwa odnotowały spadek. Analizując dane dotyczące PKB badanych regionów z lat 2013-2022 największe wahania wartości wskaźnika zanotowano w województwie lubuskim (3,6), najmniejsze w województwie zachodniopomorskim (2,8).

Wykres 24. PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących)

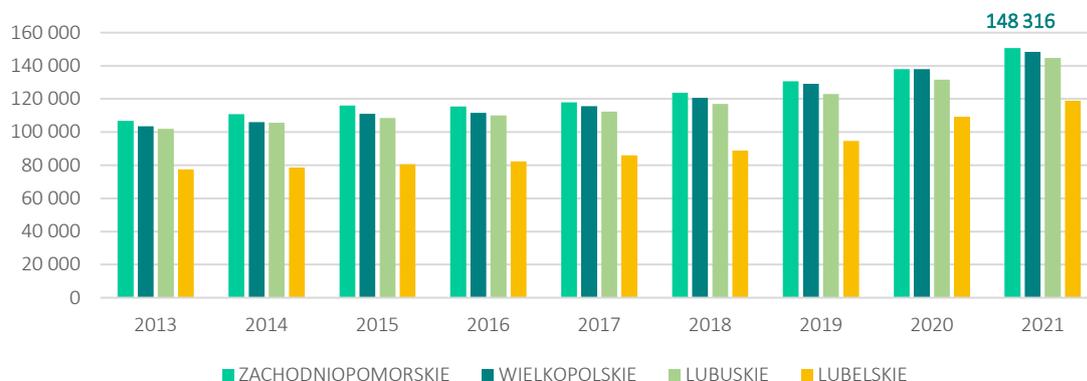
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Również w przypadku wskaźnika wartość dodana brutto na 1 pracującego, dane za rok 2022 dostarczone są z opóźnieniem, w związku z czym w analizie skupiono się na okresie 2013-2021. We wszystkich województwach odnotowano stabilny wzrost. W 2021 r. Wielkopolska uplasowała się na 2. miejscu (spadek z 1. miejsca w stosunku do poprzedniego roku) za województwem zachodniopomorskim, z wynikiem 148 316 zł. Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, iż województwo lubuskie,

²⁹ Ze względu na problemy z dostępem do danych nt. działalności ekspertowej, zrezygnowano z wykorzystania tego wskaźnika w benchmarkingu.

wielkopolskie oraz zachodniopomorskie charakteryzuje się zbliżoną dynamiką wskaźnika. W przypadku województwa lubelskiego można zaobserwować duże wahania w dynamice wskaźnika (spadek z 15% do 9%).

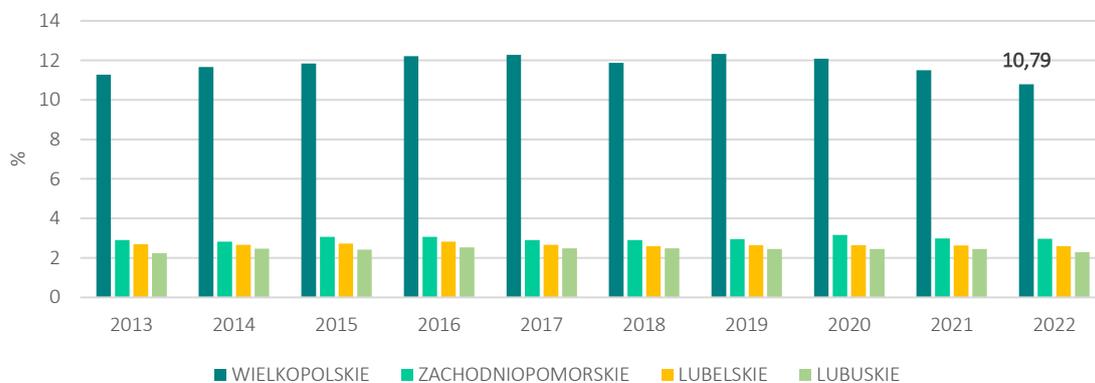
Wykres 25. Wartość dodana brutto (w cenach bieżących) na 1 pracującego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

W 2022 roku udział Wielkopolski w produkcji sprzedanej przemysłu w kraju wyniósł 10,79%, co oznacza niewielki spadek w stosunku do roku poprzedniego (11,5%). Od 2019 roku, kiedy województwo wielkopolskie uzyskało największą wartość wskaźnika (12,32%) można zauważyć stopniowy spadek aktywności produkcji przemysłu. W przypadku województw zachodniopomorskiego, lubelskiego oraz lubuskiego obserwujemy niewielkie zmiany wartości wskaźnika względem poprzednich lat, które wahają się pomiędzy 2,3-3%.

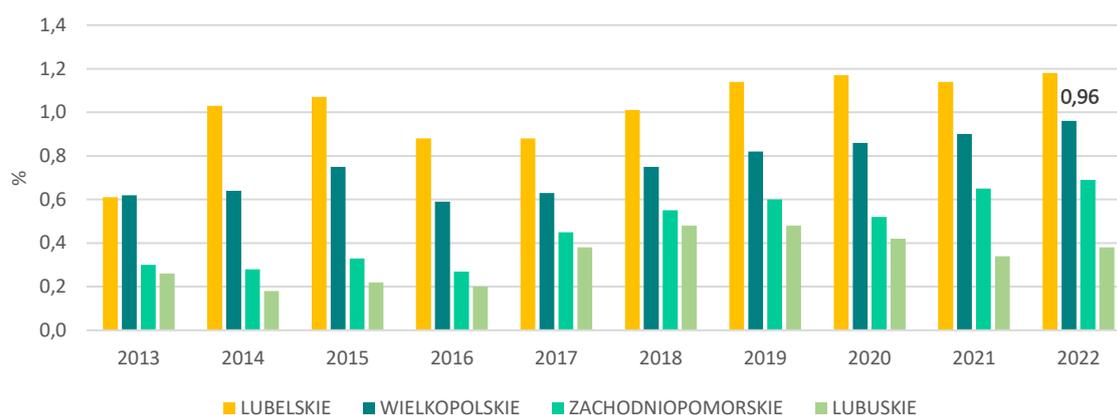
Wykres 26. Produkcja sprzedana przemysłu jako % wartości krajowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

W odniesieniu do środków finansowych przeznaczanych na działalność badawczo – rozwojową, liderem w zestawieniu jest województwo lubelskie, które w 2022 r. na nakłady wewnętrzne na działalność B+R przeznaczyła 1,18% PKB. Na 2. miejscu znalazła się Wielkopolska, z wartością 0,96%. Od 2016 roku można zaobserwować trend rosnący wartości wskaźnika. Największą dynamikę wskaźnika w okresie 2021-2022 zanotowano w województwie lubuskim, gdzie nastąpił wzrost o 12%.

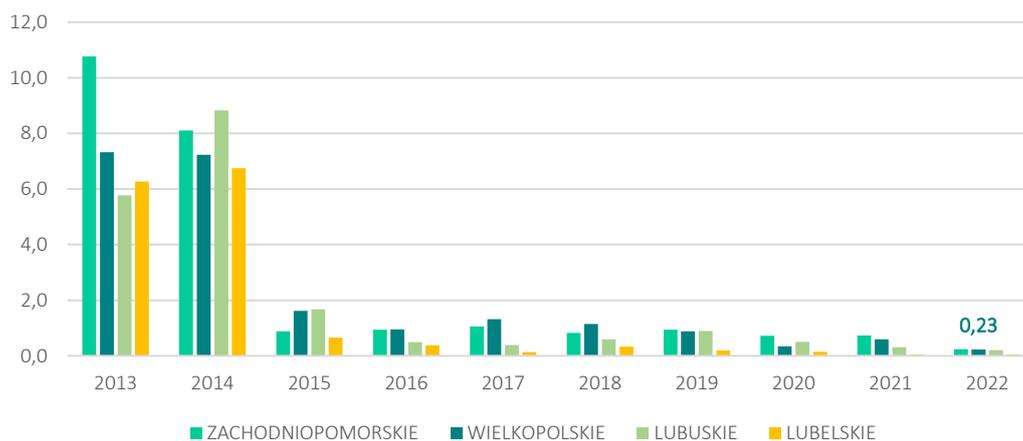
Wykres 27. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R jako % PKB wg cen bieżących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Pod względem liczby nowo zarejestrowanych spółek z udziałem handlu zagranicznego, w 2022 roku w Wielkopolsce odnotowano tylko 8 takich spółek (w 2021: 21), co w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców daje wartość 0,23 i plasuje Wielkopolskę na 2. miejscu, za województwem zachodniopomorskim (0,24). Od 2015 dla danego zjawiska występuję trend malejący.

Wykres 28. Liczba nowo zarejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego na 100 tys. mieszkańców

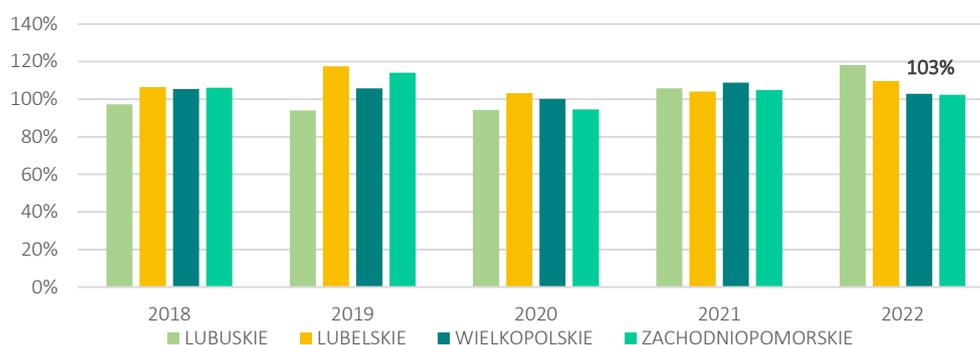

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Analiza dynamiki personelu B+R³⁰ wykazała, iż pogorszenie się sytuacji w przypadku Wielkopolski. W 2022 r. odnotowano spadek z 1. na 3. miejsce, powtarzając tym samym wynik z 2019 r. Najwyższy wynik dynamiki personelu B+R osiągnęło województwo lubuskie, co jest awansem z drugiej pozycji, które osiągnęło w 2021 r. Warto zwrócić uwagę, iż w porównaniu do pozostałych regionów, województwo wielkopolskie charakteryzuje się najmniejszymi wahaniami dynamiki wskaźnika.

³⁰ Osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Wykres 29. Personel B+R (dynamika, rok poprzedni=100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Przy analizie wielkości nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach, ze względu na brak danych za 2022 r., uwzględniono okres 2013-2021. Wielkopolska jest liderem wśród regionów poddanych benchmarkingowi – wyjątek stanowi rok 2015, gdzie 1. miejsce zajęło województwo zachodniopomorskie. W 2021 r. województwo wielkopolskie z wynikiem 6,16% uzyskało najlepszy wynik, jednak w stosunku do roku poprzednich był to spadek o ponad 1,5 p.p. Przy mniejszych wahaniami wskaźnika w pozostałych województwach dystans pomiędzy regionami zmniejszył się. Jedynym regionem, który w ostatnich latach notuje wzrost wskaźnika jest województwo lubelskie (od 2019 r. 3,98 p. p. do 4,95 p. p. w 2021 r.).

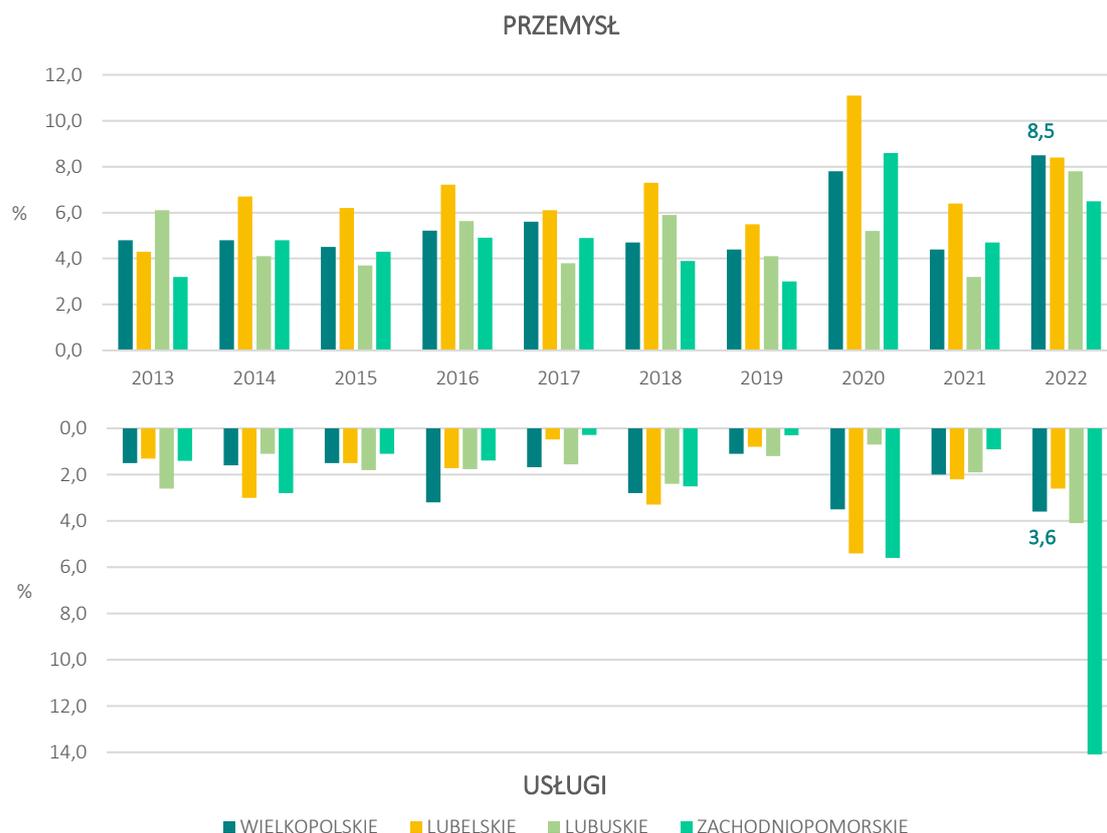
Wykres 30. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w relacji do nakładów brutto na środki trwałe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

W 2022 r. w Wielkopolsce współpracę w ramach działalności innowacyjnej zadeklarowało 8,5% przedsiębiorstw z branży przemysłowej oraz 3,6% z branży usługowej. Plasuje to województwo odpowiednio na 1. i 3. miejscu. W stosunku do roku 2013 wszystkie województwa odnotowały wzrost wskaźnika wśród przedsiębiorstw przemysłowych (od 1,6 do 4,4 p.p.). W branży usługowej sytuacja również uległa poprawie. Województwa wielkopolskie, lubelskie i lubuskie odnotowały niewielki wzrost wskaźnika względem 2013 r. (od 1,3 do 2,1 p.p.). W 2022 r. największy skok wartości odnotowano w przypadku województwa zachodniopomorskiego, które z wynikiem 14,1% uplasowało się na 1. miejscu.

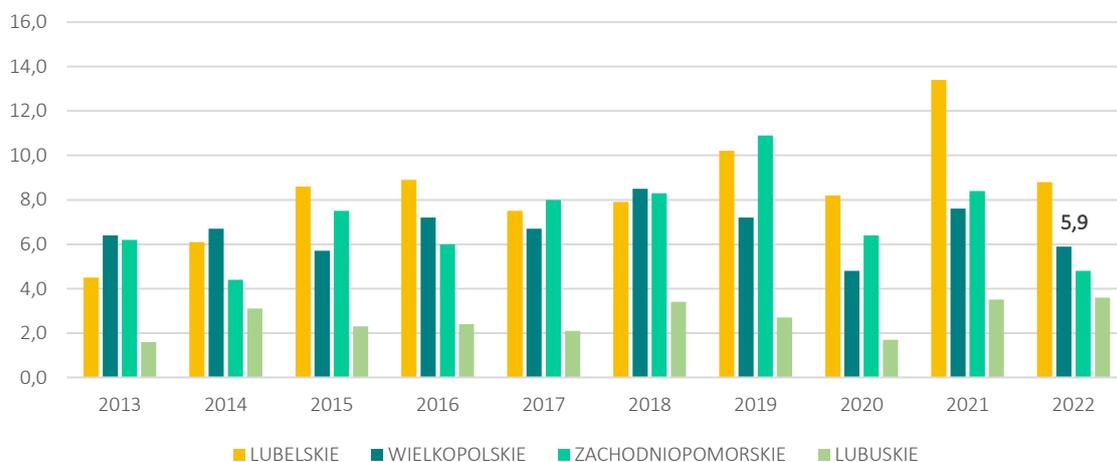
Wykres 31. Przedsiębiorstwa współpracujące w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

W przypadku liczby patentów udzielonych przedsiębiorstwom w poszczególnych regionach, wartości wskaźników w okresie 2013-2022 podlegają znacznym fluktuacjom. W ostatnim roku trzy z czterech badanych województw odnotowały spadek wartości wskaźnika w porównaniu do 2021 r.; wyjątkiem było województwo zachodniopomorskie. Wielkopolska osiągnęła wynik 5,9, co uplasowało region na 2. miejscu za województwem lubelskim (8,8) i pozwoliło wyprzedzić województwo zachodniopomorskie (4,8).

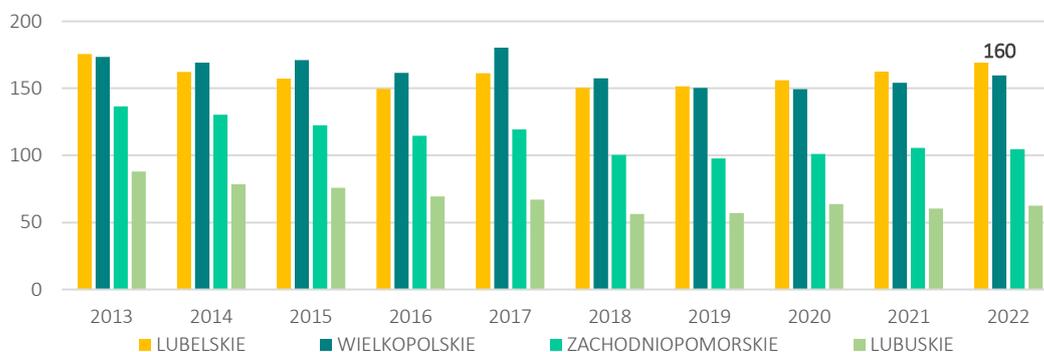
Wykres 32. Patenty udzielone na 100 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

W obszarze szkolnictwa wyższego, pod względem liczby absolwentów w przeliczeniu na 1000 osób w wieku 20-24 lata, Wielkopolska osiągnęła wartość 160 osób i zajęła w 2022 r. 2. miejsce, za województwem lubelskim (162). W porównaniu do lat 2018-2020, w roku 2021 i 2022 można zauważyć niewielki wzrost liczby absolwentów studiów wyższych w trzech regionach, jednak wartości wskaźnika, w dalszym stopniu, są niższe od wyników uzyskanych na początku badanego okresu.

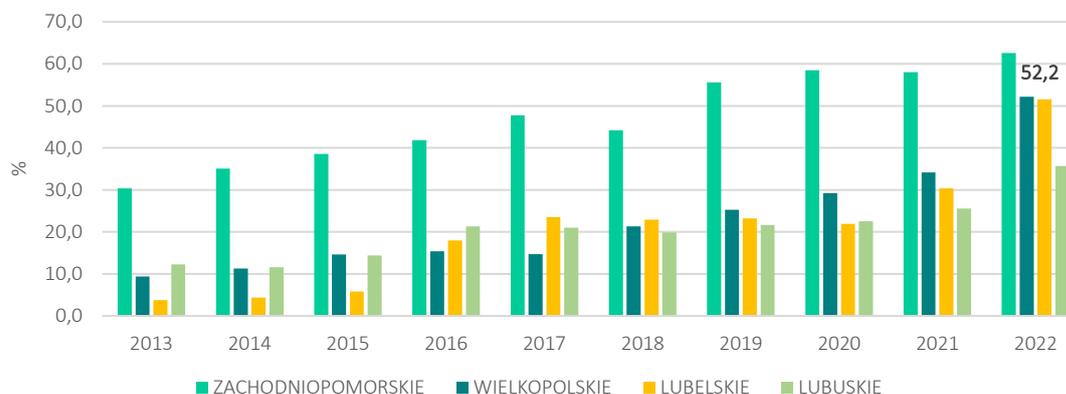
Wykres 33. Absolwenci studiów wyższych na 1000 osób w wieku 20-24 lata

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

W przypadku udziału energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej liderem w tej dziedzinie pozostaje niezmiennie województwo zachodniopomorskie, notując w 2022 r. wartość wskaźnika na poziomie 62,6%. Warto jednak zwrócić uwagę, że tempo wzrostu wskaźnika w przypadku tego województwa zwolniło (wzrost tylko o 4,6 p.p., dynamika 108%). Wielkopolska uplasowała się na 2.miejscu z wartością 52,2% z dynamiką wskaźnika na poziomie 153%. Wszystkie regiony poddane analizie wykazały stały wzrost wskaźnika, przy czym największa dynamika dotyczyła województwa lubelskiego (170%).

Wykres 34. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Monitorowanie Inteligentnych Specjalizacji

Obok monitorowania realizacji celów strategicznych i operacyjnych, Raport służy także monitorowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych inteligentnych specjalizacji. Monitorowanie służyć ma określeniu czy działania podejmowane w ramach RIS 2030 oddziałują na sytuację w ramach poszczególnych IS. Dla wysokiego poziomu zwięzłości analizy, w rozdziale stosowane jest numeryczne oznaczenie IS:

- IS.1. Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów
- IS.2. Wnętrza przyszłości
- IS.3. Przemysł jutra
- IS.4. Wyspecjalizowane procesy logistyczne
- IS.5. Rozwój oparty na ICT
- IS.6. Nowoczesne technologie medyczne

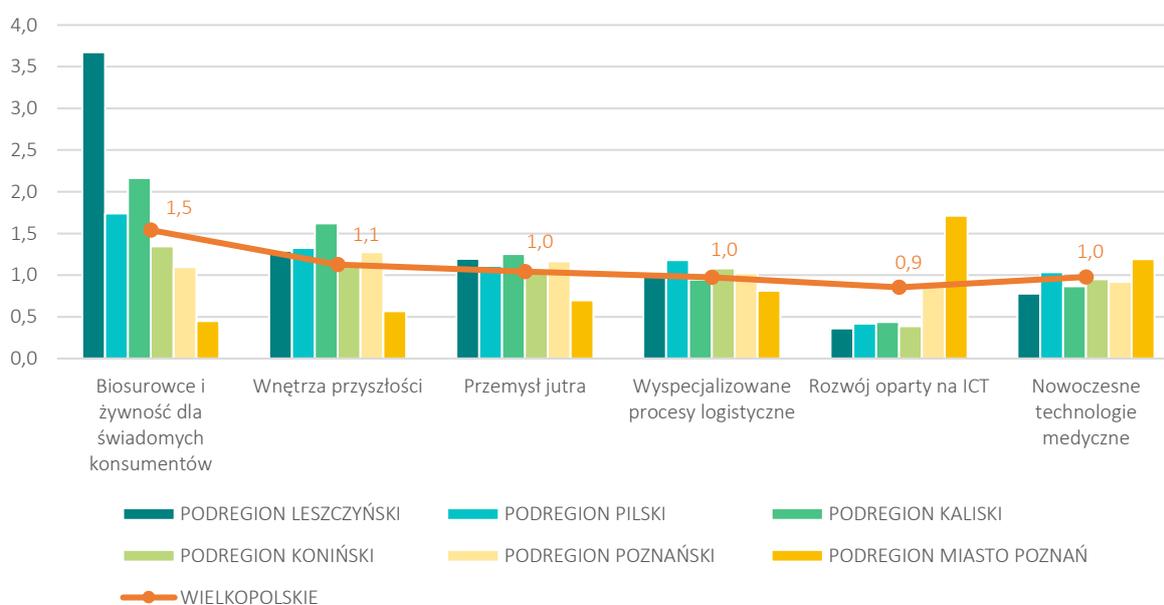
Do oceny zmian zachodzących w ramach IS wybrano trzy grupy wskaźników:

- Iloraz lokalizacji podmiotów w ramach każdej z IS
- Iloraz lokalizacji zatrudnienia w podmiotach w ramach każdej IS
- Wartość eksportu w ramach każdej IS

Wartość wskaźników została określona dla Województwa Wielkopolskiego i dla wszystkich podregionów dla roku 2022, zgodnie z dostępnością danych. Wskaźniki te pozwalają na ocenę zmian potencjału podmiotów tworzących IS. Pozwalają również na dokonywanie porównań pomiędzy poszczególnymi specjalizacjami.

Iloraz lokalizacji podmiotów w ramach IS

Wykres 35. Iloraz lokalizacji podmiotów dla poszczególnych IS w 2022 roku

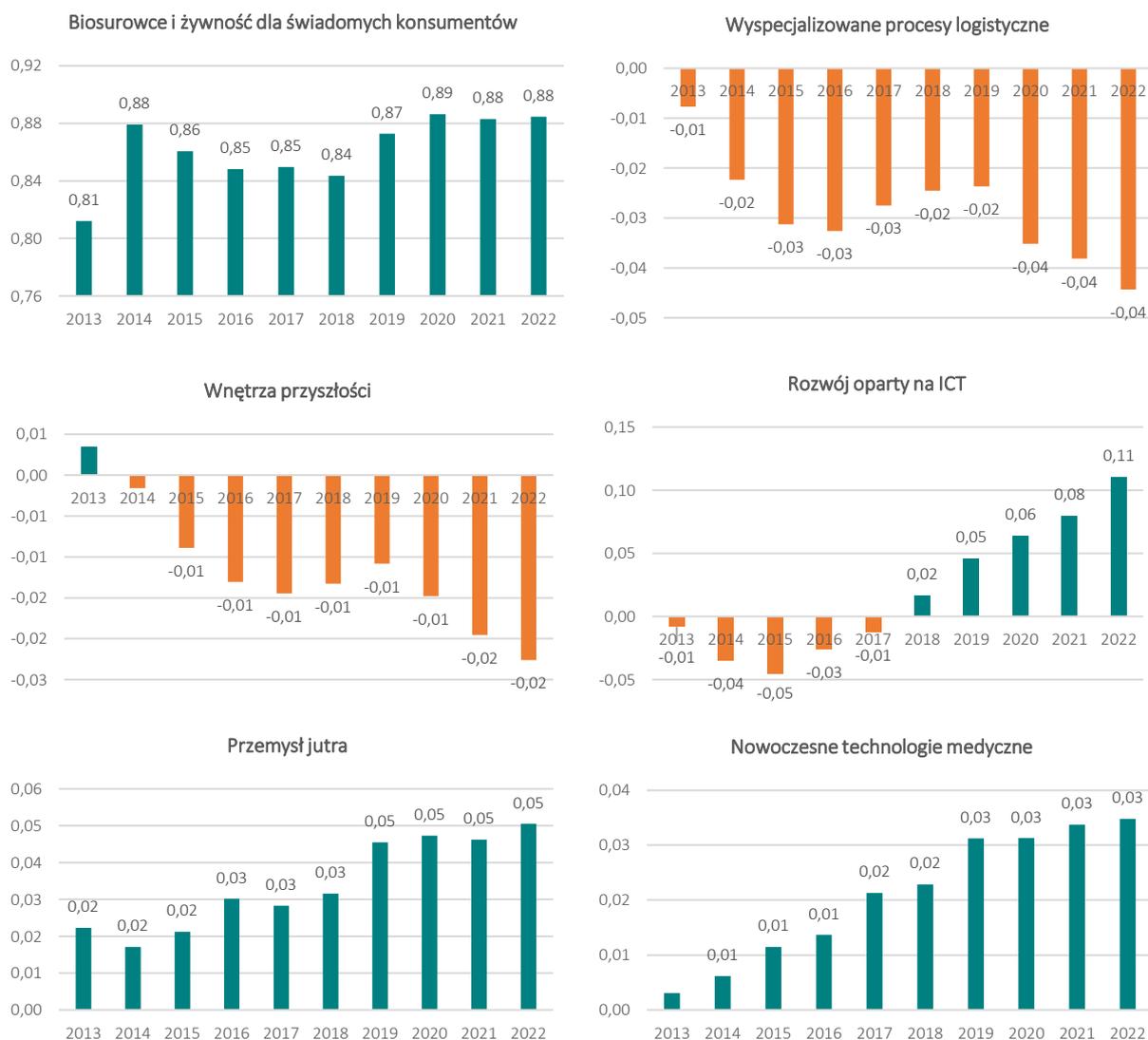

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Wykres 36. prezentuje iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do poszczególnych 6 regionalnych inteligentnych specjalizacji w układzie podregionów. Przyjmuje się, że wartość powyżej 1,25 oznacza

„nadreprezentację” działalności, tj. specjalizację w danym obszarze³¹. W przypadku województwa wielkopolskiego zauważalna jest wysoka reprezentacja podmiotów z IS.1. Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (wskaźnik na poziomie 1,5), w szczególności w odniesieniu do podregionów leszczyńskiego (3,7) i kaliskiego (2,2). Wskaźnik dla pozostałych IS oscyluje wokół 1,0 (0,9-1,1). Na uwagę zasługuje również wyższa niż średnia reprezentacja podmiotów z IS.5. Rozwój oparty na ICT w podregionie m. Poznań (1,7). Szczegółowa analiza dla poszczególnych IS przedstawiona została w kolejnych podrozdziałach.

Wykres 36. Zmiany wartości ilorazu lokalizacji podmiotów dla poszczególnych IS w stosunku do 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

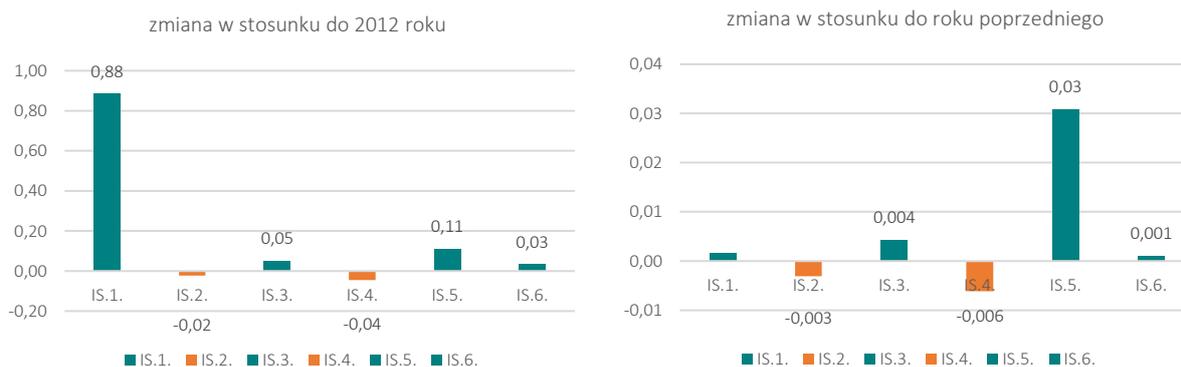
Analiza zmian wartości wskaźnika ilorazu lokalizacji podmiotów wskazuje na to, że największa dynamika dotyczy IS.1. – w stosunku do 2012 roku obserwowany jest stały wzrost w przedziale 0,81-0,89. Pozytywna dynamika dotyczy również IS.3. Przemysł jutra oraz IS.6. Nowoczesne technologie medyczne, w przypadku tych dwóch specjalizacji zmiana jest subtelniejsza, rzędu 0,01-0,05. Ciekawym przypadkiem

³¹ W ramach identyfikacji inteligentnych specjalizacji w regionie brane są pod uwagę nie tylko dane statystyczne dotyczące liczby podmiotów, ale także ich potencjał gospodarczy, innowacyjny, jak również obecność jednostek naukowych i instytucji badawczych działających w określonych dziedzinach oraz realizowana współpraca. W związku z czym przedstawione jednostkowe dane nie świadczą jednoznacznie o obecności specjalizacji lub jej braku, stanowią za to jedno z narzędzi śledzenia zmian w obrębie specjalizacji.

jest IS.5. Rozwój oparty na ICT, w przypadku którego dynamika odwraca się po 2017 roku, osiągając w 2022 r. wzrost o 0,11 pkt. W przypadku dwóch specjalizacji: IS.2. Wnętrza przyszłości oraz IS.4. Wyspecjalizowane procesy logistyczne obserwowany jest niewielki spadek wartości ilorazu lokalizacji podmiotów w stosunku do 2012 r.

Na wykresie 37. porównano zmiany wartości wskaźnika lokalizacji dla poszczególnych IS w stosunku do roku 2012 i do roku poprzedniego.

Wykres 37. Zmiana wartości ilorazu lokalizacji podmiotów dla poszczególnych IS w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Iloraz lokalizacji zatrudnienia w podmiotach IS

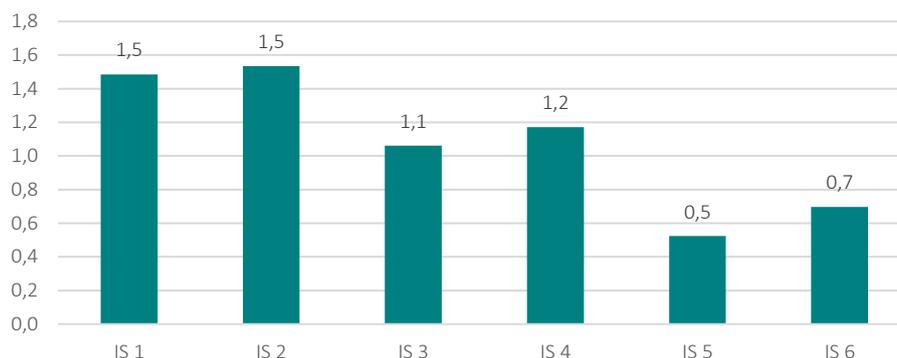
Drugim wskaźnikiem jest wskaźnik lokalizacji zatrudnienia w podmiotach należących do IS. Zgodnie z dotychczasową metodyką, opartą o analizę niezależnego eksperta, do wyznaczania wartości wskaźnika wykorzystywano dane dotyczące liczby pracujących w głównym miejscu pracy według siedziby jednostki, według sekcji i grup PKD2007 w województwie wielkopolskim, jego podregionach oraz w Polsce.

W związku ze zwiększeniem wykorzystania administracyjnych źródeł danych w badaniu „Pracujący w gospodarce narodowej (od danych za grudzień 2022 r. głównym źródłem danych dla statystyk są rejestry oraz systemy informacyjne KRUS, ZUS i MF)” zmieniony został zakres udostępnianych statystyk na temat pracujących w gospodarce narodowej. W wyniku tej zmiany, niedostępne są dane na temat liczby pracujących w województwie i podregionach na poziomie sekcji i działów PKD. Brak danych uniemożliwia wyliczenia wskaźnika lokalizacji zgodnie z dotychczasową metodyką.

W związku z tym, do obliczenia ilorazu lokalizacji zatrudnienia w podmiotach w ramach każdej IS posłużono się tablicami zawierającymi dane na temat przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej. Dane te dla roku 2022 opublikowane jedynie na poziomie województwa. W najbliższych latach urzędy statystyczne będą poszerzać spectrum dostępności danych, w związku z czym w kolejnych edycjach raportu zakres prezentowania danych może ulec zwiększeniu.

Ze względu na zmianę źródła danych, dokonanie porównań między rokiem 2022 a okresem 2012-2021 jest niewskazane. Dane dla okresie 2013-2022 zostały więc przedstawione dla celów poglądowych i opatrzone odpowiednim komentarzem.

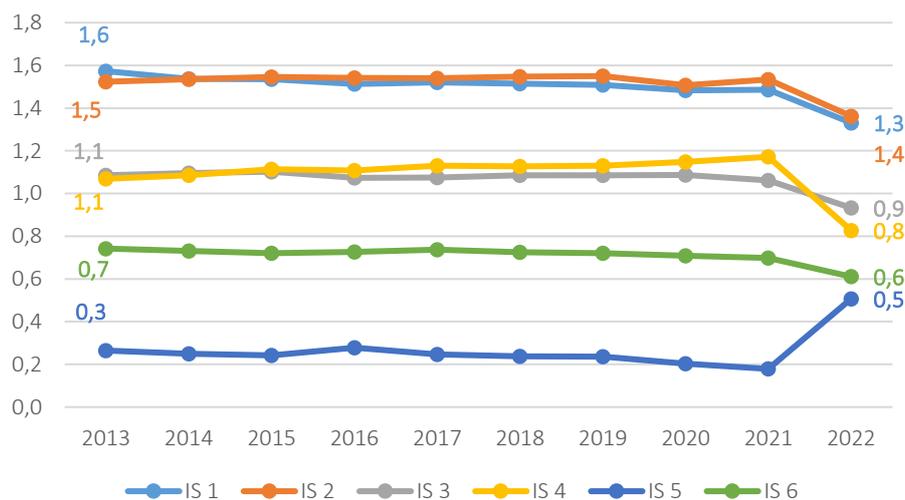
Wykres 38. Iloraz lokalizacji zatrudnienia w podmiotach w ramach IS w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Dane wskazują na to, że największa koncentracja zatrudnienia w ramach IS dotyczy specjalizacji „Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów” oraz „Wnętrza przyszłości” – 1.5. Uzupełniająco, poniżej wskazano zmiany wskaźnika na przestrzeni dziesięciu lat, przy zaznaczeniu, że wartość dla ostatniego roku analizy oparta została o inne źródło danych.

Wykres 39. Iloraz lokalizacji zatrudnienia w podmiotach w ramach IS w okresie 2013-2022 roku

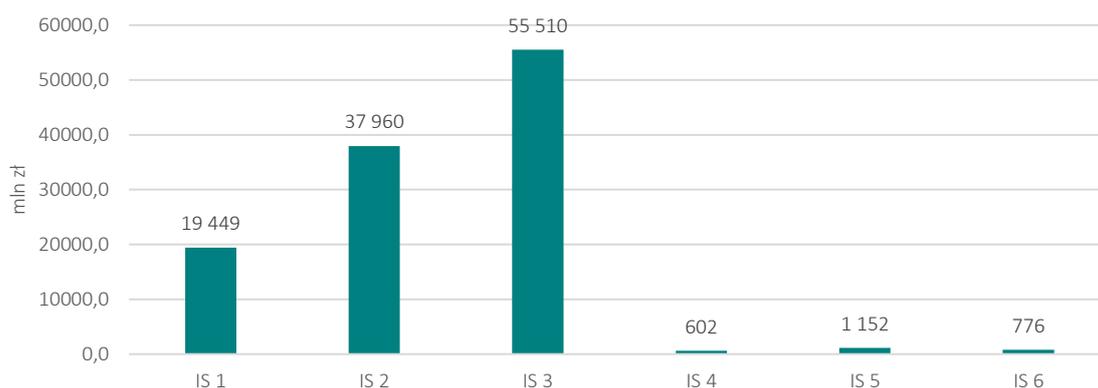

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Wartość eksportu w ramach IS

Wartość eksportu dla poszczególnych IS w województwie wielkopolskim w 2022 została przedstawiona na wykresie 40. Dominuje IS.3., w przypadku którego wartość eksportu wyniosła 55 510 mln zł. Na 2. miejscu znajduje się IS.2. (37 960 mln zł), na 3. miejscu IS.1. (19 449 mln zł). Te trzy specjalizacje odpowiadają za 98% wartości eksportu realizowanego przez podmioty wpisujące się w IS oraz 82% eksportu w Wielkopolsce ogółem.

Wykres 40. Wartość eksportu dla poszczególnych IS w Wielkopolsce w 2022 roku

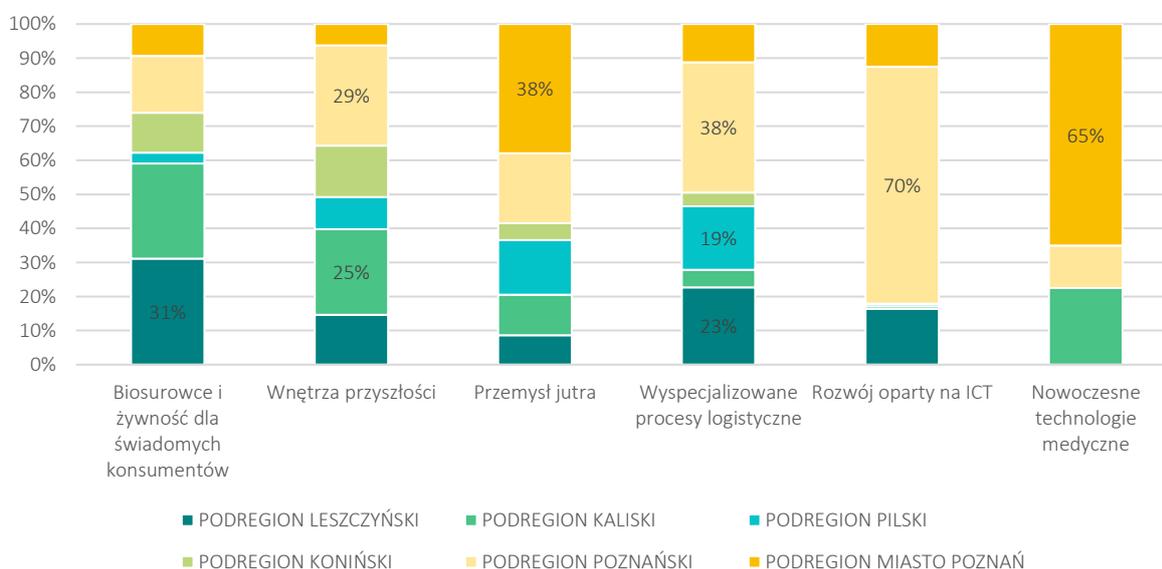

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

W układzie podregionów za największą wartość eksportu regionalnego odnoszącego się do IS łącznie odpowiada podregion poznański (23%) i m. Poznań (22%), najmniejszy udział ma podregion koniński (9%). Wykres 41. wskazuje, który z podregionów dominuje w zakresie działalności eksportowej w odniesieniu do poszczególnych specjalizacji. Prezentuje się to następująco:

- IS.1.: podregion leszczyński (31%) i kaliski (28%);
- IS.2.: podregion poznański (29%) i kaliski (25%);
- IS.3.: podregion m. Poznań (38%) i poznański (20%);
- IS.4.: podregion poznański (38%) i leszczyński (23%);
- IS.5.: podregion poznański (70%);
- IS.6.: podregion m. Poznań (65%).

Wykres 41. Udział eksportu wg podregionów dla poszczególnych IS w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

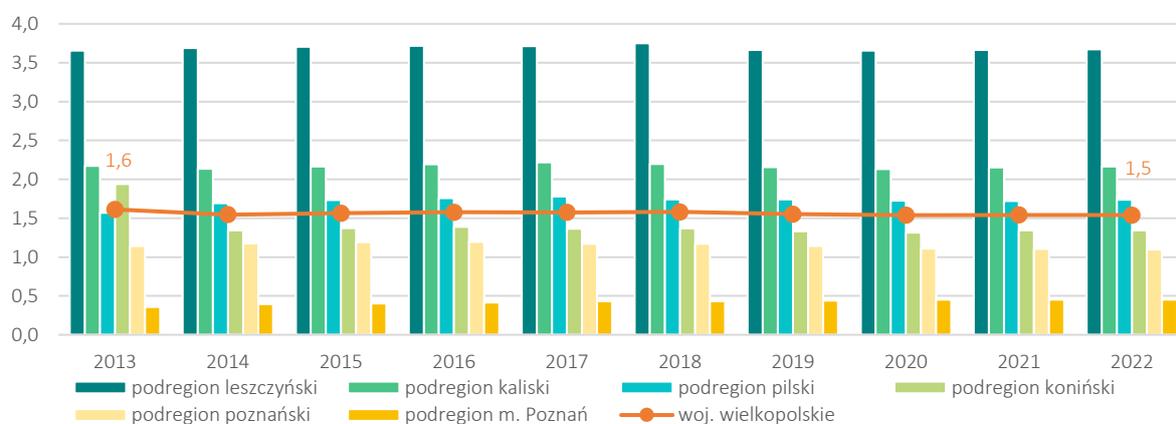
Powyższa analiza pokazuje, że w przypadku niektórych specjalizacji (IS 4, 5 i 6) potencjał eksportowy jest skupiony na ograniczonym obszarze, co związane jest często z charakterem realizowanej działalności.

Analiza szczegółowa w obszarach inteligentnych specjalizacji

IS.1. Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów

W odniesieniu do specjalizacji IS.1., analiza lokalizacji podmiotów na przestrzeni lat 2013-2022 wskazuje na niewielkie fluktuacje. Wskaźnik dla Wielkopolski przyjął w 2022 roku wartość 1,5, co jest niewielkim spadkiem w stosunku do roku 2019 i 2013 (o 0,1 pkt). Największe skupienie podmiotów reprezentujących IS.1. charakterystyczne było dla podregionu leszczyńskiego (3,7) oraz kaliskiego (2,2). Największe zmiany dostrzegalne są w przypadku podregionu konińskiego, w stosunku do którego zanotowano największy spadek wartości wskaźnika, co świadczy o malejącym natężeniu podmiotów reprezentujących IS.1. (spadek z 1,9 w 2013 r. do 1,3 w 2022 r.). W przypadku podregionu pilskiego i m. Poznań zauważalny jest niewielki wzrost wskaźnika (o odpowiednio 0,2 i 0,1 pkt).

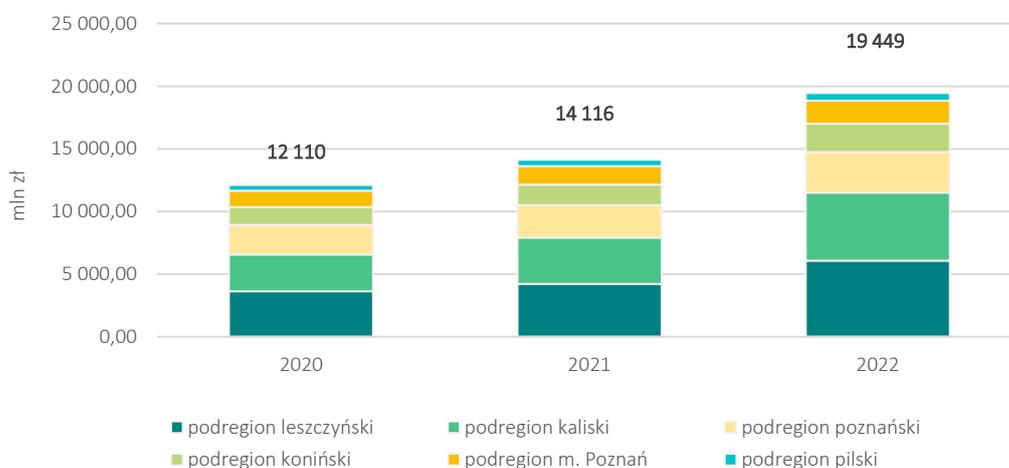
Wykres 42. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Wartość eksportu dla IS.1. w podziale na podregiony potwierdza duże znaczenie tej specjalizacji dla podregionu leszczyńskiego i kaliskiego, które odpowiadają za 31% i 28% eksportu w ramach IS.1. w regionie. Najmniejszy udział w eksporcie w ramach IS.1. miał podregion pilski (3%). W odniesieniu do roku poprzedniego, w Wielkopolsce w 2022 r. zanotowano wzrost eksportu o 38% do poziomu 19 448,8 mln zł, do czego w szczególności przyczyniły się podregiony kaliski (wzrost o 47%) i leszczyński (wzrost o 44%).

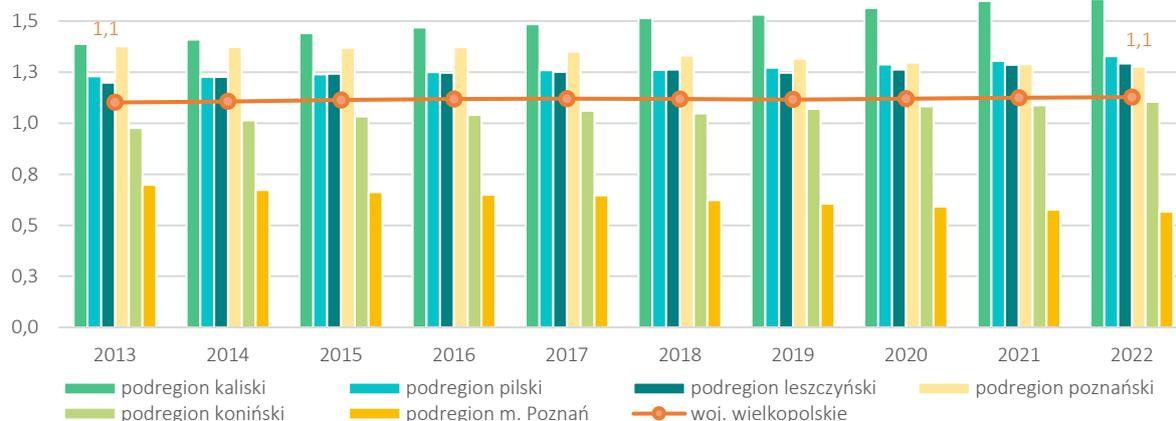
Wykres 43. Wartość eksportu dla IS Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

IS.2. Wnętrza przyszłości

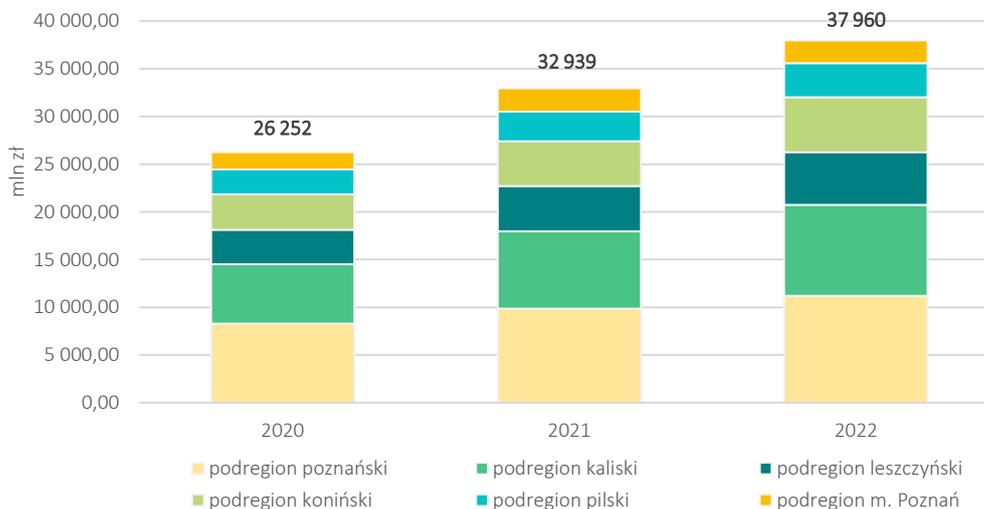
Wykres 44. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Wnętrza przyszłości

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

W odniesieniu do specjalizacji IS.2. wskaźnik ilorazu lokalizacji podmiotów utrzymuje na przestrzeni lat 2013-2022 zbliżoną wartość, notując niewielki wzrost z 1,10 w 2013 r. do 1,13 w 2022 r. Świadczy to o stabilnej sytuacji w regionie względem tej specjalizacji. W przypadku czterech podregionów odnotowano niewielki wzrost wskaźnika: są to podregiony kaliski, koniński, leszczyński i pilski. W pozostałych dwóch (poznański i m. Poznań) odnotowano spadek wskaźnika. Największe skupienie podmiotów reprezentujących IS.2. charakterystyczne było dla podregionu kaliskiego (1,6), a najmniejsze w m. Poznań (0,6).

Wykres 45. Wartość eksportu dla IS Wnętrza przyszłości

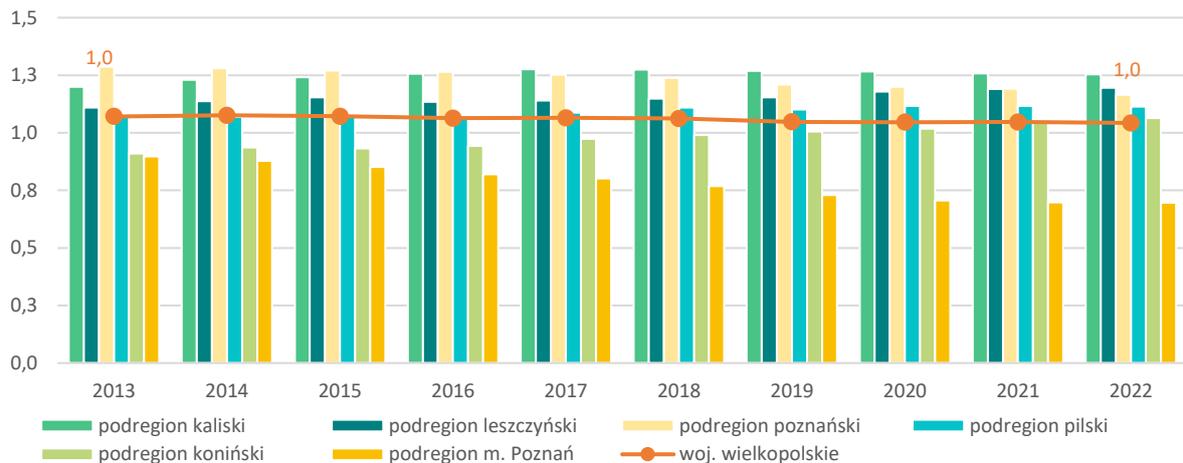
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Wartość eksportu wytworzonego przez podmioty reprezentujące IS.2. w 2022 r. wyniosła 37 960,5 mln zł. Świadczy to o wzroście wartości eksportu o 15% w stosunku do roku poprzedniego i 45% w stosunku do 2020 roku. Największy udział w jego produkcji miały podregion poznański (29%) i kaliski (25%). Najmniejszy udział w eksporcie w ramach IS.2. miał m. Poznań (6%). Największy wzrost wartości eksportu na przestrzeni lat 2020-2022 odnotowały podregiony koniński (wzrost o 55%) i leszczyński (54%).

IS.3. Przemysł jutra

Wskaźnik ilorazu lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS.3. w województwie wielkopolskim odnotował niewielki spadek z poziomu 1,07 w 2012 r. do poziomu 1,04 w 2022 r. Wzrost wskaźnika lokalizacji, świadczący o rosnącej reprezentacji podmiotów, odnotowano w podregionie kaliskim, konińskim piłskim i leszczyńskim (od 0,03-0,15 pkt). Niewielki odptyw jednostek odnotowano w podregionie m. Poznań i poznańskim (0,1-0,2 pkt). Powyższe dane wskazują na stabilną sytuację w zakresie reprezentacji podmiotów wchodzących w skład IS.3. Podregionem charakteryzującym się najwyższą wartością wskaźnika w 2022 r. był podregion kaliski (1,3), a najmniejszą wartością wskaźnika charakteryzował się podregion m. Poznań (0,7).

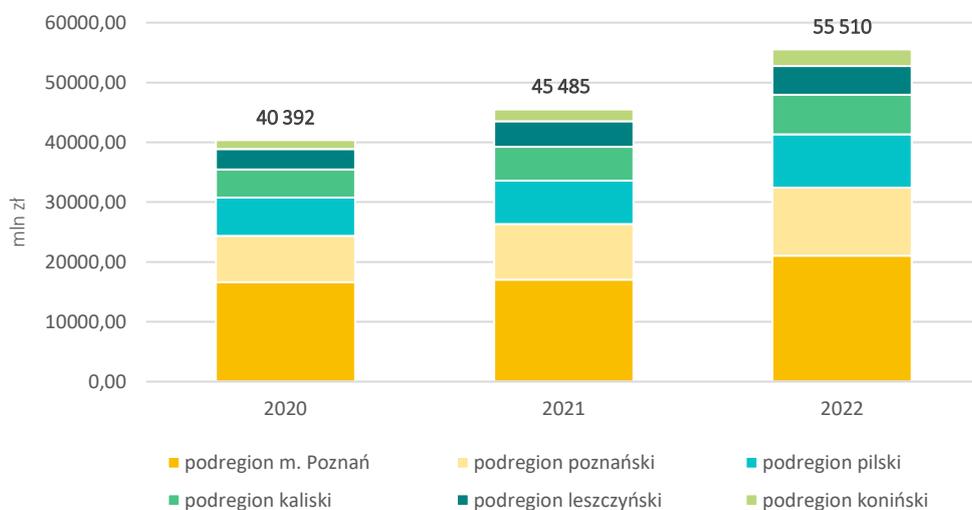
Wykres 46. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Przemysł jutra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Wartość eksportu wytworzonego przez podmioty reprezentujące IS.3. w 2022 r. wyniosła 55 510,4 mln zł. Świadczy to o wzroście wartości eksportu o 22% w stosunku do roku poprzedniego. Największy udział w jego produkcji miały podregion m. Poznań (38%) i poznański (20%), a najmniejszy podregion koniński (5%). Największy wzrost wartości eksportu na przestrzeni 2020-2021 odnotowały podregion podregiony koniński (wzrost o 40%) i m. Poznań (24%).

Wykres 47. Wartość eksportu dla IS Przemysł jutra

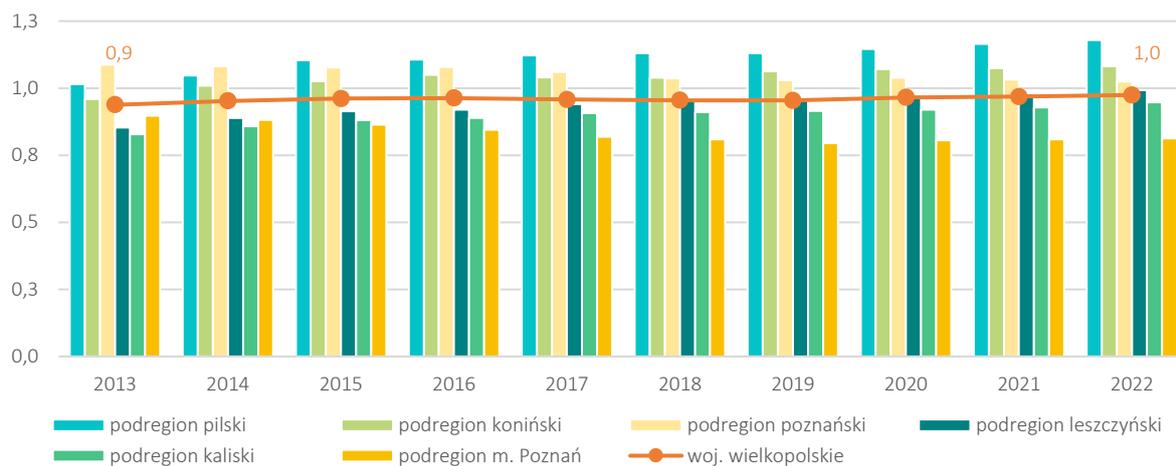

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

IS.4. Wspecjalizowane procesy logistyczne

Wskaźnik ilorazu lokalizacji podmiotów reprezentujących IS.4. w okresie 2013-2022 wykazywał niewielki wzrost z poziomu 0,94 do poziomu 0,97. Największe skupienie podmiotów charakterystyczne było dla podregionu pilskiego (1,2) i konińskiego (1,1); najmniejsze w podregionie m. Poznań (0,8). Wzrost wskaźnika w analizowanym okresie czasu odnotowano w czterech podregionach: kaliskim, konińskim, leszczyńskim i pilskim, spośród których najdynamiczniejsze zmiany zaszły w podregionie pilskim (wzrost o 0,2 pkt). Niewielki spadek charakterystyczny był dla m. Poznania i podregionu poznańskiego.

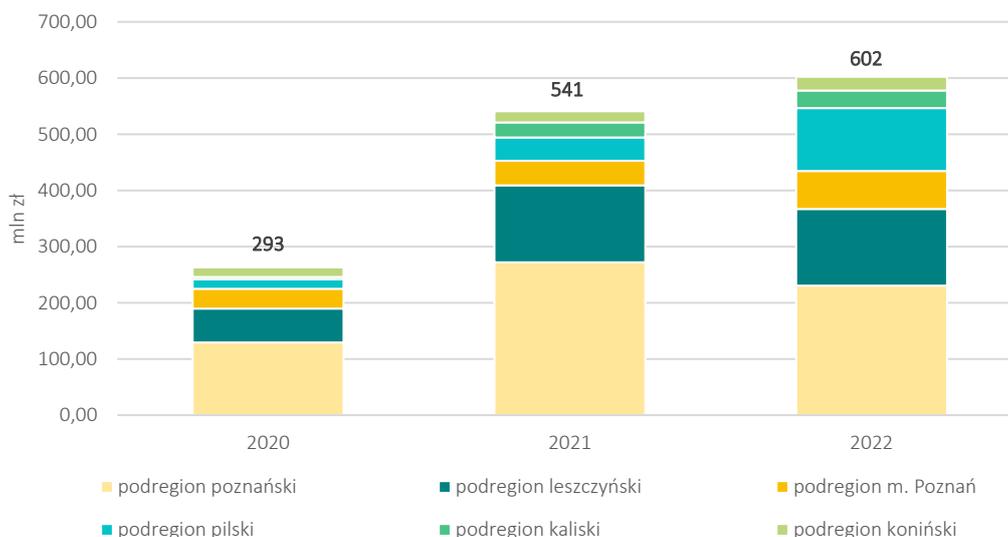
Wykres 48. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Wspecjalizowane procesy logistyczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Wartość eksportu wytworzonego przez podmioty reprezentujące IS.4. w 2022 r. wyniosła 602,1 mln zł i stanowi to wzrost o 11% w stosunku do roku poprzedniego. Największy udział w produkcji eksportowej miały podregiony poznański (38%) i leszczyński (23%), najmniejszy podregion koniński (4%). Pod kątem dynamiki wartości eksportu, największy wzrost na przestrzeni 2021-2022 odnotował podregion pilski (273%), a w okresie 2020-2022 podregion kaliski (752%). Zauważalny jest także spadek wartości dla podregionu poznańskiego w roku 2022 o 15% w porównaniu do roku poprzedniego.

Wykres 49. Wartość eksportu dla IS Wspecjalizowane procesy logistyczne

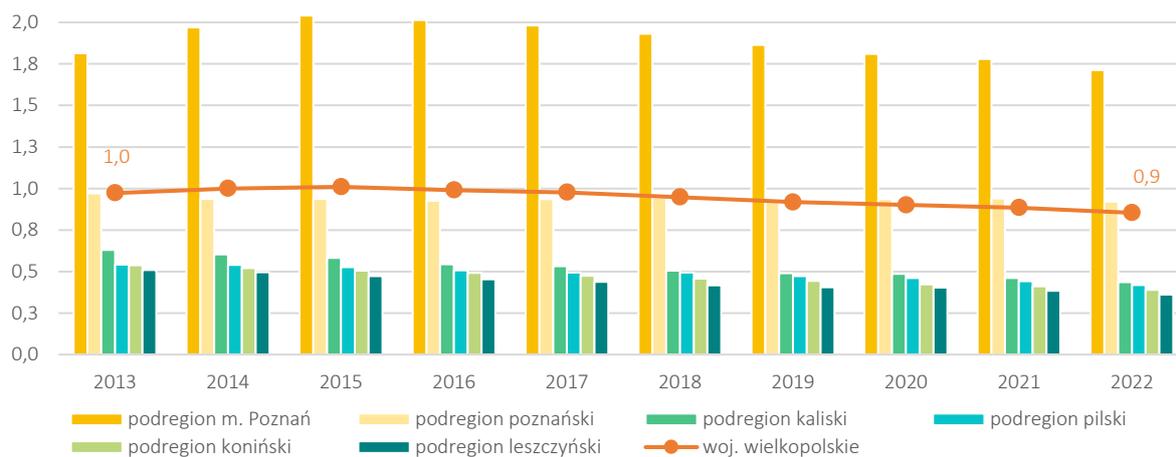

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

IS.5. Rozwój oparty na ICT

Wskaźnik ilorazu lokalizacji dla Wielkopolski w odniesieniu do podmiotów w ramach IS.5. przyjął w 2022 r. wartość 0,9, która utrzymuje się od 2017 roku. Wskazuje to na niewielki spadek w stosunku do lat poprzednich (2013-2016: 1,0). Wykres 50. pokazuje znaczącą dominację podregionu m. Poznań w zakresie reprezentacji podmiotów z IS.5.: w 2022 r. wskaźnik przyjął wartość 1,7. Spośród podregionów wyróżnia się również podregion poznański ze wskaźnikiem na poziomie 1,0, co stanowi wartość nieco powyżej wyniku dla Wielkopolski. W wszystkich podregionach odnotowano spadek wartości wskaźnika w okresie 2013-2022; największy w podregionie pilskim.

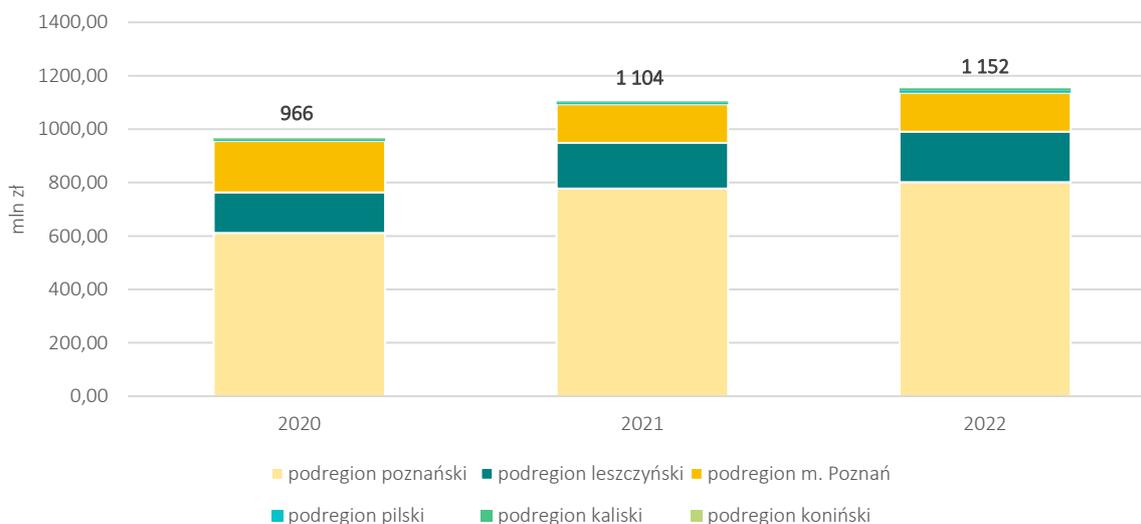
Wykres 50. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Rozwój oparty na ICT

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Wartość eksportu wytworzonego przez podmioty reprezentujące IS.5. w 2022 r. wyniosła 1 152,4 mln zł i świadczy to o wzroście o 4% w stosunku do roku poprzedniego. Największy udział w produkcji eksportowej miały podregiony poznański (70%), leszczyński (16%) i m. Poznań (13%), które razem odpowiadały za 99% wartości eksportu wytworzonej w ramach IS.4. w regionie. Największy wzrost wartości eksportu w odniesieniu do 2021 r. odnotowano w podregionie kaliskim (62%) i pilskim (51%).

Wykres 51. Wartość eksportu dla IS Rozwój oparty na ICT

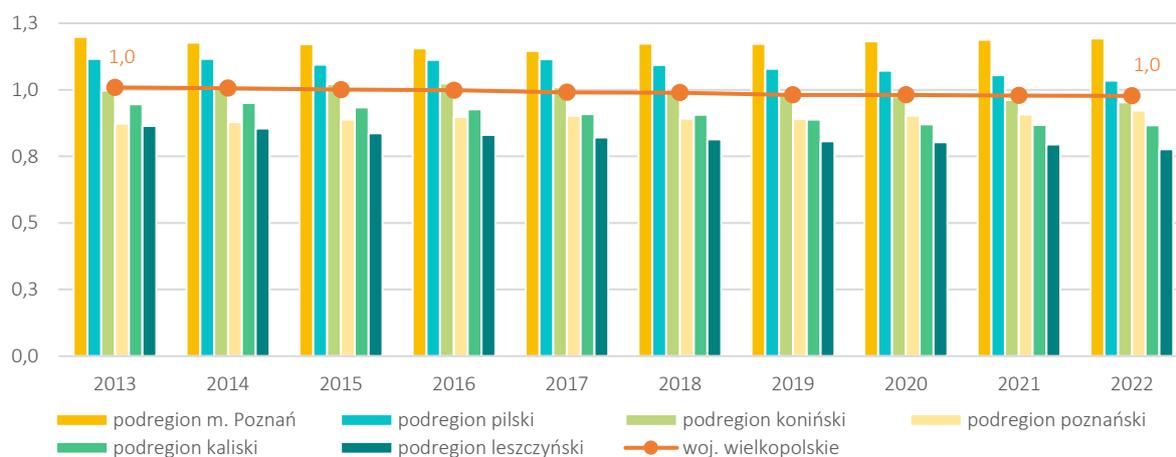

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

IS.6. Nowoczesne technologie medyczne

Wskaźnik ilorazu lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS.6. przyjął w 2022 r. wartość 1,0. Zmiany wartości wskaźnika na przestrzeni 2013-2022 są niewielkie, rzędu części setnych, co wskazuje na stabilną sytuację w regionie. Jest to także sytuacja charakterystyczna dla wszystkich podregionów, z wyjątkiem podregionu poznańskiego, w którym nastąpił niewielki wzrost. Największe skupienie podmiotów reprezentujących IS.6. dotyczy podregionu m. Poznań (1,2) i pilskiego (1,0), najmniejsze zaś dotyczy podregionu leszczyńskiego (0,8).

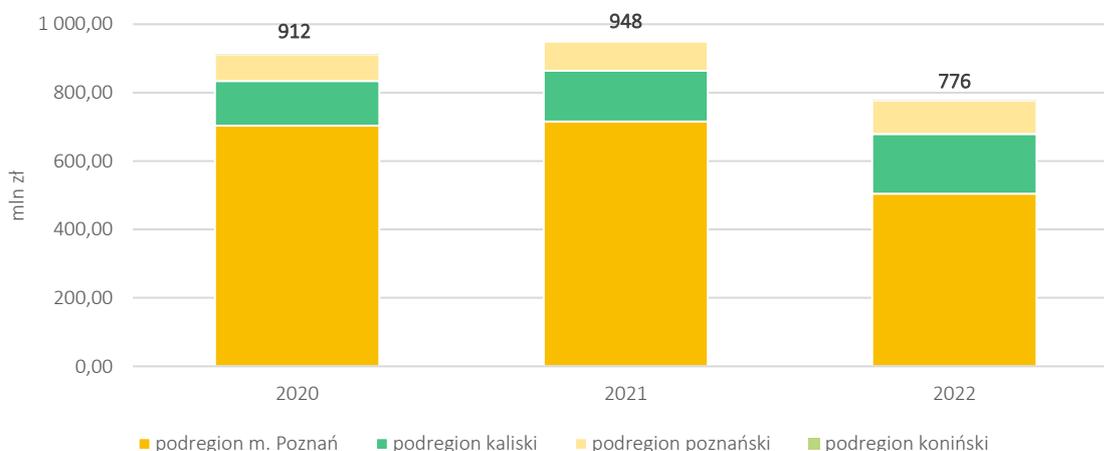
Wykres 52. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Nowoczesne technologie medyczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Wartość eksportu wytworzonego przez podmioty reprezentujące IS.6. w 2022 r. wyniosła 776,32 mln zł i świadczy to o spadku o 18% w stosunku do roku poprzedniego. Jest to jedyna specjalizacja, w której odnotowano spadek w stosunku do 2021 roku. Największy udział w produkcji eksportowej miał podregion m. Poznań, który odpowiadał za 65% produkcji eksportowej w ramach IS.6. Poza nim, jedynie w podregionach kaliskim, poznańskim i konińskim odnotowano działalność eksportową na rzecz IS.6. w 2022 r. W stosunku do 2021 r. zauważalny jest znaczny spadek wartości eksportu w podregionie m. Poznań (30%), a także niewielki wzrost w pozostałych obszarach.

Wykres 53. Wartość eksportu dla IS Nowoczesne technologie medyczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

Wnioski z procesu przedsiębiorczego odkrywania

Proces przedsiębiorczego odkrywania, realizowany zgodnie z zapisami RIS 2030, skupia się przede wszystkim na pobudzaniu współpracy z podmiotami reprezentującymi sektor biznesu, nauki, samorządu oraz społeczeństwa. Efektem tej współpracy powinny być projekty o charakterze innowacyjnym, wpływające na wzrost potencjału i konkurencyjności wielkopolskiej gospodarki. Animowanie współpracy odbywa się poprzez organizację platform do dyskusji, wymiany poglądów i nawiązywania kontaktów, a także przedstawianie informacji i materiałów jako zaczątku do dalszej dyskusji w zróżnicowanych gronach. Do takich gremiów należą: Grupy Robocze Inteligentnych Specjalizacji, Wielkopolskie Forum Inteligentnych Specjalizacji, a także Wielkopolska Platforma Wodorowa oraz Wielkopolska Rada 30. Każde z tych gremiów funkcjonuje zgodnie z przyjętym regulaminem.

Spotkania takie są okazją do zadawania pytań i pogłębiania wiedzy na temat potrzeb i wyzwań z jakimi zmagają się podmioty tworzące ekosystem innowacji. Informacje te pozyskiwane są w postaci kwestionariuszy zgłoszeniowych na spotkania tych gremiów, w ramach których uczestnicy mają możliwość odpowiedzi na pytania z dziedziny, której dotyczy planowane spotkanie i wyrazić swoje zdanie lub zasygnalizować naglące potrzeby. Źródłem wiedzy na temat mocnych i słabych stron funkcjonowania w wybranych specjalizacjach są też dyskusje w ramach spotkań.

Bariery i korzyści w zakresie rozwoju innowacji

W ramach formularza rejestracyjnego na Wielkopolskie Forum Inteligentnych Specjalizacji, które odbyło się 26.09.2023 r., zawarte zostały cztery pytania do potencjalnych uczestników, których celem było poznanie opinii członków WFIS oraz członków GR, którzy wzięli udział w spotkaniu nt. wyzwań, barier i potrzeb w odniesieniu do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Jakie słowa klucze najlepiej opisują wielkopolską gospodarkę?

Rycina 6. Odpowiedzi na pytanie „Jakie słowa klucze najlepiej opisują wielkopolską gospodarkę?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie formularzy rejestracyjnych na WFIS 2023.

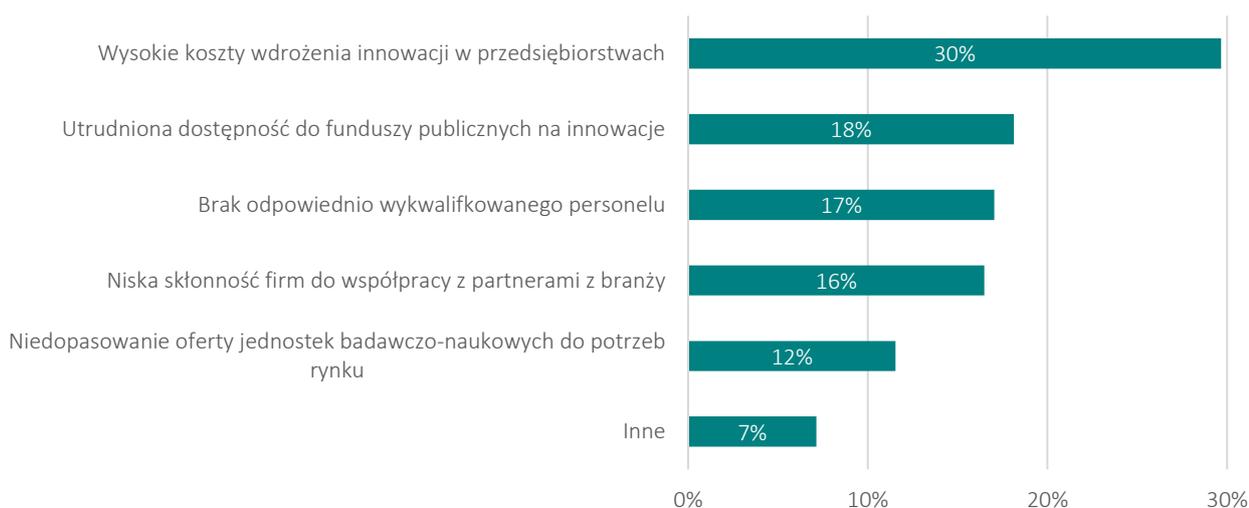
Pierwsze pytanie dotyczyło wskazania haseł i cech, które kojarzą się respondentom z wielkopolską gospodarką. Najczęściej wskazywano na „innowacje/innowacyjność” (15 wskazań) oraz „rozwój/ciągły rozwój/rozwijająca się” (13 wskazań). Obok tych haseł pojawiały się często „nowoczesność”, „transformacja”, „proeuropejskość”, „specjalizacja”, „transformacja”, „prężność”. Równocześnie, respondenci dostrzegali takie cechy regionalnej gospodarki jak „tradycja”, „praca u podstaw/praca organiczna”, „solidność”, „gospodarność”, „racjonalność”, „porządek”. Pojawiły się nawiązania do

zielonej transformacji gospodarki („zrównoważona”, „przyroda”, „zielona energia”, „technologie wodorowe”), a także do cech charakteryzujących wielkopolskich przedsiębiorców („przedsiębiorczość”, „kreatywność”, „wykwalifikowane kadry”, „solidarność”, „pracowitość”, „rzetelność”, „zaradność”). Wskazywano także charakterystyczne branże i dziedziny gospodarki: „ICT”, „mobilność”, „nowoczesne rolnictwo”, „zdrowa żywność”, „przemysł meblarski”. Pojawiły się również pojedyncze wskazania o charakterze pejoratywnym, wskazujące na marazm gospodarki, niską kreatywność oraz brak wykwalifikowanego personelu – głosy te stanowiły zdecydowaną mniejszość.

Jakie bariery stanowią największe wyzwanie dla gospodarki Wielkopolski w 2023 roku?

W drugim pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie najistotniejszych barier dla wielkopolskiej gospodarki. Pytanie miało charakter półotwarty, respondenci mogli wybrać jedną ze wskazanych odpowiedzi bądź opisać inne bariery. 30% odpowiedzi dotyczyło wysokich kosztów wdrożenia innowacji w przedsiębiorstwach. Znajduje to również potwierdzenie w raporcie „Monitoring innowacyjności polskich przedsiębiorstw – edycja IV 2022”³² zrealizowanym przez PARP, w ramach którego ponad 72% respondentów wskazało wysokie koszty za istotny czynnik ograniczający możliwość wdrożenia innowacji w swoich firmach.

Wykres 54. Odpowiedzi na pytanie „Jakie bariery stanowią największe wyzwanie dla gospodarki Wielkopolski w 2023 roku?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie formularzy rejestracyjnych na WFIS 2023.

Poza zaproponowanymi przez formularz odpowiedziami, respondenci wskazywali na takiej kwestie jak:

- niska świadomość społeczna dotycząca zmian klimatycznych i niekorzystnej demografii, niewielka gotowość do zmian, potrzeba promocji pozytywnych postaw;
- niedostatecznie rozwinięte sieci współpracy, nieefektywnie prowadzony dialog na linii nauka-biznes, brak wiedzy o możliwości podjęcia współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi, trudności w pozyskaniu rzetelnego partnera biznesowego w zakresie wdrażania innowacji, brak programów mentoringowych dla młodych przedsiębiorców (w szczególności na etapie scale-up) realizowanych przy wsparciu liderów rynku,
- trudność w pozyskaniu rzetelnego partnera biznesowego w zakresie wdrażania innowacji,

³² Monitoring innowacyjności polskich przedsiębiorstw – wyniki IV edycji badania – 2022”, Polska Agencja Rozwoju i Przedsiębiorczości, 2022.

- niska przedsiębiorczość i innowacyjność będąca pokłosiem funkcjonującego modelu edukacyjnego,
- zmienność prawa wpływająca na trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej,
- brak spójnej strategii rozwoju miasta i regionu.

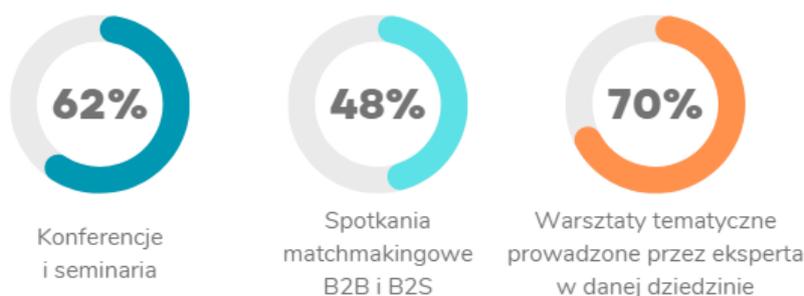
Jakie dostrzegają Państwo potrzeby w zakresie wsparcia zielonej transformacji i cyfryzacji gospodarki?

Trzecim zagadnieniem, na temat którego wypowiedzieli się respondenci były potrzeby w zakresie transformacji w stronę zielonej i cyfrowej gospodarki. Respondenci wskazali szereg potrzeb w tym zakresie, które podzielić można na następujące kategorie:

- Rozwiązania cyfrowe: cyberbezpieczeństwo, przetwarzanie danych w chmurze, zastosowanie AI, cyfryzacja procesów i digitalizacja zasobów, potrzeba wykwalifikowanej kadry w zakresie wprowadzania i korzystania z cyfrowych technologii;
- Rozwiązanie zeroemisyjne: dostęp do energii OZE, technologie wodorowe, potrzeba tworzenia zielonych start-upów;
- Dostępność technologii: ograniczenie zużycia energii, zastępstwo dla plastiku, szersze wykorzystanie biosurowców w procesach przemysłowych, zagospodarowanie odpadów z procesów produkcyjnych;
- Procesy organizacyjne: przygotowanie i wdrażanie strategii ESG, wdrażanie i obsługa elektronicznych obiegów dokumentacji, automatyzacja procesów, metody liczenia śladu węglowego;
- Infrastruktura: efektywność energetyczna obiektów, dostęp do sieci światłowodowej,
- Dostęp do funduszy: preferencyjne kredyty dla firm, fundusze dla zielonej gospodarki;
- Dostęp do wiedzy: rozpowszechnianie wiedzy nt. rozwiązań zielonej gospodarki i transformacji przemysłowej, szkolenia, poradniki on-line, dostęp do wiedzy eksperckiej, współpraca z jednostkami naukowymi;
- Wymagania w zakresie współpracy i promocji: standaryzacja wymiany informacji pomiędzy przedsiębiorstwami, promocja osiągnięć wielkopolskich MŚP w regionie i za granicą, tworzenie treści i promocja osiągnięć w skali lokalnej.

Jaka forma zaangażowania spotkań w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania byłaby dla Pani/Pana najbardziej atrakcyjna?

Rycina 7. Odpowiedzi na pytanie „Jaka forma zaangażowania spotkań w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania byłaby dla Pani/Pana najbardziej atrakcyjna?”

Ostatnie pytanie dotyczyło wskazania najbardziej atrakcyjnej formy zaangażowania w ramach PPO. Respondenci wskazali, że interesują ich warsztaty tematyczne prowadzone przez eksperta w danej dziedzinie (70% wskazań), a także udział w konferencjach i seminariach (62%). Najmniej głosów otrzymały spotkania matchmakingowe na linii biznes-biznes (B2B) oraz biznes-nauka (B2S) – 48% wskazań.

Działalność wynalazcza w Wielkopolsce

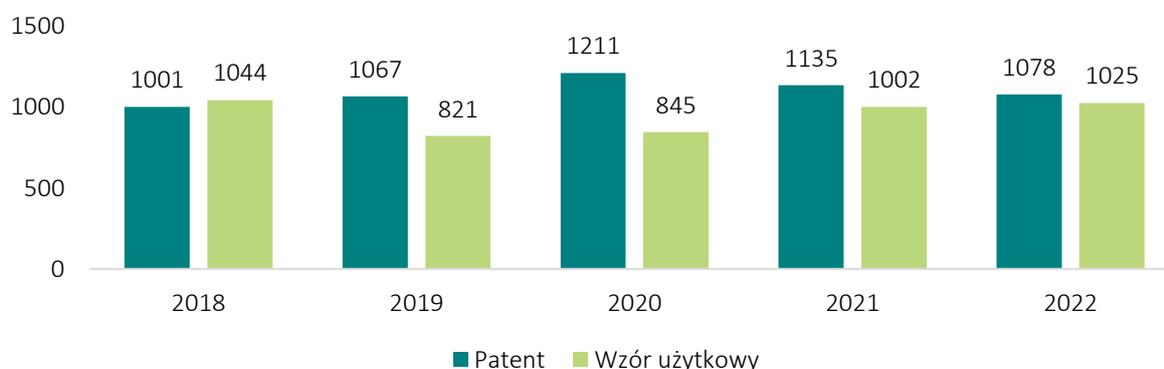
Wnioski z badania „Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022”

Raport za rok 2021 i 2022 wykazał, że Wielkopolska pozostaje w tyle na tle polskich regionów pod względem liczby udzielonych patentów (10. miejsce w kraju pod względem liczby udzielonych patentów w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców). W związku z tym, w celu zbadania barier i potrzeb w zakresie wsparcia działalności wynalazczej w Wielkopolsce, WOI zleciło badanie: „Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022”, które opierało się o dane pozyskane z BDL GUS oraz bazy Urzędu Patentowego RP. Z badania wynikają następujące tezy:

WNIOSKI OGÓLNE

1. Ochrona praw własności intelektualnej ma zdolność wspierania innowacji, przy czym rozwój innowacyjności realizuje się w znacznej mierze poprzez opracowywanie i wdrażanie nowych wynalazków. Odpowiednia ochrona tychże przesądza o ich komercyjnym sukcesie.
2. W gospodarce opartej na wiedzy kluczową rolę odgrywają dobra niematerialne. Umiejętność zarządzania nimi, w tym wiedza nt. systemu ich ochrony, ma istotne znaczenie dla posiadaczy praw własności intelektualnej w osiągnięciu przewagi konkurencyjnej na rynku oraz czerpaniu wymiernych korzyści.
3. Do podstawowych korzyści wynikających z objęcia wynalazku ochroną należą: bezpieczeństwo prawne właścicieli i zapobieganie kopiowaniu, zapewnienie weryfikowalności treści i zakresu uprawnień, umocnienie pozycji rynkowej, prawo do czerpania pożytków, w tym korzyści finansowych, możliwość ograniczania działalności potencjalnych konkurentów. Wśród wad należy natomiast wskazać przede wszystkim konieczność ujawnienia szczegółów wynalazku, czasowy i terytorialny zakres ochrony, konieczność ponoszenia kosztów. Należy też mieć świadomość, że w pewnych sytuacjach ubieganie się o ochronę praw własności przemysłowej może być bardzo czasochłonnym i długotrwałym procesem.

Wykres 55. Średnia liczba dni od zgłoszenia do uzyskania praw ochronnych

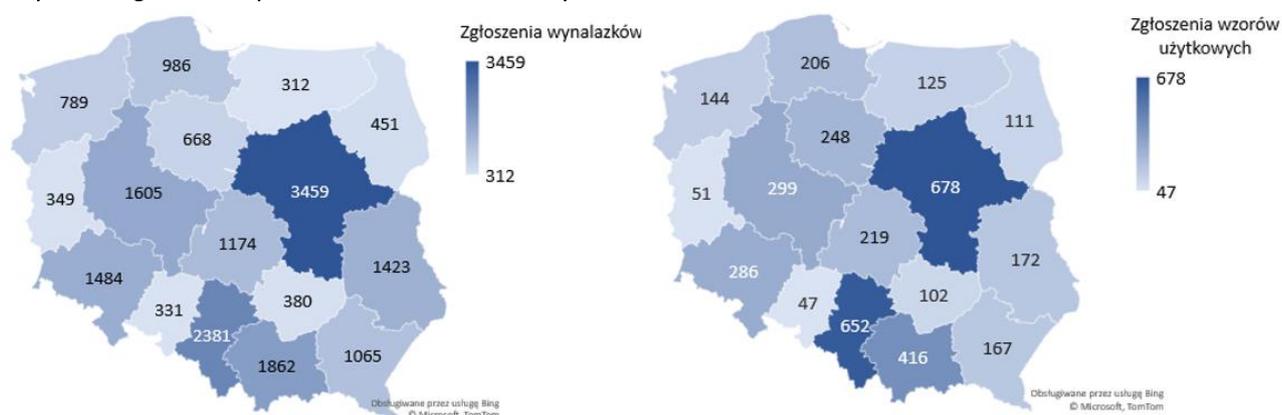

Źródło: Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022, INNOREG, 2023.

ZGŁOSZENIA WYNAŁAZKÓW I WZORÓW UŻYTKOWYCH

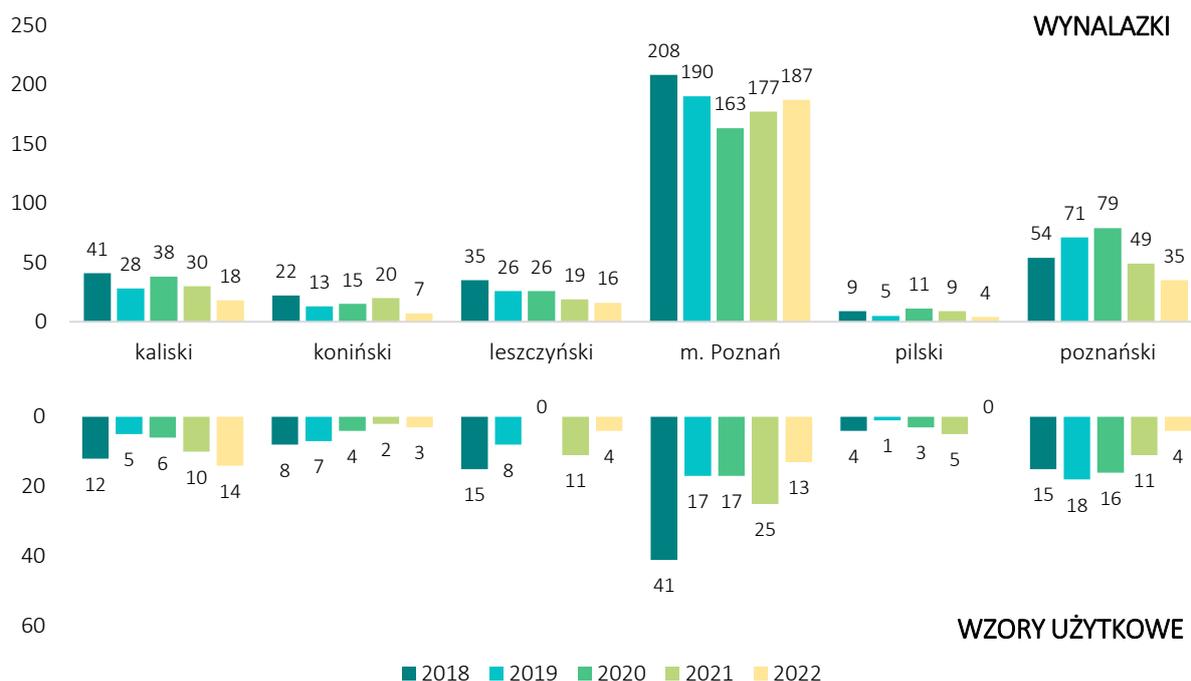
4. Województwo wielkopolskie zajmuje relatywnie wysokie miejsce w kraju pod względem liczby dokonywanych zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych (5. miejsce w obydwu przypadkach). Zarówno dla zgłoszeń wynalazków, jak też wzorów użytkowych można zaobserwować spadek w badanym okresie.
5. Zaobserwować można rosnącą rolę jednostek naukowych, instytutów badawczych oraz szkół wyższych pod względem liczby dokonywanych zgłoszeń wynalazków w odniesieniu do przedsiębiorstw i osób fizycznych. W przypadku zgłoszeń wzorów użytkowych, znaczną przewagę uzyskują przedsiębiorstwa.
6. W marginalnym stopniu zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych dokonują podmioty z udziałem kapitału zagranicznego. Pod względem form własności, porównywalny poziom dotyczy zgłoszeń wynalazków z sektora publicznego jak też prywatnego. Dla zgłoszeń wzorów użytkowych przeważający jest udział podmiotów prywatnych (głównie przedsiębiorstw i osób fizycznych).
7. Za zgłoszenia z sektora publicznego odpowiadają głównie szkoły wyższe i instytuty badawcze zlokalizowane w regionie, przede wszystkim Politechnika Poznańska, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Sieć Badawcza Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny oraz Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
8. Ponad 75% zgłoszeń wynalazków oraz 60% zgłoszeń wzorów użytkowych jest udziałem podmiotów zlokalizowanych na terenie podregionów m. Poznań oraz poznańskiego.
9. Analiza podstawowej działalności zgłaszających wykazuje znaczną przewagę przedsiębiorstw działających w obszarze inteligentnych specjalizacji: Wnętrza przyszłości oraz Przemysł jutra. Pozostałe specjalizacje odgrywają znacznie mniejsze znaczenie.
10. Przypisanie przedmiotu zgłoszeń do odpowiednich dziedzin (wg klasyfikacji MKP) ilustruje bardzo dobre pokrycie inteligentnych specjalizacji. Praktycznie nie sposób wskazać perspektywicznych, nowych obszarów aktywności wynalazczej, które nie byłyby pokryte przez obecnie przyjęte inteligentne specjalizacje.

Rycina 8. Zgłoszenia wynalazków i wzorów ochronnych na tle Polski

Źródło: Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022, INNOREG, 2023.

Wykres 56. Zgłoszenia wynalazków i wzorów ochronnych w podziale na podregiony

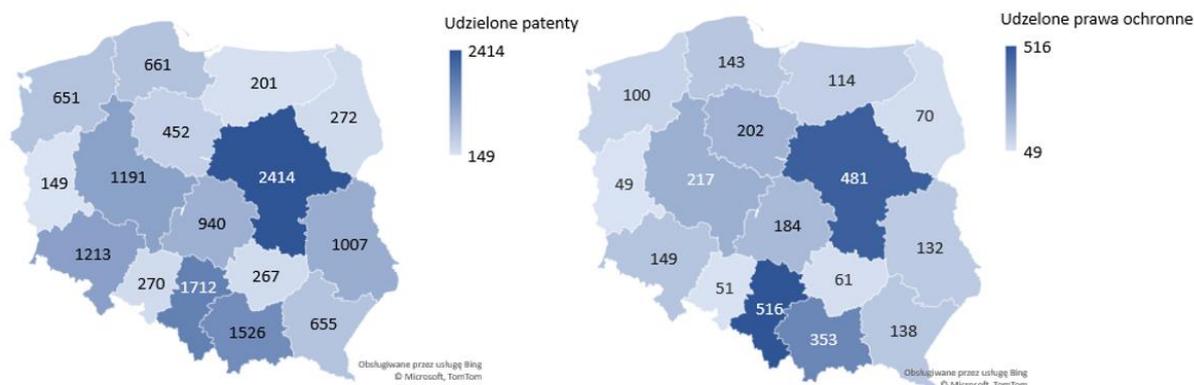

Źródło: Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022, INNOREG, 2023.

UZYSKANE PRAWA OCHRONNE

- Województwo wielkopolskie zajmuje odpowiednio 5. i 4. miejsce w skali kraju pod względem uzyskanych patentów i praw ochronnych na wzory użytkowe. W badanym okresie 2018-2022 r. w Wielkopolsce odnotowano spadek zarówno uzyskanych patentów (o ok. 30%) oraz uzyskanych praw ochronnych (o ok. 50%). Spadki tych wskaźników dotyczyły również całego kraju.
- W przypadku uzyskanych patentów minimalnie większą liczbę uzyskały podmioty gospodarcze w stosunku do jednostek naukowych, instytutów badawczych oraz szkół wyższych. Dla praw ochronnych na wzory użytkowe można zaobserwować w badanym okresie znaczny spadek w przypadku podmiotów gospodarczych. Pojedyncze zgłoszenia były udziałem jednostek naukowych, instytutów badawczych oraz szkół wyższych, jak również osób fizycznych.

Rycina 9. Uzyskane prawa ochronne na tle Polski

Źródło: Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022, INNOREG, 2023.

13. Liczba uzyskanych patentów przez jednostki naukowe, instytuty badawcze oraz szkoły wyższe jest o ok. 50% wyższa, niż w przypadku podmiotów gospodarczych. Ta proporcja nie ulegała większym zmianom w badanym okresie.
14. Blisko 80% patentów zostało uzyskanych przez podmioty zlokalizowane na terenie podregionów m. Poznań oraz poznańskiego. Dla wzorów użytkowych można zaobserwować większe rozproszenie geograficzne zgłaszających, którzy uzyskali prawa ochronne. Podregion m. Poznań i poznański są źródłem ok. 52% patentów. Na trzeciej pozycji znalazł się podregion kaliski z udziałem na poziomie ok. 21%. Należy jednak zaznaczyć, iż w przypadku tego podregionu, liczba uzyskanych praw ochronnych znacznie spadła w badanym okresie.

Wykres 57. Uzyskane prawa ochronne w podziale na podregiony

Źródło: Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022, INNOREG, 2023.

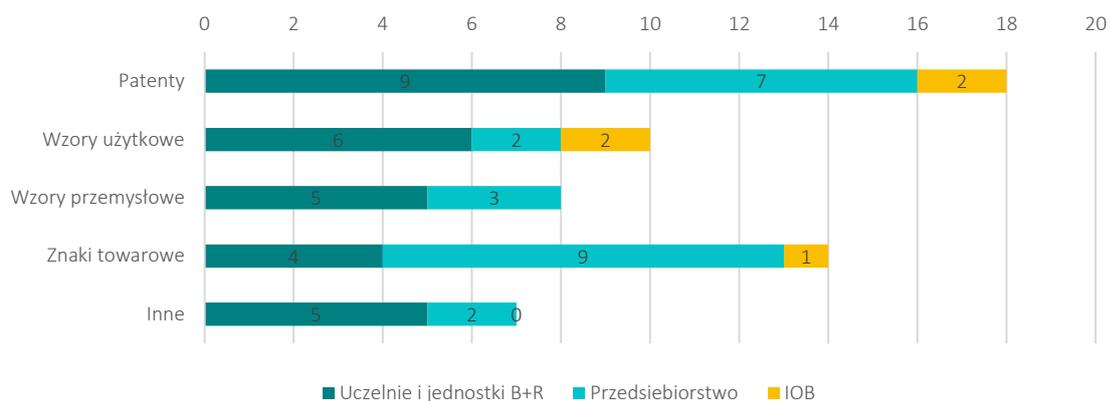
Wnioski od uczestników spotkania Grup Roboczych IS

Uzupełniająco do powyższego badania, w ankiecie, stanowiącej element wniosku zgłoszeniowego na grudniowe posiedzenie Grup Roboczych Inteligentnych Specjalizacji³³, wzięło udział 70 respondentów reprezentujących 43 podmioty: 22 przedsiębiorstwa, 9 uczelni i jednostek B+R, 10 instytucji otoczenia biznesu, 1 organizację pozarządową oraz 1 podmiot publiczny.

26 podmiotów (60%) zadeklarowało korzystanie z prawa ochrony działalności wynalazczej. Wśród tych podmiotów dominują przedsiębiorstwa (14 wskazań) oraz uczelnia i jednostki B+R (9 wskazań). Podmioty te najczęściej korzystają z ochrony patentowej (32%) oraz ze znaków towarowych (25%), przy czym wynalazki są częściej zgłaszane przez uczelnie i jednostki naukowe, a znaki towarowe są charakterystyczne dla przedsiębiorstw.

³³ Spotkanie odbyło się 5 grudnia 2023 r. w formule online.

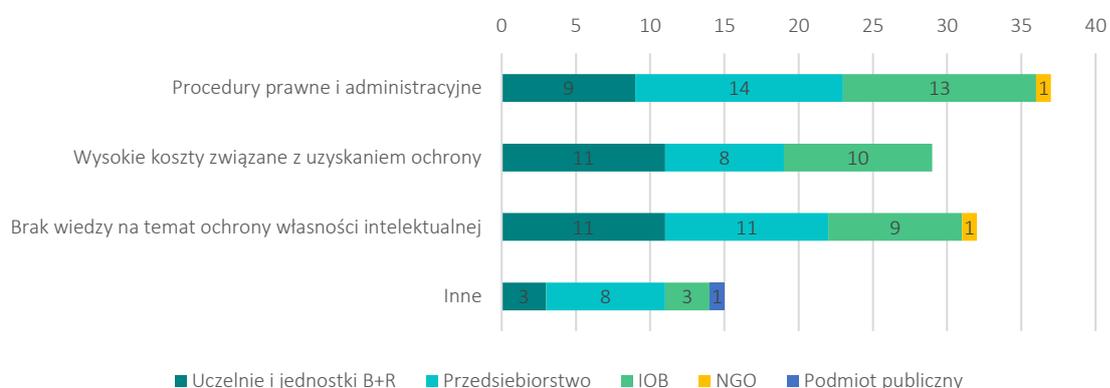
Wykres 58. Odpowiedzi na pytanie „Czy przedsiębiorstwo/institucja, którą Pani/Pan reprezentuje korzysta z prawa ochrony działalności wynalazczej? W jakiej formie?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie formularzy rejestracyjnych na spotkaniu GR grudzień 2023.

Respondenci wskazali, że główną barierą w zakresie prowadzenia działalności wynalazczej są obowiązujące procedury prawne i administracyjne (33% odpowiedzi), przy czym odpowiedź tę najczęściej wskazywali przedsiębiorcy i przedstawiciele IOB. Znaczna liczba wskazań dotyczyła również braku dostatecznej wiedzy na temat ochrony własności intelektualnej (28%) oraz wysokich kosztów związanych z uzyskaniem ochrony (26%).

Wykres 59. Odpowiedzi na pytanie „Czy może Pani/Pan wskazać jakie bariery stanowią największe wyzwanie dla działalności wynalazczej na podstawie własnego doświadczenia lub wiedzy?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie formularzy rejestracyjnych na spotkaniu GR grudzień 2023.

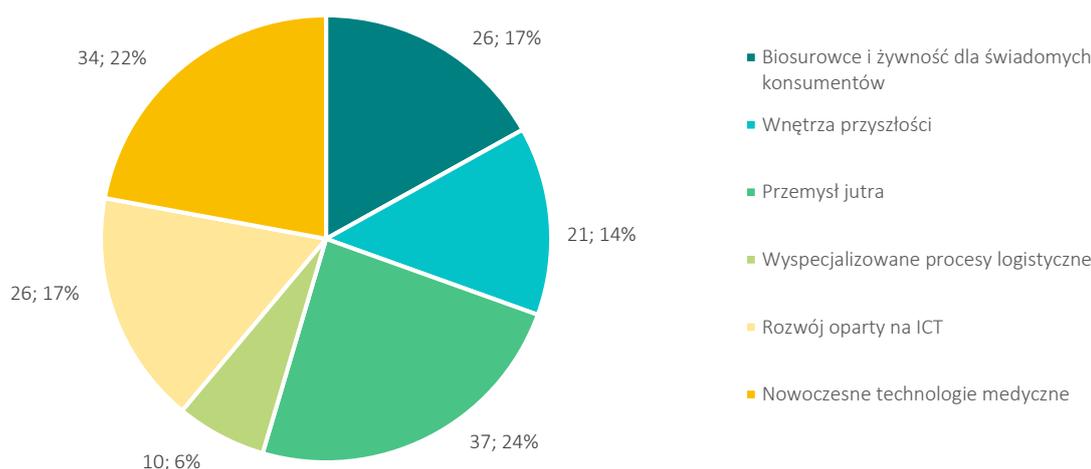
Jako największą wartość dodaną w zakresie wsparcia w uzyskiwaniu ochrony własności intelektualnej wskazano bezpłatne wsparcie merytoryczne świadczone przez administrację publiczną w procedurze prawno-administracyjnej, w tym w zakresie przygotowywania niezbędnej dokumentacji związanej z ochroną działalności wynalazczej oraz pomocą w realizacji procedury. Wskazano jako niezwykle cenne możliwość konsultowania wniosków oraz przeprowadzania pierwszej oceny szansy na patent. Wskazano, że administracja może tworzyć zewnętrzne instytucje wspierające w tym zakresie, prowadzić własne kancelarie rzeczników patentowych; zaproponowano także powstanie wirtualnego biura informacji patentowej (np. z wykorzystaniem technologii AI).

Istotne znaczenie ma również prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu wiedzy o ochronie działalności wynalazczej oraz dostępnych form wsparcia w tym zakresie. Jako preferowane formy rozpowszechniania wiedzy wskazano: szkolenia, warsztaty, spotkania tematyczne, seminaria,

coaching grupowy i indywidualny, webinaria, poradniki, publikacje i tutoriale online zawierające syntetyczne informacje o sposobach ochrony, a także publikację filmów ze wskazówkami dotyczącymi przejścia przez procedury prawno-administracyjne. Ważną rolę stanowiłoby również wsparcie prawne. Rolą administracji publicznej, w opinii respondentów, powinno być także promowanie wynalazczości oraz myśli innowacyjnej. Zwrócono uwagę na problem jakim jest skomplikowanie procedur prawnych i administracyjnych, w związku z czym pomocą byłoby działanie na rzecz upraszczania procedur, w szczególności w zakresie przyspieszenia czasu procedowania wniosków.

Znaczna część odpowiedzi wskazywała także na istotną rolę wsparcia finansowego, oferowanego przez instytucje publiczne. Respondenci wymienili potrzebę szerszego dofinansowania procedur patentowych, jak i wsparcia w zakresie badania zdolności patentowej projektu. Wśród odpowiedzi wskazywano także potrzebę finansowania usług doradczych, m.in. usług rzecznika patentowego, a także wprowadzenie bonu patentowego dla firm typu start-up czy MŚP. Proponowano także położyć większy nacisk na finansowanie wdrożeń B+R do gospodarki oraz wsparcie projektów B+R o wysokim stopniu ryzyka.

Wykres 60. Odpowiedzi na pytanie „Jakie obszary Inteligentnych Specjalizacji woj. wielkopolskiego mają największy potencjał w zakresie ubiegania się o ochronę działalności wynalazczej i dlaczego?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie formularzy rejestracyjnych na spotkaniu GR grudzień 2023.

Oceniając potencjał każdej z inteligentnych specjalizacji w zakresie ubiegania się o ochronę działalności wynalazczej, przeważająca liczba głosów wskazała na IS Przemysł jutra w obszarze zaawansowanych procesów produkcyjnych i wdrażania produkcji zrównoważonej (24%). Na drugim miejscu wskazywano IS Nowoczesne technologie medyczne (22%), w zakresie technologii służących diagnostyce i leczeniu chorób rzadkich i cywilizacyjnych. Najmniejszy potencjał wskazano w odniesieniu do IS Wyspecjalizowane procesy logistyczne (6%), co zapewne związane jest ze specyfiką tej specjalizacji skupiającej się wokół środków technicznych, metod organizacji i zarządzania, wspierających rozwój pozostałych specjalizacji regionu.

Wnioski

Innowacyjność Wielkopolski na tle Europy

1. Województwo wielkopolskie odnotowało słabszą niż w zeszłym roku pozycję w rankingu Regional Innovator Board 2023. Wynik 56,3 oznacza 210 miejsce w Europie i 10 miejsce w kraju oraz klasyfikuje region jako wschodzącego innowatora+. Dla porównania w 2022 roku, Wielkopolska zajęła odpowiednio 208. i 8. miejsce.
2. Takie miejsce wynika z niższych wartości wskaźników w obszarach: aktywność w zakresie międzynarodowych publikacji naukowych realizowanych we współpracy, sprzedaż innowacyjnych rozwiązań czy wielkość wydatków na innowacje w przeliczeniu na jednego pracownika. Znaczny spadek dotyczy również populacji z wyższym wykształceniem, co spowodowało obniżenie pozycji Wielkopolski nie tylko na tle Europy, ale również kraju (15. miejsce). Dynamiczny wzrost pozostałych regionów polskich jest widoczny w takich obszarach jak wielkość nakładów na B+R w sektorze publicznym oraz wielkość zatrudnienia w innowacyjnych MŚP, co również wpływa na gorszą pozycję Wielkopolski.
3. Pomimo tych negatywnych zjawisk, Wielkopolska w dalszym ciągu zajmuje bardzo dobrą pozycję w zakresie aktywności w obszarze praw własności intelektualnej, umiejętności cyfrowych, zatrudnienia w usługach opartych na wiedzy, a także wprowadzanych innowacji organizacyjnych i marketingowych.

Innowacyjność Wielkopolski na tle kraju

4. Pod względem syntetycznego Wskaźnika Dojrzałości Innowacyjnej (WDI), Wielkopolska, podobnie jak inni liderzy rozwoju gospodarczego, osiągnęła w 2023 przeciętną pozycję, tj. 8. miejsce z wartością 39,6. Wskaźnik wykorzystywany jest do oceny innowacyjności przedsiębiorstw, uwzględniając cztery komponenty warunkujące rozwój innowacji. Badanie wykazało, że na przestrzeni lat polskie przedsiębiorstwa odnotowują coraz wyższy poziom innowacyjności, a wartości dla poszczególnych komponentów są zbliżone, co wskazuje, że dla osiągnięcia dojrzałości ważne jest zrównoważone skomponowanie szeroko rozumianego otoczenia innowacyjnego. W ujęciu czasowym, znaczenie uzyskuje komponent technologiczny.
5. Zgodnie z Raportem PARP o stanie sektora MŚP w Polsce, Wielkopolska zajęła 2. miejsce, za Mazowszem, pod względem rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Region wyróżnił się w szczególności w pod względem liczebności i wielkości zatrudnienia w małych firmach.
6. Badanie WUP w Poznaniu wykazało, że w opinii największych wielkopolskich pracodawców główne zagrożenia dla rozwoju firm to wzrost kosztów prowadzenia działalności, wyższe koszty energii elektrycznej i gazu, rosnąca inflacja i ograniczony dostęp do surowców i komponentów.

Aktywność Wielkopolski w programach międzynarodowych

7. Wielkopolskie podmioty aktywnie uczestniczą w programach międzynarodowych w obszarze B+R+I. Do najważniejszych z nich należą: Horyzont Europa oraz Europejska Współpraca Terytorialna, a w niej m.in. Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 oraz Interreg Europa 2021-2027.
8. W ciągu trzech lat funkcjonowania programu Horyzont Europa 25 jednostek rozpoczęło realizację 89 projektów, zarówno w roli koordynatora projektu, jak i uczestnika. Najaktywniejszymi jednostkami w tym zakresie są Instytut Chemii Bioorganicznej PAN,

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny oraz firma ITTI Sp. z .o.o. Większość projektów realizowana jest w ramach filaru „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa”, którego zadaniem jest przekształcanie wyników badań naukowych w innowacyjne rozwiązania służące przyspieszeniu transformacji ekologicznej i cyfrowej gospodarki. Łączna kwota dofinansowania dla wielkopolskich podmiotów wynosi 29 777 801,23 EUR.

9. W ramach programów EWT 2021-2027 5 wielkopolskich podmiotów realizuje 6 projektów. Beneficjentom przyznano dofinansowanie na kwotę 1 621 932,27 €. Podmiotem, który podjął się roli koordynatora jednego z projektów jest Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, prowadzący projekt „KidsLikeUs Empowering Ngos & Public Institutions In Helping Children Overcome Migration Traumas Using Creativity And Favors Of Nature”, polegający na realizacji badań mających na celu uzupełnienie istniejącej wiedzy dotyczącej wymagań projektowych mebli przeznaczonych do przestrzeni publicznych i przystosowanych do potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Aktywność Wielkopolski w programach krajowych

10. Wielkopolskie jednostki pozostają aktywnymi odbiorcami dofinansowania w ramach programów koordynowanych z poziomu krajowego. Łącznie, w ramach programów wspierających rozwój gospodarki, edukacji oraz cyfryzacji³⁴, w latach 2015–2023 podmioty z Wielkopolski zrealizowały 4 652 projektów, co uplasowało Wielkopolskę w czołówce regionów uczestniczących w programach krajowych współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej. W realizację projektów zaangażowali się przedstawiciele biznesu, nauki oraz jednostek samorządowych.
11. W ramach POIR zrealizowano 1 710 (11,36%) projektów, co uplasowało Wielkopolskę na 3. miejscu w skali kraju, za województwem mazowieckim oraz małopolskim. Podmioty wykazały się szczególną aktywnością w działaniach 3.4. Dotacje na kapitał obrotowy (514 projektów) oraz 3.3. Wsparcie promocji oraz internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw (326 projektów) w ramach Osi Priorytetowej III: Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach. Najwięcej projektów zrealizował Instytut Chemii Bioorganicznej PAN (37) oraz jednostka przy nim afiliowana Poznańskie Centrum Superkomputerowo – Sieciowe (26). Kontynuacją POIR jest FENG. W pierwszym roku realizacji programu tj. 2023 r. 17 wielkopolskich podmiotów podpisało umowy na realizację 19 projektów o wartości ponad 261,2 mln PLN. Dofinansowanie przyznane zostało na wdrażanie nowoczesnych technologii i prac B+R, rozwój centrów testowania i eksperymentowania, a także kredyty technologiczne.
12. W ramach POWER zrealizowano 1 587 przedsięwzięć, czyli około 12,44% wszystkich projektów w Polsce. Tym samym Wielkopolska zajęła 2. miejsce pod względem aktywności, za województwem mazowieckim. Dominowały projekty pozakonkursowe, realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy i Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu (426 projektów), a także projekty konkursowe realizowane przez instytucje działające na rzecz rozwoju przedsiębiorczości (355). Liderem wśród podmiotów, biorąc pod uwagę liczbę zrealizowanych inicjatyw, był Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (217). W okresie 2021-2027

³⁴ Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR), Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG), Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020, Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027

obszar polityki społecznej objęty jest dofinansowaniem w ramach programu FERS. W związku z krótkim okresem funkcjonowania programu, w 2023 r. podpisana została jedna umowa z wielkopolską jednostką: Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu.

13. Za wzmocnienie cyfrowych fundamentów rozwoju odpowiadają programy Polska Cyfrowa. W perspektywie 2014-2020 podmioty z województwa wielkopolskiego zrealizowały 1 355 projekty, co w skali całego kraju stanowiło aż 25,25% wszystkich projektów i pozwoliło Wielkopolsce uplasować się na 2. miejscu, za województwem mazowieckim. Najwięcej projektów zrealizowała Fundacja Partycypacji Społecznej.

Realizacja celów strategicznych RIS 2030

14. Samorząd Województwa Wielkopolskiego realizował w 2023 r. działania na rzecz wszystkich celów RIS 2030: 4 celów strategicznych i dwóch celów horyzontalnych. Zgodnie z pozyskanymi danymi od departamentów/biur i jednostek organizacyjnych UMWW, SWW przeznaczył w 2023 roku 1,44 mld zł³⁵ na wdrażanie RIS 2030.

Cel 1. Zwiększenie aktywności innowacyjnej w Wielkopolsce	15 795 312,37
Cel 2. Rozwój regionalnego ekosystemu innowacji	460 094 704,04
Cel 3. Włączanie się Wielkopolski w globalne łańcuchy wartości	3 409 538,52
Cel 4. Kadry nowoczesnej gospodarki	93 285 685,35
Cel horyzontalny. Rozwój obszarów inteligentnych specjalizacji regionu	55 488,64
Cel horyzontalny. Zrównoważony rozwój regionu	869 050 916,3
SUMA	1 441 691 645,18

15. Największe środki przeznaczone zostały na cel horyzontalny „Zrównoważony rozwój” (60%), którego zakres obejmuje zarówno politykę gospodarczą, środowiskową, bezpieczeństwa energetycznego, jak i planowania przestrzennego oraz wyzwania społecznych związanych z adaptacją do zmian klimatycznych.

Projekty realizowane przez podmioty ekosystemu innowacji

16. Badanie aktywności innowacyjnej wielkopolskich podmiotów, zrealizowane w formie ankietyzacji, wskazało, że w 2023 r. realizowano 127 projektów o charakterze innowacyjnym o wartości ponad 1,3 mln zł. Projekty koordynowane były przez jednostki naukowe, uczelnie wyższe, przedsiębiorstwa i spółki miejskie, a także samorządy lokalne.
17. Realizowane projekty wspierały rozwój każdej z 6 inteligentnych specjalizacji regionu. Każda ze zgłoszonych inwestycji wpisywała się w cele określone w RIS 2030. Zdecydowana większość projektów (91%) realizowana była w obszarach inteligentnych specjalizacji. 28 projektów, tj. 22% projektów, swoim zakresem wspierało rozwój co najmniej dwóch specjalizacji. Zarówno pod względem liczby projektów, jak i ich wartości dominowały IS „Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów” oraz „Rozwój oparty na ICT”.

³⁵ Kwota ta nie uwzględnia środków z regionalnych programów operacyjnych dedykowanych dla środowiska biznesu, nauki i ich otoczenia w postaci konkursów o dofinansowanie działań.

Monitorowanie wskaźników RIS 2030

Monitorowanie realizacji celów strategicznych odbywa się poprzez analizę wybranych wskaźników kontekstowych, prezentujących zmiany sytuacji społecznej i gospodarczym województwa w szerszym kontekście, jak i monitorowanie wskaźników nakładów i produktów.

18. Wg wstępnych szacunków, PKB per capita w 2022 r. wyniosło 85 867 zł, co stanowi 105,9% w odniesieniu do wyniku krajowego i daje, jak w latach poprzednich 3. miejsce za woj. mazowieckim i dolnośląskim. Dynamika PKB uległa spadkowi. Pomimo wzrostu odnotowanego w zakresie wartości dodanej brutto na 1 pracującego, Wielkopolska spadła o dwie pozycje w rankingu województw (miejsce 7).
19. Produkcja sprzedana przemysłu wyniosła 274 334 mln zł, co oznaczało wzrost wskaźnika w stosunku do lat poprzednich, przy równoczesnej niższej dynamice (105,5). W odniesieniu do ogólnej produkcji sprzedanej przemysłu w kraju, udział Wielkopolski wyniósł 10,8%, co jest wartością niższą niż w roku poprzednim i wynika z dynamiczniejszego wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu w innych regionach.
20. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R wyniosły w Wielkopolsce 0,96% PKB regionalnego, co stanowi niewielki wzrost w stosunku do roku poprzedniego i plasuje region na 9. miejscu w kraju (awans o dwie pozycje).
21. Niewielki spadek dotyczy liczby nowych podmiotów w rejestrze REGON – z wynikiem 1009 podmiotów na 100 tys. mieszkańców Wielkopolska zajęła 6. miejsce wśród województw. W 2022 r. zarejestrowano jedynie 8 spółek z udziałem kapitału zagranicznego, co stanowi znaczny spadek do roku poprzedniego (21 spółek).
22. Wzrost o 22% odnotowano w zakresie wartości eksportu, która w 2022 r. wyniosła 141 262 mln zł. Największy udział w regionalnym eksporcie przypadł niezmiennie na podregion m. Poznań i poznańskim (w obu przypadkach 25%).
23. Odnotowano spadek dynamiki personelu B+R do poziomu 102,3%. Oznacza to spadek z miejsca 5. na 11. w rankingu regionów. Dystans do regionów poprzedzających nie jest jednak znaczny, a niższa dynamika była charakterystyczna dla większości regionów jak i średniej dla kraju.
24. Udział nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach wyniosła w regionie 6,2% nakładów brutto na środki trwałe, oznacza to duży spadek w stosunku do poprzedniego roku. Wielkopolska zajęła 9. miejsce i zwiększyła dystans do średniej krajowej.
25. Pozytywną zmianę odnotowano w zakresie współpracy przedsiębiorstw w ramach działalności innowacyjnej. Pomimo tego, wyniki regionu plasują się w dalszym ciągu poniżej średniej krajowej i daleko za liderami zestawienia (9. miejsce). Wzrost wskaźnika w przypadku sektora przemysłu związany jest głównie z większą współpracą deklarowaną przez małe przedsiębiorstwa (10-49 pracowników), a w sektorze usług dotyczy średnich przedsiębiorstw (50-249 pracowników).
26. Pomimo ujemnej dynamiki wskaźnika w zakresie działalności patentowej, Wielkopolska odnotowała awans o trzy miejsca na 7. pozycję w kraju, co związane było z faktem, że większość regionów odnotowała niższe wyniki w tym zakresie. Warty odnotowania jest wzrost aktywności w podregionie kaliskim – jedynym podregionie jakie zanotował pozytywną dynamikę.
27. Potencjał akademicki Wielkopolski pozostaje na zbliżonym poziomie do ostatnich pięciu lat. Na 1000 osób w wieku 20-24 lata przypada 160 absolwentów, co plasuje Wielkopolskę na 6. miejscu w kraju. Miejsce to wynika przede wszystkim z silnej pozycji Poznania jako rozpoznawalnego ośrodka akademickiego w kraju.
28. Bardzo dobry wynik dotyczy udziału OZE w produkcji energii elektrycznej ogółem – zanotowano wzrost z 34% w 2021 do poziomu 52% w 2022 roku, co plasuje Wielkopolskę na 6. miejscu

w kraju. Choć dystans do lidera, województwa warmińsko-mazurskiego (95%) pozostaje znaczny, to warto podkreślić, że Wielkopolska odnotowała trzeci najlepszy wynik pod względem dynamiki wskaźnika. Potwierdza to wzrost znaczenia energii z źródeł odnawialnych w naszym regionie i wskazuje na dalsze potrzeby inwestycyjne w tym obszarze.

Monitorowanie Inteligentnych Specjalizacji

Do oceny zmian zachodzących w ramach IS wybrano trzy grupy wskaźników: iloraz lokalizacji podmiotów w ramach każdej z IS, iloraz lokalizacji zatrudnienia w podmiotach w ramach każdej IS oraz wartość eksportu w ramach każdej IS.

29. W przypadku województwa wielkopolskiego zauważalna jest wysoka reprezentacja podmiotów z IS Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (wskaźnik na poziomie 1,5), w szczególności w odniesieniu do podregionów leszczyńskiego (3,7) i kaliskiego (2,2). Na uwagę zasługuje również wyższa niż średnia reprezentacja podmiotów z IS Rozwój oparty na ICT w podregionie m. Poznań (1,7).
30. Pod względem koncentracji zatrudnienia w specjalizacjach wyróżniają się dwa obszary IS Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów oraz IS Wnętrza przyszłości.
31. Pod względem wartości eksportu trzy specjalizacje: Przemysł jutra, Wnętrza przyszłości i Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów odpowiadają za 98% wartości eksportu wszystkich IS oraz 82% eksportu w Wielkopolsce ogółem. Dominuje niezmiennie Przemysł jutra, konsumujący 58% eksportu. W układzie podregionów za największą wartość eksportu regionalnego odnoszącego się do IS łącznie odpowiada podregion poznański (23%) i m. Poznań (22%), najmniejszy udział ma podregion koniński (9%).
32. Analiza aktywności wielkopolskich podmiotów w ramach WRPO 2014+ w całej perspektywie finansowania 2014-2020 wykazała dominację specjalizacji Wnętrza przyszłości, zarówno w odniesieniu do liczby i wartości podpisanych umów, jak i liczby jednostek realizujących projekty. Największą aktywnością wykazały się podmioty z sekcji PKB C.25. Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń, reprezentującej IS Wnętrza przyszłości oraz IS Przemysł jutra.

Wnioski z procesu przedsiębiorczego odkrywania

33. W ramach PPO, samorząd województwa skupia się nie tylko na bezpośrednim i pośrednim wsparciu innowacyjności wielkopolskich podmiotów, ale także na pozyskaniu wiedzy na temat potrzeb i wyzwań w zakresie rozwoju nowych technologii i transformacji przemysłowej gospodarki. Spotkania odbyte w 2023 r. pozwoliły na zapoznanie się z opinią interesariuszy PPO w zakresie barier rozwoju gospodarki regionalnej oraz potrzeb w zakresie korzystania z prawa ochrony działalności wynalazczej.
34. Uczestnicy PPO, jako najistotniejsze bariery rozwoju regionalnej gospodarki wskazali wysokie koszty wdrażania innowacji, utrudnioną dostępność do funduszy publicznych na innowacje oraz brak odpowiednio wykwalifikowanego personelu. Zwrócono także uwagę na niską świadomość społeczną dotyczącą zmian klimatycznych i niekorzystnej demografii, niedostatecznie rozwinięte sieci współpracy, trudności w pozyskaniu rzetelnego partnera biznesowego, a także niedostateczny poziom przedsiębiorczości i innowacyjności stanowiący pokłosie funkcjonującego modelu edukacyjnego. Wskazano, że najbardziej nagłymi potrzebami w odniesieniu do transformacji w stronę zielonej i cyfrowej gospodarki są: zwiększenie dostępu do rozwiązań cyfrowych, w tym wykorzystania AI i rozwiązań wzmacniających bezpieczeństwo

w sieci, rozwój i dostępność technologii nisko- i zeroemisyjnych, wdrażanie modeli biznesowych służących ograniczaniu marnowania zasobów, a także powszechny dostęp do wiedzy nt. rozwiązań zielonej gospodarki i transformacji przemysłowej.

35. 60% respondentów zadeklarowało korzystanie z ochrony patentowej lub ze znaków towarowych, przy czym wynalazki są częściej zgłaszane przez uczelnie i jednostki naukowe, a znaki towarowe są charakterystyczne dla przedsiębiorstw. Jako główną barierą w zakresie prowadzenia działalności wynalazczej wskazano obowiązujące procedury prawne i administracyjne, brak dostatecznej wiedzy na temat ochrony własności intelektualnej oraz wysokie koszty związane z uzyskaniem ochrony. Wśród oczekiwań wobec administracji publicznej w tym zakresie znalazły się: potrzeba wsparcia merytorycznego w procedurze prawno-administracyjnej, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych i wsparcie prawne, Rolą administracji publicznej, w opinii respondentów, powinno być także promowanie wynalazczości oraz myśli innowacyjnej.
36. W ramach PPO zlecona została „Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022”, która wskazała na poziom wykorzystywania dostępnych narzędzi prawnych w celu ochrony własności intelektualnej przez wielkopolskie jednostki. Analiza wskazała, że województwo wielkopolskie zajmuje relatywnie wysokie miejsce na poziomie kraju pod względem liczby dokonywanych zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych (5. miejsce w obydwu przypadkach). Zaobserwowano rosnącą rolę jednostek naukowych, instytutów badawczych oraz szkół wyższych pod względem liczby dokonywanych zgłoszeń wynalazków. Również pod względem skuteczności uzyskiwania praw ochronnych, województwo plasuje się na względnie wysokich pozycjach: 5. i 4. miejsce odpowiednio dla uzyskanych patentów i praw ochronnych na wzory użytkowe. Blisko 80% patentów zostało uzyskanych przez podmioty zlokalizowane na terenie podregionów m. Poznań oraz poznańskiego. Dla wzorów użytkowych można zaobserwować większe rozproszenie geograficzne. Pod względem zakresu tematycznego dominują zgłoszenia dokonane w ramach dwóch IS: „Wnętrza przyszłości” oraz „Przemysł jutra”.

Pytania badawcze do dyskusji w ramach PPO

Monitorowanie RIS 2030 ma kilka celów. Obok promowania w regionie informacji na temat procesów gospodarczych oraz oceny skuteczności wdrażanych w ramach RIS 2030 działań, monitorowanie służy także do pozyskiwania wiedzy na rzecz animacji współpracy interesariuszy PPO. Zgodnie z przyjętym przez Komisję Europejską modelem rozwoju IS, wnioski z monitorowania stanowić powinny temat dyskusji w gremiach PPO, koncentrujący się na narzędziach wsparcia polityki rozwoju IS. W efekcie tych debat, formułowane będą rekomendacje, stanowiące merytoryczne wsparcie decyzji podejmowanych przez Zarząd Województwa w zakresie zarządzania strategicznego i operacyjnego polityką regionalną.

W wyniku analiz przeprowadzonych na rzecz niniejszego raportu zaobserwowano zjawiska i trendy, które w opinii Zespołu Autorów powinny stać się przedmiotem dalszej dyskusji w ramach prac PPO. Kwestie te ujęte zostały w postaci pytań badawczych:

- 1 Jakie czynniki decydują o tym, że w zakresie wybranych wskaźników innowacyjności, pozostałe europejskie regiony rozwijają się szybciej?
- 2 W jaki sposób można skutecznie oddziaływać na malejący poziom sprzedaży innowacyjnych rozwiązań?
- 3 W jaki sposób można wesprzeć podmioty rozważające realizację projektów w ramach międzynarodowych programów badawczych, w szczególności w roli partnera wiodącego projektu?
- 4 Jakie warunki powinny zostać spełnione, aby przedsiębiorstwa częściej podejmowały współpracę w zakresie działalności innowacyjnej?
- 5 Jakie działania należy podjąć, aby przeciwdziałać odpływowi wysoko wykwalifikowanych pracowników w Wielkopolsce i powstrzymać spadek dynamiki personelu B+R?
- 6 Jakich zmian wymagają obszary inteligentnych specjalizacji, aby trafniej odzwierciedlać aktualną sytuację na rynku produktów i usług innowacyjnych?

Źródła

Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030: <http://iw.org.pl/wp-content/uploads/2021/01/Regionalna-Strategia-Innowacji-dla-Wielkopolski-2030-RIS-2030.pdf>

Regional Innovation Scoreboard 2023: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en

European Innovation Scoreboard: <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/04797497-25de-11ee-a2d3-01aa75ed71a1>

Raport metodologiczny European Innovation Scoreboard 2023: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-07/ec_rtd_eis-2023-methodology-report.pdf

Profil Polski w EIS 2023 https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2023/ec_rtd_eis-country-profile-pl.pdf

Interaktywne tablice Programu Horyzont Europa: <https://www.kpk.gov.pl/analizy-i-statystyki>

Trajektorie rozwojowe krajów Europy Środkowo-Wschodniej – próba oceny wpływu pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie, Raport SGH i Forum Ekonomicznego, 2023.

Raport Innowacyjność przedsiębiorstw 2023, Polska Agencja Rozwoju i Przedsiębiorczości, 2023.

Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, PARP, 2023.

Kadry dla wielkopolskiej gospodarki na lokalnych rynkach pracy, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Poznań, 2023.

Barometr zawodów 2023, Raport podsumowujący badanie w województwie wielkopolskim, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Poznań, 2023.

Zapotrzebowanie na kadry w województwie wielkopolskim, Wojewódzki Urząd Pracy, Poznań, 2023.

Monitoring innowacyjności polskich przedsiębiorstw – wyniki IV edycji badania – 2022”, Polska Agencja Rozwoju i Przedsiębiorczości, 2022.

Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce w latach 2018-2022, INNOREG, 2023.

Koncepcja monitorowania wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030, GEOPROFIT Wojciech Dziemianowicz, Warszawa, 2022.

Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego : <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>

Baza Danych Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Dane import/eksport pozyskane z Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej w Warszawie

Dane nt. zatrudnienia pozyskane z Urzędu Statystycznego w Poznaniu

Materiały sprawozdawcze pozyskane od uczelni/jednostek naukowych I badawczych/samorządów lokalnych

Materiały sprawozdawcze pozyskane z departamentów/biur/jednostek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

Dane z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej w zakresie aktywności w programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Stan wdrażania Funduszy Europejskich w Polsce w latach 2021-2027: Lista umów z miejscami realizacji

Stan wdrażania Funduszy Europejskich w Polsce w latach 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji

Dane od Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+ oraz FEW 2021+

Spis rycin

- Rycina 1. Inteligentne Specjalizacje Województwa Wielkopolskiego
- Rycina 2. Ranking Innowacyjności Regionów 2023
- Rycina 3. Wskaźnik Dojrzałości Innowacyjnej w ujęciu regionalnym 2023
- Rycina 4. Ranking średnie i małej przedsiębiorczości – wskaźnik syntetyczny
- Rycina 5. Wybrane obszary zawodowe zdominowane przez komercyjne pośrednictwo pracy
- Rycina 6. Odpowiedzi na pytanie „Jakie słowa kluczowe najlepiej opisują wielkopolską gospodarkę?”
- Rycina 7. Odpowiedzi na pytanie „Jaka forma zaangażowania spotkań w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania byłaby dla Pani/Pana najbardziej atrakcyjna?”
- Rycina 8. Zgłoszenia wynalazków i wzorów ochronnych na tle Polski
- Rycina 9. Uzyskane prawa ochronne na tle Polski

Spis tabel

- Tabela 1. Kategorie składowe Regional Innovation Scoreboard 2023
- Tabela 2. Liderzy innowacji wg Regional Innovation Scoreboard 2023
- Tabela 3. Wartości wskaźników szczegółowych dla Wielkopolski wg RIS 2023
- Tabela 4. Pozycja województwa wielkopolskiego w kategoriach składowych Regional Innovation Scoreboard 2023
- Tabela 5. Projekty Horyzont Europa koordynowane przez wielkopolskie podmioty
- Tabela 6. Podmioty z województwa wielkopolskiego zaangażowane w realizację projektów Horyzont
- Tabela 7. Zestawienie projektów realizowanych przez instytucje z Wielkopolski w ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027
- Tabela 8. Zestawienie projektów realizowanych przez instytucje z Wielkopolski w ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027
- Tabela 9. Zestawienie projektów realizowanych przez instytucje z Wielkopolski w ramach Programu Interreg Europa 2021-2027
- Tabela 10. Udział podmiotów w projektach POIR 2014-2020 w poszczególnych latach
- Tabela 11. Udział podmiotów w projektach POIR 2014-2020 w poszczególnych działaniach
- Tabela 12. Udział podmiotów w projektach POIR 2014-2020 w poszczególnych działaniach w 2023 roku
- Tabela 13. Podmioty z największą liczbą zrealizowanych projektów w POIR 2014 – 2020
- Tabela 14. Udział podmiotów w projektach FENG 2021-2027 w poszczególnych działaniach w 2023 roku
- Tabela 15. Udział podmiotów w projektach POWER 2014-2020 w poszczególnych latach
- Tabela 16. Udział podmiotów w projektach POWER 2014-2020 w poszczególnych działaniach
- Tabela 17. Podmioty z największą liczbą zrealizowanych projektów w POWER 2014 – 2020
- Tabela 18. Udział podmiotów w projektach POPC w poszczególnych latach
- Tabela 19. Udział podmiotów w projektach POPC w poszczególnych działaniach
- Tabela 20. Podmioty z największą liczbą zrealizowanych projektów w POPC
- Tabela 21. Korelacja celów RIS 2030 i celów Strategii Wielkopolska 2030
- Tabela 22. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu 1 RIS 2030
- Tabela 23. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu 2 RIS 2030
- Tabela 24. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu 3 RIS 2030
- Tabela 25. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu 4 RIS 2030
- Tabela 26. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu horyzontalnego 1 RIS 2030
- Tabela 27. Działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz celu horyzontalnego 2 RIS 2030
- Tabela 28. Wskaźniki kontekstowe
- Tabela 29. Wskaźniki nakładów i produktów
- Tabela 30. Wskaźniki nakładów dla projektów WRPO 2014-2020 (umowy podpisane w 2023 r.)
- Tabela 31. Wskaźniki nakładów dla projektów WRPO 2014-2020 (umowy podpisane w 2016-2023 r.)

Tabela 32. Wskaźniki nakładów dla projektów WRPO 2014-2020 (okres 2016-2023)

Tabela 33. Aktywność podmiotów IS w ramach WRPO 2014-2020 w całym okresie programowania wg działów PKD

Tabela 34. Wskaźniki monitorujące działania w obszarze Europejskiego Funduszu Społecznego+

Tabela 35. Wartości wskaźników produktu wg IS

Tabela 36. Korelacja Inteligentnych Specjalizacji

Tabela 37. Wskaźniki kontekstowe wybrane do benchmarkingu

Spis wykresów

Wykres 1. Sumaryczny wskaźnik innowacyjności 2023

Wykres 2. Zmiana procentowa wartości wskaźników w 2023 roku w odniesieniu do wartości w roku 2014

Wykres 3. Zmiana procentowa wartości wskaźników w 2023 roku w odniesieniu do wartości w roku 2021

Wykres 4. Podmioty z województwa wielkopolskiego zaangażowane w realizację projektów Horyzont wg typu organizacji oraz wielkości dofinansowania (w tys. EUR)

Wykres 5. Liczba i wartość projektów (w mln zł) realizowanych w 2023 roku

Wykres 6. PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących)

Wykres 7. Wartość dodana brutto na 1 pracującego (ceny bieżące)

Wykres 8. Produkcja sprzedana przemysłu (% produkcji krajowej)

Wykres 9. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R jako % PKB wg cen bieżących

Wykres 10. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze na 100 tys. mieszkańców.

Wykres 11. Nowo zarejestrowane spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego ogółem na 100 tys. mieszkańców.

Wykres 12. Wartość eksportu (mln zł)

Wykres 13. Personel B+R (dynamika, rok poprzedni=100)

Wykres 14. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w relacji do nakładów brutto na środki trwałe

Wykres 15. Przedsiębiorstwa współpracujące w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw

Wykres 16. Dynamika zmian w zakresie współpracy innowacyjnej w okresie 2021-2022

Wykres 17. Patenty udzielone na 100 tys. mieszkańców

Wykres 18. Absolwenci studiów wyższych na 1000 osób w wieku 20-24 lata

Wykres 19. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem

Wykres 20. Aktywność podmiotów IS w ramach WRPO 2014-2020 w całym okresie programowania

Wykres 21. Dominujące działy PKD pod względem wielkości projektów oraz liczby podpisanych umów (WRPO 2014-2020)

Wykres 22. Liczba wdrożeń prac badawczych w zakresie IS wg działów PKD 2007

Wykres 23. Liczba nowych miejsc pracy w podmiotach tworzących IS [EPC] wg działów PKD 2007

Wykres 24. PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących)

Wykres 25. Wartość dodana brutto (w cenach bieżących) na 1 pracującego

Wykres 26. Produkcja sprzedana przemysłu jako % wartości krajowej

Wykres 27. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R jako % PKB wg cen bieżących

Wykres 28. Liczba nowo zarejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego na 100 tys. mieszkańców

Wykres 29. Personel B+R (dynamika, rok poprzedni=100)

Wykres 30. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w relacji do nakładów brutto na środki trwałe

Wykres 31. Przedsiębiorstwa współpracujące w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw

Wykres 32. Patenty udzielone na 100 tys. mieszkańców

Wykres 33. Absolwenci studiów wyższych na 1000 osób w wieku 20-24 lata

Wykres 34. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem

Wykres 35. Iloraz lokalizacji podmiotów dla poszczególnych IS w 2022 roku

Wykres 36. Zmiany wartości ilorazu lokalizacji podmiotów dla poszczególnych IS w stosunku do 2012 roku

Wykres 37. Zmiana wartości ilorazu lokalizacji podmiotów dla poszczególnych IS w 2022 roku

Wykres 38. Iloraz lokalizacji zatrudnienia w podmiotach w ramach IS w 2022 roku

Wykres 39. Iloraz lokalizacji zatrudnienia w podmiotach w ramach IS w okresie 2013-2022 roku

Wykres 40. Wartość eksportu dla poszczególnych IS w Wielkopolsce w 2022 roku

Wykres 41. Udział eksportu wg podregionów dla poszczególnych IS w 2022 roku

Wykres 42. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów

Wykres 43. Wartość eksportu dla IS Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (w mln zł)

Wykres 44. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Wnętrza przyszłości

Wykres 45. Wartość eksportu dla IS Wnętrza przyszłości

Wykres 46. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Przemysł jutra

Wykres 47. Wartość eksportu dla IS Przemysł jutra

Wykres 48. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Wyspecjalizowane procesy logistyczne

Wykres 49. Wartość eksportu dla IS Wyspecjalizowane procesy logistyczne

Wykres 50. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Rozwój oparty na ICT

Wykres 51. Wartość eksportu dla IS Rozwój oparty na ICT

Wykres 52. Iloraz lokalizacji podmiotów zaliczanych do IS Nowoczesne technologie medyczne

Wykres 53. Wartość eksportu dla IS Nowoczesne technologie medyczne

Wykres 54. Odpowiedzi na pytanie „Jakie bariery stanowią największe wyzwanie dla gospodarki Wielkopolski w 2023 roku?”

Wykres 55. Średnia liczba dni od zgłoszenia do uzyskania praw ochronnych

Wykres 56. Zgłoszenia wynalazków i wzorów ochronnych w podziale na podregiony

Wykres 57. Uzyskane prawa ochronne w podziale na podregiony

Wykres 58. Odpowiedzi na pytanie „Czy przedsiębiorstwo/institucja, którą Pani/Pan reprezentuje korzysta z prawa ochrony działalności wynalazczej? W jakiej formie?”

Wykres 59. Odpowiedzi na pytanie „Czy może Pani/Pan wskazać jakie bariery stanowią największe wyzwanie dla działalności wynalazczej na podstawie własnego doświadczenia lub wiedzy?”

Wykres 60. Odpowiedzi na pytanie „Jakie obszary Inteligentnych Specjalizacji woj. wielkopolskiego mają największy potencjał w zakresie ubiegania się o ochronę działalności wynalazczej i dlaczego?”

Lista załączników

Załącznik 1. Lista innowacyjnych projektów zgłoszone przez podmioty ekosystemu innowacji w 2023 r.

Załącznik 2. Zestawienie projektów realizowanych przez instytucje z Wielkopolski w okresie programowania 2014-2020 w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnego

Załączniki

Załącznik 1. Lista innowacyjnych projektów zgłoszone przez podmioty ekosystemu innowacji w 2023 r.

Lp.	Projekt	Inteligentna Specjalizacja	Wartość projektu (PLN)/źródło	Okres realizacji
Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu				
1.	Aktywacja szlaków związanych z inflomasomami w jednojądrzastych komórkach krwi obwodowej i zwiększona aktywacja tych szlaków w mięśniach szkieletowych w odpowiedzi na aktywność fizyczną – badania in vitro i in vivo.	Nowoczesne technologie medyczne	1 371 720,00 Narodowe Centrum Nauki	2019-2024
2.	Wieloaspektowa optymalizacja treningu sportowego u wioślarzy		100 000,00 Ministerstwo Sportu i Turystyki	2023
3.	Budowanie umiejętności społecznych i emocjonalnych w celu zwiększenia odporności psychicznej dzieci i młodzieży w Europie		1 351 879,60 Fundusze UE	2018-2023
Politechnika Poznańska				
4.	Budowa platformy do prowadzenia testów, eksperymentów procesowych oraz neutralizacji materiałów i urządzeń wybuchowych	Przemysł jutra	9 997 900,00 NCBiR	2019-2023
5.	Rozwój systemów autonomicznych w oparciu o metody uczenia maszynowego	Przemysł jutra	8 611 521,01 NCBiR	2018-2026
6.	'If immortality unveil...'- development of the novel types of energy storage systems with excellent long-term performance IMMOCAP	Przemysł jutra	6 025 442,50 Horizont Europa 2020	2017-2023
7.	NSMET – Narodowa Sieć Metrologii Współrzędnościowej	Przemysł jutra	52 283 166,50 POIR 2014-2020	2021-2023
8.	Obrazowanie Powierzchni Ziemi (OPZ)	Wyspecjalizowane procesy logistyczne/Rozwój oparty na ICT	6 943 350,00 WRPO MEiN Środki własne	2022-2024
9.	Ośrodek Testowania Robotów Kosmicznych (OTRK) i Autonomia w Kosmosie	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	14 381 726,24 WRPO 2014+ MEiN Środki własne	2021-2023
10.	Aerokosmiczna transmisja danych (POLYITAN)	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	7 645 240,03 WRPO 2014+ MEiN Środki własne	2021-2023

11.	ARPresence: improving social inclusion of vulnerable citizens with the metaverse	Rozwój oparty na ICT	1 496 121,00	2023-2024	Grant spółki Meta Platforms Inc.
12.	Robotyzacja procesów przemysłowych z wykorzystaniem metod sztucznej inteligencji	Przemysł jutra/Rozwój oparty na ICT	5 374 618,00	2017-2023	Horyzont Europa 2020 NCBiR
13.	Stanowisko obserwacji, nadzoru i śledzenia obiektów satelitarnych Politechniki Poznańskiej (SONSOS)	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	7 343 798,77	2020-2023	WRPO 2014-2020 MEiN Środki własne
14.	Robotyzacja procesu zwiększania jakości materiału siewnego konopi włóknistej	Przemysł jutra/Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	3 371 546,50	2021-2023	Brak informacji o źródłach
15.	Holistic and Integrated Asset Management for Europe's Rail System	Wyspecjalizowane procesy logistyczne/Rozwój oparty na ICT	1 320 760,00	2022-2026	Fundusze UE MEiN Środki własne
16.	Sustainable and green rail systems	Wyspecjalizowane procesy logistyczne/Rozwój oparty na ICT	2 675 293,00	2022-2026	Fundusze UE MEiN Środki własne
Instytut Chemii Bioorganicznej PAN / Politechnika Poznańska / Centrum Badań DNA sp. z o.o.					
17.	ECBiG - Europejskie Centrum Bioinformatyki i Genomiki – Genomiczna Mapa Polski	Rozwój oparty na ICT/Nowoczesne technologie medyczne	83 253 428,82	2016-2023	Instytut Chemii Bioorganicznej PAN Środki własne
Politechnika Poznańska / Instytut Chemii Bioorganicznej PAN / Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe					
18.	Europejskie Centrum Bioinformatyki i Genomiki - MOSAIC	Nowoczesne technologie medyczne/Rozwój oparty na ICT	175 809 054,42	2021-2023	POIR 2014-2020 Fundusze UE Środki własne
Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu					
19.	Projekt B+R pt.: „Opracowanie wzornictwa przemysłowego doświadczanego szczególnie zmysłem wzroku i dotyku na podstawie narzędzia do czytania/urządzenia do czytania/pisania dla firmy Harpo	Nowoczesne technologie medyczne	72 800,00	2023	Grant badawczy UAP Środki własne

	sp z o.o.” połączony z grantem badawczym pt. „Zobaczyć niewidzialne”			
20.	Opracowanie projektu łóżka piętrowego – antresoli z dodatkowymi funkcjonalnościami dla firmy Drewnostyl sp. z o.o.	Wnętrza przyszłości	25 000,00 Środki własne zamawiającego	2023
21.	Wzmocnienie potencjału badawczo-rozwojowego Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu poprzez współpracę z przemysłem i biznesem w ramach nowoutworzonej prototypowni	Wnętrza przyszłości	35 756 413,23 WRPO 2014+ MEiN	2022-2023
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu				
22.	Technologia otrzymywania wielkocząsteczkowych filtrów UVA/UVB dla nowoczesnych preparatów kosmetycznych	Nowoczesne technologie medyczne	100 000,00 NCBiR	2022-2026
23.	Krzemoorganiczne modyfikatory właściwości tworzyw termoplastycznych dla przyrostowej techniki FDM	Przemysł jutra	1 486 375,00 NCBiR	2020-2023
24.	Opracowanie zautomatyzowanego prototypu instalacji do produkcji ciekłych nadtlenków organicznych w dużej skali	Przemysł jutra	16 880 422,00 POIR 2014-2020	2020-2023
25.	Zaawansowane biokompozyty dla Gospodarki jutra BIO-GNET	Przemysł jutra	20 898 921,93 POIR 2014-2020	2019-2023
26.	SGS GrooveNeuroTube, Multifunctional groove-patterned tubes for increased regeneration of peripheral nervous system after injuries	Nowoczesne technologie medyczne/Rozwój oparty na ICT	858 500,00 NCBiR	2021-2024
27.	OPUS Przestrajalne hiperboliczne metamateriały wielowarstwowe jako biosensory do wykrywania biomarkerów raka	Nowoczesne technologie medyczne	1 708 296,00 Narodowe Centrum Nauki	2021-2025
28.	Innowacyjne biotusze do biodruku 3D łąkotki	Nowoczesne technologie medyczne/Rozwój oparty na ICT	24 244 501,00 NCBiR Środki własne	2018-
29.	Cyfrowa infrastruktura badawcza dla humanistyki i nauk o sztuce DARIAH-PL	Rozwój oparty na ICT	129 496 338,76 POIR 2014-2020	2021-2023
30.	Międzydziedzinowe badania w wielojęzyczności: Modelowanie nabywania języka trzeciego (L3) w różnorodnych kontekstach		4 745 936,00 Fundusze Norweskie Narodowe Centrum Nauki	2021-2024
31.	Demonstracyjny ogród klimatyczny przy Collegium Geographicum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu		206 884,18 WFOŚiGW Środki własne	2023

32.	Botonomia: wpływ inteligentnych maszyn na zachowania ekonomiczne	Rozwój oparty na ICT	1 856 663,00	2022-2027
			Narodowe Centrum Nauki	
			Konkurs: SONATA BIS 11	
33.	Monitorowanie działalności innowacyjnej firm i ocena skutków regulacji jako wsparcie dla polityki gospodarczej		3 773 767,71	2022-2025
			Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	
			Konkurs: Gospostrateg VI	
34.	OpenFact – narzędzia weryfikacji wiarygodności źródeł informacji i detekcji fałszywych informacji z wykorzystaniem metod sztucznej inteligencji	Rozwój oparty na ICT	3 400 500,00	2021-2025
			Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	
			Konkurs: Infostrateg I	
35.	buGAM Virtual Business Strategic Games in Online Higher Education	Rozwój oparty na ICT	1 150 000,00	2021-2023
			Erasmus +	
36.	FoDiGreT – Fostering Digital and Green Transformation in SMEs		1 200 000,00	2021-2023
			Erasmus +	
37.	Tworzenie i eksploracja multimedialnych środowisk i materiałów szkoleniowych dla pracowników w Przemysle 4.0 z zastosowaniem wirtualnej i wzbogaconej rzeczywistości oraz reprezentacji wiedzy dziedzinowej	Rozwój oparty na ICT	1 303 357,50	2022-2024
			Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	
			Konkurs: Lider XII	
38.	Współpraca ze sztuczną inteligencją: awersja i podziw w kontekście organizacyjnym	Rozwój oparty na ICT	714 660,00	2023-2026
			Narodowe Centrum Nauki	
			Konkurs: Opus 24	
39.	Wykorzystanie Technologii Informatycznych w podnoszeniu skuteczności Systemu Zarządzania Środowiskowego (SZŚ)	Rozwój oparty na ICT	243 581,53	2021-2023
			Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	
			Konkurs: Tango V	
40.	Opracowanie innowacyjnej technologii pozyskania, przygotowania i przetwórstwa surowców zielarskich w produkcji udoskonalonych herbat ziołowych jednorodnych o dodatkowych cechach funkcjonalnych	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	5 463 466,06	2023-2024
			Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

41.	Asymetryczne frakcjonowanie w polu sił przepływu jako metoda łagodnej izolacji kompleksów nanocząstek lipidowych i proteinowej korony oraz badanie wpływu korony na wychwyty komórkowy i dostarczanie in vivo	Nowoczesne technologie medyczne	4 284 986,00	2021-2024	Narodowe Centrum Nauki
42.	Druk 3D jako narzędzie do otrzymywania transdermalnych systemów mikroigłowych o zwiększonej skuteczności w leczeniu zaburzeń depresyjnych	Nowoczesne technologie medyczne	2 022 942,00	2021-2024	Narodowe Centrum Nauki
43.	Emitujące światło, dostarczające tlen, ukierunkowane na komórki nowotworowe nośniki fotosensybilizatorów dedykowanych do terapii fotodynamicznej głęboko umiejscowionych guzów nowotworowych	Nowoczesne technologie medyczne	2 612 000,00	2021-2024	Narodowe Centrum Nauki
44.	Nowe strategie w leczeniu niedrobnokomórkowego raka płuca oparte o jedwabne nanonośniki ukierunkowane na unaczynienie guza	Nowoczesne technologie medyczne	1 899 103,00	2021-2024	Narodowe Centrum Nauki
45.	Przeciwnowotworowy potencjał porfiryny TMPyP4 w fotodynamicznej terapii raka piersi oraz ocena bezpieczeństwa zastosowania	Nowoczesne technologie medyczne	2 313 000,00	2023-2026	Narodowe Centrum Nauki
46.	Inteligentny krok w walce z rakiem: synergiczny efekt jednoczesnego dostarczania czynników chemio- i fototerapeutycznych za pomocą magneto-fluorescencyjnych wielościennych nanorurek węglowych przeciwko przetrwałym komórkom raka	Nowoczesne technologie medyczne	1 103 172,00	2022-2025	Narodowe Centrum Nauki
47.	Nanoemulsja do żywienia pozajelitowego - innowacyjna formuła farmaceutyczna o właściwościach hepatoprotekcyjnych	Nowoczesne technologie medyczne	1 500 000,00	2022-2025	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
48.	Randomizowane, podwójnie zaślepienie, kontrolowane placebo badanie oceniające wpływ allopurynolu na ryzyko zdarzeń sercowo-naczyniowych u pacjentów z wysokim i bardzo wysokim ryzykiem sercowo-naczyniowym, z uwzględnieniem obecności zespołu Long-COVID	Nowoczesne technologie medyczne	15 155 388,20	2022-2028	Agencja Badań Medycznych
49.	Wieloośrodkowe, czteroramienne, randomizowane badanie z podwójnie ślełą próbą, oceniające równowagę dawek bewacyzumabu w terapii w I linii leczenia raka jajnika	Nowoczesne technologie medyczne	21 160 897,66	2023-2029	Agencja Badań Medycznych
Uniwersytet Przyrodniczy					
50.	Opracowanie linii innowacyjnych pełnowartościowych zastępników produktów mięsnych na bazie surowców roślinnych z zastosowaniem dodatków funkcjonalnych	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	1 413 625,00	2021-2024	NCBiR
51.	Innowacyjna biogazownia	Przemysł jutra	3 189 464,53	2021-2031	

			NCBiR	
52.	Innowacyjny system rozrodu i wychowu karpowatych ryb reofilnych w biologicznie efektywnej i niskoemisyjnej akwakulturze zachowawczej	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	6 442 487,21	2022-2023
			Program Operacyjny Rybactwo i Morze	
53.	Opracowanie i testowanie innowacyjnych, zasobooszczędnych systemów badawczych parametrów środowiskowych oraz stanu ichtiofauny ze szczególnym uwzględnieniem populacji Coregonidów dla zrównoważonego środowiskowo rybactwa jeziorowego	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	3 945 210,72	2023
			Program Operacyjny Rybactwo i Morze	
54.	Lekkie drewnopochodne płyty komórkowe z auksetycznymi rdzeniami	Wnętrza przyszłości/Przemysł jutra	128 508,56	2021-2023
			NCBiR	
55.	Opracowanie innowacyjnej technologii produkcji wysokiej jakości mięsa świń żywionych paszą wzbogaconą w kwasy omega-3 i kwercetynę z cebuli odpadowej	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	5 258 560,91	2023-2024
			ARiMR	
			PROW 2014-2020	
56.	Nieinwazyjne strategie w monitorowaniu stanu zdrowia zwierząt. Badania nad przydatnością alternatywnych matryc w diagnostyce, epidemiologii i ocenie statusu immunologicznego na modelu świni domowej (<i>Sus scrofa domestica</i>)	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	1 398 960,00	2021-2025
			Narodowe Centrum Nauki	
57.	Inkubator Innowacyjności 4.0		4 696 795,43	2020-2023
			MEiN	
58.	KidsLikeUs: Empowering NGOs & public institutions in helping children overcome migration traumas using creativity and favors of nature	Wnętrza przyszłości	5 976 155,70	2023-2025
			Fundusze UE	
59.	„Identyfikacja markerów molekularnych sprzężonych z genami warunkującymi odporność na suchą zgniliznę kapustnych (<i>Leptosphaeria</i> spp.), z wykorzystaniem zaawansowanych technik molekularnych”.	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	2 231 600,00	2021-2027
			MRiRW	
60.	Innowacyjne zastosowanie krajowego białka i tłuszczu paszowego wytworzonego z larw <i>Hermetia illucens</i> w akwakulturze ryb jesiotrowatych	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	1 484 947,50	2022-2025
			NCBiR	
61.	Ocena wpływu ocieplenia i przesuszenia na efektywność fotosyntetyczną, produktywność, charakterystyki spektralne i morfologię roślinną torfowiska w warunkach in-situ kontrolowanego klimatycznego eksperymentu manipulacyjnego	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	1 898 870,00	2021-2026
			Narodowe Centrum Nauki	
62.	Dodatek pieprzycy peruwiańskiej (<i>Lepidium meyenii</i>) w żywieniu świń i jej wpływ na gospodarkę lipidową - badanie nutrigenomiczne	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	541 360,00	2021-2025
			Narodowe Centrum Nauki	
63.	Rola tłuszczu pozyskanego z larw <i>Hermetia illucens</i> w żywieniu drobiu - od wartości pokarmowej do statusu zdrowotnego kurcząt rzeźnych.”	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	1 893 640,00	2021-2025
			Narodowe Centrum Nauki	

64.	Systemy hodowli w trosce o klimat	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	861 620,00 NCBiR	2020-2024
65.	MORO - Nowoczesne rozwiązania cyfrowe wspierające producentów rolnych w zakresie technologii i organizacji produkcji rolniczej i sadowniczej	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów/Rozwój oparty na ICT	3 724 029,14 PROW 2014-2020	2023-2024
Instytut Genetyki Człowieka PAN				
66.	Autologiczne komórki pochodzenia miogenego od pacjentów dystroficznych poddane korekcji genetycznej i zasocjowane z biodegradowalnymi nanokapsułami jako nowa formuła terapii choroby Duchenne'a.	Nowoczesne technologie medyczne	1 938 185,00 Narodowe Centrum Nauki	2018-2023
67.	Proteomiczna ocena komórki szpiczaka plazmocytozowego celem określenia białek oraz szlaków sygnałowych zaangażowanych w nabytą odporność na inhibitory proteasomów.	Nowoczesne technologie medyczne	1 151 464,00 Narodowe Centrum Nauki	2018-2024
68.	FIBROdrive – definicja roli fibroblastów w różnicowaniu tkanki serca. Ocena mechanizmu wpływu komorowo-specyficznych fibroblastów na specjalizację kardiomiocytów z wykorzystaniem inżynierii tkankowej w modelu serca człowieka.	Nowoczesne technologie medyczne	1 294 200,00 Narodowe Centrum Nauki	2019-2024
69.	Wielopoziomowe badanie molekularne na podstawie laserowej mikrodysekcji rogówek w celu identyfikacji biomarkerów i celów terapeutycznych w stożku rogówki.	Nowoczesne technologie medyczne	2 357 488,00 Narodowe Centrum Nauki	2019-2024
70.	Analiza metylomu cfDNA pacjentów u chłoniakiem Hodgkina.	Nowoczesne technologie medyczne	935 618,00 Narodowe Centrum Badań	2022-2025
71.	Identyfikacja genów i mechanizmów leżących u podstaw nawrotu ostrej białaczki limfoblastycznej z limfocytów T.	Nowoczesne technologie medyczne	2 148 623,00 Narodowe Centrum Badań	2023-2027
72.	Bo do tanga trzeba dwojga – modelowanie kardiomiopatii w zespole Marfana z zastosowaniem komórek serca oraz konstruktów tkankowych (EHT) uzyskanych z hiPSC.	Nowoczesne technologie medyczne	2 867 400,00 Narodowe Centrum Badań	2023-2027
Instytut Genetyki Roślin PAN				
73.	Mechanizmy odporności na abiotyczne i biotyczne stresy środowiskowe u form introgresywnych życicy wielokwiatowej i życicy trwałej z genami kostrzewy łąkowej lub kostrzewy trzcinowej	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	250 000,00 rocznie MRiRW	2021-2026
74.	Badania asocjacyjne oraz molekularne uwarunkowania odporności jęczmienia jarego na stresy środowiskowe	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	1 387 200,00 MRiRW	2021-2025
75.	Innowacyjne wykorzystanie fitosanitarne i nawozowe nowej generacji odmian rzodkwi oleistej w integrowanej uprawie roślin; innowacyjne działania marketingowe	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	2 915 045,00 ARiMR Środki własne	2022-2024

76.	Identyfikacja genów związanych z odpornością grochu na askochytozę i jej wpływ na sprawność fotosyntetyczną roślin	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	924 000,00 MRiRW	2021-2025
77.	Odporność roślin rzepaku na choroby powodowane przez grzyby i pierwotniaki	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	1 800 000,00 MRiRW	2021-2026
78.	Łazdoje zero tillage	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	3 674 516,00 ARiMR Środki własne	2023-2024
79.	Alkaloidy u łubinu wąskolistnego: zrozumienie molekularnych podstaw procesu biosyntezy i akumulacji w nasionach oraz poszukiwanie form o wysokiej zawartości alkaloidów w zielonych częściach rośliny, przy zachowaniu niskiej zawartości w nasionach.	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	1 305 000,00 MRiRW	2021-2026
80.	Doskonalenie mapy genetycznej łubinu wąskolistnego i poszukiwanie markerów sprzężonych z cechami użytkowymi ze szczególnym uwzględnieniem zawartości białka i alkaloidów	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	2 436 000,00 MRiRW	2021-2027
Instytut Chemii Bioorganicznej PAN				
81.	Opracowanie uniwersalnej platformy szybkiego reagowania, opartej na technologii RNA, zapewniającej krajowe bezpieczeństwo lekowe i epidemiologiczne	Nowoczesne technologie medyczne	130 000 000,00 Agencja Badań Medycznych	2021-2027
Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe				
82.	AEROSFERA. Lotnisko rzeczy	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	27 171 929,08 WRPO 2014-2020	2019-2023
Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy				
83.	Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów/Rozwój oparty na ICT	20 902 508,02 POPC 2014-2020	2019-2023
84.	Opracowanie skutecznych strategii monitorowania drzewostanów sosnowych pod kątem wczesnego wykrywania kwarantannowego niciania – węgorka sosnowca (<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>), w warunkach aktualnie zachodzących zmian klimatycznych”.	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	996 596,00 Grant Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych	2021-2023
Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny				
85.	Opracowanie innowacyjnej technologii podnoszącej jakość oczyszczania cebuli wraz z uwzględnieniem zagospodarowania odpadów poprodukcyjnych	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	3 298 405,59 NCBiR	2019-2023
86.	Opracowanie przyjaznej dla środowiska technologii zamrażania produktów pochodzenia zwierzęcego	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	5 884 307,35 NCBiR	2019-2023
87.	Materiał narzędziowy nowej generacji na osnowie tytanu wytwarzany w szybkim procesie spiekania iskrowo-plazmowego	Przemysł jutra	1 372 707,98 NCBiR	2021-2023

88.	Opracowanie technologii zagospodarowania niepełnowartościowych jaj spożywczych w przedsiębiorstwach MŚP celem przeciwdziałania marnotrawieniu żywności	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	4 930 715,38 NCBiR	2021-2023
Poznański Park Naukowo-Technologiczny				
89.	Enterprise Europe Network for West part of Poland		2 445 138,98 Fundusze UE PARP	2022-2025
90.	GreenTech Clusters for Excellence 2.0		2 270 595,63 Program COSME	2022-2024
Agencja Wspierania Ochrony Środowiska				
91.	Program AQUARIUS	Rozwój oparty na ICT	4 188,00 netto dla 1 JST Środki JST	
Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu				
92.	Building an Interoperable, Data-Driven, Innovative and Sustainable European Agri-Food Sector - Demeter	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów/ Rozwój oparty na ICT	76 530 022,15 Horyzont Europa 2020	2019-2023
93.	Farm Advisory digital Innovation tools Realised and Shared - FAIRshare	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów/ Rozwój oparty na ICT	30 495 928,40 Horyzont Europa 2020	2018-2023
94.	Artificial Intelligence for the European Open Science Cloud - AI4EOSC	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów/ Rozwój oparty na ICT	21 774 472,48 Horyzont Europa 2020	2022-2025
95.	ScaleAgData	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów/ Rozwój oparty na ICT	32 665 500,74 Horyzont Europa 2020	2023-2026
96.	DATA Monetization, Interoperability, Trading & Exchange (DATAMITE)	Rozwój oparty na ICT	48 802 880,00 Horyzont Europa 2020	2023-2025
97.	The European Testing and Experimentation Facilities for Agrifood Innovation - AgriFoodTEF	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów/ Rozwój oparty na ICT	257 712 787,49 Digital Europe NCBiR	2023-2028
Miasto Piła				
98.	Innowacyjna rehabilitacja społeczna przez nurkowanie osób z niepełnosprawnościami w oparciu o jedyną na świecie pływającą innowacyjną bazę rehabilitacji nurkowej Krok po Kroku HSA w Piile, stanowiącą także	Nowoczesne technologie medyczne	2 000 000,00 UMWW PFRON	2018-2024

	miejsce badań środowiska i publicznego zdrowia środowiskowego		Miasto Piła ROPS Fundusze Norweskie	
Miasto Konin				
99.	Aplikacja – mMieszkaniec. Dostępna przestrzeń miejska	Rozwój oparty na ICT	137 076,00 Fundusze EOG	2022-2023
100.	Budowa ciepłowni geotermalnej w Koninie	Przemysł jutra	66 453 929,65 Fundusze EU	2020-2023
101.	Młodzi Ambasadorzy Klimatu		481 000,00 Fundusze EOG	2021-2023
102.	Szkoła naszych marzeń – jak nie być samotnym w szkole?		451 300,12 Fundusze EOG Budżet Państwa	2022-2023
Gmina miejska Ostrow Wielkopolski				
103.	Zakup elektrycznych autobusów wraz z dedykowanym systemem ładowania w celu obniżenia wykorzystania paliw emisyjnych w publicznym transporcie zbiorowym Ostrowa Wielkopolskiego	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	16 835 010,00 NFOŚiGW	2021-2023
104.	Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach CRK Zieleń i Rekreacja Sp. z o.o. w Ostrowie Wielkopolskim	Przemysł jutra	179 900,00 WFOŚiGW	2023
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Poznaniu Sp. z o.o.				
105.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza dzięki zastosowaniu napędu wodorowego w taborze autobusów miejskich MPK Poznań Sp. z o.o.	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	90 097 500,00 NFOŚiGW	2023
AM Trans Progres sp. z o.o				
106.	openDBL Improving buildings is improving EU	Rozwój oparty na ICT/Wnętrza przyszłości	19 099 472,00 Horyzont Europa 2020	2023-2025
Apollogic				
107.	Uniwersalne urządzenie IoT zliczające osoby oraz monitorujące temperaturę ciała w środkach transportu publicznego i budynkach z wykorzystaniem Edge AI	Wyspecjalizowane procesy logistyczne/Rozwój oparty na ICT	1 423 089,07 NCBiR Środki własne	2021-2023
ASKET Roman Długi				
108.	Utylizacja odpadów poprodukcyjnych przemysłu skórzanego. Zagospodarowanie stróżyn skór – mizdry.	Przemysł jutra	143 979,00 Instytut Technologiczno – Przyrodniczy Oddział w Poznaniu	2022-2023
109.	Utylizacja osadów pościekowych w zakładach komunalnych z wykorzystaniem słomy	Przemysł jutra	823 964,70	2022-2023

			Zakłady Komunalne – oczyszczalnie ścieków	
110.	Zagospodarowanie odpadów przy produkcji domów niskobudżetowych	Przemysł jutra/Wnętrza przyszłości	125 320,00 Środki własne niemieckiej firmy LORENZ GmbH	2022-2023
111.	Wytwarzanie bezpiecznej ściółki aseptycznej dla zwierząt	Przemysł jutra/Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	192 348,00* Fundusze UE	2018-2023
112.	Automatyczna brykociarka BIOMASSER BS214A	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów/Przemysł jutra	867 648,26 Proces B+R w firmie ASKET	2020-2023
113.	Spalanie brykietów ze słomy wytworzonych w technologii BIOMASSER dla celów ogrzewczych	Przemysł jutra	Badanie w trakcie, brak danych do określenia kosztów Proces B+R w firmie ASKET	2018-2023
Harpo Sp. z o.o.				
114.	Elektroniczne karteczki samoprzylepne do opieki nad osobami z demencją (eSticky)	Nowoczesne technologie medyczne/Rozwój oparty na ICT	759 951,09 Active Assisted Living Programme (AAL) 2019 NCBiR	2020-2023
Modertrans Poznań Sp. z o.o				
115.	Opracowanie nowatorskiej generacji wózków tramwajowych	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	3 928 600,00 POIR 2014-2020 NCBiR	2021-2023
NGK Pharma Sp. z o.o.				
116.	MIKSATOR Azura.Wi	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	2 000 000,00	2023-2025
Pratt & Whitney Kalisz				
117.	Budowa stanowiska pomiarowego wykorzystującego technologię ultradźwiękową	Przemysł jutra/Rozwój oparty na ICT	100 000,00 Środki własne	2023-
118.	Monitorowanie wskaźników wydajnościowych oraz procesowych maszyn i urządzeń obróbczych przy wykorzystaniu PTC Kepware	Rozwój oparty na ICT/Przemysł jutra	1 500 000,00 Środki własne	2016-2023

119.	Wdrożenie procesu technologicznego wg metodologii MB-DMI do produkcji łopatek	Przemysł jutra	Brak informacji Środki własne	2023-2024
120.	Wdrożenie systemu sterowania oraz zarządzania obróbką procesów specjalnych na wydziałach produkcyjnych Pratt & Whitney Kalisz	Przemysł jutra/ Rozwój oparty na ICT	2 000 000,00 Środki własne	2022-
Port Lotniczy Poznań-Ławica				
121.	BSR Hydrogen Air Transport - Preparation of Baltic Sea Region Airports for Green Hydrogen	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	21 521 866,00 Fundusze UE Środki własne	2023-2027
122.	Poprawa efektywności energetycznej Portu Lotniczego Poznań-Ławica w oparciu o własną zieloną energię.	Wyspecjalizowane procesy logistyczne	19 812 223,77 I Etap WRPO Środki własne	2023 - I Etap
Veolia EKOZEC Sp. z o.o.				
123.	Efektywność Energetyczna Budynków	Wnętrza przyszłości	Informacja poufna	2021-2023
124.	Geotermia	Przemysł jutra	Informacja poufna	2023-2026
125.	ISC Inteligentna Sieć Ciepłownicza	Przemysł jutra/Rozwój oparty na ICT	Informacja poufna NFOŚiGW	2023-2027
126.	Hubgrade – nowe Centrum Zarządzania Energią	Wnętrza przyszłości//Rozwój oparty na ICT	Informacja poufna	2023-2025
127.	Odzysk ciepła w Odlewni Volkswagen Poznań – etap 3	Przemysł jutra	Informacja poufna	2023-2024

Załącznik 2. Zestawienie projektów realizowanych przez instytucje z Wielkopolski w okresie programowania 2014-2020 w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnego

Lp.	Akronim	Tytuł projektu	Instytucja	dofinansowanie EFRR (85%)
Program Region Morza Bałtyckiego 2014-2020				2 112 010,00 €
1		Wspólne Fundusze na rzecz innowacji MŚP	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	42 500,00 €
			Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego	183 430,00 €
			Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	115 905,00 €
2		Bałtycka Organizacja i Sieć Instytucji z obszaru Transferu Innowacji	Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznański Park Naukowo-Technologiczny	191 774,00 €
3	StarDust	Strategiczny Projekt dot. transnarodowych działań handlowych w zakresie badań i innowacji, klasteringu oraz w sieciach MŚP	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	77 775,00 €
4	TransBaltic	W stronę zintegrowanego systemu transportowego w Regionie Morza Bałtyckiego	Instytut Logistyki i Magazynowania	442 000,00 €
5	TransBaltic EXT	W stronę zintegrowanego systemu transportowego w Regionie Morza Bałtyckiego - przedłużenie realizacji	Instytut Logistyki i Magazynowania	227 460,00 €
5	RBGC	Rail Baltica – Korytarz Wzrostu	Miasto Poznań	68 000,00 €
6	BALTIC BIRD	Poprawa dostępności Regionu Morza Bałtyckiego poprzez transport lotniczy	Port Lotniczy Ławica	68 000,00 €
7	ACL	Amber Coast Logistics (Logistyka Bursztynowego Wybrzeża)	Instytut Logistyki i Magazynowania	95 880,00 €
9	Bioenergy Promotion	Promocja Bioenergii	SPEKTRUM Centrum Wspierania Współpracy Międzynarodowej	152 150,00 €
10	Bioenergy Promotion 2	Promocja Bioenergii 2	SPEKTRUM Centrum Wspierania Współpracy Międzynarodowej	101 979,00 €
11	Baltic Landscape	Zmieniający się Bałtycki Krajobraz - innowacyjne podejścia w kierunku zrównoważonego zalesiania krajobrazów	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	201 606,00 € 143 551,00 €
Program dla Europy Środkowej				2 298 349,20 €

12 (1)	ACT4PPP	Transnarodowe Działanie na rzecz Partnerstwa Publiczno-Prywatnego	Miasto Poznań, Zakład Komunalnych Zasobów Lokalowych	216 104,00 €
13 (2)	CHAMPIONS	Poprawa dostępności regionów w Europie Środkowej poprzez połączenia transportu lotniczego	Województwo Wielkopolskie (partner wiodący) Port Lotniczy Ławica	361 250,00 € 85 000,00 €
14 (3)	DANUBEENERGY	Poprawa efektywności ekologicznej produkcji bioenergii i podaży w nadbrzeżnych obszarach dorzecza Dunaju i innych obszarach w Europie Środkowej	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	77 052,50 €
15 (4)	EMPIRIC	Poprawa integracji multimodalnych platform, usług transportu kolejowego oraz żeglugi śródlądowej w Europie Centralnej	Instytut Logistyki i Magazynowania	208 828,00 €
16 (5)	ESSENCE	Proste eUsługi dla ukształtowania i wzmocnienia sieci MŚP w Europie Środkowej	Województwo Wielkopolskie (partner wiodący)	196 350,00 €
17 (6)			Instytut Logistyki i Magazynowania	155 433,75 €
18 (7)	FLAVIA	Rozwój przewozów towarowych i logistyki w Europie Środkowej - walidacja procesów, ulepszenia i współpraca	Instytut Logistyki i Magazynowania	142 800,00 €
19 (8)	HELPS	Wpływ na gospodarkę mieszkaniową i opiekę domową dla osób starszych oraz będących w trudnej sytuacji życiowej poprzez strategię lokalnych partnerstw w miastach Środkowej Europy	Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk - Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe	184 416,00 €
20 (9)	KASSETTS	Efektywne rozwiązania transportowe dla MŚP w Europie Centralnej	Instytut Logistyki i Magazynowania	269 583,45 €
21 (10)	PROINCOR	Proaktywne wspieranie innowacji w MŚP w korytarzu od Morza Bałtyckiego do Morza Śródziemnego	Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznański Park Naukowo-Technologiczny	220 507,00 €
22 (11)	SALVERE	Półnaturalne łąki jako źródło poprawy bioróżnorodności	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	181 024,50 €
Program Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IV C				2 327 650,78 €
23 (1)	CASA	Konsorcjum na rzecz Przyjęcia Rozwiązań Pomocowych	Województwo Wielkopolskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	117 851,65 €

24 (2)	CASTLE	Współpraca MŚP na rzecz Doskonałości w Logistyce	Instytut Logistyki i Magazynowania Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	212 500,00 € 42 500,00 €
25 (3)	CREA.RE	Kreatywne Regiony	Miasto Poznań - Urząd Miasta Poznania	154 743,42 €
26 (4)	CREATOR	Tworzenie wzrostu gospodarczego poprzez odpowiedź na wyzwania i szanse wynikające ze zmian demograficznych	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	538 900,00 €
w tym pod-projekty z udziałem wielkopolskich instytucji:				
	SILHOUETTE		Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk - Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe (partner wiodący)	
	BIOLIFE		Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu / Katedra Higieny i Żywienia Człowieka	
	RECO		Miasto Poznań - Centrum Inicjatyw Senioralnych	
	ENSURE		Województwo Wielkopolskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	
	SILVER ECONOMY		Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu/ Instytut Socjologii	
	GENERATIONS		Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu/ Instytut Socjologii	
27 (5)	ECOTALE	Wyrównywanie zewnętrznych kosztów transportu i gruntu	Instytut Logistyki i Magazynowania Miasto Poznań	177 650,00 € 97 707,50 €
28 (6)	KNOW-HUB	Wzmacnianie kompetencji regionów w strategicznym zarządzaniu polityką innowacji	Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznański Park Naukowo- Technologiczny (partner wiodący)	334 440,66 €
29 (7)	POLITE	Uczenie się polityki w zakresie technologii informacyjnych dla wzmocnienia transportu publicznego	Instytut Logistyki i Magazynowania	153 425,00 €
30 (8)	SCINNOPOLI	Skanowanie wpływu polityki innowacyjnej	Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznański Park Naukowo- Technologiczny	95 098,00 €

31 (9)	SufalNet4EU	Zrównoważone użytkowanie sieci byłych i opuszczonych składowisk odpadów	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	110 936,05 €
32 (10)	SUGAR	Sustainable Urban Goods logistics Achieved by Regional and local policies	Urząd Miasta Poznania	101 048,00 €
		Zrównoważona logistyka miejska w regionalnych i lokalnych politykach	Instytut Logistyki i Magazynowania	190 850,50 €
SUMA WW. PROGRAMÓW				6 738 009,98 €

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.